

SPRÁVA O STAVE
MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V ROKU

2012

Obsah

1.	Úvod.....	4
2.	Vývoj podnikateľského prostredia pre rozvoj MSP v roku 2012	7
2.1	Všeobecné hodnotenie.....	7
2.2	Najdôležitejšie legislatívne zmeny vo väzbe na podmienky podnikania MSP, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2012 a opatrenia prijaté alebo implementované v roku 2012 vo väzbe na jednotlivé princípy SBA	10
2.3	Najdôležitejšie legislatívne zmeny vo väzbe na podmienky podnikania MSP, ktoré boli schválené v roku 2012 (a nadobudli účinnosť až v roku 2013 a neskôr) a opatrenia plánované alebo implementované v roku 2013 vo väzbe na princípy SBA	26
3.	Vývoj a stav MSP v roku 2012	33
3.1	Fyzické osoby a podnikatelia	34
3.2	Právnické osoby a podniky.....	40
3.3	Regionálne hľadisko.....	45
3.4	Dynamika vývoja podnikateľských subjektov	54
3.4.1	Vznik a zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov podľa metodiky pre Demografiu podnikov	54
3.4.2	Vznik MSP na základe údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR.....	57
3.5	Charakteristika zamestnanosti v MSP.....	58
3.6	Postavenie MSP v ekonomike SR.....	60
3.6.1	Postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach.....	60
3.6.2	Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľoch MSP	66
3.7	Vývoj ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP	67
3.8	Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR.....	69
3.9	Výsledky analýz a prieskumov	73
3.9.1	Postoje obyvateľov k podnikaniu - Globálny monitor podnikania (GEM).....	73
3.9.2	Hodnotenie uplatňovania princípov SBA	74
3.9.3	Financovanie mikropodnikov a začínajúcich podnikov	76
3.9.4	Podnikateľská aktivita v EÚ	77
4.	Odporúčania na ďalšie zlepšovanie podnikateľského prostredia a rozvoj MSP	79
4.1	Navrhované odporúčania	80
5.	Vyhodnotenie programov a aktivít na podporu MSP	92
5.1	Princíp 1 Podpora podnikania.....	93
5.2	Princíp 2 Druhá šanca.....	99
5.3	Princíp 3 Najskôr myslieť v malom.....	99
5.4	Princíp 4 Ústretová správa	99
5.5	Princíp 5 Štátna pomoc a verejné obstarávanie	101
5.6	Princíp 6 Prístup k financovaniu	111
5.7	Princíp 7 Jednotný trh a 10 Internacionalizácia	113
5.8	Princíp 8 Zručnosti a inovácie	119
5.9	Princíp 9 Životné prostredie.....	129
5.10	Finančné vyjadrenie podpory jednotlivých princípov SBA v roku 2012.....	133
6.	Vyhodnotenie podporných programov realizovaných NARMSP	135
6.1	Programy na podporu MSP	135
6.2	Projekty na podporu podnikania	142
7.	Záver	158
	PRÍLOHY	160
	Príloha A: Grafy.....	161
	Príloha B: Mapy.....	182
	Príloha C: Tabuľky	188

1. Úvod

V roku 2012 zaznamenávalo hospodárstvo SR naďalej rast hrubého domáceho produktu svedčiaci o celkovom pozitívnom vývoji ekonomiky, v prípade malých a stredných podnikov (MSP) však bola odlišná situácia. Naďalej pokračoval pokles ekonomickej aktivity a posilňoval sa trend marginalizácie podnikov (presun podnikov z vyšších veľkostných kategórií do kategórie mikropodnikov), ktorého dôsledkom bol zaznamenaný pokles počtu podnikov s viac ako 10 zamestnancami oproti roku 2008 až o polovicu.

Na dosiahnutie podnikateľského prostredia priaznivého pre potreby MSP slúži Európska iniciatíva Zákon o malých podnikoch – Small Business Act (SBA). SBA, prijatá v roku 2008, ako pokračovanie Európskej charty pre malé podniky z roku 2000, vytvára nový strategický rámec, ktorý zahŕňa existujúce politiky a podporné nástroje Európskej únie v oblasti malého a stredného podnikania. Jej cieľom je presadiť, aby sa záujmy malých a stredných podnikov dávali do popredia pri všetkých rozhodovacích procesoch a aby sa politiky na tvorbu pracovných miest zameriavali viac na menšie ako na veľké firmy. Pôvodne išlo najmä o reakciu na konkurenčný tlak z ázijských ekonomík s nízkymi mzdami, vplyvom hospodárskej a finančnej krízy sa pomoc malým podnikom, ktoré utrpeli ťažké straty, zmenila na opatrenia zamerané na prežitie a udržateľný rast MSP. Iniciatíva SBA je zameraná na zlepšenie celkového prístupu k podnikaniu, integrovanie zásady „najskôr myslieť v malom“ do procesu vytvárania politík, od regulácie až k verejným službám a podporu rastu MSP prostredníctvom pomoci pri prekonávaní problémom, ktoré im bránia v rozvoji.

Vo vzťahu k plneniu princípov iniciatívy SBA bolo zo strany Európskej komisie konštatované spomalenie aktivít SR v roku 2012 napriek tomu, že sa nová vláda svojim programovým vyhlásením z apríla 2012 k tejto iniciatíve prihlásila. Problematická situácia je najmä v oblastiach: internacionalizácia (princíp 10), druhá šanca (princíp 2), uplatňovanie princípu „Najprv myslí v malom“ v legislatívnom procese (princíp 3) a rozvoj zručností a inovácií (princíp 8). Bola zastavená iniciatíva Singapur a proces znižovania administratívnej záťaže bol utlmený. V dôsledku finančnej konsolidácie bolo prijatých viacero predpisov ktoré sprísnilo pravidlá najmä v daňovo-odvodovej oblasti. Tieto skutočnosti negatívne vplývali na vývoj MSP.

Predmetom správy je popis vývoja a situácie MSP na Slovensku, ako aj vyhodnotenie podporných nástrojov, identifikácia problémov a navrhnutie odporúčaní na zlepšenie podmienok pre MSP. V súvislosti s implementáciou iniciatívy SBA vystala potreba mať k dispozícii monitorovací nástroj, prostredníctvom ktorého bude možné sledovať situáciu v oblasti uplatňovania jednotlivých princípov SBA. Popri využití pre Ministerstvo hospodárstva SR ako gestorský rezort pre oblasť podnikateľského prostredia, Pracovnú skupinu pre problematiku SBA, ostatné ústredné orgány štátnej správy, inštitúcie akademickej sféry, podnikateľov a širokú verejnosť, slúži dokument aj ako podklad pre činnosť Vyslancu pre MSP (SME Envoy), ktorú pre Slovensko zastáva riaditeľ Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP).

Z týchto dôvodov je Správa o stave malého a stredného podnikania spracovaná tak, aby popri štatistických a faktografických údajoch o vývoji sektora MSP čitateľovi poskytla aj prehľadné informácie o uskutočnených krokoch ako aj pripravovaných, resp. navrhovaných opatreniach vo vzťahu k jednotlivým princípom SBA. Cieľom bolo vytvoriť dokument, ktorý bude podkladom tak pre tvorcov politík podpory MSP, ako aj pre podnikateľskú verejnosť, akademickú obec a študentov.

Druhá kapitola správy sa zaoberá vývojom podnikateľského prostredia v roku 2012. Podľa jednotlivých princípov SBA sú popísané jednotlivé legislatívne, administratívne a inštitucionálne zmeny relevantné pre sektor MSP v rozdelení na tie, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2012 a tie, ktoré boli schválené v roku 2012, ale nadobudnú účinnosť neskôr.

V tretej kapitole je popísaný vývoj sektora MSP. Táto kapitola obsahuje údaje z organizačnej štatistiky podnikov, prehľad vývoja zamestnanosti, postavenia MSP v ekonomike, zapojenie MSP do zahraničného obchodu ako aj zhodnotenie vývoja MSP v rámci jednotlivých regiónov SR. Súčasťou tejto kapitoly sú aj údaje o štruktúre MSP podľa technologickej úrovne výrobných odvetví a znalostnej intenzity služieb, ako aj údaje o finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov. V rámci tejto kapitoly sú tiež uvedené výsledky prieskumov a analýz prostredia MSP realizovaných NARMSP.

Štvrtá kapitola obsahuje návrhy odporúčaní zameraných na rozvoj sektora MSP. Odporúčania sú

rozdelené podľa jednotlivých princípov SBA, pričom sú zohľadnené aj odporúčania podnikateľských organizácií a výsledky štúdií a analýz realizovaných NARMSP v rámci štátneho programu Monitoring a výskum MSP.

Piata kapitola je venovaná vyhodnoteniu jednotlivých programov a opatrení na podporu MSP, realizovaných ústrednými orgánmi štátnej správy, inštitúciami a agentúrami v ich pôsobnosti, štátnymi peňažnými ústavmi. Oproti minulým rokom bola táto kapitola upravená v súlade s cieľom monitorovania iniciatívy SBA - opatrenia sú členené podľa jednotlivých princípov SBA, pri každom opatrení je zároveň zachovaná aj informácia o poskytovateľovi. V kapitole sú uvedené programy a opatrenia realizované inštitúciami, ktoré boli v roku 2012 aktívne v oblasti podpory MSP. Súčasťou tejto kapitoly je aj prehľad finančnej podpory poskytnutej MSP. Špecifickým opatrením je program Európskej banky pre obnovu a rozvoj SlovSEFF, realizovaný prostredníctvom komerčných bánk, ktorý je zameraný na podporu rozvoja energetickej efektívnosti v priemyselnom sektore a v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. V tejto kapitole sú spracované aj informácie o činnosti siete Enterprise Europe Network (EEN) na Slovensku.

Šiesta kapitola sa zaoberá hodnotením podporných programov realizovaných NARMSP. V roku 2012 bolo realizovaných 5 štátnych programov a 12 projektov na podporu podnikania. V súvislosti s Mikropôžičkovým programom je popísaná aj iniciatíva JASMINE, v rámci ktorej prebehlo hodnotenie procesov riadenia metodológiou GIRAFE.

Oproti predchádzajúcim rokom Správa obsahuje rozsiahlejšiu prílohovú časť, ktorá je rozdelená na grafy, mapy a tabuľky.

Hodnotenie stavu a trendov rozvoja malého a stredného podnikania je podkladom pre analýzu stavu podnikateľského prostredia v SR, ktorá sa každoročne predkladá vláde SR v podobe Správy o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike v zmysle uznesenia vlády SR č. 792 zo 17. júla 2002. Dokument bude taktiež použitý ako údajová báza pre informovanie inštitúcií Európskej únie, OECD, EK, OSN a pri spracovaní analýz a štúdií podnikateľského prostredia.

Správa o stave malého a stredného podnikania v SR v roku 2012 je prístupná verejnosti prostredníctvom webstránky NARMSP.

Tvorcovia dokumentu ďakujú spolupracovníkom z organizácií štátnej správy, verejnej správy, podnikateľských zväzov a združení, ako aj z mimovládneho sektora za cenné podnety a príspevky, bez ktorých by nebolo možné pripraviť dokument v požadovanom rozsahu a kvalite.

2. Vývoj podnikateľského prostredia pre rozvoj MSP v roku 2012

2.1 Všeobecné hodnotenie

Neoddeliteľnou súčasťou každej vyspelej trhovej ekonomiky je kvalita podnikateľského prostredia, ktorá je určujúca pre dlhodobý rozvoj podnikateľských aktivít a udržateľné zvyšovanie výkonnosti hospodárstva a životnej úrovne obyvateľov. Skúsenosti z predchádzajúcich rokov ukázali, že systematické zavádzanie pozitívnych zmien v podnikateľskom prostredí môže v strednodobom horizonte výrazne akcelerovať rozvoj ekonomiky. Preto je potrebné naďalej sa zameriavať na zjednodušenie a sprehľadnenie legislatívy, zníženie administratívneho a daňového zaťaženia, posilnenie podpornej infraštruktúry a zlepšenie prístupu ku kapitálu ako základného či doplnkového zdroja financovania.

Vývoj slovenského hospodárstva, ktoré sa vyznačuje vysokou úrovňou vonkajšej otvorenosti ekonomiky do značnej miery súvisí s vývojom na zahraničných trhoch. Úroveň výkonnosti slovenskej ekonomiky v roku 2012 korešpondovala s poklesom ekonomickej aktivity u našich hlavných obchodných partnerov. Napriek pretrvávajúcej dlhovej kríze a recesii v Eurozóne, si však Slovensko zachovalo rastúcu výkonnosť hospodárstva.

Podľa predbežných výsledkov Štatistického úradu SR zaznamenal hrubý domáci produkt Slovenska v roku 2012 medziročný rast o 2,0 %, čo však bol najnižší hospodársky rast od roku 2009, kedy slovenské hospodárstvo upadlo do recesie. Z pohľadu vývoja v jednotlivých štvrtrokoch sa rast slovenského hospodárstva dosiahnutý na začiatku roka (2,9 %) spomalil na 0,7 % v poslednom štvrtroku 2012.

Dosiahnutá nižšia dynamika rastu hospodárstva súvisela s medziročne nižším rastom zahraničného dopytu (8,6 %), ako aj s poklesom domáceho dopytu. Na pokles domáceho dopytu vplýval pokles všetkých jeho hlavných zložiek. Tvorba hrubého kapitálu poklesla o 10,3 % (pričom tvorba hrubého fixného kapitálu o 3,7 %), konečná spotreba verejnej správy a domácností sa znížila o 0,6 %. Jedinou zložkou, ktorá pozitívne prispela k dosiahnutému rastu hospodárstva v roku 2012 bol čistý export.

V rámci odvetvovej štruktúry ekonomiky súvisel dosiahnutý medziročný rast najmä s vyššou produkciou v rámci priemyselnej výroby (rast o 11,6 %), pričom ťahúňom bola rastúca produkcia v sektore výroby dopravných prostriedkov (rast o 26 %), ktorá súvisela s rozširovaním výrobných kapacít automobiliek.

Nižší rast výkonnosti hospodárstva vplýval aj na zhoršujúcu sa situáciu na slovenskom trhu práce. Podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR dosiahol v roku 2012 priemerný počet zamestnaných osôb v národnom hospodárstve SR 2 191,3 tisíc, čo bolo medziročne menej o 1,3 tisíc osôb, resp. o 0,1 %. Pokles počtu zamestnaných osôb bol spôsobený hlavne vplyvom poklesu zamestnanosti na konci roka 2012, keď zamestnanosť medziročne prvýkrát poklesla (o 0,8 %) po predchádzajúcich medziročných rastoch zaznamenaných počas prvých troch štvrtrokov roku 2012. Pokles počtu zamestnaných osôb sa odrazil aj na miernom raste nezamestnanosti. Podľa údajov Výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR sa v roku 2012 zvýšila miera nezamestnanosti o 0,5 p.b. na úroveň 14,0 %.

K zlepšeniu kvality podnikateľského prostredia nedošlo na Slovensku ani v roku 2012, čo sa odzrkadlilo v aktuálnych hodnoteniach Svetovej banky a Svetového ekonomického fóra.

Pre Slovensko je problematický najmä rast energetických nákladov a osobitne cien elektrickej energie, zvyšovanie daní, rastúci počet administratívnych prekážok a nedostatočne rýchly rozvoj infraštruktúry.

Zmeny v oblasti politiky podpory MSP a rozvoja podnikateľského prostredia

V súlade s programovým vyhlásením vlády SR na roky 2012 - 2016 sa vláda zaviazala riešiť tieto nedostatky s cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku a vytvárať najmä stabilné podnikateľské prostredie, vrátane stimulácie malých a stredných podnikov, pre uplatnenie v globálnych sieťových štruktúrach.

Vláda v rámci zlepšenia hospodárskej politiky lepšie ekonomické, fiškálne a inštitucionálne predpoklady na akceleráciu rozvoja malého a stredného podnikania vo všetkých odvetviach národného hospodárstva ako dôležitého faktora rastu zamestnanosti. Vláda bude podporovať podnikateľské prostredie znižovaním administratívnej náročnosti formou systémového regulovania rozsahu vedenia účtovníctva, zostavovania účtovnej závierky a výročných správ.

Pre kvalifikované riadenie a identifikáciu stavu a vývoja podnikateľského prostredia vytvorí vláda ucelený systém tvorby analýz podnikateľského prostredia s cieľom zvýšiť zamestnanosť. Bude zameraný najmä na mikromonitoring podnikateľského prostredia, hodnotenie legislatívnych zmien, monitoring neželaného importu a jeho dosahu na hospodárstvo, efektívnosť verejných prostriedkov vynakladaných na tvorbu pracovných miest a regionálneho rozvoja.

V roku 2012 sa v Národnom programe reforiem prijali opatrenia na ďalšie zlepšenie podnikateľského prostredia. Od januára 2012 sa dokončila elektronizácia a testovanie systému na jednotných kontaktných miestach (JKM). JKM odstraňujú zbytočnú administratívnu záťaž pre podnikateľské subjekty a umožňujú napríklad elektronické podanie žiadosti/ohlásenia na účely začatia podnikania vrátane platieb prostredníctvom elektronických zariadení, návrhy na zápis firiem do obchodného registra a i.. Podnikatelia tak majú možnosť operatívne vybaviť potrebné administratívne náležitosti na začatie podnikania na jednom mieste, a to aj elektronicky, za predpokladu že majú zriadený zaručený elektronický podpis.

Novelou zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa spriechodnili veriteľské návrhy na vyhlásenie konkurzu z dôvodu platobnej neschopnosti dlžníka, a tým sa vytvoril prirodzený tlak na dodržiavanie platobnej disciplíny. Vytvorila sa tiež motivácia na včasné riešenie hroziaceho úpadku alebo úpadku dlžníkom iným spôsobom ako konkurzom, a to neformálnou alebo formálnou reštrukturalizáciou. Novela skončuje so špekulatívnymi praktikami niektorých spoločností v rámci konkurzných konaní, keď zadlžený podnik vyhlásil konkurz príliš neskoro, t.j. v čase, keď už oficiálne nemal žiadny majetok a veritelia nemohli byť uspokojení, prípadne ak došlo k príprave konkurzného konania s „dohodnutými spriaznenými veriteľmi“, ktoré malo slúžiť len na prevedenie majetku z jednej firmy do druhej.

Vláda SR investovala aj do dopravnej infraštruktúry - najmä výstavbou diaľnic, ktorá znižuje náklady a zvyšuje dostupnosť podnikania aj v menej rozvinutých regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti. Posilňuje sa tým aj medzinárodná konkurencieschopnosť Slovenska pre zahraničných investorov, ktorí boli hlavným zdrojom rastu zamestnanosti a hospodárstva v uplynulých rokoch. V roku 2012 napríklad pokračovala výstavba druhým úsekom diaľnice Jánovce-Jablonov.

V roku 2012 sa ukončil akčný program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v SR na roky 2007 - 2012 a začala tretia etapa znižovania administratívneho zaťaženia podnikania vyplývajúca z uznesenia vlády SR č. 486/2011. Bola zdôraznená potreba prijať ďalšie opatrenia zamerané na minimalizáciu bariér vstupu do podnikania, stabilizáciu právneho prostredia, rozšírenia služieb e-Governmentu a zníženia regulačného zaťaženia vo všetkých fázach podnikania.

Iniciatíva JEREMIE ("Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises" - Spoločné európske zdroje pre veľmi malé až stredné podniky), ktorá predstavuje nástroj finančného inžinierstva špeciálne zameraný na podporu MSP, financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ, v roku 2012 stále ešte nebola spustená. Dňa 19.1.2012 bola vyhlásená výzva na výber sprostredkovateľov pre nástroje rizikového kapitálu. Výzva bola uzatvorená 30.4.2012, v ďalšom období prebiehalo hodnotenie uchádzačov. Hodnotenie uchádzačov prebiehalo aj v rámci ďalšieho produktu - Nástroja portfóliových záruk prvej straty, kde bola výzva vyhlásená v predchádzajúcom roku, ani v prípade tohto produktu nedošlo k jeho spusteniu. V priebehu roku pokračovala príprava 3. nástroja - Portfóliového úverového nástroja zdieľaného rizika (PRSL). Napriek zapojeniu renomovanej finančnej inštitúcie v podobe Európskeho investičného fondu nedošlo ani po 6 rokoch príprav k spusteniu iniciatívy, čo predstavuje významný neúspech v podpore MSP. Zároveň to naďalej prehĺbuje problémy v prístupe MSP k financovaniu, ktoré sa v dôsledku vplyvov svetovej ekonomickej krízy a prispôsobovania sa bankového sektora kritériám Basel III v posledných rokoch výrazne zhoršili.

Podnikateľské inkubátory tvoria významnú súčasť podpornej infraštruktúry pre začínajúcich, predovšetkým malých podnikateľov. Sú nástrojom hospodárskeho rozvoja vo forme podpory vytvárania nových podnikov, inovácií podnikov, aplikácii výsledkov výskumu a vývoja do hospodárskej praxe

a vytvárania nových pracovných príležitostí. Táto forma podnikateľskej podpory sa na Slovensku začala pilotne uplatňovať v deväťdesiatych rokoch, no k formálnemu budovaniu siete inkubátorov došlo od roku 2002, a to predovšetkým z európskych finančných zdrojov čiastočne doplnených štátnym rozpočtom. Prevažne sa jednalo o podnikateľské (nie technologické) inkubátory. Možno zovšeobecniť, že EÚ investovala do vybudovania základnej siete inkubátorov a Slovenská republika sa zaviazala stabilizovať prvé roky jej existencie a prevádzky. K ich plnohodnotnému a efektívnemu využívaniu však nedošlo ani v uplynulom roku, nakoľko nebolo vytvorené prostredie, konkrétne nástroje ani regionálne štruktúry, ktorých by inkubátory boli neoddeliteľnou súčasťou. Nedošlo k naviazaniu inkubátorov na kľúčové stratégie a politiky, inkubátory zostali prehliadaným a podceňovaným nástrojom podpory MSP a inovácií, resp. opatrenia a odporúčania neboli v dostatočnej miere aplikované. Pretrvával stav, v ktorom sa investície nedostatočne zhodnocovali v prospech inovačného rozvoja, zvýšenia konkurencieschopnosti a inovačných aktivít podnikov.

Zlepšenie podnikateľského prostredia sa prejavilo v niektorých oblastiach ovplyvňujúcich podnikanie, napríklad pri zakladaní nových firiem, zefektívnil sa proces konkurzu a vyrovnaní. Naďalej však pretrváva potreba systémovej zmeny legislatívy tvoriacej podnikateľské prostredie, pretože najväčšie problémy pre podnikateľov predstavujú príliš časté zmeny legislatívy. Nová legislatíva sa často prijíma bez posúdenia jej dopadu na podnikateľské prostredie, čo prináša podnikateľom problémy s jej aplikáciou a vedie neskôr k jej novelizáciám. Časté zmeny predpisov zhoršujú orientáciu v platnej legislatíve.

V kapitolách 2.2 a 2.3 sú stručne rozobrané legislatívne normy a opatrenia týkajúce sa MSP prijaté v roku 2012. V súvislosti s potrebou monitorovania implementácie iniciatívy SBA sú normy rozčlenené podľa jednotlivých jej princípov SBA.

2.2 Najdôležitejšie legislatívne zmeny vo väzbe na podmienky podnikania MSP, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2012 a opatrenia prijaté alebo implementované v roku 2012 vo väzbe na jednotlivé princípy SBA

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 1

Podnikanie - Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie

- S cieľom podporovať rast MSP prostredníctvom stimulácie podnikateľských ambícií a podnikateľských zručností, podpory úspešných firiem, výrobkov, myšlienok a iniciatív podporujúcich rozvoj podnikateľského myslenia boli v roku 2012 prijaté nasledovné opatrenia a legislatívne zmeny:

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení zákona č. 251/2012 Z. z., zákona č. 314/2012 Z. z., zákona č. 321/2012 Z. z. a zákona č. 351/2012 Z. z.

Už zo samotnej skutočnosti, že živnostenský zákon upravuje podmienky podnikania a kontrolu dodržiavania týchto podmienok vyplýva, že jeho podoba má výrazný vplyv na kvalitu podnikateľského prostredia. Proklamovanými cieľmi zákona je ochrana verejných záujmov v podnikaní, zabezpečenie riadneho výkonu živnosti, evidencia podnikania a ochrana záujmov zákazníkov ako aj zamestnancov podnikateľov.

Novelou zákona o živnostenskom podnikaní :

- sa skrátila lehota na vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení na 3 dni. Ak živnostenský úrad zistí, že ohlásenie má náležitosti podľa § 45, § 45a ods. 1 až 4 a § 46 živnostenského zákona a podnikateľ spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom, vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení najneskôr do troch pracovných dní odo dňa, keď mu ohlásenie živnosti a výpisy z registra trestov boli doručené.
- sa zrušilo duplicitné plnenie oznamovacích povinností

Podnikateľ je povinný oznámiť príslušnému živnostenskému úradu všetky zmeny a doplnky týkajúce sa údajov a dokladov ustanovených na ohlásenie živnosti. Táto povinnosť sa od 01. 01. 2012

nevzťahuje na zmeny, ktoré sa osobitne zapisujú do obchodného aj živnostenského registra, napr. zmeny v predmetoch podnikania obchodných spoločností. Oznamovacie povinnosti si už podnikatelia plnia iba voči obchodnému registru (registrovému súdu) a živnostenský úrad túto informáciu získava z registrového súdu priamo a nie duplicitne od podnikateľa.

- Zrušili sa niektoré poplatky, ak je podanie podané elektronicky.

Znamená to, že podanie predložené elektronickými prostriedkami a podpísané zaručeným elektronickým podpisom je od 01. 01. 2012 bezplatné. Týka sa to nasledovných podaní:

- vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení pri voľnej živnosti
- získanie výpisu z verejnej časti živnostenského registra za jedného podnikateľa
- vydanie prehľadu údajov zapísaných v živnostenskom registri
- vykonanie zmien v osvedčení o živnostenskom oprávnení
- vydanie potvrdenia o tom, že v živnostenskom registri nie je zápis
- za prevzatie údajov a dokladov, ktoré sú náležitou súčasťou žiadosti o oprávnenie na podnikanie na základe iného ako živnostenského oprávnenia podľa osobitných zákonov
- zrušená povinnosť uložiť pokuty

Novela zákona upustila od povinnosti uložiť pokutu pri menej závažných porušeníach živnostenského zákona. Povinnosť sankcie zostáva v prípade, že bude zistené prevádzkovanie živnosti bez živnostenského oprávnenia.

- Zmena preukazovania bezúhonnosti pre zahraničné osoby - štátni občania iného členského štátu Európskej únie od 01. 01. 2012 preukazujú svoju bezúhonnosť výpisom z registra z domovskej krajiny. Živnostenský úrad už neoveruje bezúhonnosť prostredníctvom Generálnej prokuratúry, čo umožnilo skrátiť lehotu na vydanie živnostenského oprávnenia pre túto skupinu.

Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník v znení zákona č. 197/2012 Z. z. Zákon, ktorým sa dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 246/2012 Z. z. o DPH.

Účelom zákona č. 197/2012 Z. z. je rozšíriť pôsobnosť valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti o vyjadrenie súhlasu s podaním cenového návrhu, s návrhom na zmenu cenového rozhodnutia, s doplnením návrhu z podnetu regulovaného subjektu, ak má toto doplnenie vplyv na zmenu ceny a s odvolaním v cenovom konaní Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

Vyhláškou MS SR č. 25/2004 Z. z., sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení vyhlášky MS SR č. 563/2004 Z. z., vyhlášky č. 150/2007 Z. z., vyhlášky č. 656/2007 Z. z., vyhlášky č. 231/2010 Z. z., vyhlášky č. 98/2012 Z. z. a vyhlášky č. 291/2012 Z. z.

Vyhláška MS SR č. 319/2007 Z. z. o postupe pri overovaní osobných údajov na účely elektronického konania vo veciach obchodného registra v znení vyhlášky MS SR č. 80/2012 Z. z.

Zákon č. 349/2012 Z. z. o autorskom práve

Nová právna úprava upúšťa od presne vymedzenej lehoty na splnenie zákonnej povinnosti usporiadateľa verejného kultúrneho podujatia pred uskutočnením podujatia oznámiť príslušnej organizácii kolektívnej správy program podujatia. V prípade použitia diela osobou odlišnou od autora (pôvodného nositeľa práv) zákon jasne reguluje povinnosť získať súhlas na použitie diela formou uzavretia písomnej licenčnej zmluvy vždy vopred, pred použitím diela. Táto povinnosť usporiadateľa verejného kultúrneho podujatia ako používateľa diela zostáva zachovaná.

Nová právna úprava ďalej spresňuje charakter údajov, ktoré majú byť uvedené pri oznámení programu podujatia. Usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia je povinný uviesť údaj o autorstve, ktorým je meno autora, pseudonym autora, informácia, že dielo je anonymné, informácia, že meno autora nie je známe, alebo informácia o tom, že dielo nemá autora (spravidla pri folklórnom diele).

Nová právna úprava zdôrazňuje charakter, už predtým zakotvenej, zákonnej domnienky o tom, že ak usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia pred uskutočnením podujatia neoznámí program podujatia a súvisiace údaje organizácii kolektívnej správy (doposiaľ tak musel urobiť 10 dní pred konaním podujatia), predpokladá sa, že na podujatí budú verejne vykonané len tie diela, ku ktorým právo na verejné vykonanie spravuje organizácia kolektívnej správy. Dnes je možné toto oznámenie zaslať aj neskôr. Na základe toho sa okolnosť formulovaná ako vyvrátiteľná právna domnienka pokladá za existujúcu, kým používateľ (usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia) vo vzťahu k príslušnej organizácii kolektívnej správy nepreukáže opak.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 2

Druhá šanca - Uistenie sa, že čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, dostanú druhú šancu

Zákon č. 348/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „konkurzný zákon“), ktorý nadobudol účinnosť 01. 01. 2012 okrem troch bodov, ktoré nadobúdajú účinnosť 01. 01. 2013.

Jedným z cieľov novely zákona bolo spriechodniť veriteľské návrhy na vyhlásenie konkurzu z dôvodu platobnej neschopnosti dlžníka, a tým vytvoriť prirodzený tlak na dodržiavanie platobnej disciplíny, ako aj tlak na včasné riešenie hroziaceho úpadku alebo úpadku dlžníkom iným spôsobom ako konkurzom, a to neformálnou alebo formálnou reštrukturalizáciou.

Novela konkurzného zákona je zásadným opatrením smerujúcim k lepšej vymožitelnosti práva. Nová právna úprava umožňuje veriteľom podať návrh na vyhlásenie konkurzu aj bez toho, aby mali uznanú pohľadávku dlžníkom alebo vykonateľnú pohľadávku. Po novom je tak veriteľ oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak môže odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť svojho dlžníka. Platobnú neschopnosť dlžníka možno odôvodnene predpokladať vtedy, ak je dlžník viac ako 30 dní v omeškaní s plnením aspoň dvoch peňažných záväzkov viac ako jednému veriteľovi a bol jedným z týchto veriteľov písomne vyzvaný na zaplatenie. Táto zásadná zmena umožní veriteľom uplatňovať si svoje nároky voči dlžníkovi skôr, ako „skonsumuje“ svoj nezabezpečený majetok, čím sa predpokladá vyššie uspokojenie veriteľov. S tým úzko súvisia zmeny definície úpadku, najmä predĺženia, čím sa zabezpečí motivácia štatutárnych orgánov dlžníka riešiť jeho úpadok včas.

Prihlasovanie pohľadávok sa zjednodušilo nasledovne:

- Umožnilo sa prihlásiť veriteľom viacero nezabezpečených pohľadávok jednou prihláškou, a tým sa zjednodušil proces prihlasovania nezabezpečeným veriteľom,
- upravilo sa povinné prihlasovanie pohľadávok veriteľmi už len u správcu, a to len v jednom rovnopise a
- umožnilo sa veriteľovi prihlásiť pohľadávku aj po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty 45 dní od vyhlásenia konkurzu, avšak iba ako nezabezpečenú pohľadávku bez hlasovacieho práva.

Obdobne ako v konkurze aj prihlasovanie pohľadávok v reštrukturalizácii sa zjednodušilo.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 3

Najskôr myslieť v malom - Vytvárať pravidlá na uplatnenie tejto zásady vo všetkých oblastiach legislatívy

- Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR) s cieľom zníženia administratívnej záťaže o 30 % implementovalo **Akčný plán na zníženie administratívnej záťaže na podnikateľov na Slovensku za roky 2011 – 2013**. Nadväzuje na Akčný program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v SR 2007 - 2012, ktorý bol schválený UV SR č. 833/2007 ako relevantné opatrenie na realizáciu Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť a ktorého cieľom bolo do roku 2012 znížiť administratívnu záťaž o 25 %.

Zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Zb.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, vyšiel v Zbierke zákonov SR č. 413/2012 Z. z.

Nová právna úprava určuje:

- Nový spôsob určenia pravdepodobného denného vymeriavacieho základu na výpočet nemocenskej dávky z dôvodu, aby ľudia pracujúci na dohodu nemali počas prvých 90 dní nemocenskú dávku vypočítanú zo základu, ktorý bude vyšší ako ich skutočný zárobok. Do obdobia 90 dní trvania nemocenského poistenia sa budú započítavať len obdobia, za ktoré sa skutočne platí poistné na nemocenské poistenie,
- vznik dôchodkového poistenia pre študentov, ktorý umožňuje spätný vznik dôchodkového poistenia, ak skutočne vyplatená odmena je vyššia ako 66 Eur
- výnimku pre študentov od 18 do 26 rokov pri platení odvodov na dohodu. Pri zárobku do 155 Eur bude za študenta zamestnávateľ platiť v roku 2014 len odvody na garančné a úrazové poistenie vo výške 1,05% zo zarobenej sumy. Suma 155 Eur sa bude každý rok zvyšovať podľa toho, ako bude rásť priemerná mzda na Slovensku.

Zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Zb.

V čiastke č.98/2012 pod číslom 395/2012 Z. z. vyšiel zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Príjmy všetkých subjektov (fyzické osoby, zahraničné osoby, právnické osoby a ostatné subjekty) sa od 01. 01. 2004 zdaňovali jednou lineárnou percentuálnou sadzbou (tzv. rovná daň) vo výške 19 % príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva.

Poslednou novelizáciou zákona o dani z príjmov boli prijaté zmeny, z ktorých k najdôležitejším patria:

- zrušenie rovnej dane

Sadzba dane z príjmov právnických osôb sa zvyšuje z 19 % na 23 %. Sadzba dane z príjmov fyzických osôb je 19 % z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8-násobok sumy platného životného minima vrátane (pre rok 2013 je to 34 401,74 Eur), 25 % z tej časti základu dane, ktorá presiahne 176,8-násobok platného životného minima (pre rok 2013 je to viac ako 34 401,74 Eur).

- úprava paušálnych výdavkov

Paušálne výdavky ostávajú zachované v pôvodnej výške 40 % zo zdaniteľných príjmov, sú však obmedzené mesačným limitom vo výške 420 Eur za každý jeden mesiac výkonu samostatnej zárobkovej činnosti.

- Sprísnenie podmienok pri uplatnení nezdaniteľnej časti základu dane na manželku
- rozšírený nárok na nezdaniteľnú časť na manželku resp. manžela aj na občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- možnosť podania daňového priznania v predĺženej lehote je v roku 2013 už len pre daňovníkov, ktorých súčasťou príjmov sú aj príjmy plynúce zo zahraničia (okrem daňovníka v konkurze alebo v likvidácii) sa na základe oznámenia podaného príslušnému správcovi dane do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania predlžuje lehota na podanie daňového priznania najviac o tri kalendárne mesiace, pričom koniec tejto predĺženej lehoty musí byť stanovený na posledný deň jedného z týchto troch kalendárnych mesiacov,
- zrušená možnosť uplatnenia paušálnych výdavkov pri prenájme nehnuteľností,
- zavádza sa dodatočná osobitná sadzba dane vo výške 5% pre vybraných ústavných činiteľov,
- zvýšila sa hranica, od ktorej sú fyzické osoby povinné platiť preddavky na daň z príjmov a to z 1 660 Eur na 2 500 Eur,
- zvyšuje sa hranica na oslobodenie peňažných a nepeňažných výhier od dane z 165,97 Eur na 350 Eur,

- o rok sa posunie postupné znižovanie podielu zaplatenej dane, ktoré môžu firmy poukázať neziskovým organizáciám,
- od dane z príjmov sa oslobodili príjmy obcí a vyšších územných celkov plynúce z predaja majetku a
- definuje sa samostatný základ dane pre podiely na zisku /dividendy/.

Zahraničné osoby, t. j. také, ktoré nemajú na území Slovenskej republiky svoje sídlo alebo bydlisko, majú daňovú povinnosť, ktorá sa vzťahuje na príjmy plynúce zo zdroja na území Slovenskej republiky.

Daňovým výdavkom je náklad (výdavok) daňovníkom preukázateľne vynaložený na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov. Odpočet daňovej straty - daňovník môže odpočítať daňovú stratu od základu dane rovnomerne počas siedmich zdaňovacích období nasledujúcich po období, za ktoré je vykázaná odpočítavaná strata. Daňové priznanie podáva daňovník v stanovenej lehote po skončení zdaňovacieho obdobia a pri každej zmene zdaňovacieho obdobia.

Novela zákona o investičnej pomoci a zákona o dani z príjmov priniesla aj úpravu podmienok poskytovania investičnej pomoci s dôrazom na zrovnoprávnenie domácich a zahraničných investorov, ako aj na transparentnosť poskytovania investičnej pomoci. Prijímateľ investičnej pomoci bude musieť podľa nových pravidiel taktiež zachovať počet novovytvorených pracovných miest najmenej päť rokov odo dňa prvého obsadenia pracovného miesta. Prijímateľ je povinný realizovať investičný zámer tak, že najmenej 25 % hodnoty oprávnených nákladov musí byť financovaných z vlastných zdrojov alebo prostredníctvom externého financovania, ktoré nezahŕňa štátnu pomoc. Prijímcovia investičnej pomoci si môžu uplatniť úľavu na dani z príjmov až na dobu 10 bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 4

Ústretová verejná správa - Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

Zákonom č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník v znení zákona č. 69/2012 Z. z. boli prijaté rozpočtové pravidlá verejnej správy.

Zákon č. 70/2012 Z. z.

Dňa 24. 02. 2012 vyšiel v čiaske 20/2012 Zbierky zákonov SR pod č. 70/2012 Z. z. zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 582/2004 Z. z. a novelizácia č. 460/2011 Z. z. – Miestne dane

Zákonom č. 582/2004 Z. z. a novelizáciou č. 460/2011 Z. z. s účinnosťou od 01. 12. 2012 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, je upravená daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, poplatok za likvidáciu komunálneho odpadu, daň za jadrové zariadenie a daň, ktorú môže ukladať vyšší územný celok, ktorou je daň z motorových vozidiel.

Všetky ustanovené miestne dane sú fakultatívne a obec a vyšší územný celok má možnosť rozhodnúť sa podľa vlastných podmienok a potrieb či miestnu daň zavedie a bude vyberať na svojom území. Rozhodujúcim pri vyberaní miestnych daní je všeobecne záväzné nariadenie vydané obcou alebo vyšším územným celkom v intenciách tohto zákona.

Opatrenie MF SR z 20.8.2012 č. MF/020058/2012-722, ktorým sa ustanovujú vzory priznania k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie automaty.

Daň z nehnuteľností

Daňovníkmi dane z nehnuteľností sú vlastníci nehnuteľností, a to aj v prípade, že nehnuteľnosť je dlhodoboprenajatá a pod. Rozhodujúci je vlastník zapísaný v katastri. Predmetom dane sú

nehnutelnosti na území Slovenskej republiky v členení pozemky, stavby a byty. Základom dane pri pozemku je hodnota pozemku určená vynásobením výmery pozemkov v m² a hodnoty pôdy za 1 m² uvedenej určenej podľa cenovej mapy; pri stavbe výmera zastavanej plochy; pri byte a nebytovom priestore výmera podlahovej plochy bytu alebo nebytového priestoru. Zdaňovacím obdobím je kalendárny rok. Na vznik alebo zánik daňovej povinnosti je rozhodujúci stav k 1. 1. zdaňovacieho obdobia.

Novelizáciou boli prijaté tieto najdôležitejšie zmeny:

- Zrušená povinnosť oznámiť vznik a zánik daňovej povinnosti v 30-dňovej lehote,
- možnosť podať opravné a dodatočné daňové priznanie a
- podanie čiastkového daňového priznania (bude sa podávať, ak nastanú zmeny: napr. daňovník sa stane vlastníkom ďalšej nehnuteľnosti).

Opatrenie MF SR č. MF/021314/2012-722 z 10. 09. 2012, ktorým sa ustanovuje vzor daňového priznania k dani z motorových vozidiel

Daň z motorových vozidiel

Predmetom dane je motorové vozidlo a prípojné vozidlo kategórie M, N a O, ktoré sa používa v Slovenskej republike na podnikanie alebo na činnosti, z ktorých plynú príjmy sú predmetom dane z príjmov. Základom dane pri osobnom automobile je zdvihový objem motora v cm³ a pri úžitkovom vozidle a autobuse ich celková hmotnosť v tonách a počet náprav.

Zákon č. 563/2009 Z. z. v znení č. 440/2012 Z. z. o správe daní /daňový poriadok

Novelou daňového poriadku č. 440/2012 Z. z. sa rozšírili oprávnenia daňových subjektov:

- Zjednotenie lehoty na podanie dodatočného daňového priznania v prípadoch, keď daňový subjekt deklaruje vrátenie dane s lehotami, keď daňový subjekt je povinný daň doplatiť,
- možnosť požiadať o preúčtovanie daňového preplatku na daňovú pohľadávku alebo nesplatený preddavok na daň a
- posunutie povinnosti doručovania podaní elektronickými prostriedkami pre platiteľov DPH a vybrané daňové subjekty z 01. 01. 2013 na 01. 01. 2014.

Zákon č. 246/2012 Z. Z. o dani z pridanej hodnoty

Dňa 26. 07. 2012 Národná rada SR schválila zákon 246/2012 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 01. 10. 2012 a od 01. 01. 2013 mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o DPH“).

Novelou zákona o dani z pridanej hodnoty sa už od 01. 10. 2012 zaviedli do praxe nové opatrenia na boj proti daňovým únikom a zároveň sa do zákona o DPH od 01. 01. 2013 prebrali smernice Rady ES, ktorými sa upravujú fakturačné pravidlá, ktoré majú zabezpečiť zásadu rovnakého zaobchádzania s papierovými a elektronickými faktúrami. Novelou sa tiež odkladá účinnosť opatrenia týkajúceho sa samozdanenia dovozu tovaru z tretích štátov platiteľom dane z 01. 01. 2013 na 01. 01. 2014.

Novela zákona o DPH nadobúda účinnosť 01. 10. 2012 s výnimkou niektorých ustanovení, ktoré nadobúdajú účinnosť 01. 09. 2012, 01. 01. 2013 a 01. 01. 2014.

- Zo zákona (nie registráciou) sa stane platiteľom DPH aj zdaniteľná osoba, ktorá dodá stavbu, jej časť alebo stavebný pozemok alebo prijme platbu pred ich dodaním, a to tým dňom, ktorý nastane skôr, ak sa z jej dodania dosiahne obrat 49 790 Eur. Zdaniteľná osoba sa platiteľom dane nestáva v prípade, ak pôjde o predaj stavby alebo jej časti, ktoré sú oslobodené od dane (ak od 1. kolaudácie alebo 1. užívania uplynulo viac ako 5 rokov),
- sprísnenie podmienok pre povinnú aj dobrovoľnú registráciu za platiteľa DPH pre tzv. rizikové subjekty (povinnosť zložiť zábezpeku na daň).

Výška zábezpeky je najmenej 1 000 Eur a najviac 500 000 Eur. Pri určení výšky zábezpeky na daň prihládne daňový úrad na riziko vzniku daňového nedoplatku zdaniteľnej osoby. Žiadateľ o registráciu je povinný zložiť zábezpeku na daň do 20 dní od doručenia rozhodnutia o zložení zábezpeky na daň.

Daňový úrad má možnosť zamietnuť registráciu vymedzeným kategóriám osôb, ak nezložia zábezpeku (v prípade dobrovoľnej registrácie na DPH). Ak ide o žiadateľa o povinnú registráciu, zábezpeka sa bude od subjektu vymáhať. Ak žiadny nedoplatok mať nebude, daňový úrad zábezpeku po uplynutí 12 mesiacov do 30 dní vráti.

- Zmena zdaňovacieho obdobia, povinné mesačné zdaňovacie obdobie pre nových platiteľov dane a zníženie obratu pre voľbu štvrtročného zdaňovacieho obdobia

Základným zdaňovacím obdobím bude od 01. 10. 2012 kalendárny mesiac. Noví platitelia dane musia mať najmenej 12 kalendárnych mesiacov nasledujúcich po registrácii mesačné zdaňovacie obdobie bez ohľadu na výšku obratu. Ak po roku platiteľ dane neprekročí obrat 100 000 Eur, môže sa stať štvrtročným platiteľom DPH, pričom túto zmenu je povinný oznámiť daňovému úradu do 25 dní od skončenia kalendárneho mesiaca, v ktorom boli splnené podmienky uplatňovania štvrtročného zdaňovacieho obdobia. Zmena zdaňovacieho obdobia na kalendárny štvrtrok môže nastať len k prvému dňu kalendárneho štvrtroka nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom platiteľ splnil podmienky ustanovené zákonom (ak uplynulo viac ako 12 kalendárnych mesiacov od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom sa stal platiteľom, a za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nedosiahol obrat 100 000 Eur).

- Ustanovuje sa povinnosť pre právnické osoby, ktoré majú zaniknúť bez likvidácie, aby túto skutočnosť oznámili správcovi dane ešte pred svojím zánikom. Správca dane nevydá v týchto prípadoch rozhodnutie o zrušení registrácie, ale právnická osoba prestane byť platiteľom dane zo zákona.

V ostatných prípadoch správca dane vydá rozhodnutie o zrušení registrácie, a to v prípade, ak zrušuje registráciu na základe žiadosti registrovanej osoby pre DPH, ako aj v prípade, ak zrušuje registráciu pre DPH z úradnej moci. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie.

Spotrebné dane

Spotrebné dane sú špecifickými daňami zo spotreby určitých druhov tovarov. Zdaňujú sa vybrané druhy spotreby podľa príslušných smerníc EÚ. Zosúladením národnej legislatívy s právom EÚ sa naplňa princíp voľného pohybu tovarov. Vo februári 2004 boli NR SR schválené nasledovné zákony o spotrebných daniach:

- č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z.,
- č. 107/2004 Z. z. o spotrebnej dani z piva,
- č. 104/2004 Z. z. o spotrebnej dani z vína,
- č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabak. výrobkov a novelizácia č. 288/2012 Z. z. a
- č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja.

Zákonom č. 325/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nadväzuje tiež na úpravu vyplývajúcu zo zákona č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 345/2012 Z. z.“), boli novelizované obidva vyššie uvádzané zákony v kompetencii MŠVVŠ SR.

Predmetom novely nariadenia vlády sú vecné zmeny a legislatívno-technická úprava jeho znenia vyplývajúca zo schváleného znenia zákona č. 325/2012 Z. z. a zo znenia zákona č. 345/2012 Z. z.

Súčasná právna úprava výpočtu podielu subjektov územnej samosprávy na výnose dane z príjmov fyzických osôb v oblasti originálnych kompetencií za školstvo je vo všeobecnosti založená na počte detí, žiakov a poslucháčov prepočítaných koeficientmi podľa typu školy a školského zariadenia uvedenými v prílohách nariadenia vlády SR č. 3 a č. 3a, ktoré sa rozlišujú podľa zriaďovateľa. Úprava v zmysle zákona č. 325/2012 zlučuje prepočítacie koeficienty do novej spoločnej prílohy. Na základe tejto úpravy budú obce dostávať na mzdy a prevádzku základných umeleckých škôl, materských škôl, jazykových škôl a školských zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a v zriaďovateľskej pôsobnosti cirkví a súkromných osôb finančné prostriedky od štátu v rovnakej výške, pričom sa zavádza nový koeficient

pre správu školských objektov podľa počtu detí materskej školy a základnej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, čím sa umožní zohľadniť kapitálové výdavky. Výšku koeficientov v novovzniknutej prílohe navrhlo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

V prípade centier voľného času (CVČ) sa budú pridelať finančné prostriedky obciam na záujmové vzdelávanie v týchto školských zariadeniach podľa počtu obyvateľov s trvalým pobytom na území obce vo veku od 5 do 15 rokov. Cieľom tejto zmeny je stabilizovať množinu detí, ktoré sa do počtu detí v centrách voľného času budú započítavať. Počet detí v centrách voľného času sa z roka na rok zvyšuje aj napriek zmene metodiky v roku 2010 pre jeho zber. Zvyšovaním počtu detí v centrách voľného času sa zvyšuje aj objem finančných prostriedkov pre tieto školské zariadenia a to na úkor objemu finančných prostriedkov pre ostatné školy a školské zariadenia financované z výnosu dane obcí.

Táto zmena tiež súvisí so schválením zákona č. 345/2012 Z. z., v zmysle ktorého sa finančné prostriedky na činnosť školských klubov detí budú rozdeľovať obciam podľa počtu žiakov základných škôl podľa stavu k 15. septembru začínajúceho školského roka zriadených na území obce. Pri tomto type školských zariadení bol zaznamenaný podobný problém ako pri CVČ.

Po dohode so ZMOS sa v roku 2013 použijú pre účely rozdeľovania podielu na dani z príjmov údaje o počte obyvateľov platné pre rok 2012.

Zákon č. 286/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela zákona“).

Článok I novely zákona v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 145/1995 Z. z.“) okrem iných mení a dopĺňa, že:

- Poplatky platené kolkovými známami sú príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Ide o legislatívno-technické spresnenie § 17 zákona č. 145/1995 Z. z., ktorým sa jednoznačne upravuje, že správne poplatky platené kolkovými známami sú príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 01. 10. 2012 - ak podnet na úkon alebo konanie bol podaný do 30. 09. 2012, vyberajú sa poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012.

Prechodné ustanovenie o použití právneho predpisu k dátumu účinnosti tejto novely zákona v podmienkach orgánov finančnej správy je potrebné aplikovať najmä pri sadzobníku správnych poplatkov, z ktorého sa od 01. 10. 2012 vypúšťa časť IX. Colníctvo

Nadväzne na posunutie termínu zrušenia kolkových známok na 01. 01. 2014. sa upravuje aj prechodné ustanovenie o možnosti používania zakúpených kolkových známok v zákone č. 145/1995 Z. z. Znamená to, že poplatník môže do 30. 09. 2014 poplatok platiť aj kolkovou známkou vydanou do 31. 12. 2013.

V sadzobníku správnych poplatkov došlo tiež k zmenám :

- Osvedčenie odpisu (fotokópia), výpisu alebo písomnej informácie z úradných kníh, úradných záznamov, registrov listín a zo spisov alebo súkromných spisov v úradnej úschove, za každú aj začatú stranu v slovenskom jazyku 1,50 Eur, v cudzom jazyku 3 Eurá.

V sadzobníku správnych poplatkov časti I. Všeobecná správa v položke 3 v prvom bode písm. a) sa slová „0,50 Eur“ nahrádzajú slovami „2 Eurá“, v písmene b) sa slová „3 Eurá“ nahrádzajú slovami „5 Eur“ a v písmene c) sa slová „6,50 Eur“ nahrádzajú slovami „10 Eur“.

Orgány finančnej správy v niektorých prípadoch vyberajú správny poplatok podľa položky 3 písm. a), ktorého výška sa mení na 2 Eurá a písm. b), ktorého výška sa mení na 5 Eur. V sadzobníku správnych poplatkov sa vypúšťa časť IX. Colníctvo. Nadväzne na nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 sa zo sadzobníka správnych poplatkov vypúšťa IX. časť upravujúca oblasť colníctva. Úkony

a konania v položkách 155 až 159 sa s účinnosťou od 01. 10. 2012 už nebudú spoplatňovať so zreteľom na ustanovenia Colného kódexu Spoločenstva, ktorým je aj Slovenská republika viazaná. V nadväznosti na § 19ga - Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 01. 10. 2012, ak podnet na úkon alebo konanie bol podaný do 30. 09. 2012, vyberajú sa poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012. Znamená to, že ak bol podnet na úkon alebo konanie, ktorý podliehal správne poplatku podľa položiek 155 až 159 sadzobníka podaný do 30. 09. 2012, orgán finančnej správy vyberie za taký úkon správny poplatok. V prípade ak už bol podnet na úkon alebo konanie podaný po 30. 09. 2012, t.j. od 01. 10. 2012, orgán finančnej správy za taký úkon, ktorý podliehal poplatku podľa IX. časti sadzobníka, správny poplatok nevyberie.

V roku 2012 sa ukončila 2 etapa akčného programu znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v SR. V druhej etape projektu bolo zmapovaných celkovo 24 právnych predpisov zo sociálnej oblasti, pričom do merania vstúpilo 12 z nich, z ktorých vyplynulo 156 informačných povinností.

V nadväznosti na výsledky prvej a druhej etapy merania administratívneho zaťaženia bol vypracovaný „Návrh politiky vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia v SR“, ktorý obsahoval 94 opatrení a mal prispieť k splneniu záväzku znížiť administratívne zaťaženie podnikateľov v SR o 25 % do roku 2012. Väčšina opatrení mala termín plnenia koncom roka 2012. Z prijatých 94 opatrení bolo v tom čase splnených 53 a čiastočne splnené boli 3 opatrenia. Priebežne sa plnilo 23 opatrení, do termínu nebolo splnených 7 a zrušených bolo 8 opatrení.

Po ukončení 2 etapy následne začala tretia etapa znižovania administratívneho zaťaženia podnikania vyplývajúca z uznesenia vlády SR č. 486/2011 s cieľom vytvoriť a zaviesť systematický prístup, ktorý by umožnil sledovať vývoj administratívneho zaťaženia v SR. Realizuje ho Ministerstvo hospodárstva SR. Nakoľko meranie a znižovanie administratívneho zaťaženia pomocou externého dodávateľa nie je z finančného hľadiska dlhodobu udržateľné, bol realizovaný pilotný projekt „3. etapa znižovania administratívneho zaťaženia podnikania“, ktorej cieľom bolo aplikovať metódu štandardného nákladového modelu na právnych predpisoch v gescii Ministerstva hospodárstva SR a prispôbiť ju podmienkam v SR tak, aby mohla byť použitá pri mapovaní a meraní legislatívy na ostatných rezortoch. Projekt bol realizovaný v rámci vlastných personálnych kapacít ministerstva v spolupráci so zástupcami podnikateľských zväzov a združení (AZZZ, RUZ, PAS, SZZ, SOPK, Klub 500), ktorých hlavnou úlohou bolo získanie potrebných údajov a informácií od podnikateľských subjektov.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 5

Verejné obstarávanie a štátna pomoc - Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP

Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 282/2006 Z. z., zákona č. 102/2007 Z. z., zákona č. 232/2008 Z. z., zákona č. 442/2008 Z. z., zákona č. 213/2009 Z. z., zákona č. 289/2009 Z. z., zákona č. 402/2009 Z. z. a zákona č. 503/2009 Z. z., zákona č. 73/2010 Z. z., zákona č. 129/2010 Z. z., zákona č. 58/2011 Z. z., zákona č. 158/2011 Z. z., zákona č. 182/2011 Z. z., zákona č. 223/2011 Z. z., zákona č. 231/2011 Z. z., zákona č. 348/2011 Z. z., zákona č. 550/2011 Z. z. a zákona č. 91/2012 Z. z.

V Zbierke zákonov č. 24/2012 zo dňa 09. 03. 2012 vyšiel zákon č. 91/2012 zo dňa 29. 02. 2012 s účinnosťou od 09. 03. 2012, ktorým sa o. i. dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní.

Zmeny sa týkajú najmä:

- Úpravy finančných limitov,
- transpozície obrannej smernice EÚ,
- definície centrálnej obstarávacej organizácie,
- nanovo sa zdefinovali výnimky, čo nespadá pod pôsobnosť tohto zákona a
- zaviedli sa tzv. „zmiešané zákazky“.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 6

Financie - Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií

Zákon o ochrane vkladov č. 118/1996 Z. z. a jeho posledná novelizácia č. 233/2012 Z. z.

Zákon o ochrane vkladov uložených v bankách a v pobočkách zahraničných bánk upravuje poskytovanie náhrad za tieto vklady v prípade, že sa stanú nedostupné. Za vklad sú považované všetky peňažné prostriedky, ktoré si klient v banke vložil na svoj účet alebo ktoré mu na účet vložil niekto iný, vrátane úrokov. Zákon ochraňuje vklady fyzických osôb, nadácií, neziskových organizácií, združení občanov, spoločenstiev vlastníkov bytov a nebytových priestorov a ostatných právnických osôb s výnimkou tých, ktoré sú vylúčené z ochrany.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 7

Jednotný trh – Pomôcť MSP viac získať z príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh

ÚNMS SR, OEZaTN, realizuje v priebehu roka 2012 prepojenie databáz Národného kontaktného miesta pre výroby s ďalšími informačnými zdrojmi ÚNMS SR, databázovými systémami EÚ (napr. systémy ICSMS, IMI) a v rámci pripravovaného projektu e-Government služieb budú tieto údaje postupne integrované na ústredný portál verejnej správy. Cieľom opatrenia bude postupná integrácia databázových zdrojov Národného kontaktného miesta pre výroby s ďalšími pripravovanými informačnými systémami a elektronickými databázami a tak aj zlepšenie prístupu MSP k informáciám.

- ÚNMS SR a SÚTN budú v roku 2012 pokračovať v rozširovaní informácií prostredníctvom STN online. Opatrenie tak prispieje k zvýšeniu konkurencieschopnosti, uľahčeniu prechodu k technickej a inovačnej gramotnosti v školách, ľahšej orientácii v európsky alebo celosvetovo akceptovanom stave vedy a techniky. Preverovať sa budú možnosti rozšíreného sprostredkovania prístupu k plnotextovému zneniu noriem na báze Read only prostredníctvom čítární na univerzitách alebo BIC, RPIC vo väzbe na možnú priechodnosť realizácie projektu z OPIS alebo v rámci grantov na vedu a výskum.
- ÚNMS SR v priebehu roka 2012 uskutoční informačnú kampaň o využívaní noriem na získavanie trhov – nadväzná na semináre k značeniu CE, ktorá bude určená hlavne pre MSP podľa profesií a sektorov. MSP tak môžu získať lepšiu orientáciu v podmienkach na tovary a služby na trhu EHP.
- Propagačné aktivity SÚTN a ÚNMS SR pre MSP, napr.: Coneco, Fórum normalizácie. Svetový deň normalizácie, Medzinárodný strojársky veľtrh, Propagačné aktivity v Infocentre majú za cieľ popularizovať účasť na normalizačnom procese a používanie noriem a podporiť tak účasť MSP na tomto procese. Informovanosťou MSP sa vytvorí pre túto skupinu používateľov aj priaznivejšia pozícia pri uplatnení sa na trhu.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 8

Zručnosti a inovácie - Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií

Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) v auguste roku 2011 predložila na MŠVVŠ SR návrh programu s názvom Podpora výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch – II na obdobie rokov 2012 - 2016 (VMSP – II), čím výrazne prispela k cieľu podporovať rozvoj spôsobilostí MSP v oblasti výskumu a inovácií. V prípade schválenia programu vládou SR bude APVV tento program implementovať prostredníctvom vyhlásenia verejnej výzvy.

- K podpore rozvoja spôsobilostí MSP v oblasti výskumu a inovácií bolo možné v roku 2012 zaradiť aplikáciu zákona č. 185/2009 Z. z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 185/2009 Z. z.“), aplikáciu ustanovení zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov implementáciou ustanovení o činnosti APVV, možnosti, ktoré dáva využívanie webového sídla www.vedatechnika.sk a v rámci nej CIP VVI a Datacentra pôsobiaceho v rámci CVTI SR.
- K podpore opatrenia sprístupniť národné výskumné programy, pokiaľ sú prospešné aj pre MSP

z iných členských štátov a pomáhať MSP vstupovať do nadnárodných výskumných činností, bolo možné v roku 2012 zaradiť aplikáciu zákona č. 185/2009 Z. z., v nadväznosti na implementáciu Nariadenia EK č. 800/2008. Pre rok 2012 sa pripravilo SK Roadmap v nadväznosti na EU Roadmap a Európske strategické fórum výskumnej infraštruktúry (ESFRI EÚ). Taktiež bolo možné využiť štrukturálne fondy EÚ Operačný program Výskum a vývoj.

- V oblasti národných projektov sa realizuje štúdiá o transfere technológií v podmienkach SR spracovanej v rámci Národnej infraštruktúry pre podporu transferu technológií na Slovensku (NITT SK), vrátane rámcového návrhu na vybudovanie Národného systému podpory transferu technológií (NSPTT) a návrhu na zriadenie Národného centra pre transfer technológií (NCTT). Najvýznamnejším nástrojom národného systému podpory transferu technológií (TT) by mal byť tzv. Národný patentový fond, prostredníctvom ktorého budú v prospech verejných vedeckých inštitúcií financované poplatky súvisiace so zabezpečovaním ochrany duševného vlastníctva (nie je oprávnené v rámci NITT SK). Finančnú podporu je týmto inštitúciám potrebné poskytnúť aj za účelom zabezpečenia expertných konzultačných a poradenských služieb pri zabezpečovaní ochrany duševného vlastníctva (DV) (ohodnocovanie potenciálu DV, patentoví zástupcovia, patentové rešerše, preklady a pod.) a v procesoch komercializácie technológií (marketing a marketingové prieskumy, vyhľadávanie partnerov, vyjednávanie licenčných zmlúv, zakladanie spin-off, a pod.).
- Preskúmanie možnosti financovania realizácie školení technických zručnosti s využitím technických noriem v odbornej príprave (ÚNMS SR). Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov bude potrebné prehodnotiť možnosti vypracovania projektu/projektov na realizáciu školení z EU fondov.
- Účasť Slovenského metrologického ústavu (ďalej len „SMU“) v európskych projektoch vedy a výskumu. Podľa EU harmonogramu sa aktívne podieľa na medzinárodnej výskumnej spolupráci v oblasti metrologie v rámci 7RP a grantovej schémy „Európsky metrologický výskumný program“ (European Metrology Research Programme - EMRP).
- Poskytovanie informácií v Infocentre SÚTN
Zabezpečovanie poskytovania komplexných informácií širokej technickej verejnosti v záujme zlepšenia prístupu k informáciám o TN pre MSP a vzdelávacie inštitúcie.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 9

Životné prostredie - Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti

Zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu v znení zákonov v znení č. 283/2008 Z. z., 465/2008 Z. z., 493/2009 Z. z., 485/2010 Z. z., 546/2011 Z. z., 69/2012 Z. z., 189/2012 Z. z. účinného od 01. 08. 2012

Od 01. 07. 2008 sa zákonom č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov zaviedlo zdaňovanie elektriny a uhlia, ktoré dovtedy nepodliehali zdaňovaniu spotrebnou daňou na území Slovenskej republiky. Zároveň sa presunul zemný plyn ako predmet dane zo zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov do predmetu dane nového zákona č. 609/2007 Z. z..

Zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach

Zákon č. 250/2012 Z. z., zaviedol od 01. 09. 2012 osobitný odvod z podnikania vybraných spoločností, ktoré pôsobia v regulovaných odvetviach

Zákon č. 300/2012 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov

Hlavným obsahom novely zákona je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ do slovenského právneho poriadku. Nová smernica ponecháva v platnosti všetky doterajšie úlohy a pravidlá a pridáva novú úlohu využívať energiu z obnoviteľných zdrojov. Tým sa má dosiahnuť splnenie úloh vyplývajúcich z Kjótskeho protokolu k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy UNFCCC, a zároveň dosiahnuť, aby podiel energie získanej z obnoviteľných zdrojov tvoril 20 % celkovej spotrebovanej energie do roku 2020. Zo smernice vyplývajú pre členské štáty tieto nové hlavné úlohy, ktoré sú zároveň predmetom novely:

- Zohľadňovať klimatické a miestne podmienky a vnútorné prostredie budov vo vzťahu

k efektívnosti vynakladaných nákladov, ktoré sú potrebné na výstavbu nových budov a na významnú obnovu existujúcich budov,

- zohľadňovať v metodike výpočtu integrovanej energetickej hospodárnosti budov okrem tepelnotechnických vlastností aj ostatné faktory ovplyvňujúce energetickú hospodárnosť, najmä systémy vykurovania a klimatizácie, uplatňovanie energie z obnoviteľných zdrojov (najmä zabudovaných zariadení na solárnu a veternú energiu), tienenie, kvalitu vnútorného vzduchu v budove a vhodné prirodzené osvetlenie,
- určovať minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov tak, aby znižovanie potreby energie budov bolo na nákladovo optimálnej úrovni energetickej efektívnosti s využívaním možností technického pokroku v stavebných výrobkoch a v zariadeniach na vykurovanie a prípravu teplej vody, chladenie, vetranie a osvetlenie budov,
- zavedenie národných plánov zameraných na zvýšenie celkového počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie po roku 2020; schválené národné plány vyžadujú notifikáciu Komisiou,
- zaviesť nové alebo prispôbiť existujúce finančné nástroje na zvýšenie investícií do energetickej efektívnosti obydli aj s využitím súkromno-verejných partnerstiev, na podporu zavádzania ekologických technológií a energeticky účinných systémov, na revíziu stavebných postupov a na využívanie kvalitnejších stavebných výrobkov,
- povinnosť zostavovať zoznamy existujúcich a navrhovaných opatrení finančnej povahy na podporu investícií a odstraňovanie právnych prekážok na trhu a na bezplatnú alebo dotovanú technickú pomoc a poradenstvo, ako aj na dotácie a dotované úverové programy a úvery s nízkym úrokom a na grantové programy (podrobné podmienky a pravidlá pre dotácie, ktoré môžu byť poskytnuté na **výskum a vývoj** v oblasti energetickej hospodárnosti, ako aj na urýchlenie zvyšovania energetickej hospodárnosti budov a na ich prechod na budovy s takmer nulovou potrebou energie podľa národného plánu podrobne definuje § 9a a § 9b zákona),
- zaviesť nezávislý kontrolný mechanizmus kvality vydávaných energetických certifikátov a kontrol vykurovacích systémov a klimatizačných systémov,
- umožniť architektom a projektantom prístup k informáciám o výsledkoch výskumu, o nových ekologických technológiách a energeticky účinných systémoch, o nových stavebných výrobkoch a o nových stavebných postupoch s cieľom zabezpečiť optimálnu kombináciu zlepšenia energetickej hospodárnosti a energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov a centrálného zásobovania teplom pri navrhovaní a projektovaní výstavby a obnovy budov a
- inovovať technické normy a obsah odbornej prípravy profesionálnych odborníkov v rámci uznávania odborných kvalifikácií architektov a stavebných inžinierov, vrátane autorizačných skúšok a celoživotného vzdelávania, ktoré vykonávajú Slovenská komora architektov a Slovenská komora stavebných inžinierov.

V nadväznosti na prijatie zákona bol v novembri 2012 MDVRR SR schválený **Národný plán zameraný na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie**, ktorý obsahuje opatrenia a postupy potrebné na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie. Podľa plánu by také mali byť po roku 2018 všetky nové budovy, v ktorých sídli a ktoré vlastní orgány verejnej moci a po roku 2020 aj všetky ostatné nové budovy. Plán si okrem iných aktivít dáva za cieľ analyzovať a pripraviť motivačné nástroje pre prípravu a výstavbu budov s takmer nulovou potrebou energie pri zohľadnení nákladovo optimálnej úrovne minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a vytvárať podporné programy energetickej hospodárnosti budov. Nástrojmi na dosiahnutie definovaných cieľov bude predovšetkým **podpora výskumu a vývoja** prostredníctvom existujúcich ale aj navrhovaných opatrení finančnej povahy v oblastiach:

- Progresívnych stavebných výrobkov a konštrukčných systémov vhodných pre obalové konštrukcie budov a otvorové výplne,
- technických systémov budov vrátane vysokoúčinných alternatívnych energetických systémov zameraných na využívanie obnoviteľných zdrojov energie v budove a jej blízkosti,
- inteligentných meracích systémov a
- automatizovaných riadiacich, regulačných a monitorovacích systémov zamerané na úsporu energie.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 10) *Internacionalizácia - Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov (mimo EÚ)*

Zákon č. 341/2012 Z. z. o slobode informácií s účinnosťou od 01. 12. 2012

Návrh novely infozákona vypracovalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky po tom, ako Európska komisia oznámila Slovenskej republike nesprávnu transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/98/ES zo 17. 11. 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora. Doteraz bola v infozákone smernica deklarovaná ako transponovaná, no Európska komisia sa nestotožnila s názorom Slovenskej republiky o úplnej transpozícii z dôvodu, že niektoré ustanovenia či princípy smernice neboli výslovne v infozákone upravené.

Samotným motívom prijatia smernice je skutočnosť, že informácie verejného sektora majú vysokú ekonomickú hodnotu, ktorú môže privátny sektor dobre zužitkovať a najmä ekonomicky využiť. Podľa odhadov Európskej komisie sú na vnútornom trhu Európskej únie informácie v hodnote cca 140 miliárd Eur. Totiž informácie verejného sektora, najmä tie, ktoré majú digitálny obsah, hrajú dôležitú úlohu pri vytváraní rastu pracovných miest v Európe a práve tieto informácie sa vyrábajú, reprodukujú a šíria v širokom spektre oblastí ako sociálna, hospodárska, geografická, turistická, meteorologická a podobne. Z tohto dôvodu smernica, ako i novela infozákona vnáša jasnejšie pravidlá pre získavanie týchto informácií z verejného sektora a následné nakladanie s nimi.

Novela infozákona sa dotkne väčšiny povinných osôb podľa infozákona. Ide najmä o ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a nimi založené či zriadené právnické osoby (štátne rozpočtové a príspevkové organizácie, verejnoprávne inštitúcie), obce, mestá, samosprávne kraje a ich rozpočtové a príspevkové organizácie, mestské či obecné obchodné spoločnosti, riaditelia štátnych podnikov a iných verejných obchodných spoločností. Osobitne by novinky, ktoré prináša novela infozákona, mohli zaujímať najmä povinné osoby majúce k dispozícii pre trh zaujímavé informácie. Tieto by následne podnikatelia po spracovaní do užívateľsky prijateľnej formy mohli zhodnotiť. V nadväznosti na obojstrannú výhodnosť poskytovania informácií je novela infozákona zaujímavá pre podnikateľov, ktorí podnikajú v oblasti trhu s informáciami, napr. marketingové, prieskumné, informačné agentúry, spoločnosti vyvíjajúce počítačové a informačné systémy. Podnikatelia, ktorí majú v záujme spracovávať verejné informácie a ponúkať ich na trhu vo forme online a nonstop aktualizovaných informačných systémov (napr. o počasí, o novovzniknutých firmách registrovaných v obchodnom či inom registri, o dopravnej situácii, o štátnej štatistike, o stave populácie, o zdravotnom stave populácie a pod.), by mohli – s odkazom na novelu – žiadať o sprístupnenie informácií a žiadať o napojenie sa cez tzv. dátovú pumpu na informačný systém povinnej osoby. Tomu musí predchádzať dôkladné technické šetrenie a prepočet nákladov. Režim sprístupňovania informácií zostáva bezo zmeny.

Tak smernica, ako i novela infozákona nič nemenia na doterajšom režime sprístupňovania informácií na základe infozákona. Dané vyplýva už zo systematického umiestnenia ustanovení § 21b až § 21k, ktoré sú ucelené v časti infozákona pod spoločným názvom „osobitné ustanovenia o opakovanom použití informácií“, pričom tvoria osobitnú právnu úpravu vo vzťahu k všeobecnému režimu sprístupňovania informácií.

Pri režime opakovaného použitia informácií ide o použitie informácie, ktorú má osobitne vymedzená povinná osoba k dispozícii na podnikateľský účel alebo na nepodnikateľský účel odlišný od pôvodného účelu, na ktorý bola informácia vytvorená v rámci plnenia úloh tejto povinnej osoby. Zákon rovnako vymedzuje negatívne tento pojem. Novela infozákona v režime opakovaného použitia informácií prvý raz v dejinách infozákona zavádza legálnu definíciu pojmu informácia. Ide o akýkoľvek obsah alebo jeho časť, najmä obsah záznamu na listine, záznamu uloženého v elektronickej podobe, v podobe zvukového záznamu, zvukovo-obrazového záznamu alebo audiovizuálneho diela, v akejkoľvek forme, zaznamenané na akomkoľvek nosiči. Informáciou nie je počítačový program. V ustanovení § 21c infozákona je vymedzený katalóg informácií, na ktoré sa režim opakovaného použitia informácií nevzťahuje.

2.3 Najdôležitejšie legislatívne zmeny vo väzbe na podmienky podnikania MSP, ktoré boli schválené v roku 2012 (a nadobudli účinnosť až v roku 2013 a neskôr) a opatrenia plánované alebo implementované v roku 2013 vo väzbe na jednotlivé princípy SBA

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 1 *Podnikanie - Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie*

Zákonník práce č. 311/2001 Zb.

- Predmetom Zákonníka práce je najmä problematika vzniku a skončenia pracovného pomeru, úprava jednotlivých typov pracovných zmlúv, pracovného času a pod. Posledná novelizácia Zákonníka práce bola schválená dňa 25. 10. 2012 zákonom č. 361/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2013. Novela v mnohých ohľadoch mení a upravuje vzťah zamestnávateľa a zamestnanca, pričom dôraz je kladený predovšetkým na posilnenie pozície zamestnanca. Novelizáciou Zákonníka práce sa uzákonnili najmä nasledujúce zmeny:
- Sprísnenie definície závislej práce – závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene v pracovnom čase určenom zamestnávateľom, za mzdu alebo odmenu,
- pracovný pomer na dobu určitú je možné uzavrieť iba na dva roky. Možno ho predĺžiť alebo opätovne dohodnúť v rámci dvoch rokov najviac dvakrát,
- výpovedná doba je najmenej jeden mesiac, ak zákon neustanovuje inak. Výpovedná doba zamestnanca, ktorému je daná výpoveď z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) alebo z dôvodu, že zamestnanec stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu, je najmenej dva mesiace ak pracovný pomer zamestnanca u zamestnávateľa ku dňu doručenia výpovede trval najmenej jeden rok a menej ako päť rokov a tri mesiace ak pracovný pomer trval najmenej päť rokov,
- zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sa zamestnávateľ alebo jeho časť zrušuje alebo premiestňuje a zamestnanec nesúhlasí so zmenou dohodnutého miesta výkonu práce. Zamestnávateľ môže dať aj zamestnancovi výpoveď, ak neuspokojivo plní pracovné úlohy a zamestnávateľ ho v posledných šiestich mesiacoch písomne vyzval na odstránenie nedostatkov a zamestnanec ich v primeranom čase neodstránil,
- opätovné zavedenie súbehu výpovednej doby a odstúpného,
- nové sumy minimálnej mzdy a hodinovej sadzby /po novom aj pre dohodárov/,
- zmeny v oblasti pracovného času, dovolení a nadčasov,
- kolektívne práva zamestnancov,
- dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a brigádnickej činnosti študentov,
- účasť zástupcov zamestnancov pri skončení pracovného pomeru,
- odstúpné,
- odchodné,
- pracovný čas u zdravotníckeho zamestnanca,
- výkon inej zárobkovej činnosti,
- mzda za prácu nadčas a
- dohoda o brigádnickej práci študentov.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 2 *Druhá šanca - Uistenie sa, že čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, dostanú druhú šancu*

Zákon č. 348/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii

Cieľom Novely je zefektívniť tlak na dodržiavanie platobnej disciplíny v obchodnom styku, ako aj tlak na včasné riešenie hroziaceho úpadku dlžníka a zároveň nenútiť dlžníka z dôvodu krátkodobej a prechodnej platobnej neschopnosti iniciovať konkurzné konanie a prenechať prípadnú iniciatívu plne v dispozícii veriteľa.

Novela Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. 01. 2012 v roku 2013 prináša najmä tieto zmeny:

- Úpravou definície sa za predĺženú bude považovať osoba, ktorá je povinná viesť účtovníctvo, má viac ako jedného veriteľa a ktorej hodnota záväzkov prevyšuje hodnotu jej majetku, pričom sa berú do úvahy všetky záväzky (bez ohľadu na ich splatnosť), ako aj predpokladané budúce hospodárske výsledky spoločnosti.

S účinnosťou od 01. 01. 2013 pri stanovení hodnoty záväzkov a hodnoty majetku bude možné vychádzať popri údajoch z účtovníctva aj z hodnoty určenej znaleckým posudkom, ktorý bude mať pred účtovníctvom prednosť a na základe predpokladu pokračovania v prevádzke podniku sa bude prihliadať i na očakávajúcce výsledky ďalšej správy majetku, resp. ďalšieho prevádzkovania podniku.

Od 01. 01. 2013 bude v prípade predĺženia dlžník, a v mene dlžníka jeho štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu, likvidátor alebo zákonný zástupca, povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní, odkedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom predĺžení.

Osoba, ktorá túto povinnosť v období štyroch rokov pred začatím konkurzného konania opomenie – návrh na vyhlásenie konkurzu nepodá – a nepreukáže, že ani pri zachovaní odbornej starostlivosti nemohla existenciu predĺženia zistiť, bude povinná zaplatiť v prospech všeobecnej podstaty sumu vo výške dlžníkovho základného imania zapísaného v príslušnom registri v čase, keď k porušeniu povinnosti došlo, najviac však vo výške 10 000 Eur v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným, resp. vo výške 50 000 Eur v prípade akciovej spoločnosti.

Ak je zodpovedných osôb viac, v časti, v ktorej je ich povinnosť čo do výšky rovnaká, sú povinné plniť spoločne a nerozdielne. Zodpovedné osoby konajúce v mene dlžníka, ktorý bude spĺňať podmienky predĺženia k 31. 12. 2012 a tieto budú pretrvávajúť aj po 01. 01. 2013, sú povinné podať návrh na vyhlásenie konkurzu najneskôr do 31. 03. 2013, inak budú zodpovedať za záväzok zaplatiť v prospech konkurznej podstaty sumu vo výške zapísaného základného imania dlžníka.

Nová právna úprava umožní veriteľom podať návrh na vyhlásenie konkurzu v prípade predpokladu platobnej neschopnosti svojho dlžníka, ak uvedie skutočnosť, z ktorých možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka a na dôkaz tejto skutočnosti označí svoju pohľadávku 30 dní po lehote splatnosti a zároveň označí ďalšieho veriteľa s pohľadávkou 30 dní po lehote splatnosti.

Veriteľ môže prihlásiť svoju pohľadávku v základnej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu; novinkou od 01. 01. 2012 je, že prihlášku je možné správcovi doručiť aj po uplynutí tejto lehoty, veriteľ však z tohto dôvodu nemôže vykonávať hlasovacie právo a ďalšie práva spojené s prihlásenou pohľadávkou a môže byť uspokojený len z výťažku zaradeného do rozvrhu zo všeobecnej podstaty, ktorého zámer zostaviť bol správcom zverejnený v Obchodnom vestníku pred doručením prihlášky.

Možnosť podať prihlášku po uplynutí základnej lehoty nemožno v prípade zabezpečenej pohľadávky, nakoľko zabezpečujúce právo, pokiaľ nebolo prihlásené včas, zo zákona zaniká. Zostáva však zachované právo prihlásiť túto pohľadávku ako nezabezpečenú. Pre posúdenie, či bola prihláška doručená v stanovenej lehote, je podstatný moment jej doručenia správcovi.

Zákon č. 72/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov

Podľa novely zákona o správcoch, ktorých súdy ustanovujú pri konkurze alebo reštrukturalizácii firm, by už nemali správcov vyberať z jedného všeobecného zoznamu. Zoznam správcov sa má rozčleniť na oddiel reštrukturalizačných správcov, oddiel konkurzných správcov pre právnické osoby a oddiel konkurzných správcov pre fyzické osoby.

Podľa novely sa v konkurznom konaní voči právnickej osobe uskutoční náhodný výber iba zo správcov, ktorí sú zaradení do oddielu konkurzných správcov pre právnické osoby. V konkurznom konaní voči fyzickej osobe a v konaní o oddlžení sa náhodný výber uskutoční iba zo správcov, ktorí sú zaradení do oddielu konkurzných správcov pre fyzické osoby.

Dochádza aj k zmene územných obvodov, z ktorých môže byť vymenovaný správca. Ak ide

o reštrukturalizačné konanie, alebo ak je správca v konkurznom konaní ustanovený na návrh veriteľov, môže byť ustanovený z obvodu odvolacieho konkurzného súdu, v ktorom sídli príslušný konkurzný súd.

Novela nadobudne účinnosť od 01. 06. 2013.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 3

Najskôr myslieť v malom - Vytvárať pravidlá na uplatnenie tejto zásady vo všetkých oblastiach legislatívy

Zákon č. 421/2012 Z. z. ktorým sa mení zákon o zdravotnom poistení č. 580/2004 Z. z.

Novelou zákona č.421/2012 Z. z. o zdravotnom poistení sa od 01. 01. 2013 na príjmy z dividend zvyšuje sadzba na zdravotné poistenie z 10% na 14%. Zdravotné odvody z dividend sa vyberajú zrážkou pri ich výplate. Preddavok na poistné z dividend bude za osobu, ktorej boli vyplatené dividendy vypočítavať a odvádzať platiteľ dividend, ktorý bude splatný do dvoch mesiacov odo dňa vyplatenia dividendy. Ruší sa súbeh platenia poistného na verejné zdravotné poistenie zo strany štátu ako aj jeho pracujúcich poistencov. Poistencom štátu zostane len osoba, ktorej vymeriavací základ zo zárobkovej činnosti nepresiahne 15-násobok životného minima, čo v roku 2013 predstavuje sumu 2 918,70 Eur ročne.

Novela zákona dopĺňa aj úpravu týkajúcu sa oznamovacích povinností na účely mesačného a ročného prerozdeľovania poistného, upravuje sa zoznam dlžníkov, postup pri podaní námietok voči výkazu nedoplatkov a forma plnenia oznamovacích povinností voči zdravotnej poisťovni.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 4

Ústretová verejná správa - Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

Zákon č. 246/2012 Z. z. o dani z pridanej hodnoty

Dňa 26. 07. 2012 Národná rada SR schválila zákon 246/2012 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 01. 10. 2012 a od 1. januára 2013 mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov

Novelou zákona o dani z pridanej hodnoty sa už od 01. 10. 2012 zaviedli do praxe nové opatrenia na boj proti daňovým únikom a zároveň sa do zákona o DPH od 01. 01. 2013 prebrali smernice Rady ES, ktorými sa upravujú fakturačné pravidlá, ktoré majú zabezpečiť zásadu rovnakého zaobchádzania s papierovými a elektronickými faktúrami.

Novelou sa tiež odkladá účinnosť opatrenia týkajúceho sa samozdanenia dovozu tovaru z tretích štátov platiteľom dane z 01. 01. 2013 na 01. 01. 2014.

- Novelou zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), publikovanou pod č. 547/2011 Z. z., schválenou na 26. schôdzi NR SR 01. 12. 2011, bol zavedený register účtovných závierok za účelom jednorazového predkladania účtovných závierok do registra v elektronickej forme a čerpania potrebných údajov z tohto registra dotknutými subjektmi. Účtovné jednotky tak nebudú musieť predkladať závierky viacerým štátnym orgánom.
- Od roku 2013, po prvýkrát za riadnu účtovnú závierku zostavovanú za rok 2012, sa začnú účtovné závierky predkladať prevažne elektronickej formou. Určitá skupina právnických a fyzických osôb – podnikateľov bude mať možnosť predkladať účtovnú závierku aj naďalej v papierovej podobe a systém zberu pre nich zostane zachovaný tak, ako v súčasnosti.
- Register účtovných závierok bude ďalej obsahovať výročné správy k účtovným závierkam a výročné správy obcí a VÚC. Správcom registra bude Ministerstvo financií SR, ktoré jeho vedením poverí svoju rozpočtovú organizáciu DataCentrum.
- Novela zákona o účtovníctve v článku XVI zmenila a doplnila zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a s poukazom na uznesenie vlády SR č. 486/2011 zo 06. 07. 2011, ktorým bol schválený návrh politiky vlády SR na

zlepšenie podnikateľského prostredia v SR, bola skrátaná lehota pre registrový súd vykonať zápis spoločnosti do obchodného registra z 5 na 2 pracovné dni. Ustanovenie nadobudne účinnosť 01. 01. 2013.

- Dňa 09.03. 2012 nadobudol účinnosť **zákon č. 91/2012 Z. z.** zo dňa 29.02. 2012, ktorým sa posunula povinnosť doručovania podaní elektronickými prostriedkami finančnej správy vyplývajúca z § 14 daňového poriadku na 01. 01. 2013. To znamená, že povinnosť doručovať podania elektronickými prostriedkami finančnej správy majú vyššie uvedené subjekty od 01. 01. 2013.
- **Zákonom zo 14. 09. 2011 č. 331/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol v článku V zmenený a doplnený zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ktorým sa s účinnosťou od 01. 01. 2013 zavádza tzv. systém samozdanenia pri dovoze tovaru z tretích štátov, čo znamená, že platiteľ dane, ktorý splní zákonom stanovené podmienky, si pri dovoze tovaru daň sám vypočíta, uvedie ju do daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom vznikla daňová povinnosť a zároveň si túto daň odpočíta. Týmto sa vytvorili rovnaké podmienky z hľadiska platenia dane pre tovary nadobudnuté platiteľom dane z iných členských štátov Európskej únie a pre tovary dovezené platiteľom dane z tretích štátov (štáty mimo Európskej únie).

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 5

Verejné obstarávanie a štátna pomoc - Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP, uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP

Neboli prijaté žiadne legislatívne úpravy.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 6

Financie - Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií

Zákon č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti účinný od 01. 01. 2013

Zákonom č. 394/2012 Z. z. bol prijatý nový zákon o obmedzení platieb v hotovosti. Zákon upravuje podmienky zákazu vykonávať niektoré platby v hotovosti. Zakazuje sa platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 5 000 Eur. Ustanovenia nového zákona sa budú uplatňovať aj mimo územia Slovenska na platby v hotovosti, ktoré súvisia s plnením uskutočneným na území SR, pričom odovzdávajúci alebo príjemca majú na Slovensku trvalý pobyt, prechodný pobyt, tolerovaný pobyt, sídlo, prevádzkareň alebo miesto podnikania.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 7

Jednotný trh – Pomôcť MSP viac získať z príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh

Neboli prijaté žiadne legislatívne úpravy.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 8

Zručnosti a inovácie - Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií

Neboli prijaté žiadne legislatívne úpravy.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 9)

Životné prostredie - Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti

Zákon č. 30 z 29. 01. 2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných

zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinný od 01. 03. 2013.

Uvedená novela zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bola prijatá za účelom spresnenia a doplnenia doterajšej zákonnej úpravy podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, výroby biometánu a vysoko účinnou kombinovanou výrobou.

Zužuje sa rozsah podpory pre zariadenia výrobcov elektriny, ktoré využívajú ako zdroj slnečnú energiu /namiesto do 100 kilowattov iba do 30 kilowattov/. Podpora sa taktiež už nevzťahuje na výrobcu elektriny, ktorý ju vyrába prostredníctvom vodnej elektrárne s inštalovaným výkonom nad 5 megawattov. Novela zákona vstúpila do platnosti 01. 03. 2013.

Legislatíva a opatrenia v oblasti Princípu 10)

Internacionalizácia - Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov

- V rezorte MH SR v spolupráci s MZV SR sa pripravuje strategický materiál Podpora exportu SR na roky 2011 – 2014, ktorý má nastaviť systém štátnej podpory rozvoja exportu. Zámerom podpory exportu je, v súlade s celoeurópskymi stratégiami, vytvorenie stabilného podporného piliera aktívnej zahraničnoobchodnej politiky SR zameranej najmä na rozvoj slovenského exportu, podporu konkurenčnej schopnosti firiem SR na medzinárodných trhoch, ako aj obchodno-ekonomických záujmov SR v EÚ a v prioritných mimoeurópskych teritóriách.

3. Vývoj a stav MSP v roku 2012

Kvalitné podnikateľské prostredia je kľúčový faktor podmieňujúci rast a rozvoj slovenského hospodárstva. Zmeny v podnikateľskom prostredí sa s určitým časovým odstupom premietajú aj do kvantitatívnych charakteristík sektora malých a stredných podnikov, ktorý v podnikovej ekonomike poskytuje pracovné príležitosti 71,8 % aktívnej pracovnej sily a podieľa sa 55,1 % na tvorbe pridanej hodnoty.

Aby bolo možné zlepšovať podnikateľské prostredie pre rozvoj MSP, je treba posudzovať jeho stav a monitorovať vývoj. Hlbšia analýza stavu sektora MSP v časových súvislostiach umožňuje identifikovať existujúce trendy, predpokladať budúci vývoj a pripravovať opatrenia na zabezpečenie optimálneho rozvoja. V tejto kapitole sú prezentované kvantitatívne charakteristiky sektora MSP v roku 2012 v kontexte jeho vývoja za posledných niekoľko rokov a porovnanie dostupných údajov o podnikateľskom sektore na Slovensku a v EÚ.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tejto kapitole je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 01. 01. 2005. Kategóriu MSP tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP sú rozlíšené mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). V prípadoch, kde sa nerozlišuje samostatne kategória mikropodnik, sú zaradené medzi malé podniky všetky podniky s počtom zamestnancov 0 - 49. Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedenej smernice aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastnickej štruktúry. S výnimkou kapitoly 3.7 „Vývoj ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP“ (uplatnené kritérium počet zamestnancov a výška obratu), sa uvažuje v nasledujúcich podkapitolách s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP. Táto kategorizácia umožňuje porovnanie stavu MSP v Slovenskej republike so stavom podnikateľského sektora v Európskej únii.

Organizačná štruktúra sektora malých a stredných podnikov zahrňujúca počet podnikateľských subjektov, odvetvové členenie, rodové a vekové zloženie a dynamiku vývoja sú podrobne vyhodnotené v podkapitolách 3.1 – 3.3. V nasledujúcej podkapitole 3.4 sú analyzované regionálne aspekty vývoja MSP z hľadiska krajov SR. Ďalšia časť (podkapitola 3.5) je venovaná hodnoteniu vplyvu MSP na zamestnanosť.

Postavenie MSP v ekonomike SR je analyzované v kapitole 3.6 prostredníctvom hodnotenia postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach a na základe vývoja vybraných ekonomických ukazovateľov MSP (hrubá produkcia, pridaná hodnota, zisk pred zdanením).

Podkapitola 3.7 sa venuje vývoju vybraných ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP a podkapitola 3.8 sa zameriava na oblasť zahranično-obchodných aktivít MSP.

Dôležitou súčasťou monitoringu podnikateľského prostredia sú kvantitatívne prieskumy uskutočňované na reprezentatívnej vzorke podnikateľských subjektov. Vybrané výsledky prieskumov, ktoré NARMSP zrealizovala v roku 2012, resp. na prelome rokov 2012 a 2013 sú uvedené v záverečnej podkapitole 3.9:

- Prieskumu podnikateľskej aktivity v SR – Global Entrepreneurship Monitor (GEM)
- Prieskum hodnotiaci uplatňovanie princípov SBA
- Financovanie mikropodnikov a začínajúcich podnikov.

V záverečnej časti tejto podkapitoly sú prezentované aj hlavné výsledky Prieskumu podnikateľskej aktivity v EÚ, ktorého realizátorom bola Európska komisia.

V správe sú uvedené len kľúčové/vybrané výsledky prieskumov, podrobnosti sú uvedené v správach z jednotlivých prieskumov publikovaných na web stránke NARMSP (pozri odkazy v texte).

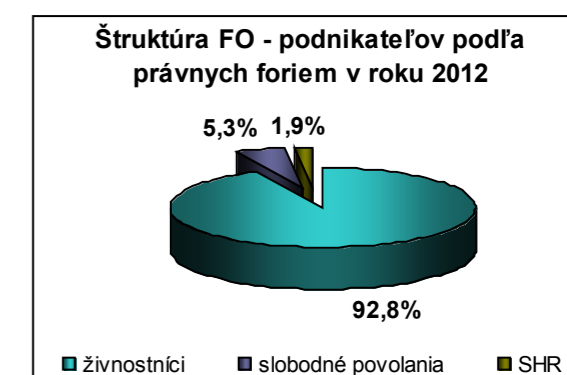
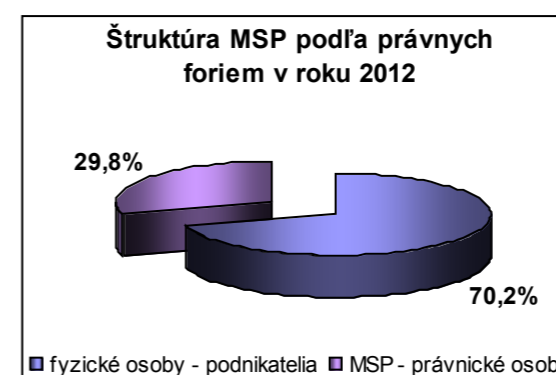
Hodnotenie stavu sektora malých a stredných podnikov v tejto kapitole vychádza zo spracovania

údajov zo štatistického Registra organizácií a publikovaných údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky (ŠÚ SR). Na účely vyhodnotenia postavenia MSP v oblasti zamestnanosti a v zahraničnom obchode boli pre potreby NARMSP zo strany ŠÚ SR spracované osobitné výstupy. Vybrané ukazovatele finančnej výkonnosti boli spracované na základe finančných výkazov MSP, ktorými disponuje NARMSP zo zdrojov DataCentra. Zdrojom údajov za štáty EÚ je Eurostat. Grafické údaje, na ktoré je odkaz v nasledujúcich podkapitolách, sú uvedené priamo v texte kapitoly alebo v prílohe.

3.1 Fyzické osoby – podnikatelia

Z hľadiska početnosti malých a stredných podnikov podľa právnych foriem na Slovensku prevládajú fyzické osoby – podnikatelia. Z celkového počtu malých a stredných podnikov v roku 2012 (551 608) tvorili fyzické osoby – podnikatelia 70,2 % a MSP – právnické osoby 29,8 %. V rámci fyzických osôb – podnikateľov majú dominantné zastúpenie živnostníci (92,8 %). Osoby podnikajúce formou slobodných povolání tvoria 5,3 % a samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) 1,9 % z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov.

Graf č.1 a č.2

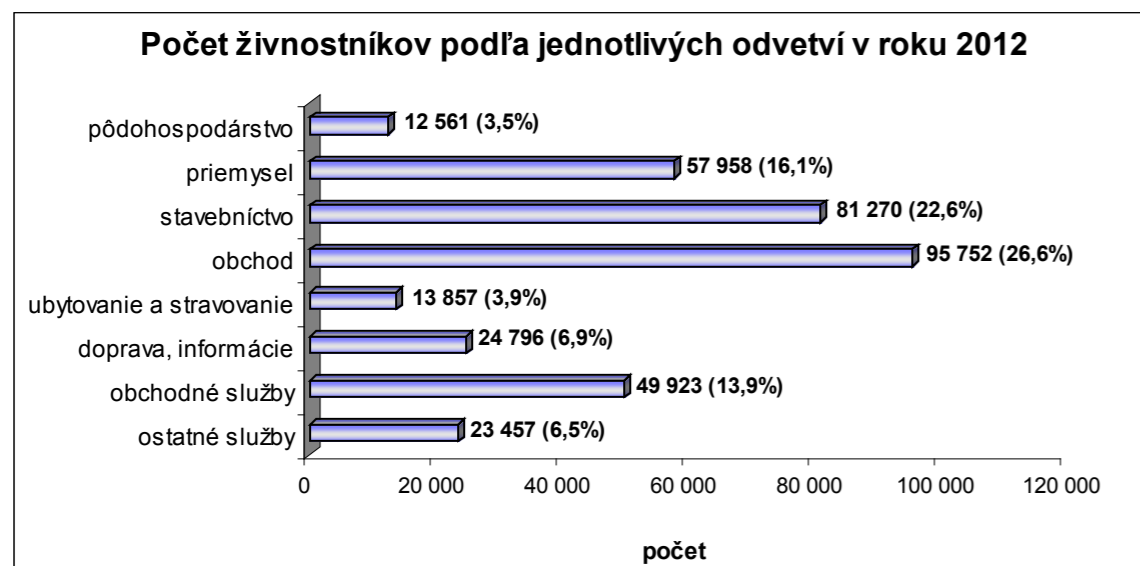
Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

Podľa údajov a metodiky Štatistického úradu SR (ŠÚ SR) bolo ku koncu decembra 2012 evidovaných celkovo 387 452 aktívnych fyzických osôb – podnikateľov, pričom ich počet sa medziročne znížil o 3,7 %. Medziročný pokles počtu fyzických osôb – podnikateľov je zaznamenaný každoročne od roku 2009. Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov bolo 359 575 živnostníkov (z toho 359 574 v kategórii MSP), 20 382 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 7 495 samostatne hospodáriacich roľníkov (príloha, graf č. 1 a č. 2).

Historicky najvyšší medziročný pokles počtu fyzických osôb – podnikateľov bol spôsobený hlavne v dôsledku zníženia celkového počtu živnostníkov o 16 148 (o 4,3 %). Samostatne hospodáriaci roľníci medziročne poklesli o 39 (o 0,5 %). Jedinou právnou formou v rámci ktorej bol zaznamenaný medziročne vyšší počet podnikateľov boli slobodné povolania. Počet osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach sa medziročne zvýšil o 1 313 (o 6,9 %). Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov (387 452) bolo podľa počtu zamestnancov 99,5 % v kategórii mikro podnikateľov (0-9, vrátane podnikateľov s nezisteným počtom zamestnancov) a 0,5 % v kategórii malých podnikateľov (10-49).

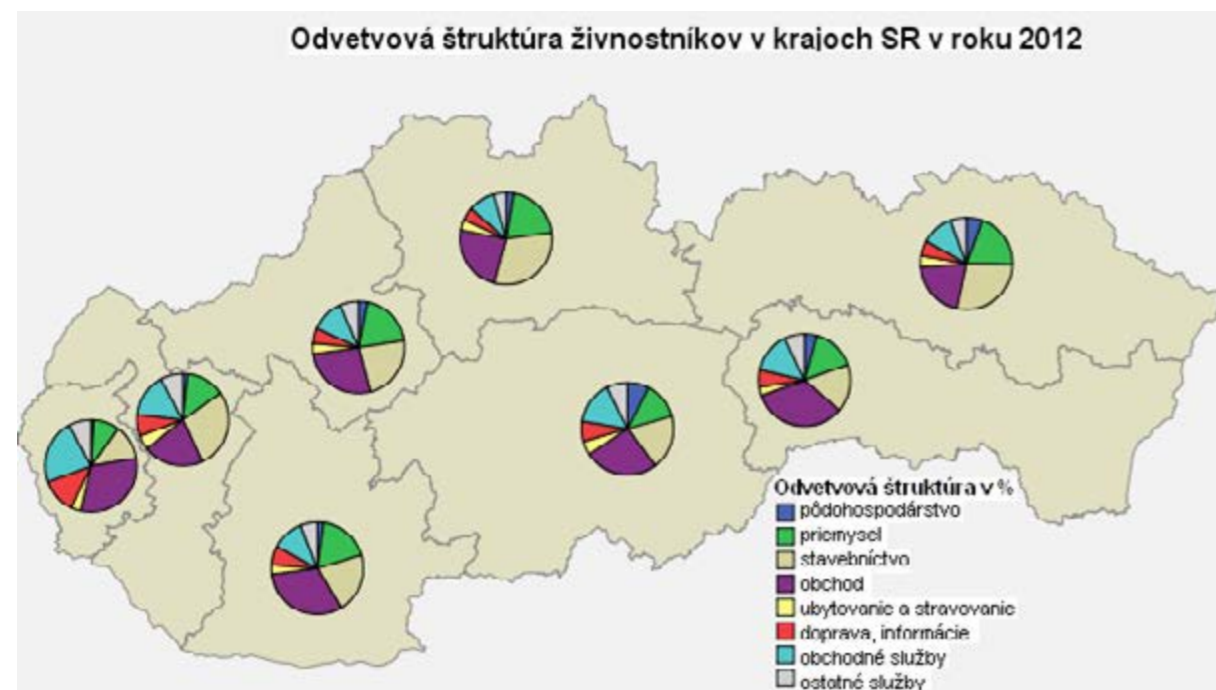
Odvetvová štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

V rámci odvetvového členenia živnostníkov patria medzi najvýznamnejšie odvetvia podľa klasifikácie SK NACE obchod so 95 752 (26,6 %) živnostníkmi, stavebníctvo s 81 270 (22,6 %) živnostníkmi, priemysel s 57 958 (16,1 %) živnostníkmi a obchodné služby (sekcia SK NACE K až N) s 49 923 (13,9 %) živnostníkmi. V sektore dopravy, informačných a komunikačných činností (sekcia SK NACE H, J) pôsobí 24 796 (6,9 %) živnostníkov, v ostatných službách (sekcia SK NACE O až S) 23 457 (6,5 %) živnostníkov, v ubytovaní a stravovaní 13 857 (3,9 %) živnostníkov a v pôdohospodárstve (sekcia SK NACE A) 12 561 (3,5 %) živnostníkov.

Graf č.3

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

Medziročný pokles početnosti živnostníkov bol zaznamenaný vo všetkých odvetviach hospodárstva. Najviac živnostníkov v roku 2012 pokleslo v obchode (o 5 750), v stavebníctve (o 5 114), v priemysle (o 3 152) a v obchodných službách (o 747). Vývoj odvetvovej štruktúry živnostníkov od roku 2009 prezentovaný v prílohe - graf č. 3 je charakterizovaný rastúcim zastúpením živnostníkov v odvetví služieb a poklesom v odvetví obchodu, priemyslu a stavebníctva. Odvetvová štruktúra živnostníkov v krajoch SR je prezentovaná v mape č. 1. Bližšie informácie o odvetvovej štruktúre živnostníkov v jednotlivých krajoch SR sú uvedené v podkapitole 3.3 „Regionálne hľadisko“.

Mapa č. 1

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Z celkového počtu osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach pôsobilo v roku 2012 podľa klasifikácie SK NACE 33,9 % v oblasti pomocných činností v poisťovníctve a v dôchodkovom zabezpečení, 23,4 % v ambulantej a zubnej lekárskej činnosti, 21,9 % v oblasti právnych činností, 6,2 % v architektonických a inžinierskych činnostiach, 4,2 % vo veterinárnych činnostiach a 10,4 % v ostatných oblastiach. Vývoj profesijnej štruktúry slobodných povolání charakterizuje postupný

nárast činností v poisťovníctve a v dôchodkovom zabezpečení sprevádzaný postupným poklesom činností v oblasti ambulantej a zubnej lekárskej starostlivosti.

Štruktúra živnostníkov podľa technologickej úrovne výroby a znalostnej intenzity služieb

Úroveň rozvoja znalostnej ekonomiky okrem iných ukazovateľov charakterizuje aj štruktúra podnikateľských subjektov podľa technologickej úrovne výrobných odvetví a znalostnej intenzity služieb, vymedzená prostredníctvom klasifikácie SK NACE.

Koncom roka 2012 bolo z celkového počtu živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby (57 368) evidovaných 6,2 % (rovnako ako v roku 2011) živnostníkov súhrnne v sektoroch výroby stredne vysokej a vysokej technologickej úrovne (ekonomické činnosti so stredne vysokou a vysokou intenzitou výskumu a vývoja), 56,1 % živnostníkov (medziročný rast o 0,9 p.b.) v sektoroch so stredne nízkou technologicou úrovňou a 37,8 % živnostníkov (pokles o 0,8 p.b.) v sektoroch s nízkou technologicou úrovňou (príloha, graf č. 4). Z celkového počtu živnostníkov v odvetví služieb (207 786, sekcia SK NACE G až S zahrňujúca súhrnne obchod a služby) pôsobilo v poznatkovo intenzívnych službách, ktoré sú v rozhodujúcej miere založené na využívaní poznatkov alebo znalostí z určitej disciplíny 26,8 % živnostníkov (medziročný rast 0,6 p.b.) a v poznatkovo nenáročných službách 73,2 % (medziročný pokles o 0,6 p.b.) živnostníkov (príloha, graf č. 6).¹

Štruktúra živnostníkov podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR je znázornená v prílohe, v mape č. 4. Najvyšší podiel živnostníkov v sektoroch výroby s vysokou technologicou úrovňou a stredne vysokou technologicou úrovňou je v Bratislavskom kraji (súhrnne 8,7 %) a v Žilinskom kraji (7,0 %). V rámci služieb je zastúpenie živnostníkov v poznatkovo intenzívnych službách najvyššie v Bratislavskom (33,7 %) a Banskobystrickom kraji (29,0 %) a naopak najnižšie v Nitrianskom kraji (21,8 %) (príloha, mapa č. 6).

Regionálna štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

Podľa údajov Registra organizácií ŠÚ SR najviac živnostníkov v roku 2012 pôsobilo v Bratislavskom kraji (15,2 %), v Žilinskom kraji (15,1 %) a v Prešovskom kraji (14,7 %). V Nitrianskom kraji pôsobilo 12,4 % živnostníkov, v Trenčianskom kraji 11,2 % živnostníkov, v Trnavskom kraji 10,8 % živnostníkov, v Banskobystrickom kraji 10,6 % živnostníkov a Košickom kraji 10,0 % živnostníkov. Medziročne najvyšší pokles počtu živnostníkov bol zaznamenaný v Žilinskom kraji (7,3 %).

Z celkového počtu samostatne hospodáriacich roľníkov bolo 19,0 % registrovaných v Nitrianskom kraji, 18,3 % v Banskobystrickom kraji, 14,0 % v Košickom kraji, 14 % v Prešovskom kraji, 13,2 % v Žilinskom kraji, 11,5 % v Trnavskom kraji, 6,3 % v Bratislavskom kraji a 3,6 % v Trenčianskom kraji.

Osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach bolo registrovaných 20,6 % v Bratislavskom kraji, 14,6 % v Košickom kraji, 12,5 % v Prešovskom kraji, 12,3 % v Nitrianskom kraji, 11,8 % v Banskobystrickom kraji, 10,0 % v Žilinskom kraji, 9,4 % v Trenčianskom kraji a 8,7 % v Trnavskom kraji.

Rodové a vekové zloženie fyzických osôb – podnikateľov

Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov

Na konci roka 2012 bolo z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov evidovaných v Registri organizácií ŠÚ SR 71,8 % mužov a 28,2 % žien. Podiel žien na celkovom počte fyzických osôb – podnikateľov sa zvýšil oproti roku 2011 o 0,5 p.b. Z pohľadu jednotlivých právnych foriem dosahovali ženy – podnikateľky v roku 2012 najväčšie zastúpenie u osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach (54,4 %). Podstatne nižšie zastúpenie mali u živnostníkov (26,8 %) a samostatne hospodáriacich roľníkov (24,6 %).

¹ Vymedzenie odvetví podľa technologickej úrovne a znalostnej intenzity služieb je uvedené na nasledovnom odkaze: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/Annexes/htec_esms_an3.pdf

Tab. č. 3.1: Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy

Rod/právna forma	živnostníci	samostatne hospodáriaci roľníci	slobodné povolania	spolu FO – podnikatelia
muž	73,2%	75,4%	45,6%	71,8%
žena	26,8%	24,6%	54,4%	28,2%

Zdroj: NARMSP, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

V rámci jednotlivých odvetví **dosahujú ženy – živnostníčky najvyšší podiel v odvetví (podľa SK NACE) ostatných služieb** (62,1 %), **obchodných službách** (49,6 %), ubytovania a stravovania (39,8 %) a v obchode (38,9 %). Naopak najmenšie zastúpenie majú ženy – živnostníčky v stavebníctve (1,9 %), pôdohospodárstve (10,3 %), priemysle (13,7 %) a v doprave, informačných a komunikačných činnostiach (13,3 %). Rodové zloženie živnostníkov podľa jednotlivých odvetví je znázornené v prílohe - graf č. 6.

Najvyššie zastúpenie mali ženy podnikajúce ako slobodné povolania v oblasti (podľa SK NACE) pomocných činností v poisťovníctve a v dôchodkovom zabezpečení (65,2 %) a v ambulancijnej, zubnej a lekárskej činnosti (62,3 %). V oblasti právnych činností bolo zastúpenie žien na úrovni 42,6 %, vo veterinárnych činnostiach 25,0 % a v oblasti architektonických a inžinierskych činností 19,5 %.

Viac ako priemerné mali ženy – živnostníčky zastúpenie v Bratislavskom kraji (33,5 %), Košickom kraji (30,8 %) a Banskobystrickom kraji (29,2 %). V ostatných krajoch dosahovali ženy – živnostníčky podiel od 21,6 % (Prešovský kraj) do 26,4 % (Nitriansky kraj). Rodové zloženie živnostníkov podľa jednotlivých krajov SR je uvedené v prílohe - graf č. 7.

Z hľadiska posúdenia ekonomickej aktivity podnikajúcich mužov a žien v jednotlivých regiónoch je v prílohe - graf č. 8 - znázornený ukazovateľ podielu počtu aktívnych živnostníkov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa pohlavia a regiónu.

Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

Najväčšie zastúpenie mali fyzické osoby – podnikatelia podľa údajov spracovaných z Registra organizácií Štatistického úradu SR **vo vekovej kategórii 30 až 39 ročných (28,0 %), následne v kategórii 40 až 49 ročných (27,0 %), v kategórii 50 až 59 ročných (23,0 %)** a v kategórii menej ako 30 rokov (13,7 %). Vo vekovej kategórii 60 a viac ročných bolo aktívnych 8,2 % podnikateľov. Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov prezentujúca obraz o vekovom zložení podnikateľov podľa jednotlivých právnych foriem je uvedená v tabuľke č. 3.2. Grafické znázornenie vekovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov je uvedené v prílohe - graf č. 9.

Tab. č. 3.2: Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy

Vek/právna forma	živnostníci	samostatne hospodáriaci roľníci	slobodné povolania	spolu - FO podnikatelia
vek menej ako 30	14,1%	2,9%	11,1%	13,7%
vek 30-39	28,7%	10,7%	21,9%	28,0%
vek 40-49	27,6%	17,4%	20,7%	27,0%
vek 50-59	22,8%	24,9%	26,0%	23,0%
vek 60-69	5,8%	19,9%	16,6%	6,7%
vek 70-79	0,8%	11,7%	3,3%	1,1%
vek 80 a viac	0,2%	12,5%	0,4%	0,4%

Zdroj: NARMSP, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Najvýznamnejšie zastúpenie vyšších vekových kategórií podnikateľov z pohľadu jednotlivých právnych foriem je zreteľné u súkromne hospodáriacich roľníkov (SHR) a osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach (podiel 50 a viac ročných tvoril 69,0 % v prípade SHR a 46,4 % u slobodných povolaní). U živnostníkov dosiahol tento podiel 29,6 %. Naopak zastúpenie menej ako 30 ročných bolo najvýznamnejšie u živnostníkov (14,1 %), u SHR dosiahli len 2,9 % a v slobodných povolaniach 11,1 %. Z dlhodobého hľadiska sa veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov vyznačuje klesajúcim zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii menej ako 30 rokov (pokles oproti roku 2007, od ktorého NARMSP vyhodnocuje uvedené údaje dosiahol 2,8 p.b.) a rastúcim zastúpením vekovej skupiny 30

50 a viac ročných (nárast oproti roku 2007 o 4,8 p.b.).

Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa pohlavia uvedená v prílohe - graf č. 10 - znázorňuje výraznejšiu koncentráciu mužov v mladších vekových kategóriách, 39 a menej ročných, a naopak výraznejšiu koncentráciu žien v kategóriách 50 a viac ročných.

Porovnanie rodovej a vekovej štruktúry podnikateľov v SR s ostatnými krajinami EÚ

Podľa údajov a metodiky Eurostatu² dosiahol v roku 2012 **podiel žien** na celkovom počte samostatne zárobkovo činných osôb (podnikateľov vo veku do 74 rokov) **v Európskej únii 31,0 %**.

Slovensko sa dosiahnutým podielom žien na celkovom počte podnikateľov (28,2 %, čo predstavuje o 2,8 p.b. menej ako v celej EÚ) **zaradilo medzi krajiny s najnižšou podnikateľskou aktivitou žien** (príloha, graf č. 11). Za Slovenskom sa umiestnili iba štyri krajiny EÚ, a to Dánsko (27,7 %) Švédsko (26,4 %), Írsko (20,0 %) a Malta (18,0 %). Vplyvom nárastu podielu žien podnikateľiek o 1,3 p.b. sa pozícia Slovenska oproti minuloročnému hodnoteniu zlepšila o jednu priečku. Údaje Eurostatu o raste podnikateľskej aktivity žien na Slovensku v roku 2012 zároveň potvrdzujú medziročnú rastovú tendenciu podielu žien v rámci kategórie fyzických osôb – podnikateľov, dokumentovanú v predchádzajúcej časti kapitoly na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR spracovaných NARMSP.

Na prvých priečkach krajín s najvyšším podielom žien na celkovom počte podnikateľov sa umiestnili krajiny ako Lotyšsko (40,3 %), Luxembursko a Litva (zhodne po 39,1 %). V rámci krajín V 4 bol najvyšší podiel žien na celkovom počte podnikateľov v roku 2012 zaznamenaný v Maďarsku (33,7 %, čo je o 5,5 p.b. viac ako v SR). V Poľsku podiel žien predstavoval 33,5 % (čo je o 5,3 p.b. viac ako v SR) a v Českej republike 30,1 % (čo je o 1,9 p.b. viac ako v SR).

Podľa údajov Eurostatu, ktorých zber a spracovanie sa uskutočnilo v zmysle metodiky pre „*The European Union Labour Force Survey*“, bolo v roku 2012 na Slovensku z celkového počtu obyvateľov vykonávajúcich podnikateľskú aktivitu 4,4 % (o 1,9 p.b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov, 40,5 % (o 12,4 p.b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov, 27,5 % (o 2,5 p.b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 40 do 49 rokov, 23,1 % (o 2,6 p.b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 50 do 59 rokov, 4,5 % (o 9,6 p.b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 60 do 74 rokov (príloha, graf č. 12).

V rámci porovnania vekovej štruktúry slovenských podnikateľov s vybranými krajinami EÚ **sa Slovensko vyznačuje najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov** a druhým najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov. Naopak **vo vekovej kategórii nad 50 rokov dosahuje Slovensko najnižšie zastúpenie podnikateľov spomedzi porovnávaných krajín**, čo svedčí o veľmi nízkej podnikateľskej aktivite vyšších vekových skupín obyvateľstva Slovenska.

Podpore podnikania znevýhodnených skupín obyvateľstva na Slovensku, ako sú ženy, mladí, či seniori, bude preto potrebné v rámci implementácie jednotlivých princípov SBA venovať zvýšenú pozornosť.

3.2 Právnické osoby – podniky

V Registri organizácií ŠÚ SR bolo ku koncu decembra 2012 evidovaných 222 929 aktívnych právnických osôb, z toho 164 771 podnikov. Rozhodujúcu časť z celkového počtu podnikov tvorili mikro podniky (0 až 9 zamestnancov, vrátane podnikov s nezisteným počtom zamestnancov) 91,3 %. Malé podniky (10 až 49 zamestnancov) tvorili 6,8 %, stredné podniky (50 až 249 zamestnancov) 1,6 % a veľké podniky (250 a viac zamestnancov) 0,4 %. **Malé a stredné podniky tvorili celkovo 99,6 % podiel (164 157 v absolútnom vyjadrení) na celkovom počte podnikov – právnických osôb.**

2 Zdroj: Eurostat, the European Union Labour Force Survey

Metodická poznámka: Zber predmetných údajov sa na Slovensku uskutočňuje prostredníctvom Výberového zisťovania pracovných síl. Za podnikateľov sú považovaní spoločníci firmy, živnostníci, samostatne hospodáriaci roľníci a osoby podnikajúce ako slobodné povolania. Ak má podnikateľ viac firm je v uvedenej štatistike uvedený len raz. Základ na zisťovanie tvorí stratifikovaný výber bytov, ktorý rovnomerne pokrýva celé územie Slovenskej republiky. Do vzorky je zaradených 10 250 bytov, čo predstavuje 0,6 % z celkového počtu trvalo obývaných bytov v SR. Predmetom zisťovania sú všetky osoby vo veku od 15 rokov žijúce v domácnostiach vybraných bytov bez ohľadu na to, či majú v byte trvalý, prechodný alebo nehlásený pobyt, okrem inštitucionálneho obyvateľstva. Všetky zistené údaje sa prepočítavajú na aktuálne údaje o obyvateľstve SR prevzaté zo štatistického zisťovania o pohybe obyvateľstva.

Počet evidovaných aktívnych podnikov **medziročne narástol len v kategórii mikro podnikov** (o 13 761, resp. o 10,1 %) na 150 433. Počet malých podnikov medziročne poklesol o 2 699 (o 19,5 %) na 11 151, počet stredných podnikov poklesol o 188 (o 6,8 %) na 2 573. **Súhrnne sa medziročne zvýšil počet malých a stredných podnikov – právnických osôb o 10 890 (o 7,1 %).** Počet veľkých podnikov sa medziročne zvýšil o 16 (o 2,7 %) na 614.

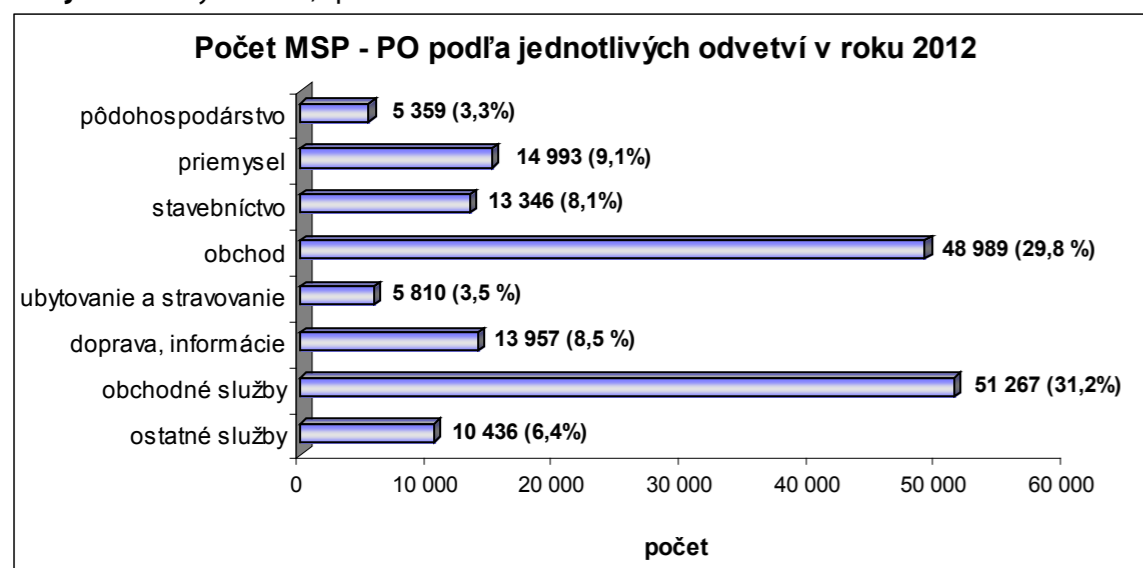
Vývoj počtu malých a stredných podnikov je znázornený prílohe - graf č. 13. Zmeny v jednotlivých veľkostných skupinách v rokoch 2003 - 2012 sú uvedené v prílohe - graf č. 14. V roku 2012 môžeme pozorovať medziročný nárast podielu mikro podnikov (0 - 9) o 2,5 p.b., pokles podielu malých podnikov (10 - 49) o 2,2 p.b. a stredných podnikov o 0,2 p.b.

Odvetvová štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb

Najviac malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa klasifikácie SK NACE pôsobilo **v oblasti obchodných služieb** (sekcia SK NACE K až N- 31,2 %; 51 267), **obchodu** (29,8 %; 48 989), **priemyslu** (9,1 %; 14 993), dopravy a informačných a komunikačných činnostiach (8,5 %; 13 957) a stavebníctva (8,1 %; 13 346). V ostatných službách (sekcia SK NACE O až S) pôsobilo 10 436 podnikov (6,4 %), v oblasti ubytovania a stravovania 5 810 (3,5 %), v pôdohospodárstve 5 359 (3,3 %).

Graf č.4

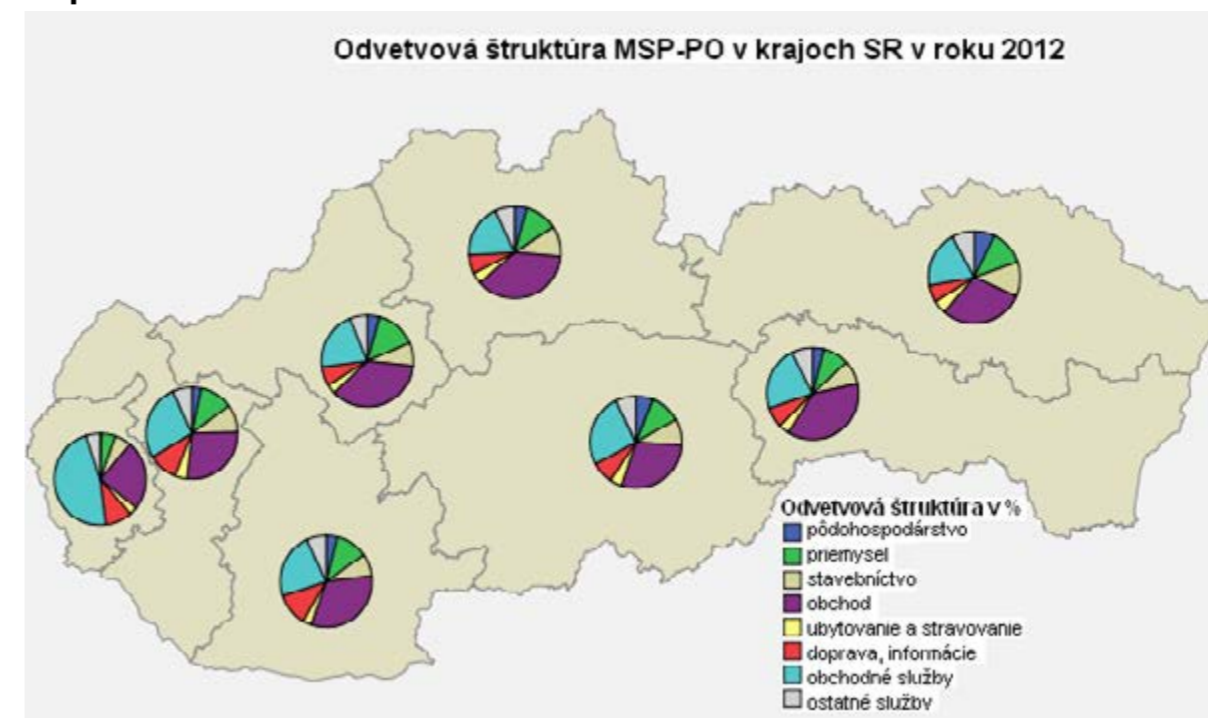
Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

V porovnaní s rokom 2011 narástol počet malých a stredných podnikov vo všetkých odvetviach, najviac v oblasti obchodných služieb o 4 691 (o 10,1 %). V obchode sa zvýšil počet o 2 295 (o 4,9 %), v doprave a informačných a komunikačných činnostiach o 1 230 (o 9,7 %), v stavebníctve o 868 (o 7,0 %), v ostatných službách o 844 (o 6,4 %), v priemysle o 439 (o 3,0 %), v ubytovaní a stravovaní o 371 (o 6,8 %) a v oblasti pôdohospodárstva o 156 (o 3,0 %). Medziročné zmeny početnosti MSP-PO podľa jednotlivých odvetví sú uvedené v prílohe - graf č. 16. Z dlhodobého hľadiska je odvetvová štruktúra malých a stredných podnikov charakterizovaná klesajúcim zastúpením malých a stredných podnikov, ktoré pôsobia v oblasti obchodu, priemyslu a pôdohospodárstva a naopak rastúcim zastúpením v službách a pomerne stabilným v stavebníctve (príloha, graf č. 15).

Preúzemné rozdelenie MSP-právnických osôb v určitých odvetviach hospodárstva je charakteristické pomerne nerovnomerné rozmiestnenie, čo je príznačné hlavne v prípade Bratislavského kraja, v ktorom je registrovaných z celkového počtu MSP - právnických osôb v odvetví obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N) 53,4 %, v doprave a informačných činnostiach 39,0 % a v obchode 29,1 %. Odvetvová štruktúra MSP-PO v krajoch SR je znázornená v mape č. 2. Bližšie informácie o odvetvovej štruktúre MSP-PO v jednotlivých krajoch SR sú uvedené v podkapitole 3.3 „Regionálne hľadisko“.

Mapa č. 2

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa technologickej úrovne výroby a znalostnej intenzity služieb

Podľa technologickej úrovne výrobných odvetví bolo v roku 2012 z celkového počtu MSP-PO registrovaných v odvetví priemyselnej výroby (13 650) **3,0 % v sektoroch výroby s vysokou technologickou úrovňou** (ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja), **14,1 % v sektoroch stredne vysokej technologickej úrovne**, **40,8 % v sektoroch so stredne nízkou technologickou úrovňou** a **42,2 % v sektoroch s nízkou technologickou úrovňou** (príloha, graf č. 17). Oproti roku 2011 sa zvýšil podiel MSP-PO v sektoroch výroby s vysokou technologickou úrovňou (o 0,1 p.b.), v sektoroch stredne vysokej technologickej úrovne (o 0,2 p.b.), ako aj v sektoroch so stredne nízkou technologickou úrovňou (o 0,3 p.b.). Podiel MSP-PO v sektoroch s nízkou technologickou úrovňou poklesol o 0,5 p.b.

Z celkového počtu MSP-PO v odvetví služieb (130 459, sekcia SK NACE G až S zahrňujúca súhrnne obchod a služby) pôsobilo v poznatkovo intenzívnych službách, ktoré sú v rozhodujúcej miere založené na využívaní poznatkov alebo znalostí 35,4 % MSP-PO (medziročný rast 0,6 p.b.) a v poznatkovo nenáročných službách 64,6 % MSP-PO, čo bolo o 0,6 p.b. menej ako v roku 2011 (príloha, graf č. 18).

Štruktúra MSP-PO podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR sa vyznačuje nadpriemerným zastúpením sektorov výroby s vysokou technologickou úrovňou a stredne vysokou technologickou úrovňou v Bratislavskom kraji (súhrnne 20,5 %), Žilinskom kraji (19,4 %) a Trenčianskom kraji (19,1 %). Zastúpenie MSP-PO v poznatkovo intenzívnych službách bolo najvyššie v Bratislavskom kraji (42,6 %). V ostatných krajoch sa pohybovalo v intervale od 27,5 % v Trenčianskom kraji po 33,8 % v Banskobystrickom kraji (príloha, mapa č. 3 a č. 5).

Štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa právnych foriem a druhov vlastníctva

Z hľadiska právnych foriem mali najväčšie zastúpenie z celkového počtu malých a stredných podnikov – právnických osôb v minulom roku **spoločnosti s ručením obmedzeným (90,6 %) a akciové spoločnosti (3,3 %)**.

79,5 % malých a stredných podnikov – právnických osôb v roku 2012 bolo **v súkromnom tuzemskom vlastníctve**, 14,6 % v zahraničnom vlastníctve, 4,4 % medzinárodnom súkromnom vlastníctve a 0,9 % v družstevnom vlastníctve.

Regionálna štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb

Z celkového počtu malých a stredných podnikov (právnických osôb) pôsobilo v roku 2012 v Bratislavskom kraji 35,5 %, v Nitrianskom kraji 10,3 %, v Košickom kraji 10,2 %, v Žilinskom kraji 9,2 %, v Prešovskom a v Trnavskom kraji 9,1 %, v Banskobystrickom kraji 8,6 % a v Trenčianskom kraji 7,9 %.

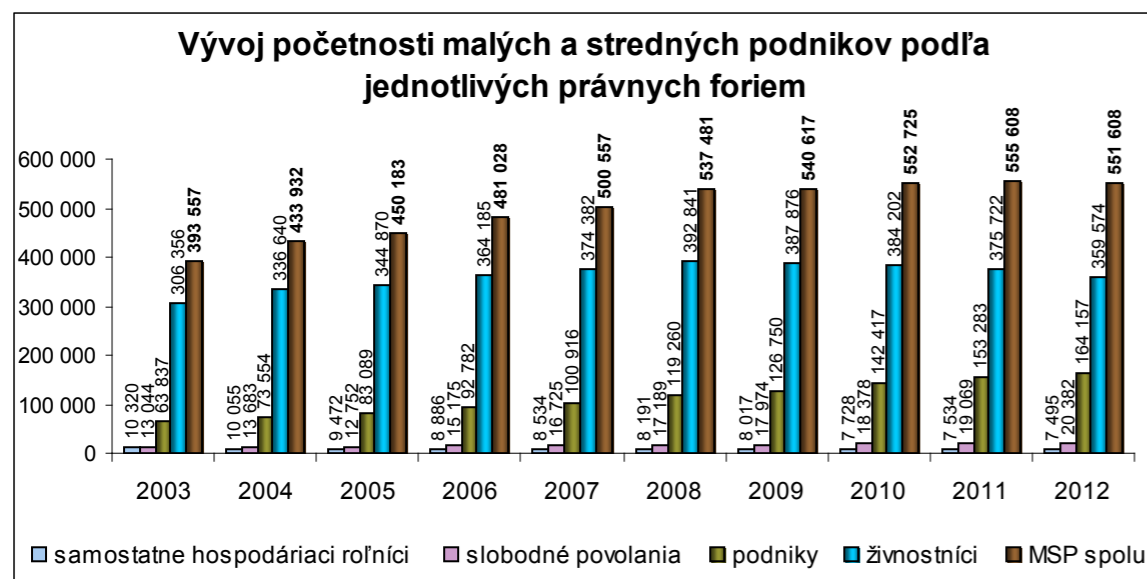
Vývoj početnosti malých a stredných podnikov – právnických osôb v prvom kvartáli 2013

Počet malých a stredných podnikov – právnických osôb sa významným spôsobom zvýšil aj počas prvého kvartálu 2013. Štatistický úrad SR evidoval ku koncu marca 2013 celkovo 178 033 aktívnych malých a stredných podnikov – právnických osôb, čo predstavuje zvýšenie oproti stavu ku koncu decembra 2012 o 13 876 subjektov (o 8,5 %). Na nárast počtu evidovaných aktívnych malých a stredných podnikov mala hlavný vplyv uskutočnená hromadná aktualizácia údajov v Registri organizácií ŠÚ SR, v rámci ktorej došlo začiatkom roka 2013 k zmene statusu na aktívny v prípade viac ako 12 tisíc subjektov. Tento prírastok aktívnych subjektov predstavovali podniky, ktoré vznikli v predchádzajúcich rokoch, ale až do decembra 2012 boli považované za neaktívne a tým neboli vykazované v rámci celkového stavu početnosti aktívnych podnikateľských subjektov.

Stav a vývoj celkovej početnosti malých a stredných podnikov, vrátane fyzických osôb – podnikateľov

Základným kvantitatívnym ukazovateľom, ktorý odzrkadľuje aj celkovú kvalitu podmienok pre podnikanie je počet malých a stredných podnikov. Od roku 2009 zaznamenaná nižšia dynamika rastu celkovej početnosti malých a stredných podnikov súvisí s odlišnými vývojovými tendenciami, ktoré sú zaznamenané v rámci jednotlivých právnych foriem. Celkový počet malých a stredných podnikov – právnických osôb rástol od roku 2009 priemerným medziročným tempom o 8,3 %. Naopak, počet fyzických osôb – podnikateľov v priebehu predchádzajúcich štyroch rokov vykazuje priemerný medziročný pokles 1,9 %. Na pokles fyzických osôb – podnikateľov vplyva najmä zníženie počtu živnostníkov, keď napríklad v roku 2012 ich počet medziročne poklesol o 16 148 (o 4,3 %).

Graf č.5

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

V roku 2012 bol podľa údajov Štatistického úradu SR po prvý krát zaznamenaný pokles počtu malých a stredných podnikov (medziročne o 4 000 podnikov, resp. o 0,7 %). Historický pokles počtu malých a stredných podnikov súvisí s nižším rastom slovenského hospodárstva a nevýrazným domácim dopytom, ale aj s nedostatočným skvalitňovaním podmienok na podnikanie, ktoré by podporovali rast existujúcich a vytváranie nových podnikov v zmysle princípu SBA č.1 „Vytvoriť priaznivé a motivujúce prostredie pre podnikateľov“. Na konci roka 2012 bolo z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov 97,0 % mikro podnikov, 2,4 % malých podnikov a 0,5 % stredných podnikov.

Tab. č. 3.3: Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora podľa jednotlivých právnych foriem k 31.12.2012

Veľkostné kategórie / právne formy	podniky	živnostníci	slobodné povolania	SHR	spolu abs.	spolu v %	index 2012/2011
Mikro podniky (0-9)	150 433	357 598	20 324	7 479	535 834	97,0%	100,2
Malé podniky (10-49)	11 151	1 899	56	15	13 121	2,4%	73,0
Stredné podniky (50-249)	2 573	77	2	1	2 653	0,5%	92,3
Veľké podniky (250 a viac)	614	1	0	0	615	0,1%	102,7
Spolu MSP (0-249)	164 157	359 574	20 382	7 495	551 608	99,9%	99,3
Spolu podnikateľské subjekty	164 771	359 575	20 382	7 495	552 223	100,0%	99,3

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

Porovnanie veľkostnej štruktúry a početnosti podnikateľských subjektov v SR s EÚ

Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR je do značnej miery podobná veľkostnej štruktúre podnikov ostatných členských krajín EÚ. Pre porovnanie štruktúry podnikateľského sektora v Slovenskej republike a krajinách EÚ - 27 z hľadiska veľkostných kategórií boli použité údaje publikované Eurostatom a ŠÚ SR. Prezentované údaje vykazujú určité metodologické odlišnosti, ktoré je potrebné pri vzájomnej komparácii zohľadniť. Údaje za EÚ - 27 sú zostavené podľa metodiky Eurostatu pre *Structural business statistics* a pokrývajú odvetvia nefinančnej podnikovej ekonomiky. Z uvedených údajov vyplýva, že z celkového počtu takmer 22 miliónov podnikateľských subjektov v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ tvorili MSP 99,8 % (s výrazným zastúpením mikro podnikov 92,6 %). Počet podnikateľských subjektov v SR v nižšie uvedenej tabuľke reprezentuje celé hospodárstvo SR a zdrojom týchto údajov je register organizácií ŠÚ SR. Podľa uvedených údajov tvoria MSP v SR z celkového počtu podnikateľských subjektov 99,9 % podiel, pričom zastúpenie mikro podnikov predstavuje 97,0 %, čo je o 4,4 p.b. viac ako v krajinách EÚ.

Tab. č. 3.4: Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR a EÚ

		Veľkosť podniku				MSP	Spolu
		Mikro (0-9)	malý (10-49)	stredný (50-249)	veľký (250+)		
EÚ - 27 (2010)	počet podnik. subjektov v nefinančnej podnikovej ekonomike (v tis.)	20 154	1 355	222	42	21 731	21 773
	podiel na počte podnik. subjektov	92,6%	6,2%	1,0%	0,2%	99,8%	100,0%
Slovensko (2012)	počet podnikateľských subjektov	535 834	13 121	2 653	615	551 608	552 223
	podiel na počte podnik. subjektov	97,0%	2,4%	0,5%	0,1%	99,9%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

údaje za EÚ 27: Eurostat, Structural business statistics, odvetvia pokrývajú sekcie SK NACE B až N a divíziu 95, v čase spracovania materiálu boli údaje dostupné za rok 2010

Ako vyplýva z grafu č. 20, ktorý je uvedený v prílohe, Slovensko dosiahlo v roku 2010 druhý najvyšší podiel mikro podnikov na celkovom počte podnikateľských subjektov v rámci odvetví nefinančnej podnikovej ekonomiky a vybraných krajín EÚ. Uvedené porovnanie zároveň poukazuje na to, že dominantné postavenie mikro podnikov je charakteristickou črtou veľkostnej štruktúry podnikateľského sektora všetkých krajín V4. Krajiny V4 obsadili v uvedenom porovnaní štyri z prvých piatich miest.

3.3 Regionálne hľadisko

Na konci roka 2012 bol podľa údajov ŠÚSR každý piaty (21,3 %) aktívny malý a stredný podnik (v rátane FO – podnikateľov) evidovaný na území Bratislavského kraja. Z hľadiska právnych foriem sa dominancia Bratislavského kraja prejavuje predovšetkým u MSP – právnických osôb.

Z celkového počtu MSP – právnických osôb bolo 58 209 (35,5 %) evidovaných v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch sa počet MSP – PO pohyboval od 13 039 (Trenčiansky kraj) do 16 987 (Nitriansky kraj). Medziročne sa zvýšil počet MSP – PO vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Nitrianskom kraji (o 10,3 %), Žilinskom kraji (8,4 %) a Bratislavskom kraji (o 7,4 %), najmenej v Trnavskom kraji (o 4,5 %).

Vývoj početnosti MSP-PO v rámci krajov SR, ktorý je znázornený v prílohe, v mape č. 7, poukazuje

na rastúcu početnosť MSP-PO v období od roku 2005 vo všetkých krajoch SR. V poslednom roku 2012 relatívne najviac vzrástol počet MSP-PO v Nitrianskom kraji (o 10,4 %; o 1 600), Žilinskom kraji (o 8,4 %; o 1 174) a v Bratislavskom kraji (o 7,4 %; o 4 005).

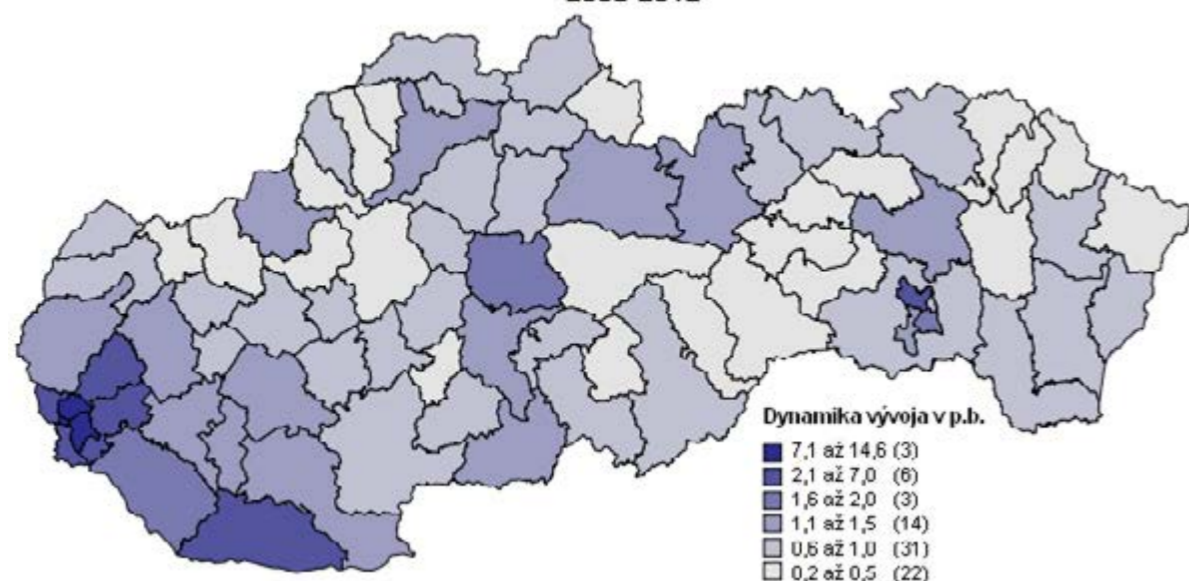
Miera podnikateľskej aktivity MSP-PO³ v roku 2012 spracovaná na úrovni okresov je znázornená v prílohe, v mape č. 1. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO bola v roku 2012 zaznamenaná v okresoch v rámci mesta Bratislava a Košice. Konkrétne v okrese Bratislava I (59,1 %), Bratislava II (26,7 %), Bratislava III (25,6 %), Košice I (13,7 %) a Košice IV (10,7 %). Naopak najnižšia bola dosiahnutá v okresoch Poltár, Revúca a Gelnica (zhodne 1,5 %).

Najvyššia dynamika miery podnikateľskej aktivity MSP-PO v období rokov 2008-2012 bola dosiahnutá v okresoch Bratislava I (14,6 p.b.), Bratislava II (8,3 p.b.) a Bratislava III (7,0 p.b.). Pomerne prekvapujúca je dosiahnutá vysoká dynamika v okrese Komárno (3,0 p.b.). V okresoch Gelnica (0,2 p.b.), Spišská Nová Ves (0,3 p.b.) a Revúca (0,3 p.b.) bol prírastok MSP-PO vo vzťahu k ekonomickému aktívnemu obyvateľstvu najnižší (mapa č.3).

Mapa č. 3:

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR a ÚPSVaR.

Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v období 2008-2012

na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR a ÚPSVaR.

Najviac **fyzických osôb - podnikateľov** pôsobilo v Bratislavskom kraji (59 336) a v Žilinskom kraji (57 345), najmenej v Košickom kraji (39 854). Medziročný pokles počtu fyzických osôb – podnikateľov bol v roku 2012 zaznamenaný vo všetkých krajoch SR. Relatívne najviac sa medziročne znížil počet fyzických osôb – podnikateľov v Žilinskom kraji (o 6,8 %).

Vývoj početnosti živnostníkov v rámci krajov SR je znázornený v prílohe, v mape č. 8. Početnosť živnostníkov po prvýkrát medziročne poklesla v krízovom roku 2009, pričom pokles bol dosiahnutý vo všetkých krajoch SR. V nasledujúcich rokoch sa medziročne zvýšil počet živnostníkov iba v Banskobystrickom kraji (rok 2010) a v Žilinskom kraji (rok 2011). V roku 2012 paradoxne zaznamenal najvýraznejší medziročný pokles zo všetkých krajov Žilinský kraj (o 7,3 %) a stratil tak postavenie kraja s najvyšším počtom živnostníkov.

Miera podnikateľskej aktivity FO - podnikateľov v roku 2012 spracovaná na úrovni okresov je znázornená v prílohe, v mape č. 2. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov bola v roku 2012 zaznamenaná v okresoch Námestovo (28,6 %), Stará Ľubovňa (23,5 %), Bratislava I (22,5 %) a Tvrdošín (22,5 %).

Nárast miery podnikateľskej aktivity vo vzťahu k ekonomickému obyvateľstvu v období rokov 2008-2012 bol dosiahnutý iba v okresoch Veľký Krtíš (1,3 p.b.), Tvrdošín (1,3 p.b.), Sobrance (0,8 p.b.) a Námestovo

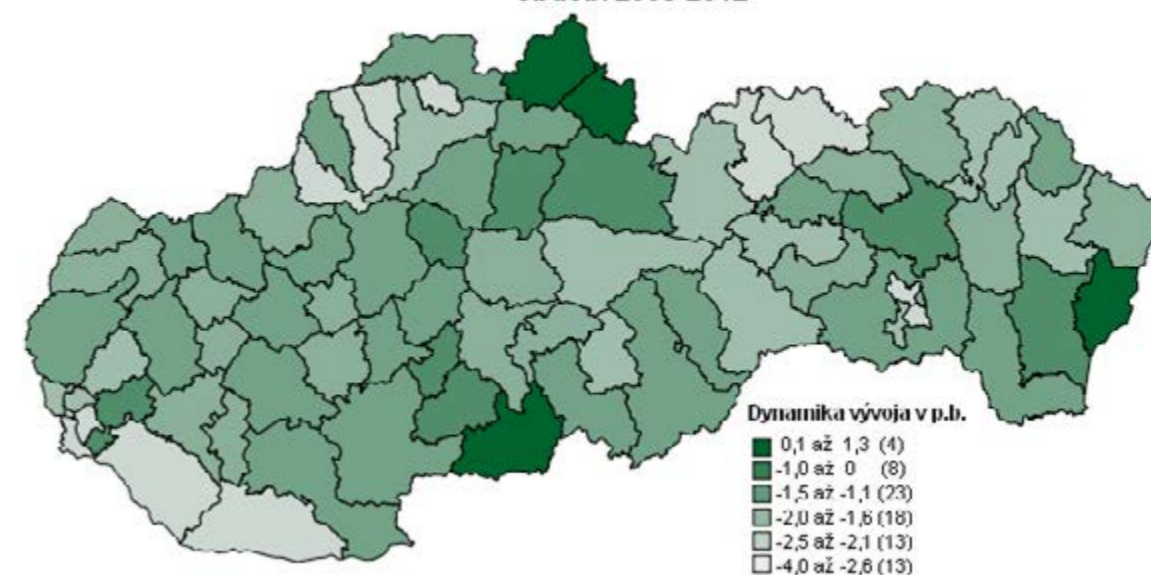
³ Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP- právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

(0,2 p.b.). V ostatných okresoch podnikateľská aktivita FO - podnikateľov poklesla, pričom najvýraznejšie v okresoch Kežmarok (-4,0 p.b.), Bytča (-3,6 p.b.), Komárno (-3,6 p.b.) a Bratislava I (-3,5 p.b.) (mapa č.4).

Mapa č.4:

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR a ÚPSVaR.

Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v období 2008-2012

Tab. č. 3.5: Počet podnikateľských subjektov v jednotlivých krajoch SR v roku 2012

Kraj SR	Fyzické osoby - podnikatelia			Podniky			MSP	Spolu
	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR	malé (0-49)	stredné (50-249)	veľké (250 a viac)		
Bratislavský kraj	54 654	4 208	474	57 525	684	192	117 545	117 737
Trnavský kraj	38 874	1 782	865	14 656	249	58	56 425	56 484
Trenčiansky kraj	40 355	1 926	267	12 762	277	84	55 587	55 671
Nitriansky kraj	44 756	2 498	1 425	16 669	317	54	65 665	65 719
Žilinský kraj	54 307	2 046	992	14 863	304	65	72 512	72 577
Banskobystrický kraj	38 031	2 402	1 369	13 826	242	47	55 870	55 917
Prešovský kraj	52 774	2 542	1 051	14 760	252	56	71 379	71 435
Košický kraj	35 824	2 978	1 052	16 523	248	58	56 625	56 683
Spolu SR	359 575	20 382	7 495	161 584	2 573	614	551 608	552 223

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

Bratislavský kraj

V roku 2012 dosiahli všetky podnikateľské subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle v hodnote 29 624,4 mil. Eur (tvorili 36,0 % podiel na celkových tržbách v SR), vo veľkoobchode a maloobchode 19 136,20 mil. Eur (46,2 % podiel na SR), v doprave a skladovaní 3 626,1 mil. Eur (62,4 % podiel na SR), vo vybraných trhových službách 6 927,0 (57,8 % podiel na SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 2 243,6 mil. Eur a 29,1 % podiel na stavebnej produkcii SR. Tržby v roku 2012 medziročne rástli v stálych cenách v odvetví priemyslu, dopravy, vo veľkoobchode, maloobchode a vybraných trhových službách. Naopak stavebná produkcia sa medziročne znížila.

V Registri organizácií ŠÚ SR bolo k 31. 12. 2012 v Bratislavskom kraji evidovaných **58 209 aktívnych právnických osôb – MSP, čo bolo medziročne viac o 4 006 (7,4 %) subjektov.** Vo veľkostnej štruktúre podnikov najpočetnejšiu skupinu podnikov (93,2 %) tvorili mikro podniky (0-9), malé podniky (10-49) predstavovali 5,3 %, stredné podniky (50-249) 1,2 % a veľké podniky (250 a viac) 0,3 %. Bratislavský kraj dosahuje najvyšší podiel mikro podnikov spomedzi všetkých krajov SR. Viac ako polovica MSP-PO (51,5 %) bola registrovaná v okresoch Bratislava I a Bratislava II. V štruktúre MSP – PO podľa druhu ekonomickej činnosti prevládali podnikateľské aktivity v oblasti obchodných služieb (47,0 %, zároveň o 15,8 p.b. viac ako SR spolu), čo predstavovalo najvyššie zastúpenie spomedzi všetkých krajov. Ďalej nasledoval obchod s podielom 24,4 % a doprava a informačné činnosti s podielom 9,4 %.

V Bratislavskom kraji bolo v roku 2012 evidovaných spolu **59 336 fyzických osôb – podnikateľov**. **Medziročne sa ich počet znížil o 2,8 %**. Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov bolo 54 654 živnostníkov, 4 208 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 474 samostatne hospodáriacich roľníkov. V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **65,6 % mužov a 34,4 % žien** (o 6,2 p.b. viac ako SR spolu). Dosiahnutý podiel žien podnikateľiek bol najvyšší spomedzi všetkých krajov SR. Z územného hľadiska najviac zaregistrovaných fyzických osôb – podnikateľov malo sídlo v okrese Bratislava V (19,9 %) a v okrese Bratislava II (17,9 %). Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚSR viac ako polovica živnostníkov pôsobila v oblasti obchodu a obchodných služieb (54,0 %, čo bolo o 13,5 p.b. viac ako priemer SR). V stavebníctve pôsobilo 12,3 % (o 10,3 p.b. menej ako SR spolu) a v doprave a informačných činnostiach 12,2 % (o 5,3 p.b. viac ako SR spolu). Odvetvová štruktúra živnostníkov v Bratislavskom kraji sa vyznačuje najvyšším zastúpením odvetvia obchodných služieb (22,8 %), dopravy a informačných činností (12,2 %) a ostatných služieb (7,9 %) spomedzi krajov SR.

Na základe údajov spracovaných z najaktuálnejšie dostupných finančných výkazov za rok 2011 dosiahol **podiel MSP v Bratislavskom kraji** (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) **s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP **51,8 %** (o 4,3 p.b. menej ako SR spolu), čo bola najnižšia hodnota spomedzi všetkých krajov SR. V Bratislavskom kraji sídliace proexportne orientované malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) tvorili v roku 2011 na základe najaktuálnejších dostupných definitívnych údajov takmer **jednu štvrtinu (24,7 %) z celkového vývozu tovarov MSP**.

Trnavský kraj

V Trnavskom kraji realizovali podnikateľské subjekty (celá populácia podnikov) v roku 2012 tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle v hodnote 11 702,3 mil. Eur (14,2 % podiel na celkových tržbách SR), vo veľkoobchode a maloobchode za 3 586,70 mil. Eur (8,7 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní za 427,6 mil. Eur (7,4 % podiel na tržbách SR) a vo vybraných trhových službách za 1 058,9 mil. Eur (8,9 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 676,4 mil. Eur a 8,8 % podiel na stavebnej produkcii SR. Medziročný pokles zaznamenala stavebná produkcia a tržby v maloobchode. V ostatných odvetviach sa tržby medziročne zvýšili.

Podľa údajov organizačnej štatistiky ŠÚ SR bolo ku koncu roka 2012 v Trnavskom kraji evidovaných **14 905 MSP – právnických osôb, čo bolo o 752 (5,3 %) viac ako v roku 2011**. Z celkového počtu podnikov mikro podniky (0-9) tvorili 90,7 %, malé podniky (10-49) predstavovali 7,3 %, stredné podniky (50-249) 1,7 % a veľké podniky (250 a viac) 0,4 %. Najväčší počet registrovaných MSP-PO bol v okrese Dunajská Streda (25,8 %) a Trnava (24,9 %). V štruktúre MSP – PO podľa ekonomického zamerania prevládali podnikateľské subjekty v oblasti obchodu 27,1 % (o 2,8 p.b. menej ako SR spolu). Ďalej nasledovali subjekty v oblasti obchodných služieb 26,8 % (o 4,4 p.b. menej ako SR spolu) a priemyslu 11,4 % (2,4 p.b. viac ako SR spolu).

V Trnavskom kraji bolo 41 521 evidovaných aktívnych fyzických osôb – podnikateľov, čo je o 2,8 % menej ako koncom decembra 2011. Z hľadiska právnych foriem bolo 38 874 živnostníkov, 1 782 podnikajúcich osôb v slobodných povolaniach a 865 samostatne hospodáriacich roľníkov. Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov evidovaných v Trnavskom kraji bolo **72,7 % mužov a 27,3 % žien** (o 0,9 p.b. menej ako SR spolu). Najviac zaregistrovaných fyzických osôb – podnikateľov malo sídlo v okrese Dunajská streda (25,2 %), Trnava (22,3 %) a Galanta (18,8 %). Z odvetvového hľadiska živnostníci v Trnavskom kraji podnikali najmä v stavebníctve (27,7 %, čo bolo o 5,1 p.b. viac ako SR spolu), v obchode (21,3 %, o 5,4 p.b. menej ako SR spolu), obchodných službách (15,2 %) a v priemysle (13,6 %). Odvetvová štruktúra živnostníkov v Trnavskom kraji je charakteristická najvyšším zastúpením odvetvia ubytovania a stravovania (5,0 %) v rámci krajov SR.

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Trnavskom kraji **57,9 %** (o 1,8 p.b. viac ako SR spolu). Z celkového vývozu tovarov MSP v roku 2011 predstavoval podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Trnavskom 15,4 %.

Trenčiansky kraj

V roku 2012 dosiahli všetky podnikateľské subjekty so sídlom v Trenčianskom kraji tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle v hodnote 8 208,8 mil. Eur (10,0 % podiel na celkových tržbách SR), vo

veľkoobchode a maloobchode 3 552,0 mil. Eur (8,6 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní 238,5 mil. Eur (4,1 % podiel na tržbách SR) a vo vybraných trhových službách 624,9 mil. Eur (5,2 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 606,1 mil. Eur a 7,9 % podiel na stavebnej produkcii SR. Tržby sa medziročne zvýšili v stálych cenách vo všetkých odvetviach, okrem maloobchodu. Pokles zaznamenala aj stavebná produkcia.

Koncom roka 2012 bolo v Trenčianskom kraji registrovaných celkovo **13 039 MSP – právnických osôb**. **Oproti roku 2011 sa ich počet zvýšil o 712 (5,8 %) MSP-PO**. Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov, mikro podniky tvorili 88,6 %, malé podniky 8,7 %, stredné podniky 2,1 % a veľké podniky 0,6 %. Dosiahnutý podiel mikro podnikov bol najnižší zo všetkých krajov SR. Najväčší počet registrovaných MSP-PO bol v okrese Trenčín (29,5 %) a Prievidza (18,0 %). V odvetvovej štruktúre MSP – PO prevládali MSP v oblasti obchodu 36,2 % (o 6,4 p.b. viac ako SR spolu), v oblasti obchodných služieb 20,9 % (o 10,4 menej ako SR spolu) a priemyslu 14,3 % (o 5,1 p.b. viac ako SR spolu), pričom zastúpenie v priemysle pôsobiacich MSP-PO bolo najvyššie spomedzi všetkých krajov SR.

Počet aktívnych **fyzických osôb – podnikateľov (42 548) sa v Trenčianskom kraji medziročne znížil o 3,8 %**. Z celkového počtu fyzických osôb bolo 40 355 živnostníkov, 1 926 podnikajúcich v slobodných povolaniach a 267 samostatne hospodáriacich roľníkov. V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **zastúpenie mužov na úrovni 72,8 % a 27,2 % tvoril podiel žien** (o 1,0 p.b. menej ako SR spolu). Z územného hľadiska najviac zaregistrovaných fyzických osôb – podnikateľov malo sídlo v okrese Prievidza (21,9 %), okrese Trenčín (19,3 %) a v okrese Považská Bystrica (14,1 %). Živnostníci v Trenčianskom kraji podnikali najmä v obchode (27,0 %), v stavebníctve (23,4 %) a v priemysle (19,6 %), čo predstavuje druhé najvyššie zastúpenie spomedzi všetkých krajov SR).

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Trenčianskom kraji **58,1 %** (o 2,0 p.b. viac ako SR spolu). Z celkového vývozu tovarov MSP v roku 2011 predstavoval podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Trenčianskom kraji 11,7 %.

Nitriansky kraj

V Nitrianskom kraji sa v roku 2012 realizovali tržby za vlastné výkony a tovar za celú populáciu podnikov v priemysle v hodnote 6 188,8 mil. Eur (7,5 % podiel na celkových tržbách SR), vo veľkoobchode a maloobchode 4 241,70 mil. Eur (10,2 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní 503,9 mil. Eur (8,7 % podiel na tržbách SR), vo vybraných trhových službách 678,8 mil. Eur (5,7 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 797,7 mil. Eur a 10,4 % podiel na stavebnej produkcii SR. Tržby medziročne rástli v stálych cenách vo veľkoobchode, v doprave a vo vybraných trhových službách. Naopak, pokles zaznamenali v priemysle, maloobchode a stavebníctve (produkcia).

Podľa údajov organizačnej štatistiky ŠÚ SR bolo ku koncu roka **2012** v Nitrianskom kraji evidovaných **16 986 MSP – právnických osôb, čo bolo o 1 591 (10,3 %) viac ako v roku 2011**. Podľa veľkostnej štruktúry podnikov najpočetnejšiu skupinu podnikov (90,5 %) tvorili mikro podniky (0-9), malé podniky (10-49) predstavovali 9,3 %, stredné podniky (50-249) 1,9 % a veľké podniky (250 a viac) 0,3 %. Viac ako polovica MSP-PO (52,3 %) podnikov bola registrovaná v okresoch Nitra a Komárno. Zastúpenie MSP – PO podľa druhu ekonomickej činnosti bolo hlavne v oblasti obchodu 32,3 % (o 2,5 p.b. viac ako SR spolu), obchodných služieb 23,1 % (o 8,1 p.b. menej ako SR spolu) a priemyslu 11,3 %. V doprave a informačných činnostiach pôsobilo 11,4 % MSP – PO, čo predstavovalo najvyššie zastúpenie spomedzi všetkých krajov.

V registri organizácií registroval ŠÚ SR v Nitrianskom kraji spolu **48 679 fyzických osôb – podnikateľov, čo je o 2,5 % medziročne menej**. V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **71,9 % mužov a 28,1 % žien** (o 0,1 p.b. menej ako SR spolu). Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov bolo 44 756 živnostníkov, 2 498 podnikajúcich osôb v slobodných povolaniach a 1 425 samostatne hospodáriacich roľníkov. Z územného hľadiska najviac zaregistrovaných fyzických osôb malo sídlo v okrese Nitra (26,1 %) a v okrese Nové Zámky (18,3 %). Najväčšie zastúpenie živnostníkov v Nitrianskom kraji bolo v obchode (31,6 %, čo bolo o 5,0 p.b. viac ako SR spolu), stavebníctve (21,0 %) a priemysle (18,2 %).

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP** (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) **s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Nitrianskom kraji **58,1 %** (o 2,0 p.b. viac ako SR spolu). Podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Nitrianskom kraji na celkovom vývoze tovarov MSP predstavoval 14,9 %.

Žilinský kraj

V Žilinskom kraji sa v roku 2012 realizovali tržby za vlastné výkony a tovar za celú populáciu podnikov v priemysle v hodnote 11 542,4 mil. Eur (14 % podiel na celkových tržbách SR), vo veľkoobchode a maloobchode 3 459,20 mil. Eur (8,3 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní 296,2 mil. Eur (5,1 % podiel na tržbách SR) a vo vybraných trhových službách 641,0 mil. Eur (5,4 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 1 242,4 mil. Eur a 16,2 % podiel na stavebnej produkcii SR. Tržby sa medziročne zvýšili v stálych cenách vo všetkých odvetviach, okrem maloobchodu. Pokles zaznamenala aj stavebná produkcia.

V Registri organizácií ŠÚ SR bolo k 31. 12. 2012 v Žilinskom kraji evidovaných celkovo **15 167 aktívnych MSP-PO, čo bolo medziročne viac o 1 174 (8,4 %) subjektov**. Z hľadiska veľkosti boli zastúpené mikro podniky 89,5 % podielom, podiel malých podnikov (10-49) predstavoval 8,1 %, stredných podnikov (50-249) 2,0 % a veľkých podnikov (250 a viac) 0,4 %. Z hľadiska okresov bolo najviac MSP-PO v okrese Žilina (35,9%) a Martin (15,1%). V štruktúre MSP – PO podľa druhu ekonomickej činnosti prevládali podnikateľské subjekty v oblasti obchodu 37,4 % (o 7,5 p.b. viac ako SR spolu), obchodných služieb (19,0 %, čo je o 12,3 p.b. menej ako SR spolu) a priemyslu (11,4 %). Žilinský kraj spolu s Košickým krajom dosiahol najvyšší podiel MSP-PO v oblasti obchodu.

Počet zaregistrovaných **fyzických osôb** podnikajúcich na základe živnostenského a iného ako živnostenského zákona **dosiahol v Žilinskom kraji 57 345**. V Žilinskom kraji bol v roku 2012 zaznamenaný najvyšší medziročný pokles počtu fyzických osôb – podnikateľov, konkrétne o 6,8 %. V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **zastúpenie mužov na úrovni 76,4 % a 23,6 % podiel dosahovali ženy** (o 4,6 p.b. menej ako SR spolu). Z fyzických osôb – podnikateľov najviac dominovali živnostníci, ktorých počet dosiahol 54 307. Slobodných povolání bolo registrovaných spolu 2 046 a samostatne hospodáriacich roľníkov 992. Viac ako polovica živnostníkov (51,5 %, čo bolo o 12,8 p.b. viac ako SR spolu) svoje aktivity rozvíjala v odvetví stavebníctva a priemyslu, pričom zastúpenie živnostníkov v týchto odvetviach bolo najvyššie v rámci celej SR.

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP** (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) **s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Žilinskom kraji **57,4 %** (o 1,3 p.b. viac ako SR spolu). Z celkového vývozu tovarov MSP v roku 2011 predstavoval podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Žilinskom kraji 10,2 %.

Banskobystrický kraj

V Banskobystrickom kraji sa v roku 2012 realizovali tržby za vlastné výkony a tovar za celú populáciu podnikov v priemysle v hodnote 4 122,1 mil. Eur (5,0 % podiel na celkových tržbách SR), vo veľkoobchode a maloobchode 2 381,90 mil. Eur (5,7 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní 274,5 mil. Eur (4,7 % podiel na tržbách SR) a vo vybraných trhových službách 662,7 mil. Eur (5,5 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 526,0 mil. Eur a 6,8 % podiel na stavebnej produkcii SR. Medziročný pokles tržieb v stálych cenách bol dosiahnutý v maloobchode a poklesla aj stavebná produkcia. Ostatné sektory zaznamenali rast tržieb.

Podľa organizačnej štatistiky ŠÚ SR bolo v roku 2012 v Banskobystrickom kraji **evidovaných 14 068 MSP-PO, čo bolo medziročne o 835 (6,3 %) subjektov viac**. Vo veľkostnej štruktúre podnikov 91,3 % podiel tvorili mikro podniky s počtom zamestnancov do 9. Malé podniky predstavovali 6,7 %, stredné podniky 1,7 % a veľké podniky 0,3 %. Viac ako tretina podnikov MSP-PO (36,7 %) bola registrovaná v okrese Banská Bystrica. Podľa druhu ekonomickej činnosti prevládali podnikateľské aktivity MSP – PO v oblasti obchodu (29,1 %, čo bolo menej ako SR o 0,7 p.b.), obchodných služieb (25,6 %, o 5,6 p.b. menej ako SR spolu) a priemyslu (10,8 %).

Z celkového počtu **aktívnych fyzických osôb – podnikateľov (41 802)** bolo 38 031 živnostníkov, 2 402 podnikajúcich v slobodných povolaniach a 1 369 samostatne hospodáriacich roľníkov. Medziročne sa znížil počet fyzických osôb – podnikateľov o 3,1 %.

V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **69,6 % mužov a 30,4 % žien** (o 2,3

p.b. viac ako SR spolu). Viac ako pätina (22,0 %) zaregistrovaných fyzických osôb mala sídlo v okrese Banská Bystrica. Z odvetvového hľadiska živnostníci podnikali najmä v obchode (26,1 %, menej o 0,6 p.b. ako SR spolu), stavebníctve (19,0 %, menej o 3,6 p.b. ako SR spolu) a obchodných službách (15,1 %). Banskobystrický kraj sa vyznačuje najvyšším zastúpením živnostníkov v oblasti pôdohospodárstva (7,7 %) spomedzi všetkých krajov SR.

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP** (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) **s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Banskobystrickom kraji **56,9 %** (o 0,8 p.b. viac ako SR spolu). Z celkového vývozu tovarov MSP v roku 2011 predstavoval podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Banskobystrickom kraji 7,9 %.

Prešovský kraj

V roku 2012 dosiahli tržby za vlastné výkony a tovar za všetky podniky v Prešovskom kraji v priemysle úroveň 3 259,7 mil. Eur (4,0 % podiel na celkových tržbách SR), vo veľkoobchode a maloobchode 2 345,40 mil. Eur (5,7 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní 231,2 mil. Eur (4,0 % podiel na tržbách SR), vo vybraných trhových službách 587,0 mil. Eur (4,9 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 839,4 mil. Eur a 10,9 % podiel na stavebnej produkcii SR. Tržby sa medziročne zvýšili len vo veľkoobchode a vybraných službách.

Na konci roka 2012 bolo podľa údajov ŠÚ SR v Prešovskom kraji evidovaných **15 012 MSP – právnických osôb, čo bolo o 876 (6,2 %) viac ako v predchádzajúcom roku**. Z hľadiska veľkosti, mikro podniky tvorili 90,1 % podiel, malé podniky (10-49) predstavovali 7,8 %, stredné podniky (50-249) 1,7 % a veľké podniky (250 a viac) 0,4 %. Najvyšší počet registrovaných MSP-PO bol v okrese Prešov (30,5 %) a v okrese Poprad (18,7 %). V odvetvovej štruktúre podnikov podľa ekonomickej činnosti prevládali MSP-PO v oblasti obchodu (29,7 %), obchodných služieb (19,9 %, čo bolo o 11,3 p.b. menej ako SR spolu), priemyslu (12,4 %, čo bolo o 3,3 p.b. viac ako SR spolu) a stavebníctva (12,1 %). Odvetvová štruktúra MSP-PO v Prešovskom kraji sa v porovnaní s ostatnými kraji vyznačuje najvyšším dosiahnutým podielom MSP-PO v oblasti stavebníctva (12,1 %), ostatných služieb (7,9 %) a pôdohospodárstva (7,2 %).

ŠÚ SR registroval na konci roka 2012 v Prešovskom kraji **56 367 fyzických osôb – podnikateľov, čo predstavovalo medziročný pokles o 3,7 %**. Z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov bolo 52 774 živnostníkov, 2 542 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 1 051 SHR. V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **zastúpenie mužov na úrovni 77,0 % a podiel žien tvoril 23,0 %** (o 5,2 p.b. menej ako SR spolu). Dosiahnutý podiel žien bol najnižší z krajov SR. Takmer pätina (19,9 %) z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov mala sídlo v okrese Prešov, 12,9 % v okrese Poprad a 10,2 % v okrese Stará Ľubovňa. Viac ako štvrtina živnostníkov (28,0 %, čo bolo o 5,5 p.b. viac ako SR spolu) podnikala v oblasti stavebníctva, 20,3 % (o 6,4 p.b. menej ako SR spolu) v oblasti obchodu, 19,6 % (o 3,4 p.b. viac ako SR spolu) v oblasti priemyslu a 11,2 % v oblasti obchodných služieb.

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP** (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) **s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Prešovskom kraji **60,8 %** (o 4,7 p.b. viac ako SR spolu), čo bola najvyššia hodnota spomedzi krajov SR. Z celkového vývozu tovarov MSP v roku 2011 predstavoval podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Prešovskom kraji 8,0 %.

Košický kraj

V Košickom kraji sa v roku 2012 realizovali tržby za vlastné výkony a tovar za celú populáciu podnikov v priemysle v hodnote 7 602,4 mil. Eur (9,2 % podiel na celkových tržbách SR), vo veľkoobchode a maloobchode 3 150,5 mil. Eur (7,6 % podiel na tržbách SR), v doprave a skladovaní 210,9 mil. Eur (3,6 % podiel na tržbách SR) a vo vybraných trhových službách 784,5 mil. Eur (6,6 % podiel na tržbách SR). Stavebná produkcia dosiahla úroveň 775,6 mil. Eur a 10,1 % podiel na stavebnej produkcii SR. Medziročný pokles zaznamenali všetky odvetvia okrem veľkoobchodu, dopravy a vybraných trhových služieb.

Podľa organizačnej štatistiky ŠÚ SR bolo v Košickom kraji v roku 2012 evidovaných **16 771 MSP – právnických osôb. Medziročne sa ich počet zvýšil o 928 (5,9 %)**. Z celkového počtu podnikov tvorili mikro podniky 91,1 %, malé podniky 7,1 %, stredné podniky 1,5 % a veľké podniky 0,3 %. Najvyšší

počet registrovaných MSP-PO bol v okrese Košice I 25,3 %, v okrese Košice IV 18,5 % a v okrese Košice II 13,8 %. Podľa druhu ekonomickej činnosti MSP - PO prevládali podniky v oblasti obchodu 37,4 % (o 7,6 p.b. viac ako SR spolu), v oblasti obchodných služieb 22,6 % (o 8,6 p.b. menej ako SR spolu) a v oblasti priemyslu 9,1 %. Košický kraj spolu so Žilinským krajom dosiahol najvyšší podiel MSP-PO v oblasti obchodu.

Počet fyzických osôb – podnikateľov sa v Košickom kraji medziročne **znížil o 3,1 % na 39 854**. Z celkového počtu fyzických osôb bolo 35 824 živnostníkov, 2 978 podnikajúcich v slobodných povolaniach a 1 052 SHR. V rámci rodovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov bolo **67,6 % mužov a 32,4 % žien** (o 4,3 p.b. viac ako SR spolu). 14,2 % z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov malo sídlo v okrese Spišská Nová Ves, 12,4 % v okrese Michalovce a 12,2 % v okrese Košice okolie. Viac ako tretina živnostníkov (33,2 %) pôsobila v oblasti obchodu (o 6,5 p.b. viac ako SR spolu), 16,8 % v stavebníctve (o 5,8 p.b. menej ako SR spolu), 15,2 % v priemysle a 14,3 % v oblasti obchodných služieb. Dosiahnuté zastúpenie živnostníkov v oblasti obchodu bolo najvyššie spomedzi krajov SR.

V roku 2011 dosiahol **podiel MSP** (účtujúce v podvojnóm účtovníctve) **s kladným hospodárskym výsledkom** (vrátane nulového HV) na celkovom počte MSP v Košickom kraji **57,1 %** (o 1,0 p.b. viac ako SR spolu). Z celkového vývozu tovarov MSP v roku 2011 predstavoval podiel malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) so sídlom v Košickom kraji 7,3 %.

Počet MSP-PO a živnostníkov podľa jednotlivých odvetví a krajov je uvedený v prílohe B, v tabuľke č. 1 a č. 2.

3.4 Dynamika vývoja podnikateľských subjektov

3.4.1 Vznik a zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov podľa metodiky pre Demografiu podnikov

ŠÚ SR publikuje údaje o počte vzniknutých a zaniknutých ekonomických subjektov podľa spoločnej metodiky OECD a Eurostatu pre Demografiu podnikov, podľa ktorej sú **novovzniknuté subjekty** definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré mali v danom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov. **Zaniknuté subjekty** sú definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré boli v danom roku aktívne, ale v dvoch nasledujúcich rokoch nemali tržby ani zamestnancov. Právnické osoby okrem podnikov zahrňujú údaje aj za neziskové inštitúcie. Neziskové inštitúcie tvoria 3,6 % podiel na celkovom počte právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov.

Najaktuálnejšie údaje o vzniknutých subjektoch podľa metodiky pre Demografiu podnikov sú publikované za rok 2010. **Podľa uvedenej metodiky eviduje ŠÚ SR v roku 2010 celkovo 53 077 vzniknutých subjektov** (právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktoré mali v danom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov).

Oproti roku 2009 poklesol celkový počet novovzniknutých subjektov podľa uvedenej metodiky o 10 666. Z uvedených údajov je zrejme, že výkyvy slovenského hospodárstva sa v počte novovzniknutých subjektov podľa aplikovanej metodiky premietajú s určitým oneskorením. Dosiahnutý rast slovenskej ekonomiky v roku 2008 sa premietol vo zvýšenom počte novovzniknutých subjektov až v roku 2009 (subjekty administratívne vznikli v roku 2008 a neskôr, ale ekonomicky sa pravdepodobne zaktivizovali až v roku 2009). Naopak pokles ekonomickej aktivity v roku 2009 sa prejavil v nižšom počte novovzniknutých subjektov až v roku 2010.

Z celkového počtu novovzniknutých subjektov bolo vo veľkostnej kategórii s 0 až 4 zamestnancami 98,4 % subjektov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE) najviac subjektov v roku 2010 vzniklo v obchode (14 553), stavebníctve (9 736), odborných, vedeckých a technických činnostiach (7 456) a v priemysle (6 022).

Tab. č. 3.6: Vznik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2007	Veľkostná kategória	2008	2009	2010
0 – 4	46 473	0 – 4	54 963	62 663	52 231
5 – 9	1 949	5 – 9	1 465	656	435
10 a viac	1 436	10 a viac	1 146	424	411
Počet spolu	49 858	Počet spolu	57 574	63 743	53 077
Ekonomická činnosť (OKEČ)		Ekonomická činnosť (SK NACE)			
C-E Priemysel	11 130	B-E Priemysel	10 409	8 433	6 022
F Stavebníctvo	8 840	F Stavebníctvo	11 949	12 073	9 736
G Obchod	13 995	G Obchod	14 429	18 040	14 553
H Hotely, reštaurácie	1 488	H Doprava a skladovanie	1 768	2 162	1 863
I Doprava, pošty, telekom.	1 657	I Ubytovacie a stravovacie služby	1 853	2 389	2 079
J Finanč. sprostredk.	597	J Informácie a komunikácia	2 022	2 453	2 276
K Nehnut., prenáj, obch.čin.	7 511	K-L Finančné činnosti, nehnuteľ.	3 019	2 799	2 231
M Školstvo	493	M Odborné, ved. a tech. činnosti	6 020	7 880	7 456
N Zdravot., sociál. pomoc	1 037	N Admini. a podporné služby	2 178	3 061	3 138
O Ost. spoločenské, soc. a osobné služby	3 110	P-S Vzdělávanie, zdrav., zábava, ostatné	3 927	4 453	3 723
Vybrané odvetvia spolu	49 858	Vybrané odvetvia spolu	57 574	63 743	53 077

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMS

Na základe údajov Eurostatu dosiahol podiel novovzniknutých subjektov na celkovom počte aktívnych subjektov v SR v roku 2010 podľa metodiky pre Demografiu podnikov vo vybraných odvetviach (sekcie SK NACE B až S) 12,93 %. V porovnaní s rokom 2009 sa podiel novovzniknutých subjektov znížil o 3,1 p.b. V rámci jednotlivých skupín odvetví dosahoval tento ukazovateľ hodnoty od 10,1 % v priemysle, 13,5 % v stavebníctve, po 13,9 % v službách (sekcie SK NACE G až N).

Najaktuálnejšie údaje o zaniknutých subjektoch sú publikované za rok 2009, pričom predstavujú predbežné údaje, ktoré budú následne zo strany ŠÚ SR spresňované, pravdepodobne smerom nadol⁴. **V priebehu roku 2009 podľa predbežných údajov uvedenej metodiky celkovo zaniklo 54 185 subjektov** (právnických a fyzických osôb – podnikateľov). Z celkového počtu zaniknutých subjektov bolo v kategórii s 0-4 zamestnancami 97,4 % subjektov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE) najviac subjektov v roku 2009 zaniklo v obchode (14 890), stavebníctve (12 732), v priemysle (9 362) a v odborných, vedeckých a technických činnostiach (4 984).

Podľa predbežných údajov Eurostatu dosiahol podiel zaniknutých subjektov na celkovom počte aktívnych subjektov podľa metodiky pre Demografiu podnikov vo vybraných odvetviach (sekcie SK NACE B až N) v SR v roku 2009 13,6 %. Podľa definitívnych údajov dosiahol uvedený podiel v roku 2008 hodnotu 11,3 %. V rámci jednotlivých skupín odvetví dosahoval tento ukazovateľ v roku 2008 najvyššie hodnoty v priemysle a stavebníctve (zhodne po 15,8 %). V službách (sekcie SK NACE G až N) bol podiel zaniknutých subjektov 14,4 %.

⁴ Vplyvom spresnenia údajov došlo medziročne k zníženiu celkového počtu zaniknutých subjektov v roku 2008 podľa metodiky pre Demografiu podnikov o 23,4 %.

Tab. č. 3.7: Zánik právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Zániky podnikov v SR	2006	2007	Zániky podnikov v SR	2008	2009
Veľkostná kategória			Veľkostná kategória		
0 - 4	39 857	48 150	0 - 4	41 325	52 793
5 - 9	625	3 369	5 - 9	768	739
10 a viac	582	2 333	10 a viac	832	653
Podniky spolu	41 064	53 852	Podniky spolu	42 925	54 185
Ekonomická činnosť (OKEČ)			Ekonomická činnosť (SK NACE)		
C-E Priemysel	6 556	8 523	B-E Priemysel	7 896	9 362
F Stavebníctvo	5 712	6 980	F Stavebníctvo	8 500	12 732
G Obchod	15 731	19 385	G Obchod	12 006	14 890
H Hotely, reštaurácie	1 688	2 709	H Doprava a skladovanie	1 392	1 878
I Doprava, pošty, telekom.	1 480	2 051	I Ubytovacie a stravovacie služby	1 492	1 978
J Finanč. sprostredk.	417	516	J Informácie a komunikácia	1 110	1 417
K Nehnut., prenáj, obch.čin.	6 375	7 606	K-L Finančné činnosti, nehnuteľ.	1 975	1 500
M Školstvo	538	532	M Odborné, ved. a tech. činnosti	3 809	4 984
N Zdravot., sociál. pomoc	646	1 203	N Admin. a podporné služby	1 178	1 739
O Ost. spoločenské, soc. a osobné služby	1 921	4 347	P-S Vzdelávanie, zdrav., zábava, ostatné	3 567	3 705
Vybrané odvetvia spolu	41 064	53 852	Vybrané odvetvia spolu	42 925	54 185

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

Z celkového počtu novovzniknutých subjektov na Slovensku vo vybraných odvetviach bolo podľa údajov Eurostatu aktívnych po prvom roku od svojho vzniku 76,8 % subjektov (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2009 (t-1) a boli aktívne do roku 2010 (t), k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2009 (t-1)). Po piatom roku od svojho vzniku je na Slovensku aktívnych 42,1 % subjektov (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2005 a boli aktívne do roku 2010, k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2005).

Tab. č. 3.8: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach v SR v roku 2010

Odvetvie (podľa SK NACE Rev 2)	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5 rok
Priemysel (sekcia SK NACE B až E)	74,6%	58,9%	45,4%	44,2%	43,5%
Stavebníctvo (sekcia SK NACE F)	70,9%	56,1%	44,9%	42,7%	42,0%
Služby (sekcia SK NACE G až N)	79,0%	64,2%	41,7%	43,7%	41,4%
Vybrané odvetvia spolu (sekcia SK NACE B až S)	76,8%	61,1%	41,7%	44,3%	42,1%

Zdroj: spracované NARMSP, na základe údajov Eurostatu - Business demography statistics

V tabuľke č. 3.8 sú prezentované podiely aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (miera prežitia) podľa referenčných rokov. Z uvedených údajov je zrejmé, že krízový rok 2009 sa na uvedených mierach prežitia negatívne prejavil v takmer všetkých referenčných rokoch. Hospodársky pokles v roku 2009 vplýval v rámci referenčného obdobia 2005 – 2008 na:

- takmer najnižšiu mieru prežitia subjektov po 1 roku: v roku 2008 dosiahla miera prežitia subjektov, ktorí vznikli v roku 2008 a prežili do roku 2009 úroveň 74,4 %,
- najnižšiu mieru prežitia subjektov po 2 roku: v roku 2007 dosiahla miera prežitia subjektov, ktorí vznikli v roku 2007 a prežili do roku 2009 úroveň 49,9 %,
- najnižšiu mieru prežitia subjektov po 3 roku: v roku 2006 dosiahla miera prežitia subjektov, ktorí vznikli v roku 2006 a prežili do roku 2009 úroveň 51,1 %.

Tab. č. 3.9: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach (sekcia SK NACE B až S) spolu v SR podľa referenčných rokov

Miera prežitia / referenčný rok	2009	2008	2007	2006	2005
Počet novovzniknutých subjektov	63 743	57 574	49 858	48 025	47 130
Miera prežitia po 1 roku	76,8%	74,4%	62,7%	74,3%	82,7%
Miera prežitia po 2 roku		61,1%	49,9%	61,5%	65,8%
Miera prežitia po 3 roku			41,7%	51,1%	55,8%
Miera prežitia po 4 roku				44,3%	47,9%
Miera prežitia po 5 roku					42,1%

Zdroj: spracované NARMSP, na základe údajov ŠÚSR, Eurostatu - Business demography statistics. Údaje znázornené na diagonále tabuľky č. 3.9. zodpovedajú údajov v tabuľke č. 3.8. v riadku vybrané odvetvia spolu.

Porovnanie podielu vzniknutých a zaniknutých subjektov v SR s krajinami EÚ

Podľa prezentovaných údajov v grafoch č. 21 až č. 23, ktoré sú uvedené v prílohe, patrí Slovensko medzi krajiny s najvyšším podielom vzniknutých (4. miesto) a zaniknutých subjektov (3. miesto) a zároveň medzi krajiny s najnižšou mierou prežitia novovzniknutých subjektov po dvoch rokoch od svojho vzniku (5. miesto).

3.4.2 Vznik MSP na základe údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR

Z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov (551 608) evidovaných ku koncu decembra 2012 v registri organizácií ŠÚ SR vzniklo v priebehu roka 2012 (na základe dátumu vzniku) **40 527 MSP**. Podľa jednotlivých právnych foriem vzniknutých MSP bolo 6 030 podnikov, 32 929 živnostníkov, 1 359 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 209 SHR. Zaznamenaný počet novovzniknutých živnostníkov v roku 2012 bol najnižší od roku 2009, čo sa odzrkadlilo aj v historickom najvyššom medziročnom poklese celkovej početnosti aktívnych živnostníkov v roku 2012 (pokles o 16 148).

Z celkového počtu vzniknutých MSP – PO (6 030) začalo 2 130 podnikateľ v odvetví obchodných služieb, 1 624 v obchode, 569 v doprave a informačných činnostiach, 552 v stavebníctve, 427 v ostatných službách, 374 v priemysle, 236 v ubytovaní a stravovaní a 118 v pôdohospodárstve. Z hľadiska oblasti pôsobenia 8 464 živnostníkov začalo podnikateľ v odvetví stavebníctva, 6 721 v oblasti obchodu, 5 170 v priemysle, 5 081 v obchodných službách, 2 672 v doprave a informačných činnostiach, 2 330 v ostatných službách, 1 399 v pôdohospodárstve a 1 092 v oblasti ubytovania a stravovania. Porovnanie odvetvovej štruktúry MSP – PO a živnostníkov, ktoré vznikli v roku 2012 so štruktúrou všetkých aktívnych subjektov je uvedené v prílohe, v tabuľke č. 3. Najviac preferovanými odvetviami pre začiatok podnikania MSP-PO v roku 2012 bolo odvetvie obchodných služieb (35,3 %, čo je o 4,1 p.b. viac ako u MSP-PO spolu), obchodu (26,9 %, čo je o 2,9 p.b. menej ako u MSP-PO spolu) a stavebníctva (9,2 %, čo je o 1,0 p.b. viac ako u MSP-PO spolu). Najviac preferovanými odvetviami pre začiatok podnikania živnostníkov v roku 2012 bolo odvetvie stavebníctva (25,7 %, čo je o 3,1 p.b. viac ako u živnostníkov spolu), obchod (20,4 %, čo je o 6,2 p.b. menej ako u živnostníkov spolu), priemysel (15,7 %) a obchodné služby (15,4 %).

V prílohe, v grafe č. 24 je znázornená štruktúra celkového počtu malých a stredných podnikov podľa dátumu vzniku (roku) uvedených subjektov.

Tab. č. 3.10: Vývoj počtu vzniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z registra organizácií ŠÚ SR (Spracované na základe dátumu vzniku subjektu. Údaje nezohľadňujú zmenu aktivity subjektu, ktorá taktiež významným spôsobom ovplyvňuje medziročnú zmenu početnosti aktívnych subjektov, hlavne MSP – PO).

Právna forma MSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012
MSP – PO (právnické osoby)	6 333	9 592	5 942	6 656	5 663	6 030
Živnostníci	37 704	41 355	32 508	34 937	37 383	32 929
Samostatne hospodáriaci roľníci	299	243	215	185	213	209
Slobodné povolania	1 500	1 082	1 074	921	1 134	1 359
Spolu MSP	45 836	52 272	39 739	42 699	44 393	40 527

Zdroj: Register organizácií ŠÚ SR, spracované NARMSP

3.5 Charakteristika zamestnanosti v MSP

V roku 2012 bol podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR priemerný počet zamestnaných osôb v národnom hospodárstve SR 2 191,3 tisíc. V porovnaní s rokom 2011 zaznamenala priemerná zamestnanosť mierny pokles o 0,1 % (o 1,3 tisíc osôb). Medziročný pokles počtu zamestnaných osôb bol spôsobený hlavne vplyvom zhoršenej situácie na trhu práce na konci roka 2012, keď zamestnanosť medziročne prvýkrát poklesla (o 0,8 %) po predchádzajúcich medziročných rastoch zaznamenaných počas prvých troch kvartálov roku 2012.

Najvyšší medziročný pokles zamestnanosti v relatívnom vyjadrení bol zaznamenaný v stavebníctve o 4,5 % (o 7,8 tis.), v dodávkach elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu o 3,8 % (o 0,7 tis.), v ťažbe a dobývaní o 3,5 % (o 0,3 tis.), v dodávke vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov o 3,4 % (o 0,7 tis.), v doprave a skladovaní o 1,6 % (2,3 tis.) a vo veľkoobchode a maloobchode o 1,3 % (4,8 tis.). Naopak zamestnanosť podľa štvrtročného podnikového výkazníctva sa medziročne najvýraznejšie zvýšila v odborných, vedeckých a technických činnostiach o 8,7 % (o 7,6 tis.), v administratívnych a podporných službách o 7,9 % (o 8,4 tis.), v informačných a komunikačných činnostiach o 7,1 % (o 3,8 tis.), v ostatných činnostiach o 3,3 % (o 1,7 tis.) a v činnostiach v oblasti nehnuteľností o 3,2 % (o 0,7 tis.)

Z celkového počtu zamestnaných osôb v národnom hospodárstve SR (2 191,3 tisíc) bolo 1 815,0 tis. osôb (podľa štvrtročného podnikového výkazníctva) zamestnaných v ziskovo orientovanom podnikovom sektore. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií a právnych foriem sa na celkovej zamestnanosti v podnikateľskom sektore v roku 2012 podieľali FO – podnikatelia (FO – podnikatelia a nimi zamestnávané osoby) 36,0 %, mikro podniky 11,7 %, malé podniky 10,2 %, stredné podniky 14,0 % a veľké podniky 28,2 %. **Malé a stredné podniky v roku 2012 tvorili 71,8 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike a 59,5 % podiel na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR** (podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR). V porovnaní s rokom 2011 sa podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike znížil o 0,4 p.b.

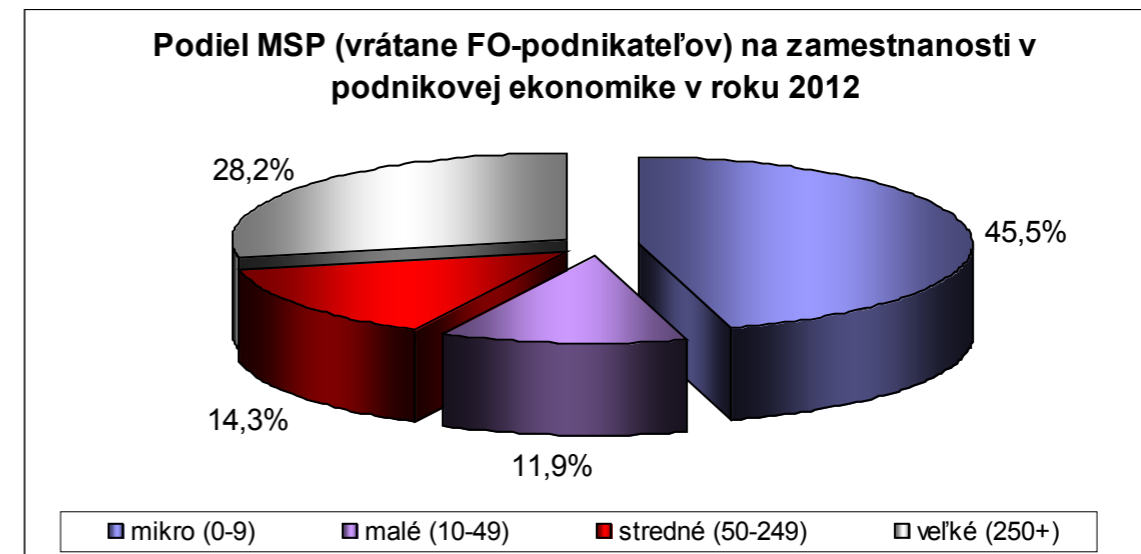
Zamestnanosť v ziskovo orientovanom podnikovom sektore oproti roku 2011 medziročne mierne vzrástla o 0,3 % (o 5,9 tis.). **V kategórii malých a stredných podnikov, vrátane FO – podnikateľov zamestnanosť medziročne poklesla o 0,2 %** (v roku 2011 bol dosiahnutý rast o 2,6 %). Zamestnanosť medziročne narástla v kategórii FO - podnikateľov o 0,5 %, malých podnikov o 3,2 %, ale v stredných podnikov poklesla o 6,8 %. Na porovnanie, priemerný počet zamestnaných osôb u veľkých podnikov medziročne narástol o 1,7 %.

Malé a stredné podniky vrátane FO – podnikateľov poskytovali v roku 2006 (od roku 2006 NARMSP disponuje presnými údajmi o zamestnanosti MSP) zamestnanie 71,5 % zamestnanému obyvateľstvu v podnikateľskom sektore, pričom tento podiel mierne narástol do roku 2012 o 0,3 p.b. na úroveň 71,8 %.

V porovnaní s predkrízovým rokom 2008 bol v roku 2012 priemerný počet zamestnaných osôb v malých a stredných podnikoch nižší o takmer 46 tisíc osôb.

V grafe č. 6 je znázornená celková štruktúra zamestnanosti v podnikovej ekonomike v roku 2012 podľa veľkostných kategórií podnikov (vrátane FO – podnikateľov), ktorá bola spracovaná na základe údajov ŠÚ SR a odhadu NARMSP. Mikro podniky tvorili 45,5 % podiel na zamestnanosti, malé podniky 11,9 % podiel, stredné podniky 14,3 % podiel a veľké podniky 28,2 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike. Postavenie malých a stredných podnikov na celkovej zamestnanosti v národnom hospodárstve SR podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR je prezentované v prílohe, v grafe č. 26. Z uvedeného grafu vyplýva, že podiel malých a stredných podnikov na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR je 59,5 %, pričom podiel veľkých podnikov je 23,3 % a neziskových inštitúcií (verejného sektora) 17,2 %.

Graf č.6

Zdroj: NARMSP, na základe údajov ŠÚ SR

Jednotlivé kraje Slovenska sa na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR podľa štvrtročného štatistického výkazníctva v roku 2012 podieľali v intervale od 9,6 % (Banskobystrický kraj) do 20,5 % (Bratislavský kraj). Počet zamestnaných osôb sa medziročne zvýšil v Žilinskom kraji (2,6 %), Prešovskom kraji (2,0 %), Bratislavskom kraji (1,9 %), Trnavskom kraji (1,6 %) a Nitrianskom kraji (0,8 %). Zamestnanosť sa naopak znížila v Banskobystrickom kraji (5,0 %), Trenčianskom kraji (3,9 %) a v Košickom kraji (2,4 %).

Medziročný pokles počtu zamestnaných osôb sa odrazil aj na miernom raste nezamestnanosti v roku 2012. Podľa údajov Výberového zisťovania pracovných síl sa v roku 2012 zvýšil počet nezamestnaných o 9,6 tisíc, keď celkový počet nezamestnaných dosiahol 377,5 osôb. Ročná miera nezamestnanosti sa zvýšila o 0,5 p.b. a dosiahla 14,0 %. Údaje zo štvrtročného podnikového výkazníctva indikujú, že na rast počtu nezamestnaných v roku 2012 (o 9,6 tisíc) vplýval najmä pokles zamestnaných osôb v malých a stredných podnikoch (o 2,9 tisíc) a vo verejnom sektore (o 7,2 tisíc).

Porovnanie zamestnanosti MSP v SR a krajinách EÚ

V roku 2010 sa na celkovom počte zamestnaných osôb v odvetviach nefinančnej podnikovej ekonomiky v rámci krajín EÚ – 27 (132,7 mil.) podieľali malé a stredné podniky 67,5 %, pričom podiel mikro podnikov predstavoval 29,9 %, malých podnikov 20,5 % a stredných podnikov 17,1 %.

Na Slovensku aktuálne dosiahnutý podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike v roku 2012 je o 4,3 p.b. vyšší ako v krajinách EÚ – 27. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií majú na Slovensku v porovnaní s krajinami EÚ-27 dominantnejšie postavenie mikro podniky (podiel vyšší o 15,7 p.b.), obdobne ako aj pri veľkostnej štruktúre podnikov. Na druhej strane je podiel malých a stredných podnikov v porovnaní s EÚ – 27 na Slovensku nižší o 8,6 p.b., resp. 2,8 p.b.

Tab. č. 3.11: Porovnanie zamestnanosti podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a krajinách EÚ

		Veľkosť podniku				MSP	Spolu
		mikro (0-9)	malý (10-49)	stredný (50-249)	veľký (250+)		
EÚ - 27 (2010)	počet zamestnaných osôb v nefinan. podnikovej ekonomike 2010 (v tis.)	39 646	27 231	22 711	43 157	89 587	132 744
	podiel na zamestnanosti	29,9%	20,5%	17,1%	32,5%	67,5%	100,0%
Slovensko (2012)	počet zamestnaných osôb v podnikovej ekonomike (v tis.)	827	217	260	511	1 304	1 815
	podiel na zamestnanosti	45,5%	11,9%	14,3%	28,2%	71,8%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP
 údaje za EÚ 27: Eurostat, Structural business statistics, odvetvia pokrývajú sekcie SK NACE B až N a divíziu 95, v čase spracovania materiálu boli údaje dostupné za rok 2010

Ako vyplýva z grafu č. 27, ktorý je uvedený v prílohe, nadpriemernou úrovňou zamestnanosti v sektore MSP sa vyznačujú okrem Slovenska aj ostatné krajiny V4 (v rámci nefinančnej podnikovej ekonomiky v roku 2010).

3.6 Postavenie MSP v ekonomike SR

3.6.1 Postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR sa v roku 2012 vytvoril hrubý domáci produkt v bežných cenách v objeme 71 463 mil. Eur, pričom v porovnaní s rokom 2011 reálne narástol o 2 %. Hrubá produkcia sa medziročne reálne zvýšila o 2,4 % na úroveň 170 418,6 mil. Eur, medzispotreba vzrástla o 1,8 % na 105 009,5 mil. Eur a pridaná hodnota o 3,2 % na 65 409,0 mil. Eur. Čisté dane z produktov sa znížili o 9,2 % na 6 054 mil. Eur.

Na celkovej tvorbe hrubého domáceho produktu (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE) sa v bežných cenách najviac podieľal priemysel 25,5 %, veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby 19,3 %, verejná správa, obrana, povinné sociálne zabezpečenie, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálna pomoc 12,1 %, stavebníctvo 7,4 %, odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby 6,9 %, činnosti v oblasti nehnuteľností 6,4 % a ostatné odvetvia s podielom menším ako 4,2 %.

Tvorba hrubého domáceho produktu súvisela najmä s medziročným rastom pridanej hodnoty v bežných cenách v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove o 10,7 %, v priemysle o 8,2 %, v činnostiach v oblasti nehnuteľností o 7,6 %, v oblasti umenia, zábavy a rekreácie; ostatných činností o 4,8 %, a v oblasti odborných, vedeckých a technických činností; administratívnych služieb o 4,7 %. V bežných cenách sa medziročne znížila pridaná hodnota len v stavebníctve (o 6,8 %).

V nasledujúcej časti podkapitoly 3.6.1 sú prezentované spracované ukazovatele dokumentujúce postavenie malých a stredných podnikov vo vybraných najvýznamnejších sektoroch nefinančnej podnikovej ekonomiky, za ktoré sú zo strany ŠÚ SR publikované údaje podľa veľkostných kategórií podnikov. Prezentované sú tržby za vlastné výkony a tovar (v prípade stavebníctva stavebná produkcia) podľa klasifikácie SK NACE v priemysle (sekcia B,C,D,E), v stavebníctve (sekcia F), v obchode (divízia 46, 47), cestnej doprave (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby) a vo vybraných trhových službách. Do vybraných trhových služieb patria činnosti v oblasti nehnuteľností, odborné a technické činnosti (právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické a inžinierske činnosti, reklama a ostatné odborné činnosti), administratívne a podporné služby (prenájom a lízing, sprostredkovanie práce, činnosť cestovných agentúr a kancelárií, bezpečnostné a pátracie služby, administratívne pomocné činnosti), ostatné vzdelávanie a pomocné vzdelávacie činnosti, činnosti v oblasti umenia, zábavy a rekreácie, oprava počítačov a rôznych potrieb a osobné služby (divízie 68, 69-75, 77-82, 90-93, 94-96, a skupiny 85.5-6). Uvedené sektory pokrývajú 85 % MSP evidovaných v registri organizácií ŠÚ SR.

Priemysel

V roku 2012 sa podľa údajov ŠÚSR zvýšila priemyselná produkcia medziročne o 8,1 % (v roku 2011 zaznamenala rast 5,3 %). Vyššia dynamika rastu priemyselnej produkcie súvisela hlavne s rastom produkcie v priemyselnej výrobe o 11,6 %. Produkcia naopak poklesla v dodávke elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu o 9,4 % a v ťažbe a dobývaní o 3,1 %. V rámci jednotlivých sektorov priemyselnej výroby najvýraznejší medziročný rast zaznamenala výroba dopravných prostriedkov (o 26 %), výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov (o 17,9 %) a výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov (o 17,3 %).

Tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle medziročne narástli v stálych cenách o 7,3 % a dosiahli úroveň 82 251,0 mil. Eur. Tržby za vlastné výkony a tovar v priemyselnej výrobe boli medziročne vyššie o 8,3 % a v dodávke elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu o 2,4 %. V ťažbe a dobývaní sa tržby medziročne znížili o 7,3 % a v dodávke vody a odpadoch tržby zaznamenali medziročný pokles o 4,9 %.

Tab. č. 3.12: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2009	2010	2011	2012	Podiel v roku 2012 v %	Index 2012/2011 v b.c.
Živnostníci	3 078,8	3 787,8	4 242,9	4 289,7	5,2%	101,1
Malé podniky (0-49)	4 141,7	5 345,7	6 410,7	7 695,4	9,4%	120,0
Stredné podniky (50-249)	10 396,3	12 207,2	13 939,2	14 181,2	17,2%	101,7
Veľké podniky (250 a viac)	39 830,1	46 143,4	51 990,8	56 084,7	68,2%	107,9
MSP	17 616,8	21 340,7	24 592,8	26 166,3	31,8%	106,4
Spolu	57 447,0	67 484,1	76 583,6	82 251,0	100,0%	107,4

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov mali rozhodujúci podiel na celkových tržbách v odvetví priemyslu veľké podniky, ktoré tvorili viac ako dve tretiny (68,2 %) z celkového objemu realizovaných tržieb za vlastné výkony a tovar v roku 2012. **Malé a stredné podniky vrátane živnostníkov tvorili 31,8 % podiel na tržbách v priemysle**, čo bolo o 0,3 p.b. menej ako v roku 2011.

Z celkového objemu tržieb (82 251,0 v mil. Eur) tvorili tržby živnostníkov 5,2 %, malých podnikov (0-49) 9,4 %, stredných podnikov (50-249) 17,2 %. Tržby v roku 2012 medziročne vzrástli u všetkých veľkostných kategórií podnikov. **Súhrne tržby malých a stredných podnikov (vrátane živnostníkov) vzrástli medziročne v bežných cenách o 6,4 %**, z toho tržby živnostníkov o 1,1 %, tržby malých podnikov (0-49) o 20,0 %, a tržby stredných podnikov o 1,7 %. Tržby veľkých podnikov sa medziročne zvýšili v bežných cenách o 7,9 %.

Stavebníctvo

Stavebná produkcia na Slovensku sa v roku 2012 medziročne znížila o 12,5 % na úroveň 4 845,3 mil. Eur (aktualizované údaje ŠÚSR). Vývoj stavebnej produkcie ovplyvnil najmä pokles produkcie v tuzemsku o 13,8 % na úroveň 4 595,0 mil. Eur. Stavebná produkcia v zahraničí sa medziročne zvýšila o 22,6 % a dosiahla úroveň 250,3 mil. Eur.

Tab. č. 3.13: Vývoj stavebnej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (bez stavebných závodov nestavebných podnikov, v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2009	2010	2011	2012	Podiel v roku 2012 v %	Index 2012/2011 v b.c.
Živnostníci	1 927,5	1 869,5	1 875,4	1 766,9	36,7%	94,2
Malé podniky (0-49)	1 396,5	1 358,2	1 565,6	1 263,5	26,2%	80,7
Stredné podniky (50-249)	1 045,6	1 014,3	923,6	827,2	17,2%	89,6
Veľké podniky (250 a viac)	1 340,9	1 255,1	1 098,5	956,8	19,9%	87,1
MSP	4 369,6	4 242,0	4 364,6	3 857,6	80,1%	88,4
Spolu	5 710,5	5 497,1	5 463,1	4 814,4	100,0%	88,1

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

Na celkovej stavebnej produkcii (bez započítania odhadu za stavebné závody nestavebných podnikov) sa v roku 2012 viac ako jednou tretinou podieľali živnostníci (36,7 %), malé podniky (0-49) tvorili viac ako jednu štvrtinu (26,2 %), stredné podniky (50-249) 17,2 % a veľké podniky (250 a viac) 19,9 %. **Malé a stredné podniky (vrátane živnostníkov) súhrne tvorili viac ako štyri pätiny (80,1 %) z celkovej stavebnej produkcie v roku 2012.**

Celkovo sa **stavebná produkcia malých a stredných podnikov (vrátane živnostníkov) v bežných cenách medziročne znížila o 11,6 %**. Stavebná produkcia živnostníkov medziročne poklesla o 5,8 %, malých podnikov (0-49) poklesla o takmer jednu pätinu (19,3 %) a stredných podnikov (50-249) o 10,4 %. Stavebná produkcia v prípade veľkých podnikov (250 a viac) zaznamenala pokles o 12,9 %.

Obchod

Tržby vo veľkoobchode sa v roku 2012 medziročne zvýšili v stálych cenách o 3,5 % a dosiahli úroveň 23 926,7 mil. Eur. Tržby sa v rámci veľkoobchodu medziročne zvýšili vo všetkých oblastiach okrem veľkoobchodu s tovarom pre domácnosť, ktoré medziročne poklesli o 2,8 %. Tržby v maloobchode naopak medziročne zaznamenali pokles v stálych cenách o 1 % na úroveň 17 926,8 mil. Eur. V rámci maloobchodu rástli tržby iba v oblasti maloobchodu v nešpecializovaných predajniach a v maloobchode s pohonnými látkami v špecializovaných predajniach. V ostatných oblastiach maloobchodu boli tržby medziročne nižšie.

Tab. č. 3.14: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v obchode podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem v mil. Eur (divízia SK NACE 46-Velkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov a 47-Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov)

Kategória podnikateľských subjektov	2009	2010	2011	2012	podiel v roku 2012 v %	Index 2012/2011 v b.c.
FO - podnikatelia	7 790,2	6 020,5	5 900,7	5 731,5	13,7%	97,1
Malé podniky (0-49)	16 307,9	16 918,6	16 512,4	18 309,5	43,7%	110,9
Stredné podniky (50-249)	7 331,8	7 960,9	8 666,9	8 397,8	20,1%	96,9
Veľké podniky (250 a viac)	8 714,9	9 694,4	9 563,5	9 414,9	22,5%	98,4
MSP	31 429,9	30 900,0	31 080,0	32 438,8	77,5%	104,4
Spolu	40 144,8	40 594,4	40 643,5	41 853,7	100,0%	103,0

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

V roku 2012 sa celkovo vo veľkoobchode a maloobchode zrealizovali tržby za vlastné výkony a tovar realizovali v hodnote 41 853,7 mil. Eur. Z celkového objemu tržieb za vlastné výkony a tovar realizovali FO - podnikatelia 13,7 %, malé podniky (0-49) 43,7 % a stredné podniky (50-249) 20,1 %. **Malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) súhrnne tvorili viac ako tri štvrtiny (77,5 %) z celkového objemu realizovaných tržieb vo veľkoobchode a maloobchode v roku 2012.** Veľké podniky dosiahli podiel 22,5 %.

Pri medziročnom porovnaní sa tržby v bežných cenách zvýšili len malým podnikom (o 10,9 %). FO - podnikateľom sa tržby v bežných cenách znížili o 2,9 % a stredným podnikom (50-249) o 3,1 %. **Súhrnne sa malým a stredným podnikom (vrátane FO – podnikateľov) zvýšili tržby vo veľkoobchode a maloobchode medziročne v bežných cenách o 4,4 %.** Tržby veľkých podnikov boli medziročne nižšie o 1,6 %.

Doprava

V oblasti dopravy a skladovania (vrátane poštových služieb a služieb kuriérov) dosiahli v roku 2012 tržby za vlastné výkony a tovar 6 848,7 mil. Eur pri medziročnom raste v bežných cenách o 8,0 %. 52,2 % podiel z celkových tržieb bol výsledkom činností pozemnej dopravy a dopravy potrubím.

Tab. č. 3.15: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem v mil. Eur (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby)

Kategória podnikateľských subjektov	2009	2010	2011	2012	podiel v roku 2012 v %	Index 2012/2011 v b.c.
Živnostníci	286,0	235,4	426,8	442,9	19,8%	103,8
Malé podniky (0-49)	480,7	516,0	544,0	660,2	29,5%	121,4
Stredné podniky (50-249)	449,8	556,2	652,0	597,7	26,7%	91,7
Veľké podniky (250 a viac)	388,7	402,8	473,5	539,3	24,1%	113,9
MSP	1 216,5	1 307,6	1 622,8	1 700,8	75,9%	104,8
Spolu	1 605,2	1 710,4	2 096,3	2 240,1	100,0%	106,9

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

V roku 2012 sa na celkových tržbách za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave podieľali živnostníci 19,8 %, malé podniky (0-49) 29,5 %, stredné podniky (50-249) 26,7 % a veľké podniky 24,1

%. Súhrnne tvorili tržby MSP vrátane živnostníkov viac ako trojštvrťinový podiel (75,9 %) na tržbách v cestnej doprave v roku 2012.

Tržby za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave sa medziročne zvýšili (v bežných cenách) u všetkých kategórií MSP, okrem stredných podnikov (50-249), ktoré zaznamenali medziročný pokles o 8,3 %. Tržby malých podnikov sa medziročne zvýšili o 21,4 % a živnostníkov o 3,8 %. **Celkovo sa tržby malých a stredných podnikov v oblasti cestnej dopravy medziročne zvýšili v bežných cenách o 4,8 %.**

Vybrané trhové služby

Vo vybraných trhových službách dosiahli tržby za vlastné výkony a tovar 11 964,9 mil. Eur, pri medziročnom raste v stálych cenách o 15,3 %. Z celkového objemu tržieb viac ako polovicu (56,8 %) tvorili tržby v oblasti nehnuteľností, odborných a technických činností, ktoré sa medziročne zvýšili o 16 %.

Tab. č. 3.16: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar vo vybraných trhových službách podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2009	2010	2011	2012	podiel v roku 2012 v %	Index 2012/2011 v b.c.
Živnostníci	978,5	1 235,6	1 267,1	2 035,0	17,0%	160,6
Malé podniky (0-49)	4 297,7	4 321,6	5 346,2	6 404,6	53,5%	119,8
Stredné podniky (50-249)	1 586,3	1 840,3	1 970,3	2 054,6	17,2%	104,3
Veľké podniky (250 a viac)	1 120,7	1 168,2	1 473,7	1 470,7	12,3%	99,8
MSP	6 862,5	7 397,5	8 583,6	10 494,2	87,7%	122,3
Spolu	7 983,2	8 565,7	10 057,3	11 964,9	100,0%	119,0

Zdroj: ŠÚ SR, spracované NARMSP

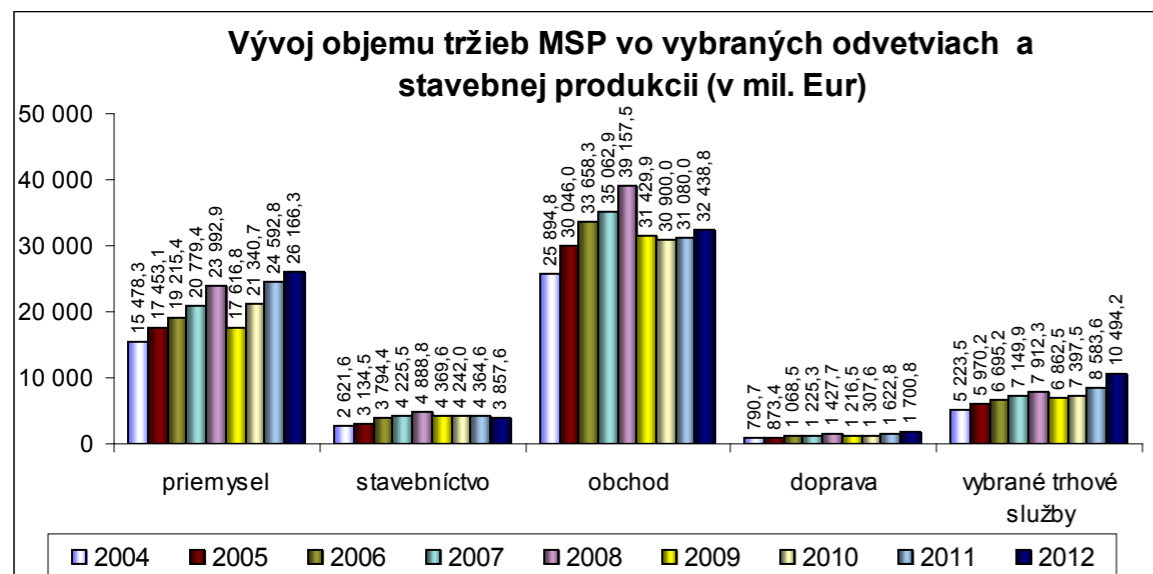
Z celkového objemu tržieb vo vybraných trhových službách bolo 17,0 % výsledkom činnosti živnostníkov, 53,5 % výsledkom činnosti malých podnikov (0-49), 17,2 % stredných podnikov (10-49) a 12,3 % veľkých podnikov. **Malé a stredné podniky tvorili 87,7 % podiel na realizovaných tržbách vo vybraných trhových službách v roku 2012.**

Tržby sa v rámci MSP medziročne zvýšili vo všetkých sledovaných kategóriách podnikateľov. Najvýraznejšie vzrástli v bežných cenách živnostníkom (o 60,6%), malým podnikom sa zvýšili o 19,8 % a stredným podnikom o 4,3 %. **Súhrnne MSP vrátane živnostníkov realizovali v roku 2012 tržby medziročne vyššie v bežných cenách o 22,3 %.**

Malé a stredné podniky na Slovensku sa vo významnej miere podieľajú na celkovom objeme realizovaných tržieb za vlastné výkony a tovar v jednotlivých odvetviach a stavebnej produkcii. **Podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme tržieb v roku 2012 predstavoval od 31,8 % v priemysle do 87,7 % vo vybraných trhových službách.** Podiel malých a stredných podnikov na stavebnej produkcii dosiahol 80,1 %. V odvetví obchodu predstavoval podiel malých a stredných podnikov na tržbách 77,5 %, v odvetví dopravy (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby) 75,9 % (príloha, graf č. 28).

Malé a stredné podniky (vrátane FO-podnikateľov) zaznamenali v posudzovaných odvetviach v roku 2012 medziročný rast tržieb v bežných cenách. Stavebná produkcia malých a stredných podnikov však naopak medziročne poklesla. Najvýraznejšie sa tržby malých a stredných podnikov zvýšili vo vybraných trhových službách (22,3 %), následne v priemysle (6,4 %), doprave (4,8 %) a v obchode (4,4 %). Stavebná produkcia malých a stredných podnikov sa oproti roku 2011 medziročne znížila o 11,6 %.

Graf č.7

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované NARMSP

Úroveň realizovaných tržieb malých a stredných podnikov v obchode a výška stavebnej produkci v roku 2012 stále nedosiahli úroveň predkrízového roku 2008, čo poukazuje na skutočnosť, že malým a stredným podnikom sa darí vyrovnávať s následkami hospodárskej krízy v týchto odvetviach len veľmi pomaly.

Porovnanie podielu MSP na tržbách v nefinančnej podnikovej ekonomike v SR a krajinách EÚ

Podľa údajov a metodiky Eurostatu dosiahli slovenské malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) v roku 2010 v nefinančnej podnikovej ekonomike 55,9 % podiel na tržbách za vlastné výkony a tovar, čo bolo o 1 p.b. menej ako dosiahnutý podiel v rámci krajín EÚ-27 (príloha, graf č. 29). V rámci jednotlivých krajín V4 sa Slovensko v uvedenom porovnaní umiestnilo za Českou republikou (59,1 %), Maďarskom (57,7 %), aj Poľskom (56,1 %).

3.6.2 Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov MSP

V roku 2012 zaznamenala slovenská ekonomika najnižší hospodársky rast od roku 2009, kedy slovenské hospodárstvo upadlo do recesie. Podľa predbežných údajov ŠÚ SR bola znížená dynamika rastu HDP v roku 2012 ovplyvnená zahraničným aj domácim dopytom.

Vplyvom poklesu ekonomickej aktivity u našich hlavných exportných partneroch medziročne vzrástol zahraničný dopyt o 8,6 % (v roku 2011 rástol o 12,7 %). Pokles domáceho dopytu súvisel s poklesom všetkých jeho hlavných zložiek. Tvorba hrubého kapitálu poklesla o 10,3 % (pričom tvorba hrubého fixného kapitálu o 3,7 %), konečná spotreba verejnej správy a domácností sa znížila o 0,6 %. Jedinou zložkou, ktorá pozitívne prispela k dosiahnutému rastu hospodárstva v roku 2012 bol čistý export.

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR sa v roku 2012 medziročne znížil podiel malých a stredných podnikov (právnických osôb – nefinančných korporácií) na vytvorenej hrubej produkcii a pridanej hodnote a naopak mierne zvýšil na dosiahnutom zisku pred zdanením.

Hrubá produkcia MSP

V roku 2012 dosiahol podiel MSP – právnických osôb na hrubej produkcii v nefinančnom podnikovom sektore 41,3 %. Uvedený podiel sa znížil o 1,1 p.b. oproti roku 2011 a o 0,9 p.b. oproti roku 2008. Podiel mikro podnikov (0-9) na hrubej produkcii predstavoval 12,1 % (rast o 3,2 p.b.), podiel malých podnikov dosiahol 10,5 % (pokles o 3,7 p.b.), podiel stredných podnikov 18,8 % (pokles o 0,5 p.b.) a veľkých podnikov 58,7 % (rast o 1,1 p.b.) (príloha, graf č. 30).

V bežných cenách **medziročne rástla hrubá produkcia MSP – právnických osôb v nefinančnom sektore o 0,9 %** a dosiahla úroveň 48 265 mil. Eur. Hrubá produkcia mikro podnikov sa medziročne

zvýšila o 40,3 % na úroveň 14 075,7 mil. Eur, malých podnikov poklesla o 23,5 % na úroveň 12 228,8 mil. Eur a stredných podnikov vzrástla o 0,6 % na úroveň 21 960,9 mil. Eur⁵.

Pridaná hodnota MSP

Podiel MSP – právnických osôb na tvorbe pridanej hodnoty v nefinančnom podnikovom sektore v roku 2012 dosiahol 55,1 %. Obdobne ako v prípade hrubej produkcie sa podiel MSP na pridanej hodnote znížil (o 0,5 p.b.) oproti roku 2011 a o 0,1 p.b. oproti roku 2008. Podiel mikro podnikov (0-9) na pridanej hodnote predstavoval 20,3 % (pokles o 5,2 p.b.), podiel malých podnikov dosiahol 14,2 % (pokles o 5,2 p.b.), podiel stredných podnikov 20,6 % (pokles o 0,5 p.b.) a veľkých podnikov 44,9 % (rast o 0,5 p.b.) (príloha, graf č. 31).

Pridaná hodnota MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore medziročne narástla v bežných cenách o 0,2 % a dosiahla úroveň 18 049,1 mil. Eur. Pridaná hodnota mikro podnikov sa medziročne zvýšila o 35,8 % na úroveň 6 639,9 mil. Eur, pridaná hodnota malých podnikov bola medziročne nižšia o 26,2 % (4 647,7 mil. Eur) a stredných podnikov o 1,0 % a dosiahla úroveň 6 761,5 mil. Eur.

Porovnanie podielu MSP na pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike v SR a krajinách EÚ

V roku 2010 dosiahli slovenské malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) 61,0 % podiel na vytvorenej pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike (podľa údajov a metodiky Eurostatu, - pridaná hodnota je uvádzaná v cenách výrobných nákladov), čo predstavuje mierne vyššiu hodnotu (o 3,5 p.b.) ako celkový podiel zaznamenaný v krajinách EÚ-27. Dosiahnutý podiel slovenských malých a stredných podnikov na pridanej hodnote bol zároveň najvyšší v rámci krajín V4. V Českej republike dosiahol podiel MSP na pridanej hodnote podiel 55,8 %, v Maďarsku 54,3 % a v Poľsku 50,6 % (príloha, graf č. 32).

Zisk pred zdanením MSP

Podiel MSP – právnických osôb na zisku pred zdanením v nefinančnom sektore dosiahol 53,4 %. Medziročne sa dosiahnutý podiel zvýšil o 1,1 p.b., ale oproti roku 2008 je stále nižší o 4,8 p.b. Podiel mikro podnikov predstavoval 23,7 % (rast o 4,4 p.b., údaj predstavuje odhad NARMSP), u malých podnikov 17,8 % (pokles o 1,4 p.b.), u stredných podnikov 12,0 % (pokles o 1,9 p.b.) a u veľkých podnikov 46,6 % (pokles o 1,1 p.b.) (príloha, graf č. 33). **Medziročne sa zisk MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore znížil o 6,1 %** a dosiahol úroveň 4 730,1 mil. Eur. Zisk pred zdanením malých podnikov (0-49) sa medziročne znížil o 0,8 % na úroveň 3 670,6 mil. Eur a zisk stredných podnikov sa znížil o 20,8 % na úroveň 1 059,5 mil. Eur.

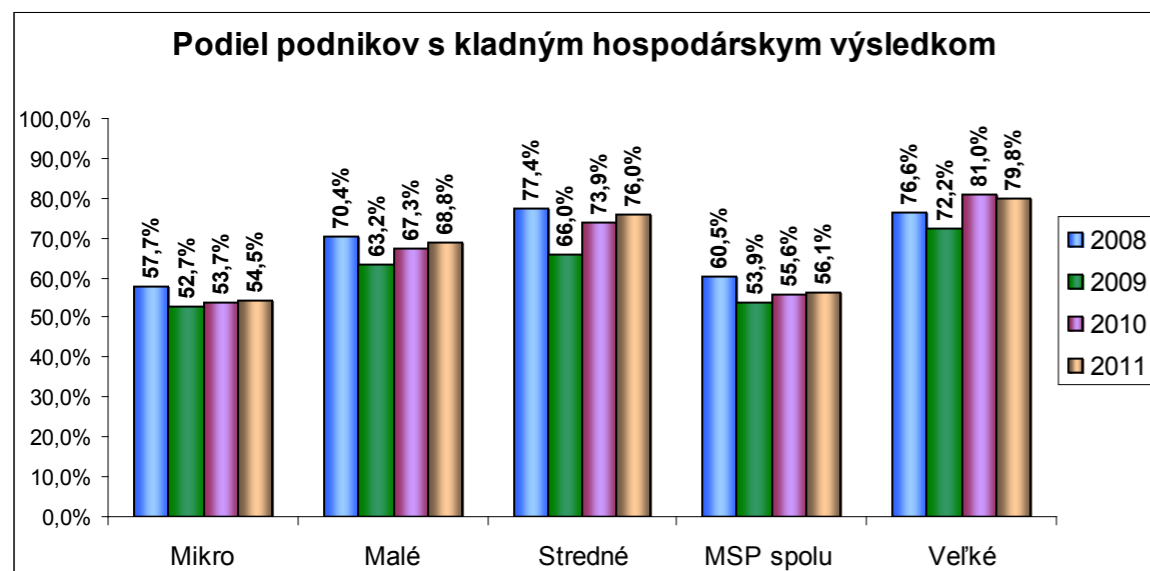
3.7 Vývoj ukazovateľov finančnej výkonnosti MSP

Na základe údajov spracovaných z dostupných finančných výkazov⁶ dosiahol v roku 2011 **podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (vrátane nulového HV) na celkovej počte MSP 56,1 %.** Podiel malých a stredných podnikov s kladným hospodárskym výsledkom sa medziročne zvýšil o 0,5 p.b., ale oproti predkrízovému roku 2008 je stále nižší o 4,4 p. b. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií sa oproti roku 2008 najvýraznejšie tento podiel znížil mikro podnikom (o 3,2 p.b.), malým podnikom (o 1,6 p.b.) a následne stredným podnikom (o 1,4 p.b.). Na porovnanie, podiel veľkých podnikov s kladným hospodárskym výsledkom prekročil predkrízovú hodnotu už v roku 2010. Z uvedených údajov je zrejmé, že hospodársky prepád mal najnegatívnejší vplyv na MSP, predovšetkým mikro podniky, ktoré sa do roku 2011 nedokázali v podiele ziskových podnikov dostať na úroveň predkrízových hodnôt. V rámci krajov SR bol v roku 2011 najvyšší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom v Prešovskom kraji (60,8 %) a naopak najnižší v kraji Bratislavskom (51,8 %) (príloha, mapa č. 9).

⁵ Podľa metodiky ŠÚ SR sú za nefinančné korporácie považované ziskovo orientované podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri vo všetkých oblastiach činnosti, okrem finančných činností. Patria sem tiež príspevkové organizácie, ktoré svoje výdavky kryjú z viac ako 50 % tržbami.

⁶ Spracovanie ukazovateľov sa uskutočnilo na základe údajov z dostupných anonymizovaných finančných výkazov podnikateľských subjektov účtujúcich v podvojnom účtovníctve. Výpočet ukazovateľov za rok 2011 sa uskutočnil na celkovej počte 126 928 podnikateľských subjektov.

Graf č.8

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované NARMSP

Stredná hodnota (medián) ukazovateľa rentabilita tržieb (na základe EBITDA), ktorý vypovedá o zhodnotení spotrebovaných vstupov tým, že dáva do pomeru zisk upravený o daň, odpisy a nákladové úroky k tržbám⁷, **dosiahol v sektore malých a stredných podnikov v roku 2011 hodnotu 2 %**. Medián bol nižší oproti roku 2010 (pokles o 0,4 p.b.), ako aj roku 2008 (pokles o 2,0 p.b.). Rentabilita tržieb je dlhodobo najnižšia u mikro podnikov (1,4 % v roku 2011, príloha, graf č. 34). Z pohľadu odvetví má vzhľadom na predmet činnosti najvyššiu rentabilitu tržieb poľnohospodárstvo a naopak najnižšiu obchod. Hospodársky prepád v roku 2009 však zasiahol všetky odvetvia, pričom najvýraznejšie už spomínaný obchod (pokles o vyše polovicu z 2,4 % na 0,9 %) a stavebníctvo (trochu miernejší pokles z 3,5 % na 1,7 %). Tento pokles pokračoval v silnom tempe v týchto dvoch odvetviach aj v nasledujúcich rokoch. Na druhej strane v poľnohospodárstve vzrástla stredná hodnota rentability tržieb na konci roku 2011 na hodnotu 16,6 % (nárast oproti roku 2008 o 2,2 p.b.).

Ukazovateľ rentabilita aktív, ktorý je zostavený ako pomer dosiahnutého zisku pred zdanením k celkovým aktívam, charakterizuje zhodnotenie celkových aktív podniku. Tento ukazovateľ **dosiahol v sektore malých a stredných podnikov v roku 2011 strednú hodnotu (medián) 0,03 %**. Medián rentability aktív sa znížil oproti roku 2010 (o 0,01 p.b.), ako aj roku 2008 (o 0,76 p.b.). Úplne opačný priebeh zaznamenala rentabilita aktív u veľkých podnikov, kde okrem mierneho poklesu v roku 2009 (o 0,75 p.b.), vzrástol medián rentability aktív v roku 2011 oproti roku 2008 o 0,63 p.b. (príloha, graf č. 35). Čo sa týka ukazovateľa rentability aktív z pohľadu odvetvových kategórií, tam zaznamenalo v roku 2009 prepád prakticky každé odvetvie a to na hodnoty blízke nule. Do roku 2011 vzrástla rentabilita tržieb všetkým odvetviam okrem obchodu a stavebníctva. V najlepšej kondícii prekonalo hospodársky prepád z pohľadu rentability aktív odvetvie poľnohospodárstva, ktoré v roku 2011 ešte o 0,26 p. b. zvýšilo medián rentability oproti roku 2008.

Ukazovateľ miery zadlženosti aktív vyjadrujúci podiel záväzkov (vrátane časového rozlíšenia) na vlastnom imaní a záväzkoch, dosiahol v sektore malých a stredných podnikov v roku 2011 strednú hodnotu (medián) 66,8 % čo je blízko hornej odporúčanej hranice primeranosti (70 %). Oproti roku 2008 sa hodnota tohto ukazovateľa zvýšila o 2,4 p.b., pričom v kategórii mikro podnikov vzrástla až o 5,7 p.b. Kategória malých podnikov dlhodobo dosahuje medián nad 70 %, čo poukazuje na vyššiu mieru využívania cudzích zdrojov. Z pohľadu krajov a jednotlivých odvetví nedošlo od roku 2008 k výraznejším zmenám zadlženosti malých a stredných podnikov (príloha, graf č. 36).

V kontraste so zvyšujúcou sa mierou využívania externých zdrojov pôsobí nízka úroveň využívania bankových úverov ako dominantnej formy komerčného financovania v prostredí SR. **V roku 2011 z celkového počtu MSP účtujúcich v podvojnóm účtovníctve, za ktoré boli dostupné finančné výkazy využívalo bankové úvery 16,5 % MSP** (čo je o 1,2 p.b. menej ako v roku 2010), pričom v prípade mikro podnikov to bolo len 13,5 %. Mikro podniky a malé podniky, vzhľadom na ich vyššiu citlivosť na

ekonomické vplyvy, boli v dôsledku hospodárskeho poklesu v roku 2009 prinútené vo väčšej miere siahnuť po externom financovaní, čo sa prejavilo výrazným rastom komerčných bankových úverov v kategórii mikro podnikov až o 1/3 (medzi rokmi 2008 a 2011) (príloha, graf č. 37).

Likvidita predstavuje dôležitý ekonomický pojem v trhovom hospodárstve nakoľko vyjadruje mieru schopnosti firiem uhrádzať záväzky v krátkodobom časovom horizonte do jedného roka. **Likvidita II. stupňa dosiahla v sektore malých a stredných podnikov v roku 2011 strednú hodnotu (medián) 1,03**. Dosiahnutá hodnota likvidity II. stupňa sa znížila oproti roku 2010 (o 0,02), ako aj roku 2008 (o 0,04). Podobne ako v prípade ostatných ukazovateľov, aj z pohľadu ukazovateľa likvidita II. stupňa existujú najvýraznejšie rozdiely medzi mikro podnikmi a ostatnými veľkostnými kategóriami podnikov. Mikro podniky ako jediná kategória podnikateľských subjektov dosahujú stredné hodnoty likvidity II. stupňa nad odporúčanou hodnotou 1 (príloha, graf č. 38).

V oblasti doby splatnosti pohľadávok vidieť zreteľný vzostup, ktorý nastal v roku 2009. Rozdiel medzi rokom 2008 a rokom 2009 je v prípade mikro podnikov nárast z 15,7 na 22,9 dní, v prípade malých podnikov zo 40,9 na 50,9 dní a v prípade stredných podnikov zo 45,1 na 53,8 dní. Zatiaľ čo v kategórii stredných podnikov nasledovala v ďalších rokoch mierna korekcia, v kategóriách mikro a malých podnikov sa zvýšené úrovně doby splatnosti pohľadávok prakticky udržali. Stredná hodnota (medián) doby **splatnosti pohľadávok sa v prípade mikro podnikov medzi rokmi 2008 a 2011 predĺžila o takmer 30 %** a v prípade malých podnikov o vyše 21 % (príloha, graf č. 39).

3.8 Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR

V roku 2012 sa podľa predbežných údajov ŠÚ SR a NBS **vyviezli zo Slovenska tovary a služby v celkovej hodnote 68 326,5 mil. Eur** pri medziročnom raste o 8,6 %. **Dovoz tovarov a služieb sa medziročne zvýšil o 2,8 % a dosiahol úroveň 64 773,9 mil. Eur**.

Samotný vývoz tovarov zo Slovenska sa podľa predbežných údajov ŠÚSR medziročne zvýšil o 10,7 % na úroveň 62 833,0 mil. Eur. Dovoz tovarov dosiahol hodnotu 59 223,8 mil. Eur pri medziročnom raste o 6,2 %. Dosiahnuté kladné saldo zahraničného obchodu s tovarmi bolo na úrovni 3 609,2 mil. Eur.

Exportná výkonnosť ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP **dosiahla 95,6 %**. **Dovozná náročnosť** vyjadrujúca podiel dovozu výrobkov a služieb na HDP **predstavovala 90,6 %**.

V tovarovej štruktúre celkového vývozu Slovenska (podľa tried HS) tvorili rozhodujúci podiel stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (31,5 %), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (24,1 %), základné kovy a výrobky zo základných kovov (11,6 %) a nerastné výrobky (6,4 %). V roku 2012 sa najvýraznejšie zvýšil vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 1 907,6 mil. Eur, telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 1 001,7 mil. Eur, karosérií motorových vozidiel o 665,2 mil. Eur a častí a súčastí prístrojov na rozhlasové alebo televízne vysielanie, monitorov a projektorov o 327,9 mil. Eur.

Rozhodujúci podiel v tovarovej štruktúre celkového dovozu Slovenska tvorili stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (28,9 %), nerastné výrobky (14,3 %), vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (12,3 %) a základné kovy a výrobky zo základných kovov (9,9 %). V absolútnej hodnote sa v roku 2012 najvýraznejšie medziročne zvýšil dovoz telefónnych súprav vrátane telefónov pre celulárnu sieť alebo ostatné bezdrôtové siete o 1 187,1 mil. Eur, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 763,7 mil. Eur, výrobkov s tekutými kryštálmi o 696,8 mil. Eur, vratných alebo rotačných zážihových spaľovacích piestových motorov o 223,7 mil. Eur a vysielacích prístrojov pre rozhlasové alebo televízne vysielanie o 173,8 mil. Eur.

Najvýznamnejšie aktívne saldo bolo v zahraničnoobchodnej činnosti Slovenska dosiahnuté s Nemeckom (3 537,2 mil. Eur), Českou republikou (3 130,8 mil. Eur), Poľskom (2 918,4 mil. Eur), Rakúskom (2 850 mil. Eur), Maďarskom (2 380,4 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (1 796,8 mil. Eur), Francúzskom (1 661,6 mil. Eur) a Talianskom (1 154,1 mil. Eur). Najvýznamnejšie pasívne saldo bolo dosiahnuté s Kórejskou republikou (5 464,6 mil. Eur), Ruskou federáciou (3 247,7 mil. Eur), Čínou (2 324 mil. Eur) a Japonskom (865 mil. Eur).

⁷ Tržby zahŕňajú tržby za predaj tovaru, vlastných výrokov a služieb

V rámci hlavných ekonomických zoskupení sa **zvýšil vývoz do krajín EÚ o 9,6 % (tvoril 83,8 % celkového vývozu SR)** a do krajín OECD o 10,8 % (na celkovom vývoze SR sa podieľal 86,7 %). **Dovoz z krajín EÚ sa zvýšil o 5,7 % (tvoril 64,2 % z celkového dovozu)** a z krajín OECD o 6,1 % (na celkovom dovoze SR sa podieľal 61,9 %).

Vývoz malých a stredných podnikov

Vývoz malých a stredných podnikov v roku 2012 dosiahol hodnotu 17 486,2 mil. Eur, pri medziročnom zvýšení o 6,5 % (v absolútnom vyjadrení o 1 065,6 mil. Eur). **Celkovo sa malé a stredné podniky podieľali** na celkovom objeme vývozu **30,4 %**, čo je o 1,3 p.b. menej ako v roku 2011. Medziročné zníženie podielu MSP na celkovom vývoze v roku 2012 súviselo s medziročne nižším rastom objemu vývozu v kategórii MSP (6,5 %), ako v kategórii veľkých podnikov (o 13,2 %).

Podiel mikro podnikov (0 - 9) na celkovom vývoze v roku 2012 predstavoval 12,5 %, čo predstavuje 7 200,0 mil. Eur (v tejto kategórii sú zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov v objeme vývozu 1 944,5 mil. Eur, čo z celkového objemu vývozu predstavuje 3,4 %). Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom vývoze podieľali 6,1 %, v absolútnom vyjadrení 3 508,9 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) 11,8 %, v absolútnom vyjadrení 6 777,3 mil. Eur. Dominantné postavenie na celkovom vývoze aj v roku 2012 mali veľké podniky, ktorých podiel tvoril 69,6 % z celkového vývozu, čo predstavuje 40 071,3 mil. Eur.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov sa oproti roku 2011 zvýšil vývoz len mikro podnikom o 22,9 %, v absolútnom vyjadrení o 1 341,2 mil. Eur. Vývoz malých podnikov medziročne poklesol o 4,7 % (o 172,6 mil. Eur) a vývoz stredných podnikov o 1,5 % (o 103,0 mil. Eur). Na porovnanie medziročný rast vývozu veľkých podnikov o 13,2 % prestavoval v absolútnom vyjadrení 4 664,3 mil. Eur.

Teritoriálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje výraznou dominanciou trhov EÚ. **Z celkového vývozu malých a stredných podnikov** (17 486,2 mil. Eur) v roku 2012 predstavoval **vývoz do krajín EÚ 91,7 % podiel** (16 036,4 mil. Eur), pričom vývoz do starých členských krajín EÚ – 15 tvoril 39,3 % podiel (6 873,3 mil. Eur) a nových členských krajín EÚ – 1252,4%podiel(9163,2mil.Eur)nacelkovomvývozeMSP.VývozMSPdokrajínmimoEÚpredstavoval8,3% (1 449,7 mil. Eur) z celkového vývozu MSP v roku 2012. Na porovnanie vývoz do krajín EÚ tvoril v prípade veľkých podnikov 80,7 % podiel, čo je o 11 p.b. menej ako u MSP. Pomerne nízky podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ poukazuje na výraznejšiu potrebu podpory expanzie MSP na tieto trhy, čo súvisí s uplatňovaním princípu SBA č.10 „Umožniť MSP profitovať z trhov mimo EÚ“. Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2012 znázornená v prílohe, v grafoch č. 40, č. 41, č. 42, č. 45, č. 46, č. 47 je vypočítaná na základe predbežných údajov štatistiky zahraničného obchodu ŠÚ SR, pričom do údajov neboli započítané operácie vykonávané zahraničnými osobami (z celkového vývozu tvorili 8,4 % podiel a z celkového dovozu 7,8 % podiel).

Na základe spracovaných definitívnych výsledkov štatistiky zahraničného obchodu za rok 2011 z pohľadu veľkostných kategórií podnikov je možné bližšie charakterizovať zahranično-obchodné operácie vykonávané MSP podľa komoditnej štruktúry a podrobnejších teritoriálnych oblastí. V tovarovej štruktúre vývozu MSP mali najvýraznejšie zastúpenie komodity (podľa údajov za rok 2011) stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (26,8 %), základné kovy a výrobky zo základných kovov (16,7 %) a vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (7,2 %). V potravinárskych a textilných výrobkoch zabezpečili MSP viac ako 60 % celkového vývozu. V rámci krajín EÚ smerovalo do Nemecka 25,9 %, Českej republiky 17,6 % a Maďarska 15,1 % z celkového vývozu MSP. Najväčšie zastúpenie mali MSP na vývoze do krajín Malta, Cyprus a Maďarsko. Najvýznamnejšími cieľovými teritóriami vývozu MSP mimo EÚ bolo Rusko (20,4 % podiel), Ukrajina (13,1 %), Švajčiarsko (9,1 %) a Spojené štáty (6,5 %).

Porovnanie postavenie MSP na vývoze v SR a krajinách EÚ

Podľa údajov a metódy Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v EÚ-25 v roku 2010 súhrne 47,2% podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ (bez započítania podnikateľských subjektov s nezisteným počtom zamestnancov), čo je o 14,2 p.b viac ako dosiahnutý podiel MSP v SR na vývoze do krajín EÚ v roku 2010 (podľa údajov a metódy ŠÚSR a NARMSP, - vrátane údajov subjektov s nezisteným

počtom zamestnancov). V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa Slovenská republika umiestnila na treťom mieste od konca (33,0 %). Menší podiel bol zaznamenaný len v Maďarsku (30,9 %) a Fínsku (30,2 %). Obdobný podiel ako Slovensko v uvedenom porovnaní zaznamenali aj ostatné krajiny V4, konkrétne Poľsko 33,5 % a Česká republika 33,8 % (príloha, graf č. 43).

V roku 2010 v krajinách EÚ – 25 dosiahol podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ 38,7 % (podľa údajov Eurostatu), čo bolo až o 19,3 p.b. viac ako v SR. Slovenská republika sa nachádza v uvedenom porovnaní podielu MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ na poslednom mieste. V Maďarsku dosiahol podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ 28,0 %, v Českej republike 32,0 % a v Poľsku 33,6 % (príloha, graf č. 44).

Dovoz malých a stredných podnikov

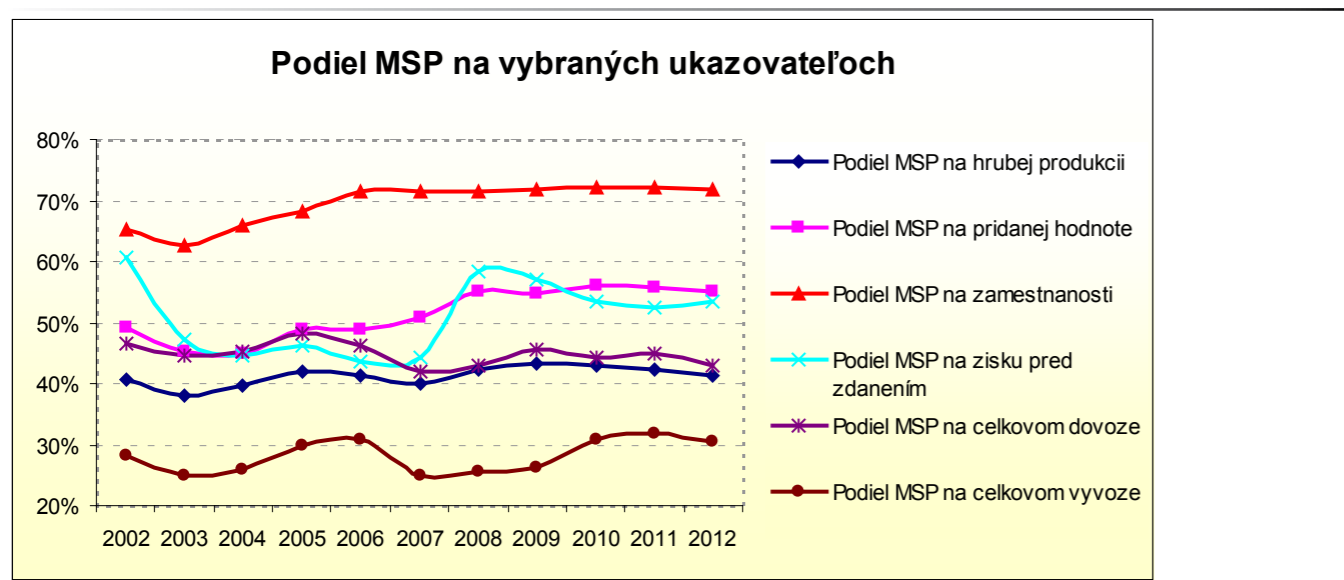
Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze v roku 2012 predstavoval 43,0 %, pričom oproti roku 2011 sa znížil o 1,9 p.b. V absolútnej hodnote dosiahol dovoz MSP úroveň 23 471,8 mil. Eur, pri medziročnom raste o 1,3 % (resp. o 302,3 mil. Eur). Podiel mikro podnikov (0 - 9 zamestnancov) na celkovom objeme dovozu v roku 2012 predstavoval 18,9 %, v absolútnom vyjadrení 10 322,2 mil. Eur, pričom v tejto kategórii boli zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov v objeme 2 506,1 mil. Eur, s podielom 4,9 % z celkového dovozu. Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom dovoze podieľali 9,6 %, v absolútnom vyjadrení 5 264,8 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) sa podieľali 14,4 %, v absolútnom vyjadrení 7 884,7 mld. Eur. Najväčší podiel z celkového dovozu tvorili veľké podniky (57,0 %), čo predstavuje 31 136,6 mil.

Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií malých a stredných podnikov vzrástol v roku 2012 dovoz iba v kategórii mikro podnikov, a to o 10,3 %, v absolútnom vyjadrení o 966,0 mil. Eur. Dovoz malých podnikov sa medziročne znížil o 10,9 %, v absolútnom vyjadrení o 3,2 mil. Eur a stredných podnikov o 0,3 %, v absolútnom vyjadrení o 20,5 mil. Eur. Celkový objem dovozu v kategórii veľkých podnikov vzrástol o 9,4 %, v absolútnom vyjadrení o 2 685,5 mil. Eur.

Na celkovom dovoze MSP (23 471,8 mil. Eur) v roku 2012 sa podieľal dovoz z krajín EÚ 81,1 % (19 032,9 mil. Eur), pričom dovoz zo starých členských krajín EÚ -15 tvoril 39,0 % podiel (9 152,3 mil. Eur) a dovoz z nových členských krajín 42,1 % (9 880,6 mil. Eur) z celkového dovozu MSP. **Dovoz MSP z krajín mimo EÚ** dosiahol v roku 2012 úroveň 4 438,8 mil. Eur, čo **predstavuje 18,9 %** z celkového dovozu MSP. Na porovnanie dovoz z krajín EÚ tvoril v prípade veľkých podnikov 51,8 % podiel, čo je o 29,3 p.b. menej ako u MSP.

Podľa definitívnych údajov štatistiky zahraničného obchodu za rok 2011 mali v tovarovej štruktúre dovozu MSP najvýraznejšie zastúpenie stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku (24,4 %), základné kovy a výrobky zo základných kovov (12,9 %) a vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia (10,8 %). V rámci dovozu MSP z EÚ najväčší podiel tvoril dovoz z Českej republiky (29,7 %), z Nemecka (18,7 %), z Poľska (8,4 %) a z Maďarska (8,2 %). Najvyšší podiel mali MSP na dovoze z Cypru (98,6 %), Lotyšska (89,2 %) a Litvy (87,9 %). Najvýznamnejšími dovoznými teritóriami MSP z krajín mimo EÚ boli Čína, Kórejská republika a Rusko. Najvyšší podiel mali MSP na dovoze z Vietnamu (76,5 %), Srbska (72,7 %) a Bieloruska (71,8 %).

Graf č.9

Zdroj: NARMSP, na základe údajov ŠÚ SR

3.9 Výsledky analýz a prieskumov

3.9.1 Postoje obyvateľov k podnikaniu - Globálny monitor podnikania (GEM)

Globálny monitor podnikania - Global Entrepreneurship Monitor (ďalej len „GEM“) je najväčšia svetová akademická štúdia o podnikaní. Slovensko sa do neho po prvýkrát zapojilo v roku 2011. Snahou výskumu GEM je skúmať úlohu podnikania v národnom ekonomickom raste prostredníctvom odhaľovania črt a charakteristík podnikateľskej aktivity. Na druhej strane tiež skúma, aké je samotné podnikateľské prostredie a poskytuje informácie o uplatňovaní princípu SBA č. 1 „Vytvoriť priaznivé a motivujúce prostredie pre podnikateľov.“

Hlavnými cieľmi výskumu GEM je odmerať rozdiely v úrovni podnikateľských aktivít medzi krajinami, odhaliť faktory, ktoré odlišujú národné úrovne podnikateľskej aktivity a identifikovať politiky, ktoré môžu zlepšiť národnú úroveň podnikateľskej aktivity. Dáta výskumu sú každoročne zozbierané na dvoch úrovniach. Jeden zo základných prvkov výskumu GEM tvorí **prieskum na dospeljej populácii (APS)**. Národné tímy GEM uskutočňujú prieskum na reprezentatívnej vzorke minimálne 2000 respondentov. Druhú časť tvorí **prieskum na úrovni expertov príslušnej krajiny (NES)**.

Najdôležitejšie zistenia z prieskumu dospeljej populácie⁸ sú nasledovné (príloha, graf č.48): Sebavedomie:

- Na Slovensku prevláda **pomerne nízke vnímanie príležitostí**. Slovensko je výrazne pod priemerom Európy. Zo všetkých 29 európskych GEM krajín je Slovensko na 24. mieste,
- **vysoké vnímanie schopností**. Slovensko dosiahlo 6. pozíciu medzi európskymi krajinami, pokles oproti roku 2011 bol zaznamenaný z 53 % na 49,7 % a
- **strach zo zlyhania podnikania je na Slovensku na priemernej úrovni** v rámci Európy. Strach zo zlyhania vzrástol oproti roku 2011 z 32 % na 38 %.
- Spoločenské postoje k podnikaniu:
 - **Nízke vnímanie podnikania ako dobrej kariérovej voľby**. Slovensko sa nachádza pod priemerom Európy,
 - vnímanie úspešných podnikateľov a ich spoločenský status je mierne nad priemerom Európy. Zlepšenie oproti roku 2011 zo 64,4 % na 74,4 % a
 - pomerne vysoká pozornosť médií venovaná novému podnikaniu, Slovensko sa nachádza pod priemerom Európy.
- Hodnotenie jednotlivých fáz podnikania:
 - **Zámer začať v najbližších 3 rokoch podnikat' medziročne poklesol** z 18 % na 12 %. Slovensko

⁸ Záverečná správa z prieskumu je dostupná na: http://www.nadsme.sk/files/Prieskum_dospeljej_populacie_GEM-sprava2012.pdf

- obsadilo 14. miesto v rámci Európy,
- **celková počiatková podnikateľská aktivita medziročne klesla** (z 14,2 % na 10,2 %), ale stále sme nad Európskym priemerom (5. miesto v Európe),
- percento rodiacich sa podnikateľov medziročne kleslo z 9,2 % na 6,7 % (4. miesto v Európe),
- percento nových podnikateľov medziročne kleslo z 5,3 % na 3,9 % (6. miesto v Európe),
- **percento etablovaných podnikateľov sa medziročne znížilo** až pod európsky priemer (14. miesto v Európe) a
- neúmerne vysoké ukončenie podnikania v SR (4,7 %) v porovnaní s dynamikou podnikateľskej aktivity (2. miesto v Európe).

Podmienky pre podnikanie na Slovensku vyhodnotené prostredníctvom prieskumu na úrovni expertov sú nasledovné:

- **V porovnaní s Európou a innovation-driven krajinami je na Slovensku celkovo podpriemerný stav podmienok pre podnikanie**,
- oblasti s najväčším priestorom pre zlepšenie boli identifikované vládne politiky, transfer vedy a výskumu a vládne programy a
- podnikateľské prostredie na Slovensku je charakteristické slabou vymožitelnosťou práva, problematickou podnikateľskou legislatívou, vysokým administratívnym zaťažením podnikania a pretrvávajúcimi problémami s korupciou a klientelizmom.

3.9.2 Hodnotenie uplatňovania princípov SBA

V roku 2013 zrealizovala NARMSP v spolupráci s agentúrou Focus historicky prvý prieskum názorov predstaviteľov malých a stredných podnikov, ktorého hlavným cieľom bolo mapovanie situácie v oblasti jednotlivých princípov SBA a hodnotenie ich uplatňovania na Slovensku⁹. Prieskum sa uskutočnil formou telefonických rozhovorov na celkovej vzorke 1000 malých a stredných podnikov, vrátane fyzických osôb – podnikateľov. Zrealizovaný prieskum poskytol informácie o úrovni uplatňovania nasledujúcich princípov SBA: 1. podpora podnikania; 3. najskôr myslieť v malom; 4. ústretová verejná správa; 5. štátna pomoc a verejné obstarávanie; 6. prístup k financovaniu, včasné úhrady; 7. jednotný trh; 8. zručnosti a inovácie; 9. životné prostredie; 10. internacionalizácia.

Podpora podnikania

Podľa výsledkov prieskumu len **necelá pätina oslovených malých a stredných podnikateľov (18 %) hodnotí súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku ako dobré**. Naopak, ako celkovo zlé hodnotí súčasné podmienky na podnikanie až 82 % skúmaných podnikateľov. Takmer 8 z 10 (78 %) oslovených podnikateľov uviedlo, že podmienky na podnikanie sa v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov zhoršili. Viac ako pätina podnikateľov považuje podmienky na podnikanie za rovnaké (20 %) alebo lepšie ako predtým (2 %). Pomerne výrazne negatívne hodnotenie podmienok na podnikanie pravdepodobne súvisí aj s faktom, že od 1.1.2013 nastali v daňovo-odvodovej oblasti viaceré zmeny s negatívnym dopadom na podnikateľov, ktoré sa v realizovanom prieskume sa odzrkadlili na postojoch odpovedajúcich podnikateľov.

Najskôr myslieť v malom

Nadmerná regulácia podnikania predstavuje podľa výsledkov prieskumu vážnu prekážku podľa názoru 26 % respondentov a miernu prekážku podľa názoru 39 % respondentov prieskumu. Viac ako polovica skúmaných podnikateľov (53 %) pritom konštatovala, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov došlo celkovo k zvýšeniu administratívnej záťaže podnikania.

Ústretová verejná správa

Len 2 % oslovených podnikateľov hodnotili úroveň elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy ako výbornú. Za dostatočnú ju označilo 60 % podnikateľov a 35 % hodnotilo úroveň elektronickej komunikácie za nedostatočnú.

Štátna pomoc a verejné obstarávanie

Len **necelé 1 % malých a stredných podnikateľov hodnotilo možnosti získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie ako výborné**. Tretina oslovených podnikateľov

⁹ Záverečná správa z prieskumu je dostupná na: http://www.nadsme.sk/files/Hodnotenie_uplatnovania_principov_SBA_sprava.pdf

(32 %) hodnotila tieto možnosti ako dostatočné a viac ako polovica (53 %) ako nedostatočné. Viac ako desatina (12 %) oslovených podnikateľov uviedla, že v predchádzajúcich dvoch rokoch využila nejaký druh verejnej finančnej podpory (príloha, graf č. 49).

Prístup k financovaniu, včasné úhrady

Takmer **dve tretiny oslovených podnikateľov (62 %) uviedlo, že priemerná doba splatnosti ich pohľadávok, respektíve faktúr je do 30 dní.** Štvrtina (25 %) oslovených malých a stredných podnikateľov deklarovala, že priemerná doba splatnosti ich pohľadávok je v rozpätí 31 až 60 dní a viac ako desatina (13 %) deklarovala splatnosť pohľadávok viac ako 60 dní.

Jednotný trh a internacionalizácia

Podľa výsledkov prieskumu **takmer 4 z 10 (38 %) podnikateľov v súčasnosti realizujú svoje obchodné aktivity aj v zahraničí.** Pritom na jednotnom trhu EÚ realizuje obchodné aktivity 96 % z nich a na trhoch mimo EÚ 29 % z nich. Len 1 % oslovených podnikateľov uviedlo, že využili nejaký druh verejnej podpory pre ich zahranično-obchodné aktivity v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov. 3 z 10 (29 %) malých a stredných podnikateľov uviedlo, že sa o takúto podporu pokúšali, ale neboli úspešní.

Zručnosti a inovácie

Celkovú spokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií deklarovala necelá pätina (17,1 %) oslovených podnikateľov. Celkovú nespokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií deklarovalo 68 % opýtaných. 3 % podnikateľov uviedlo, že sa pokúsili v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, a že boli pri tejto svojej snahe úspešní. Necelá desatina podnikateľov (8 %) snažiacich sa o získanie podpory úspešná nebola.

Životné prostredie

Len 2 % oslovených podnikateľov uviedli, že v predchádzajúcich dvoch rokoch **využili nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov alebo na podporu ekologických produktov a služieb.** Ďalších 5 % oslovených malých a stredných podnikateľov sa síce o podobný typ verejnej podpory v priebehu posledných dvoch rokov pokúšalo, ale neboli úspešní.

3.9.3 Financovanie mikropodnikov a začínajúcich podnikov

Pri racionálnom zachovaní zdravej štruktúry podnikateľského prostredia by sa významná pozornosť mala venovať práve segmentu živnostníkov, mikropodnikov a malých podnikov, nakoľko práve táto skupina podnikateľov má výrazne sťažené možnosti v oblasti získavania externých zdrojov financovania. Zber dát sa v rámci uvedeného prieskumu uskutočnil v januári 2013¹⁰. Výsledky prieskumu umožňujú bližšie poznať finančnú situáciu MSP, ktorá patrí medzi priority EK a riešenie tejto problematiky je podstatou princípu č. 6 „Zjednodušiť malým a stredným podnikom prístup k financovaniu.“

Podľa výsledkov prieskumu, **viac ako štyri pätiny (82,3%) všetkých podnikateľov využilo na rozbeh svojho podnikania vlastné úspory.** Príspevok pri začatí podnikania z Úradu práce využilo 15,3 %, čo je porovnateľné s využitím bankových úverov (15,2 %). Úspory iných členov rodiny využila približne desatina podnikateľov (11 %). Takmer polovica (45 %) začínajúcich živnostníkov využila na rozbeh podnikania príspevok z Úradu práce (príloha, graf č. 50).

Pri hodnotení možností získať externé financovanie v súčasnosti, so stavom pred začiatkom hospodárskej krízy prevládajú zo strany podnikateľov negatívne postoje. **Súhrnne jedna tretina podnikateľov (32,3 %) v prieskume konštatovala, že možnosti získať externé financovanie sa zhoršili.** Iba viac ako 5,2 % opýtaných konštatovalo, že stav sa zmenil k lepšiemu.

Pre 57 % mikro a malých podnikateľov predstavuje nepriaznivá situácia v získavaní externých zdrojov prekážku v rozvoji svojho podnikania.

Takmer dve tretiny podnikateľov (61,3 %) nevyužili v predchádzajúcich 12 mesiacoch žiadne externé zdroje financovania. **Bankový úver podľa výsledkov prieskumu využilo 15,4 % podnikateľov,** 10,4 % prečerpanie bankového účtu a leasing využilo 9,6 % podnikateľov.

Z oslovených podnikateľov nežiadalo o úver v priebehu v predchádzajúcich 12 mesiacoch 86,5 %. Plne uspokojených so svojou žiadosťou bolo 9 % z opýtaných v prieskume. Čiastočne uspokojených bolo 3,3 % a 1,2 % neboli vôbec uspokojení. Z uvedených údajov vyplýva, že **z celkového počtu žiadateľov o bankový úver bolo plne uspokojených 66,7 % žiadateľov,** pričom najviac plne uspokojených bolo v kategórii živnostníkov (71,4 %), následne malých podnikateľov (68,3 %) a mikro podnikateľov (60,0 %).

Najčastejšia žiadosť o úver bola v intervale od 10 000 Eur do 30 000 Eur, takmer tretina podnikateľov 31,6 %. Menej ako 10 000 Eur žiadalo 27,1 % podnikateľov. Od 100 000 do 500 000 Eur žiadalo 20,3 %.

Prevádzkový kapitál bol najčastejším účelom využitia získaných externých finančných prostriedkov z banky, a to až v 71,5 % prípadov. Na investičné nákupy nehnuteľnosti, dopravného prostriedku alebo strojov použilo finančné prostriedky 17,1 % podnikateľov. Žiadny podnikateľský subjekt nevyužil získané finančné prostriedky na rozvoj medzinárodných aktivít.

Oslovení podnikatelia **najčastejšie ručili za bankový úver nehnuteľným majetkom (31,7 %).** Ručenie nebolo požadované až v tretine prípadov 33,3 %.

Nedostatočné zabezpečenie úveru bolo dôvodom zamietnutia v 42,3 % plne neuspokojených žiadostí o úver. Slabý úverový rating malo 16,7 % podnikateľov. Nedostatočná podnikateľská história bola dôvodom na zamietnutie úveru v 11,9 %.

Podnikatelia považujú za **najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov vysoké úrokové miery (30,3%),** nízku ochotu bánk poskytovať úvery (22,3 %), nevhodné všeobecné ekonomické podmienky (21,6%) a nedostatočnú podnikateľskú históriu (16,8 %).

Za posledné 3 roky využilo finančnú podporu od verejných inštitúcií len 15,8 % podnikateľov.

43 % podnikateľov v prieskume deklarovalo súhrnne názor (odpoveď určite a možno), že v nasledujúcich 3 rokoch **budú pravdepodobne potrebovať externé zdroje financovania** na rozvoj svojho podnikania. Nezmenený stav z hľadiska možnosti získať úverové financovanie v budúcnosti očakáva 41,7 % podnikateľov, zlepšenie súhrnne 25,1 % a zhoršenie 17,9 % podnikateľov.

3.9.4 Podnikateľská aktivita v EÚ

V nasledovnej časti materiálu sú prezentované vybrané výsledky prieskumu Európskej komisie „Entrepreneurship in the EU and beyond“¹¹, z ktorých NARMSP spracovala sekundárnu analýzu výsledkov odpovedí slovenských respondentov. Do prieskumu bolo zapojených viac ako 42 000 respondentov vo veku viac ako 15 rokov, z toho 1 000 respondentov zo Slovenska. Cieľom prieskumu bolo preskúmať postoje obyvateľov k podnikaniu, potenciál podnikateľskej aktivity a aké faktory podmieňujú začiatok a rozvoj podnikania. Výsledky prieskumu poskytujú informácie, ktoré môžu napomôcť pri zlepšovaní podmienok na podnikanie, čo je cieľom princípu SBA č. 1 Vytvoriť priaznivé a motivujúce prostredie pre podnikateľov.

Podľa výsledkov prieskumu by **každý tretí obyvateľ Slovenska (33 %) v prípade možnosti výberu preferoval stať sa podnikateľom, ako byť zamestnanom,** čo je o 4 p.b. menej ako v prípade respondentov EÚ-27 (príloha, graf č. 51).

Oproti roku 2009, kedy Európska komisia zrealizovala obdobný prieskum, však **počet obyvateľov Slovenska, ktorí by uprednostnili status podnikateľa vzrástol o 7 p.b.,** čo je v kontraste s vývojom v rámci EÚ – 27, kde počet týchto obyvateľov poklesol o 8 p.b. 61 % respondentov zapojených do prieskumu zo Slovenska a 58 % respondentov v rámci EÚ – 27 deklarovalo, že by uprednostnili status zamestnanca pred podnikateľom.

Medzi **najčastejšie dôvody, na základe ktorých preferujú status podnikateľa** respondenti zapojení do prieskumu zo Slovenska bol uvádzaný **pocit osobnej slobody a sebarealizácie** (56 %, čo je o 6 p.b. menej ako u respondentov EÚ-27) a **sloboda rozhodovania** (27 %, čo je o 3 p.b. menej ako u respondentov EÚ-27). Vyšší finančný príjem ako dôvod pre začatie podnikania vo vyššej miere

10 Výsledky prieskumu sú publikované na: http://www.nadsme.sk/files/Financovanie_mikropodnikov_2013.pdf
60

11 Zdroj: Európska komisia 2013: Entrepreneurship in the EU and beyond (Flash Eurobarometer 354) http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_354_en.pdf

uvádzali respondenti zapojení do prieskumu zo Slovenska (22 %), ako respondenti v rámci EÚ – 27 (16 %). Využitie podnikateľských príležitostí uvádzalo ako dôvod pre začatie podnikania 6 % respondentov zo Slovenska a 4 % respondentov v rámci EÚ – 27.

Na základe výsledkov otázky hodnotiacej **mieru reálnosti a uskutočniteľnosti plánov začať podnikat'** v nasledujúcich 5 rokoch je evidentné, že mierne **pozitívnejšie hodnotia zámery v tejto oblasti respondenti zapojení do prieskumu zo Slovenska (34 %)**, ako respondenti v rámci EÚ – 27 (30 %). Takmer dve tretiny (65 %) respondentov zo Slovenska a 67 % respondentov v rámci EÚ – 27 považuje možnosť, že začnú v nasledujúcich 5 rokoch podnikat' za celkovo nereálnu.

Nedostatok finančných zdrojov za začiatok a rozvoj podnikania uviedli respondenti zapojení do prieskumu zo Slovenska, ako aj v rámci EÚ – 27 **za najzávažnejší dôvod, pre ktorý nehodnotia svoje plány začať podnikat' v nasledujúcich 5 rokov ako reálne a uskutočniteľné. Problém nedostatočného prístupu k finančným zdrojom pociťujú výraznejšie respondenti zo Slovenska (25 %), ako respondenti v rámci EÚ – 27 (21 %)**. Druhým najčastejšie uvádzaným dôvodom nereálnosti začať podnikat' bola zo strany respondentov zo Slovenska (15 %), ako aj v rámci EÚ – 27 (12 %) nevhodná ekonomická klíma pre začiatok podnikania. Medzi ďalšie uvádzané dôvody nereálnosti začať podnikat' boli zo strany respondentov zo Slovenska uvádzané problematické zosúladenie podnikania s rodinným životom (11 %, čo je o 5 p.b. viac ako u respondentov EÚ-27), obava z následkov neúspešného podnikania (10 %, čo je o 5 p.b. viac ako u respondentov EÚ-27), nedostatočné predpoklady pre podnikanie (9 %, čo je o 1 p.b. viac ako u respondentov EÚ-27), nedostatok podnikateľských nápadov (7 %, čo je totožné ako u respondentov EÚ-27), vysoké administratívne zaťaženie (7 %, čo je o 3 p.b. viac ako u respondentov EÚ-27).

4. Odporúčania na ďalšie zlepšovanie podnikateľského prostredia a rozvoj MSP

Predpokladom rastu hospodárstva v trhovej ekonomike je priaznivé podnikateľské prostredie. Vývoj v sektore malých a stredných podnikov je na kvalitu podnikateľského prostredia citlivý a vyžaduje koordinovaný prístup všetkých rezortov aby bola podpora MSP na čo najvyššej úrovni. Tento prístup je veľmi dôležitý lebo malé a stredné podnikanie na Slovensku sa významným spôsobom podieľa na tvorbe národného produktu a nezastupiteľnú úlohou má aj v oblasti zamestnanosti.

Ako bolo v predchádzajúcich kapitolách prezentované v podnikateľskom prostredí na Slovensku popri globálnych ekonomických vplyvoch pretrvávajú v určitých oblastiach problémy, ktorých riešenie napreduje veľmi pomaly, alebo dokonca stagnuje. Medzi tieto problémy patrí napr. problematická vymožitelnosť práva, často sa meniaci legislatíva, vysoká administratívna náročnosť podnikania, vysoké odvodové zaťaženie a administratívne náročný mechanizmus platby odvodov atď..

Pre akékoľvek zlepšenie a odstránenie týchto nedostatkov v uvedených oblastiach MSP sa vyžaduje komplexný prístup, medzirezortná koordinácia a hlavne aktívna spolupráca podnikateľov. Tento komplexný prístup k problémom MSP by znovu naštartoval rast hospodárstva a vytvoril konkurenčnú výhodu našim podnikateľom. K tomuto kroku pomôže aj to, že vláda SR sa na roky 2012 – 2016 zaviazala v programovom vyhlásení riešiť tieto nedostatky s cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku a vytvárať najmä stabilné podnikateľské prostredie, vrátane stimulácie malých a stredných podnikov, pre uplatnenie v globálnych sieťových štruktúrach. Vláda rozšíri aj uplatňovanie európskych zásad rozvoja malého podnikania (SBA – Small Business Act) aby malé a stredné podniky boli nosnou kostrou rozvoja regionálnej zamestnanosti a zhodnocovali najmä domáce prírodné zdroje.

V záujme zlepšenia dostupnosti štatistických údajov za sektor MSP, ako aj za účelom dôslednejšieho monitorovania uplatňovania princípov SBA, odporúčame Štatistickému úradu SR:

- zaradiť do registra organizácií číselník kategórie veľkosti podľa výšky tržieb v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC,
- publikovať údaje o vznikoch a zánikoch podnikov podľa jednotlivých právnych foriem (právnické osoby - podniky, FO - podnikatelia),
- vykonávať hromadnú aktualizáciu údajov v registri organizácií pred termínom spracovania ročných údajov organizačnej štatistiky,
- spracovávať a publikovať ukazovatele štruktúrnej štatistiky podľa jednotlivých veľkostných kategórií podnikov (v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC) a právnych foriem (právnické osoby - podniky, FO - podnikatelia).

V záujme skvalitnenia podnikateľského prostredia a zlepšenia podmienok pre dlhodobý rozvoj MSP odporúčame prijať navrhované opatrenia.

4.1 Navrhované odporúčania

Na základe odporúčaní NARMSP, v zmysle záverov analytických výstupov programu Monitoring a výskum MSP a na základe odborných stanovísk organizácií, ktoré reprezentujú podnikateľský sektor, sú v tejto časti prezentované opatrenia navrhnuté v záujme skvalitnenia podnikateľského prostredia a zlepšenia podmienok pre dlhodobý rozvoj MSP, a tým aj pre rozvoj slovenského hospodárstva. Opatrenia sú identifikované vo väzbe na jednotlivé princípy SBA.

Princíp 1) Podnikanie - vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie

- Preorientovať výchovno-vzdelávací systém na systém podnecujúci mladých ľudí k prevzatiu väčšej zodpovednosti za seba a ekonomickú sebarealizáciu.
- Podporovať rozvoj podnikateľského myslenia, podnikateľskej kultúry a podnikateľských zručností na všetkých stupňoch škôl, pričom je potrebné kombinovať formálny prístup (úprava existujúcich učebných osnov), ako aj neformálny prístup spočívajúci v úzkom kontakte s podnikateľskou praxou.

- Sprísnenie systému akreditácie vysokých škôl, ktorý umožní dosiahnuť zvýšenie kvality vzdelávania pre potreby trhu práce.
- Zvýšiť investície do vzdelávania pomocou osobitných programov pre MSP a ich poradcov v podporných štruktúrach a organizáciách zastupujúcich záujmy MSP.
- Lepšie zosúladienie výchovno-vzdelávacieho systému stredného odborného školstva s potrebami MSP a vytváranie kooperujúcich prepojení praxe a vzdelávacích inštitúcií na znižovanie štrukturálnych nedostatkov trhu práce.
- Vytvoriť motivačný systém pre investovanie do vzdelávania, vo zvýšenej miere podporovať školy, o absolventov ktorých je dopyt na trhu práce.
- Zásadné zmeny v systéme vzdelávania a v prístupe k partnerskej spolupráci medzi privátnym sektorom, verejnou správou, vzdelávacími inštitúciami a vedecko-výskumnými pracoviskami.
- Otázky výchovy a vzdelávania budúcich generácií živnostníkov musia tvoriť sústavu celoživotného vzdelávania. V školskom systéme je potrebné vytvárať základy pre zmenu filozofie prechodu od zamestnaneckej k zamestnávateľskej spoločnosti. Vychovávať absolventov stredných a vysokých škôl pripravených na samozamestnávanie prostredníctvom zvýšenia vedomostí v oblasti podnikateľskej ekonomiky, finančného trhu, práva a v oblasti informatiky a komunikácie. Dôležité je, aby budúci zamestnanci ovládali moderné svetové technológie, metódy/techniky a dokázali ich pružne využívať a zdokonaľovať v globálnej konkurencieschopnosti. Vhodným riešením by bolo napr. zaradenie predmetu podnikania do učebných osnov vysokých škôl a univerzít s pedagogickým zameraním, čím by mal byť zabezpečený prenos poznatkov o podnikaní aj na nižšie stupne vzdelávacieho systému.
- Odporúčať samosprávnym krajom a subjektom miestnej samosprávy, aby do svojich stratégií a politík zapracúvali opatrenia Zákona o malých podnikoch (SBA).
- Prijatú Národnú stratégiu podpory spoločensky zodpovedného podnikania (CSR) v SR a Akčný plán pre aplikáciu CSR na národnej úrovni, presadzovať princípy zodpovednosti v podnikaní. Tým sa posilní udržateľnosť a konkurencieschopnosť sektora MSP.
- V nadväznosti na realizované projekty pokračovať vo zvyšovaní povedomia o CSR medzi slovenskými MSP prostredníctvom šírenia informácií o tejto problematike a prezentovania/ oceňovania príkladov dobrej praxe.
- Upraviť rodinné podnikanie osobitným legislatívnym predpisom. Nakoľko je rodinné podnikanie špecifická forma podnikania bolo by vhodné ho upraviť formou špeciálneho zákona, ktorý by upravoval ako majetkové, tak pracovno-právne vzťahy, ako aj prípadné dedenie a medzigeneračný transfer podnikania.
- Využiť doterajšiu organizačnú bázu poskytujúcu podporu podnikateľom a dobudovať ju tak, aby zabezpečovala aj podporu rodinného podnikania so všetkými jeho potrebami a špecifikami.
- Vypracovať metodickú pomôcku – manuál pre podnikateľov, ktorá sa bude zaoberať účtovno-psychologicko-právnymi aspektmi generačnej výmeny v rodinných podnikoch, po vzore Holandska odporúčame distribuovať túto príručku všetkým podnikateľom v rodinných podnikoch starším ako 55 rokov.
- Novelizovať legislatívu v oblasti dedičského práva, vo veci nástupníctva vo vedení rodinného podniku s možnosťou uplatniť si svoje predstavy a vôľu pre prípad smrti.
- V oblasti živnostenského podnikania navrhujeme rozšíriť osoby, ktoré môžu podnikáť na základe živnostenského podnikania zomrelého o ďalšie osoby v zmysle definície rodiny, tak aby smrťou zakladateľa nedošlo k zániku živnosti z úradnej moci, napriek záujmu rodiny pokračovať v podnikaní.
- Daňovo zvýhodniť firmy podporujúce vzdelávacie inštitúcie, výskum, vývoj a inovácie.

- Informačná kampaň zameraná na podporenie záujmu žien o podnikanie, zvýšenie informovanosti ďalších potenciálnych skupín podnikateľov, ktorí doposiaľ nevyužili svoj potenciál (absolventi škôl, imigranti, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, ...).

Princíp 2) Druhá šanca - zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu

- Zrealizovať analýzu systému riešenia úpadku podnikov na Slovensku a navrhnúť opatrenia, ktoré povedú k rýchlemu konaniu spojenému s ukončením podnikania a vysporiadaním finančných a majetkových vzťahov v súlade s odporúčaním navrhnutým v akčnom pláne SBA pre propagovanie „druhej šance“ pre podnikateľov. Obmedziť lehotu na urovanie podlžností pre poctivého podnikateľa na max. 3 roky.
- Umožniť v prípade insolventnosti podávanie podnetu na rušenie firmy, na vlastnú spoločnosť, na seba ex offo.
- Odstrániť dlhé lehoty v rozhodovaní súdnych sporov v obchodných veciach.
- Realizovať dlhodobú informačnú kampaň zameranú na odstránenie predsudkov voči bankrotu, v rámci ktorej sa podporí právo na nový začiatok pre čestných podnikateľov a verejnosti sa bankrot priblíži ako právo zlyhať („right to fail“) a nie ako doživotná stigma neúspechu

Princíp 3) Najskôr myslieť v malom - vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“

- Nezaplatenie faktúr v termíne splatnosti podnikateľskými subjektami by malo byť v určitých prípadoch klasifikované ako trestný čin, pretože neplatenie faktúr môže byť pre poctivých podnikateľov likvidačné. Nepoctivý podnikatelia využívajú tento nedostatok v zákone, aby sa vyhýbali plateniu faktúr.
- Inštitút skráteného schvaľovacieho konania v NR SR využívať len v ojedinelých prípadoch, aby nedochádzalo takto de facto k zníženiu odborných konzultácií predkladateľa s odborníkmi z praxe a takto zabezpečiť, aby návrhy zákonov boli kvalitne pripravené a posúdené. Konzultáciami počas prípravy legislatívy by sa mali eliminovať nesystémové zásahy do zákonov prostredníctvom pozmeňujúcich a dopĺňujúcich návrhov poslancov. Pripravovať návrhy zákonov na základe princípov jednoduchosti, čitateľnosti, stručnosti a zrozumiteľnosti.
- Priebežné vzdelávanie osôb zodpovedných za transpozíciu smerníc EÚ, ktoré by bolo zamerané na vyhýbanie sa tzv. „vylepšovaniu predpisov“ (goldplating) a na zosúladovanie terminológie EÚ a národných predpisov.
- Stabilizovať regulačný rámec pre podnikanie a v tejto súvislosti najmä:
 - definovať systém konzultácií medzi verejnou správou a podnikateľským sektorom, ktorý môže byť realizovaný ako súčasť používania jednotnej metodiky s cieľom prípravy noriem, ktoré budú stabilné a nebudú vyžadovať následné úpravy/opravy;
 - zaviesť systém posudzovania vplyvu pripravovaných legislatívnych a administratívnych iniciatív na MSP (SME test) pri príprave novej legislatívy,
 - analyzovať existujúci regulačný rámec a eliminovať normy alebo opatrenia, ktoré sú zastarané a neprinášajú spoločenský úžitok (neplnia už cieľ, ktorý norma sledovala v minulosti).
 Aplikovaním týchto opatrení by MSP výrazne klesli náklady v podobe času stráveného štúdiom zmien predpisov a štúdiom potrebnej odbornej literatúry, ako aj dodatočných výdavkov technického zabezpečenia (napríklad aktualizácia účtovného softvéru).
- Pripraviť strednodobú stratégiu rozvoja a podpory MSP, ktorá by nanovo definovala ciele rozvoja sektora MSP, rámec pre využitie podporných nástrojov MSP, ich inštitucionálne zabezpečenie a koordináciu, ako aj úpravy právneho rámca podnikateľského prostredia s cieľom odstrániť prekážky rozvoja MSP na Slovensku. Stratégia by mala vychádzať zo zásad zadaných v dokumente Review of the „Small Business Act“ for Europe (COM(2011) 78).
- Znížiť administratívnu náročnosť, skrátiť a zjednodušiť procedúry pri získavaní a využívaní podpory pre MSP, ktoré sú najmä pri programoch financovaných zo štrukturálnych fondov neúmerne zdĺhavé

a administratívne náročné. Uľahčiť prefinancovanie projektov uplatňovaním zálohových platieb pre MSP. Vylúčiť zmeny pravidiel od vyhlásenia výzvy po ukončenie projektov.

- Zaviesť povinnosť vecne príslušného rezortu vyhodnocovať skutočné dopady prijatých predpisov s určitým časovým odstupom od ich prijatia a v prípade identifikácie nežiaducich negatívnych vplyvov na podnikateľské prostredie vykonať potrebné úpravy.
- Odstrániť všetky formy čiernej práce ktorá vo veľkej miere deformuje podnikateľské prostredie a štát prichádza o veľkú časť príjmov. Pochopiteľne podnikatelia nevedia potom konkurovať nepochopiteľným podnikateľom ktorí majú takýmto spôsobom cenu práce lacnejšiu. Čierna práca je nielen u podnikateľov a rôznych pracovných agentúr ale aj u zamestnancov kde zamestnávateľ okrem mzdy uvedenej v pracovnej zmluve vypláca na základe ústnej dohody určitú finančnú čiastku tzv. načierno bez príslušných odvodov.
- DPH odvádzať až po uhradení faktúry z dôvodu podpory čestných podnikateľov. Odvod DPH pred zaplatením faktúry podnikateľov znevýhodňuje a môže to byť pri určitom objeme nezaplatených faktúr pre nich likvidačné a spôsobovať aj ich platobnú neschopnosť. Prijatie opatrení na sprísnenie legislatívy pri nezaplatení faktúr a zavedenie platenia DPH až po zaplatení faktúry by určite ozdravil podnikateľské prostredie.
- Zabezpečiť podporu zamestnávania nízkokvalifikovaných pracovníkov v MSP prostredníctvom zníženia daňového zaťaženia, zlepšenia aktívnej politiky na trhu práce a zameranie sa na mladých a dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o prácu.
- Skvalitniť účtovné vykonávacie predpisy, so zapojením podnikateľskej verejnosti, tak, aby reflektovali na potreby praxe v oblasti účtovníctva, čo prispeje k ďalšiemu znižovaniu nákladov v oblasti vedenia účtovníctva.
- Novelizovať všetky daňovo-odvodové zákony a iné predpisy zásadne len raz ročne, k 1. januáru b.r..
- Zvážiť odloženie účinnosti ustanovení upravujúcich sankcie v novelizovaných ustanoveniach zákonov tak, aby sa zmeny mohli zaužívať v praxi.
- Presadiť, aby sa všetky dane a odvody platili daňovému úradu a ten by ich potom rozdeľoval Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovňam.
- Daňovými úradmi viesť jednotný informačný systém, ktorému by sa zasielali všetky prihlášky, odhlášky a výkazy o zamestnancoch tak, aby sa zamedzilo dvojitému plneniu týchto povinností. Sociálna poisťovňa a zdravotné poisťovne by čerpali informácie z tohto systému.
- Povinnosť uchovávať vybrané dokumenty u platiteľov poistného po dobu 10 rokov navrhujeme skrátiť na polovicu.
- Zaviesť povinnosť predkladateľa právnej normy spracovať spolu s návrhom aj jednoduché, stručné a ľahko zrozumiteľné výklady pravidiel a povinností, ktoré z nej vyplývajú.
- Na základe analýzy zavedenia inštitútu predbežne záväzného stanoviska pre inštitúcie a vybrané zákony, prerokovanej vládou SR dňa 29.6.2011, zabezpečiť, aby gestorský rezort (tvorca zákonnej normy) bol povinný poskytnúť záväzný výklad právnej normy. Uvedené opatrenie je navrhnuté v záujme odstránenia nejednotného výkladu právnych predpisov.
- V prípade živnostníkov, samostatne hospodáriacich roľníkov a slobodných povolání poberajúcich starobný dôchodok navrhujeme z dobrovoľného platenia odvodov na starobné dôchodkové poistenie, pretože tieto sa im do celkovej výšky dôchodkov premietnu len minimálne. Súčasne by to tieto skupiny podnikateľov motivovalo k ďalšej ekonomickej aktivite, čo by sa prejavilo vo zvýšenom výnose daní.
- Vykonať legislatívnu úpravu týkajúcu sa BOZP a súvisiacich predpisov do jedného zákona, za účelom jednoduchšej orientácie zamestnávateľov v tejto oblasti z dôvodu roztrúsenosti. (Úprava BOZP je obsiahnutá nielen v zákone ale aj v 35 iných predpisoch.)

- Prijat' opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti súvisiacej so zamestnávaním zamestnancov (prijímanie zamestnanca, systém odvodov do fondov) a opatrenia na zníženie celkovej ceny práce znižovaním odvodov do fondov na základe komplexnej a objektívnej analýzy potrieb a možností ďalšieho znižovania odvodového zaťaženia v SR.
- Odstrániť neúmerné sankcie štátnych, samosprávnych, verejnoprávnych a iných správnych orgánov voči MSP pri jednorazovom nesplnení povinností (ako napr. bolo upravené zákonom č.392/2011 Z.z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý novelizoval zákon č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní), najmä nepeňažných. Pri menej závažných nedostatkoch zaviesť zásadu, aby uloženiu sankcie predchádzala iba možnosť nápravy uložením opatrenia so záväzným termínom na odstránenie zisteného nedostatku.
- Zo strany kontrolných orgánov uplatňovať najmä u malých podnikateľov prevenciu (napr. uložiť vzdelávacie aktivity ako nápravné opatrenie) pred represiou.
- Zaviesť koordináciu postupu medzi jednotlivými orgánmi verejnej správy pri výkone kontroly podnikateľov. Viacero kontrolných orgánov by malo skontrolovať podnikateľa súčasne, čím by sa zabránilo viacnásobnej kontrole rovnakých skutočností. Pre podnikateľa by to popri úspore času a administratívnej záťaže znamenalo aj zníženie nákladov spojených s výkonom kontrolnej činnosti.
- V oblasti obchodného práva aktívne podporovať využívanie alternatívnych metód riešenia sporov, najmä mediáciu a rozhodcovské konanie a zvýšiť informovanosť podnikateľských subjektov v tejto oblasti.
- Zvýšiť povedomie MSP prostredníctvom komunikačných kampaní o nutnosti prípravy pri plánovanom prevode podnikov s dostatočným časovým odstupom. Podporovať šírenie potrebných informácií na prevod podnikov formou školení a databáz s cieľom zvýšiť počet úspešných prevodov firm.

Princíp 4) Ústretová verejná správa - zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

- Znížiť administratívnu záťaž podnikania, odstrániť duplicitu predkladania dokladov pre štátnu správu, zjednodušiť a zmenšiť rozsah požadovaného výkazníctva atď.
- Pri tvorbe každej právnej normy uplatňovať zásadu, podľa ktorej orgány verejnej správy, verejnoprávne inštitúcie (Sociálna poisťovňa a pod.) nebudú požadovať v správnom či inom konaní subjektov dokumenty, listiny, rozhodnutia a pod., ktoré sú vydané iným orgánom štátnej či verejnej správy, verejno-právnu inštitúciou (Sociálnom poisťovňou a pod.). V tejto súvislosti podporiť informatizáciu štátnej a verejnej správy a urýchlené zavádzanie služieb e-governmentu vo všetkých oblastiach, kde dochádza k interakcii verejnej správy s podnikateľskými subjektmi, a tým odstrániť niekoľkonásobne sa opakujúce požiadavky na informácie, doklady a údaje od podnikateľov.
- Zdokonaľiť prechod na elektronickú komunikáciu, zavádzanie povinných elektronických hlásení, technicky sa to veľmi zle zvláda (pozri problém daňovej správy začiatkom roku 2012; Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne). Neberie sa ohľad na skutočnosť, že najmenší podnikatelia nemusia nové veci zvládať jednak technicky (najnovšie PC, pokrytie siete atď.). Preto považujeme za reálne, ak sa prechodne umožní alternatívna možnosť malým firmám, resp. firmám v regiónoch, aby hlásenia mohli podať aj poštou.
- Na základe analýzy NBÚ „Nedostatky v prístupe k využívaniu elektronického podpisu a zaručeného elektronického podpisu“ (dokument č.p. 281/2012/IBEP/OEP-006) vytvoriť stimulačné podmienky pre široké využívanie elektronického podpisu podnikateľskými subjektmi. V tejto súvislosti je potrebné zjednodušiť slovenskej legislatívy upravujúcej problematiku elektronického podpisu.
- Zasielať aktuálne vzory tlačív - k zníženiu administratívneho zaťaženia malých a stredných podnikateľov by tiež prispelo, keby, na príklade opatrenia realizovaného v prípade Devízového zákona č.202/1995 Z.z., daňové úrady v rámci elektronickej komunikácie podnikateľom dopredu

zasielali vzor príslušného tlačiva daňového priznania a aj týmto spôsobom ich upozornili na daňovú povinnosť.

- Zjednotenie funkcie živnostenského a obchodného registra do jednej inštitúcie.
- Systémovo riešiť postavenie živnostníka ako sebazamestnávateľa. Súčasná legislatíva nepriznáva živnostníkovi výhody zamestnanca (samozamestnanca) a chápe ho skôr ako organizáciu, kde živnostník vystupuje len ako majiteľ, pričom sa nezohľadňuje jeho vlastná práca. Jedná sa predovšetkým o možnosť uznať ako výdavky ovplyvňujúce základ dane z príjmu vlastnú prácu živnostníka (najmenej vo výške minimálnej mzdy) a umožniť tvorbu a čerpanie Sociálneho fondu i pre živnostníka za rovnakých podmienok ako u zamestnanca.
- Aplikovať súdny poplatok za návrh na zápis zmeny vo výške 66 eur aj na prvozápisy, prípadne by bolo možné zvážiť úplné odstránenie poplatkov pri zakladaní spoločností.
- Na základe analýzy možností použitia elektronického výpisu z Obchodného registra SR na právne účely, prerokovanej vládou SR dňa 7.3.2012, zabezpečiť, aby elektronický výpis z Obchodného registra bol použiteľný na právne účely.
- Odporúčame tiež prenesenie povinnosti stavebníka zabezpečiť podklady pre konanie v podobe vyjadrenia dotknutých orgánov na stavebný úrad. Perspektívne by bolo možné uvažovať o vytvorení informačného systému, ktorý by prepájal všetky dotknuté orgány v danom území (takto dotknuté orgány je možné identifikovať už v územnom konaní), ktorý by umožňoval skrátiť stavebné konanie.
- V stavebnom zákone konkretizovať pri sankciách za čierne stavby v prípade akého porušenia stavebného zákona bude stavebník postihnutý finančnou sankciou a za aké porušenie mu bude uložené odstránenie čiernej stavby. Mal by to riešiť zákon jednoznačne, súčasná formulácia vo všeobecnej rovine umožňuje obchádzanie zákona.
- V rámci územného plánovania a následne v rámci povoľovania stavieb striktne dodržiavať priemyselné zóny a obytné zóny a v rámci obytných zón, zóny rodinných domov, zóny výškových obytných domov a pod., pod hrozbou sankcionovania stavebného úradu. Takýmto ustanovením v zákone by sa predišlo nejasnostiam v zákone vysvetľovať ustanovenia ľubovoľným spôsobom.
- Odporúčame, aby Štatistický úrad SR nezaradovoval mikropodniky do štatistického zisťovania viac ako raz za tri roky s výnimkou, ak si to potreba štatistických a iných druhov informácií vyžaduje inak.
- Podporiť zachovanie pracovných miest počas zníženej ekonomickej aktivity (rôzne fiškálne výhody pre zamestnávateľov)
- Navrhujeme „motivovať“ súdy urýchliť vydanie rozhodnutia vo veci samej napríklad aj zmenou zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, ktorou by sa prijali nasledovné opatrenia. V prípade, ak od zaplatenia súdneho poplatku za návrh na začatie konania do 1. termínu pojednávania uplynú napríklad viac ako 3 mesiace, účastníkom konania sa vráti 50 % zo všetkých zaplatených poplatkov.

Princíp 5) Verejné obstarávanie a štátna pomoc - prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP, uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP.

- Zavádzať pravidlá transparentnosti na centrálnej úrovni i na úrovni regiónov – samospráv, prijať efektívny zákon o verejnom obstarávaní, prijať účinné opatrenie na obmedzenie korupcie a klientelizmu, úradníkom zodpovedným za obstarávanie zvýšiť osobnú zodpovednosť, zmluvy so štátom a obcami zverejňovať.
- Vytvoriť väčší priestor pre uplatnenie kritérií kvality v procese obstarávania, najmä v prípade dodávky služieb. Súčasná legislatívna prax spojená s výrazným preferovaním kritéria ceny spôsobuje problémy pri výbere najvhodnejšej ponuky z hľadiska požiadaviek zákazky. Na druhej

strane kvalitné ponuky podnikateľov bývajú často neúspešné z dôvodu predloženia lacnejšej ale menej kvalitnej ponuky.

- Analyzovať dopad existujúcich programov štátnej pomoci MSP a prispôbiť podmienky ich poskytovania potrebám MSP.
- Školiť verejných obstarávateľov s cieľom zvýšiť kvalitu obstarávania, a to nielen z hľadiska formálnosti, ale i hospodárnosti.
- Určiť limit pre podiel malých podnikov na zákazkách hradených z verejných financií na 30 %, ako je to bežné v krajinách Európy. Toto by zároveň pomohlo odstrániť korupciu pri zadávaní zákaziek z verejných financií. Objektívnymi súťažnými podmienkami by sa umožnil úspech aj malým podnikom a živnostníkom. Finančné prostriedky z verejných zdrojov by mohli byť motorom tohto segmentu – subjekty malého podnikania by zamestnávali viac pracovníkov, platili by dane, odvody, rozvíjali by sa.
- Požiadavka na najnižšiu cenu pri verejnom obstarávaní vytvára priestor pre nepoctivé podnikanie. Pri verejnom obstarávaní stavebných prác navrhujeme zakázať ako jediné kritérium najnižšiu cenu, pokiaľ súťažné dielo nie je definované podrobným projektom, presným a vyčerpávajúcim výkazom výmer a riadnou realizačnou dokumentáciou alebo kvantitatívne a kvalitatívne vyčerpávajúcim popisom diela. Používanie najnižšej ceny ako jediného a rozhodujúceho kritéria pre víťaza výberového konania na stavebné dielo je metóda deformujúca tento segment trhu.
- Vylúčiť zo súťaže ponuky s najvyššou a najnižšou cenou. Toto pravidlo je aplikované v mnohých krajinách EÚ za účelom eliminácie extrémnych variantov.
- V záujme vylepšenia súčasného systému zverejňovania možnosti získavania štátnej podpory navrhujeme vytvoriť samostatný webový portál, na ktorom bude možné vyhľadať konkrétny typ štátnej podpory podľa rôznych kritérií ako predmet podnikania, región, výška a druh podpory a podobne.
- Uskutočňovať praktické školenia pre MSP zamerané na znižovanie miery technických a formálnych nedostatkov pri procese VO z ich strany, pravidelné zverejňovanie najčastejších nedostatkov pri procese VO spolu s praktickými radami a odporúčaniami pre MSP/ podnikateľov.

Princíp 6) Financie - uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií.

- Zlepšiť poskytovanie informácií o finančnej podpore pre MSP a výraznejšie prezentovať existujúce programy podpory na miestnej, národnej či európskej úrovni.
- Vo väčšej miere zabezpečovať podporu pre oblasť podnikania formou návratných foriem pomoci, ktoré majú výrazne nižší deformačný účinok na hospodársku súťaž.
- Vo väčšej miere zameriavať pozornosť na financovanie začínajúcich a malých podnikateľov, finančnú pomoc formou grantov resp. úverov dopĺňať poskytovaním vzdelávacích a poradenských služieb a navzájom tieto podpory prepájať.
- Posilnením a lepším prepojením existujúcich finančných podporných programov (štrukturálne fondy, záručné a úverové programy SZRB, EXIMBANKY SR, NARMSP, úverové linky komerčných bánk financované z EIB, program SlovSEFF), ako aj pripravovanej iniciatívy JEREMIE zabezpečiť účinnú podporu pre jednotlivé kategórie MSP. Osobitný dôraz je potrebné smerovať na uľahčenie prístupu k financiám pre začínajúcich podnikateľov a mikropodnikateľov, ktorí predstavujú kategórie podnikateľov najviac postihnuté zlyhaním trhu. Pravidelne prehodnocovať potrebu doplnenia zdrojov do týchto programov.
- Pre nastavenie efektívnej podpory MSP z prostriedkov štrukturálnych fondov v programovom období 2014 – 2020 vykonať analýzy trhu, identifikovať trhové medzery a potrebu financovania pre jednotlivé kategórie podnikov. Na základe toho identifikovať a pripraviť finančné nástroje

založené na vhodnej kombinácii návratnej a nenávratnej podpory s cieľom eliminovať medzery na trhu a vytvoriť podmienky pre zlepšenie konkurencieschopnosti MSP.

- Zlepšiť finančnú situáciu MSP prostredníctvom podpory potenciálnych investorov, aby investovali alebo požičali finančné zdroje začínajúcim podnikateľom a podnikom prostredníctvom úľavy na dani, ktorú by si investor mohol uplatniť vo výške 2,5 % z výšky úveru. Výhodou takejto schémy je jednoduchý princíp fungovania, ktorý len minimálne zatažuje štátny rozpočet a vhodne stimuluje trhové prostredie (fungujúci model napr. Win-Win úvery v Belgicku).
- Zvážiť vytvorenie podpornej schémy na preplácanie pohľadávok malých a stredných podnikateľov, ktoré majú voči štátnym inštitúciám a ostatným subjektom s účasťou štátu. Pomocou tejto schémy by bolo podnikateľovi preplatená podstatná časť hodnoty pohľadávky (napr. 80 %). Toto opatrenie by umožnilo podnikateľovi naďalej rásť, keďže financie by mal k dispozícii a neboli by blokové vo forme pohľadávok (fungujúci model napr. podporná schéma Casheo v Belgicku).
- Podporiť vytvorenie pozície tzv. úverového ombudsmana pre uľahčenie dialógu/komunikácie medzi MSP a úverovými inštitúciami.
- Vytvoriť schémy pôžičiek a mikropôžičiek so zapojením súkromných a bankových zdrojov, ktoré by rešpektovali osobitosti rodinného podnikania, t.z. poskytovali by dlhodobé zdroje za prijateľný úrok.

Princípy 7 a 10) Jednotný trh a internacionalizácia - nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh, povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov.

- Zvýšiť úroveň informovanosti podnikateľov o príležitostiach, ktoré ponúka jednotný trh a naďalej stimulovať MSP k internacionalizácii svojej činnosti.
- Rozširovať podporu exportu v komoditnej ako aj v teritoriálnej štruktúre s dôrazom na trhy s obchodným potenciálom pre expanziu slovenských MSP.
- Výraznejšie podporovať poradenstvo a vzdelávanie o možnostiach podnikania na trhoch EÚ a trhoch tretích krajín, zamerané na riešenie technických prekážok obchodu a zvyšovanie úrovne manažmentu exportujúcich MSP. Nedostatočné skúsenosti so zahranično-obchodnými transakciami, nedostatočné znalosti trhu a príslušných predpisov, získania obchodných partnerov, financovania exportu a pod. predstavujú výrazné bariéry pre internacionalizáciu MSP.
- V prípade podpory zameranej na akvizičnú činnosť umožniť čerpanie prostriedkov podnikateľským združeniam a zväzom, ktoré môžu poskytovať servis MSP pri organizácii výstav najmä v spoločných expozíciách a dokážu využiť prostriedky efektívnejšie a komplexnejšie.
- Zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských podnikov na zahraničných trhoch prostredníctvom podpory na znižovanie domácej energetickej a surovinovej náročnosti výroby a zvyšovanie pridanej hodnoty produktov a služieb.
- Vo väčšej miere využiť skúsenosti veľkých podnikov so zahraničnoobchodnými aktivitami k posilneniu internacionalizácie MSP.
- Podporiť export exportujúcich firiem efektívnou proexportnou politikou štátu a kapitálovo posilniť Eximbanku a Slovenskú záručnú a rozvojovú banku.
- Zjednodušenie prístupu k slovenským technickým normám - podpora zriaďovania INFOPOINT-ov sprostredkujúcich prístup na čítanie plnotextového znenia STN v študovniach univerzít a vysokých škôl alebo, prípadne v podnikateľských centrách.
- Zaradenie kontroly elektronického podnikania do programov dohľadu nad trhom kompetentných orgánov, kontrola a postihovanie nepoctivých praktík pri elektronickom podnikaní (osoby nedodržiavajúce predpisy získavajú konkurenčnú výhodu oproti čestným podnikateľom).

Princíp 8) Zručnosti a inovácie - podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií.

- Zvýšiť úroveň informovanosti podnikateľov o význame inovačných aktivít pre MSP.
- Systémovo podporiť regionálne samosprávy a regionálne štruktúry vytvorené v predchádzajúcich obdobiach na podporu inovácií (napr. technologické inkubátory) s cieľom podpory inovatívnych nápadov, šírenia dobrých skúseností a rozvoja celoživotného vzdelávania (ako súčasť budovania znalostnej ekonomiky a spoločnosti).
- Uplatniť účinnejšie motivačné nástroje na trvalé zvyšovanie inovačnej aktivity podnikateľského sektora.
- Zavádzať do praxe nástroje na podporu užšej kooperácie medzi súkromným sektorom a akademickou sférou/výskumom s využitím najlepších príkladov z EÚ.
- Podporovať zakladanie klastrových organizácií, čo prinesie zvýšenie inovačnej kapacity firemných členov klastrových organizácií a bude stimulovať rozvoj sektora MSP.
- Pomocou inovatívnych finančných nástrojov podporovať expanzné a inovatívne aktivity firiem s rastovým potenciálom. V tomto zmysle pripravovať aj opatrenia pre budúce programové obdobie pomoci EÚ.
- Prehodnotiť priority štátnej vedeckej a technickej politiky a stanoviť optimálny počet prioritných smerov výskumu a vývoja v súlade s očakávaným hospodárskym rastom. Koncentrovať prostriedky štátu do oblastí výskumu a vývoja, kde je možné dosiahnuť medzinárodne akceptovateľné a reálne výsledky. Reálne výsledky pravidelne verifikovať so zámermi.
- Prehodnotiť systém podpory aplikovaného výskumu a vývoja zo zdrojov štrukturálnych fondov EÚ a zabezpečiť porovnateľné podmienky pre využívanie týchto zdrojov organizáciami všetkých sektorov vedy a techniky, vrátane organizácií podnikajúcich v oblasti vedy a techniky.
- Zvyšovanie informovanosti o možnostiach ochrany duševného vlastníctva a transferu technológií najmä v prostredí výskumu a vývoja, sprehľadnenie systému ochrany duševného vlastníctva a podpora zriaďovania a činnosti centier pre technologický transfer.

Princíp 9) Životné prostredie - umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti.

- Zlepšiť informačnú podporu podnikateľských subjektov v oblasti ochrany životného prostredia a environmentálneho manažmentu.
- Zvyšovanie povedomia o zelenom podnikaní ako o podnikaní s vysokou pridanou hodnotou vo väzbe na koncept CSR.
- Podporovať zavádzanie zeleného verejného obstarávania v nadväznosti na Oznámenie Európskej komisie KOM(2008)400. Je to proces, v ktorom sa verejné orgány snažia obstarávať tovary, služby a práce so zníženým dopadom na životné prostredie počas celého ich životného cyklu, v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou, ktoré by boli inak obstarané.
- Rozvoj programov vzdelávania na všetkých úrovniach – aj v oblasti celoživotného vzdelávania so zameraním na ekológiu.
- Zvýšiť mieru stability a kontinuity environmentálnych stratégií v širšom politickom a spoločenskom kontexte.
- Zlepšenie infraštruktúry pre zavádzanie ekoinovácií v podnikateľskom prostredí, osobitne v sektore MSP.
- Podporovať zavádzanie environmentálnych manažérskych systémov EMS, EMAS a environmentálneho označovania produktov v malých a stredných podnikoch ako nástroja umožňujúceho znižovať negatívne environmentálne vplyvy.

- Výraznejšie propagovať potrebu realizácie energetických úspor a presadzovať zníženie energetickej náročnosti výroby v sektore malých a stredných podnikov.
- Efektívnejšie poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom v oblasti environmentálnej legislatívy (na príklade stránky <http://www.go-eco.sk/>).
- Zaviesť stimuly na podporu ekologických produktov a čistej produkcie v prostredí MSP.
- Zvýšiť povedomie o implementácii stratégie Európa 2020 so zameraním na životné prostredie a zodpovedné podnikanie (CSR) v podmienkach SR.
- Zvyšovanie informovanosti podnikateľov o udeľovaní environmentálnych značiek na výroby, sprehľadnenie a zefektívnenie rozsahu aplikácie environmentálneho označovania produktov, informačná kampaň pre verejnosť, ktorá by mala podnietiť podporovanie dobrovoľného dodržiavania environmentálnych predpisov a noriem.

5. Vyhodnotenie programov a aktivít na podporu MSP

V súvislosti s potrebou monitorovania uplatňovania iniciatívy SBA v podmienkach SR, ktorá je súčasťou úloh Vyslanca pre MSP, je prehľad realizovaných opatrení spracovaný v rozdelení podľa jednotlivých princípov SBA, tak aby bolo možné identifikovať jednotlivé opatrenia z hľadiska ich príspevku/ podpory k princípom SBA.

SBA pozostáva zo súboru 10 princípov, ktoré majú uľahčiť pochopenie a implementáciu politik na úrovni EÚ i členských štátov. Ku každému princípu sa viaže súbor politických opatrení, ktorými sa dané zásady implementujú na úrovni Spoločenstva i jednotlivých členských štátov:

Tab. č. 5.1: Popis princípov SBA a súvisiace politické opatrenia

I Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie

EÚ a členské štáty by mali vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie. Musia sa lepšie starať o budúcich podnikateľov, predovšetkým rozvíjaním záujmu o podnikanie a podnikateľského talentu, zvlášť u mladých ľudí a žien, a zjednodušením podmienok na prevody podnikov.

II Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu.

III Vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“

EÚ a členské štáty by mali vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“, v návrhoch právnych predpisov zohľadňovať charakteristické črty MSP a zjednodušiť existujúce regulačné prostredie.

IV Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

EÚ a členské štáty by mali zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP a čo najviac im uľahčili život predovšetkým výraznou podporou riešení, ktoré ponúkajú elektronická štátna správa a jednotné kontaktné miesta.

V Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP

EÚ a členské štáty by mali prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP.

Mali by využiť kódex najlepšej praxe, ktorý obstarávateľom poradí ako uplatňovať rámec ES pre verejné obstarávanie tak, aby MSP uľahčil účasť na verejnom obstarávaní.

V snahe zaujať stanovisko k prípadom zlyhania trhu, ktorým musia MSP počas svojej existencie čeliť, by mali lepšie využívať možnosti, ktoré ponúkajú pravidlá udeľovania štátnej pomoci v Spoločenstve v súvislosti s podporou začínajúcich MSP a poskytovaním stimulov existujúcim MSP.

VI Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií

EÚ a členské štáty by mali uľahčiť MSP prístup k financiám, najmä k rizikovému kapitálu, mikroúverom a mezzaninovému financovaniu a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií.

VII Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh

EÚ a členské štáty by mali nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh, predovšetkým zdokonalením systému správy a informovanosti v súvislosti s politikou jednotného trhu, zlepšením zastúpenia záujmov MSP pri príprave noriem a uľahčením prístupu MSP k patentom a ochranným značkám.

VIII Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií

EÚ a členské štáty by mali podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií. Mali by nabádať MSP na investície do výskumu a ich účasť v programoch podpory vedy a výskumu, nadnárodnom výskume, zoskupovaní a aktívnej správe práv duševného vlastníctva malými a strednými podnikmi.

IX Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti

EÚ a členské štáty by mali umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti Mali by poskytovať viac informácií, odborných poznatkov a finančných stimulov, aby bolo možné naplno využiť príležitosti na nové „zelené“ trhy a zvýšiť energetickú efektívnosť, sčasti prostredníctvom implementácie systémov environmentálneho manažérstva v MSP.

X Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov

EÚ a členské štáty by mali povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov mimo územia EÚ, predovšetkým prostredníctvom podpory zameranej na špecifický trh a obchodných školení.

5.1 Princíp 1 - Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie

Na zavádzaní SBA Princípu 1 do praxe sa pomocou rôznych programov a aktivít spolupodielali: Ministerstvo hospodárstva SR, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 1 v roku 2012 bolo: 101 925 759 Eur.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre priemysel, energetiku, teplárstvo, plynárstvo, ochranu a racionálne využívanie nerastných surovín, stratégiu tvorby a realizácie inovácií v uvedených oblastiach; pre podporu malého a stredného podnikania, stratégiu tvorby a podporu podnikateľského prostredia, vnútorný obchod, zahraničný obchod, ochranu spotrebiteľa, BOZP v baníctve, puncovníctvo, skúšanie drahých kovov, kontrolu zákazu vývoja, výroby, skladovania, použitia a obchodu s chemickými zbraňami a prekurzormi, koordináciu hospodárskej mobilizácie, privatizáciu majetku štátu.

Jedným zo strategických zámerov rezortu hospodárstva je **podpora tvorby podnikateľského prostredia** ako súčasť hospodárskej stratégie a politiky. Hlavným mechanizmom pre vznik a rozvoj priemyselnej výroby so zameraním na perspektívne a moderné odvetvia je konkurencieschopnosť v oblasti inovácie podnikov a investícia do vzdelávania mladých ľudí. Konkrétnou aktivitou v tomto smere je pravidelná organizácia celoštátnej prezentačnej výstavy výrobkov žiakov stredných odborných škôl **Mladý tvorca 2012**, ktorá sa uskutočnila v dňoch 19. - 21. 04. 2012 v areáli Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra, š. p. Hlavným cieľom jubilejného 20. ročníka výstavy bolo spropagovať stredoškolské odborné vzdelávanie a predstaviť výsledky nadobudnutých odborných vedomostí a získaných praktických zručností žiakov stredných odborných škôl a zároveň inšpirovať žiakov základných škôl a ich rodičov pri výbere budúceho povolania. V tomto roku sa okruh tradičných sprievodných podujatí výstavy rozšíril o **seminár Kariérne poradenstvo**, ktorý bol primárne určený **pre výchovných poradcov** zo základných škôl, ktorí vo významnej miere usmerňujú žiakov a ich rodičov pri výbere budúceho povolania. Týmto podujatím organizátori reagovali na jeden z najzávažnejších problémov stredoškolského vzdelávania, ktorým je nedostatočný záujem uchádzačov o štúdium technických odborov a odborov pripravujúcich na remeselnú činnosť. Na seminári sa zúčastnilo cca 270 účastníkov.

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

SARIO je príspevkovou organizáciou MH SR financovanou zo zdrojov štátneho rozpočtu. Agentúra SARIO si za jeden zo svojich základných cieľov kladie zvyšovanie životnej úrovne občanov Slovenska prostredníctvom zvyšovania zamestnanosti a znižovaním regionálnych rozdielov. V rámci podpory rozvoja investícií a obchodu zabezpečuje propagáciu výhod slovenského podnikateľského a investičného prostredia, získava investorov, organizuje aktivity na podporu obchodu so zahraničím, poskytuje konzultačnú činnosť. Medzi jej ďalšie aktivity patrí aj účasť na všeobecných a špecializovaných výstavách a veľtrhoch, realizácia obchodných misií v zahraničí, prijímanie zahraničných misií, vzdelávacie programy pre exportérov a poskytovanie poradenských služieb v tuzemsku a v zahraničí.

Agentúra SARIO nie je poskytovateľom podpory, ale okrem iného vypracúva odborné posudky k investičným zámerom spoločností, ktoré sa uchádzajú o investičnú pomoc v zmysle Zákona č. 561/2007

Z. z. o investičnej pomoci. Táto podpora nie je obmedzená veľkosťou uchádzača, tzn. schéma je otvorená pre malé a stredné, ale aj veľké podniky. V oblasti podpory investícií na Slovensku SARIO poskytuje investičné služby a aktuálne informácie o podnikateľskom prostredí pre domácich aj zahraničných investorov, zabezpečuje výber najvhodnejších lokalít a nehnuteľností pre implementáciu investičných zámerov. V roku 2012 SARIO prostredníctvom sekcie Investičných projektov úspešne ukončilo 18 investičných projektov v objeme 466 mil. Eur, ktoré spolu vytvoria približne 3 200 pracovných miest.

V rámci podpory malých a stredných podnikov agentúra SARIO organizovala v roku 2012 Slovenský Start-up rozvojový program, ktorý slúžil ako podpora pre mladé inovatívne a technicky orientované slovenské podniky v oblasti vysokých technológií (high-tech) a výskumu a vývoja. V rámci tohto programu SARIO v roku 2012 podporilo nasledovné spoločnosti: Monogram Interactive, s.r.o., Websupport, s.r.o., Work in Field, s.r.o., Studentive, s.r.o., foretaster, s.r.o., 24B, s.r.o., Forsys a.s. a QUADISYS s.r.o. Išlo o uhradenie oprávnených nákladov týchto spoločností, ktoré im vznikli počas jednotlivých termínov „Slovak Start Up Development Program“ (max. 4 350 Eur) za podmienky, že budú konať podľa zmluvných podmienok.

❖ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre pracovnoprávne vzťahy, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, inšpekciu práce, stratégiu zamestnanosti, koordináciu jej tvorby a politiku trhu práce, sociálne poistenie, štátne sociálne dávky, sociálnoprávnu ochranu detí, sociálnu kuratelú a koordináciu štátnej rodinnej politiky.

Aktívna politika trhu práce sa v roku 2012 realizovala predovšetkým prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“). Uchádzačom o zamestnanie, záujemcom o zamestnanie, zamestnancom a zamestnávateľom boli za účelom umiestnenia a udržania na trhu práce prostredníctvom zákona o službách zamestnanosti poskytované viaceré nástroje aktívnych opatrení na trhu práce. **Z pohľadu rozvoja podnikateľského prostredia, prioritne MSP, boli v roku 2012 najzaujímavejšie nasledovné nástroje podpory (celkovo vo výške 85 295 758,91 Eur):**

Tab. č. 5.2: Realizácia vybraných nástrojov aktívnych opatrení trhu práce za rok 2012

Nástroj AOTP	Počet vytvorených-obsadených PM, resp. počet zaradených osôb, resp. počet podporených PM	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (v Eur)
Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)	8 690	29 389 692,77
Príspevok na zamestnávanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (§ 50)	599	1 457 117,78
Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami (§ 50a)	2 451	10 431 464,48
Príspevok na podporu vytvárania a udržania pracovných miest v sociálnom podniku (§ 50c)	139	863 400,24
Príspevok na zriadenie chránenej dielne a chráneného pracoviska (§ 56)	2 026	17 656 995,37
Príspevok na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní (§ 56a)	453	884 807,85
Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti (§ 57)	536	4 741 475,46
Príspevok na činnosť pracovného asistenta (§ 59)	601	4 098 860,86
Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (§ 60)	6 013	15 771 944,10
Spolu	21 508	85 295 758,91

Zdroj: ÚPSVaR

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49) sa poskytuje na úhradu nákladov, súvisiacich so samostatnou zárobkovou činnosťou. Z hľadiska podpory vytvárania pracovných miest napomáha uchádzačom o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) vstup na trh práce ako podnikateľom. V roku 2012 bolo prostredníctvom tohto príspevku podporené vytvorenie a obsadenie 8 690 pracovných miest, čo bolo o 3 581 menej ako v roku 2011. Z celkového počtu bol príspevok poskytnutý 4 046 znevýhodneným UoZ (47 % z celkového počtu podporených UoZ), najväčší podiel predstavovali dlhodobí evidovaní UoZ (2 533 t. zn. 29 % z celkového počtu podporených UoZ). Príspevok využilo 3 352 žien (38,6 % z celkového počtu podporených UoZ). Celková dohodnutá suma bola 29 389 692,77 Eur, čo bolo o 12 493 499,13 Eur menej ako v roku 2011. Najviac vytvorených pracovných miest bolo v Žilinskom kraji 1 577, čo predstavuje 18 % z celkového počtu vytvorených pracovných miest formou samozamestnania.

Pomoc poskytovaná mikro, malým a stredným podnikom je zo MPSVR SR ako Riadiaceho orgánu pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZaSI) poskytovaná prostredníctvom Národných projektov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) a prostredníctvom dopytovo-orientovaných projektov sprostredkovateľských orgánov pod riadiacim orgánom, ktorými sú Sociálna implementačná agentúra a Fond sociálneho rozvoja. Pomoc podnikom bola poskytovaná v rámci príslušných schém štátnej pomoci. **MPSVR SR poskytlo v roku 2012 štátnu pomoc v celkovej výške 31,59 mil. Eur.** Zo zdrojov Európskej únie bolo poskytnutých 22,73 mil. Eur, čo predstavuje 71,95% z celkového objemu štátnej pomoci poskytnutej rezortom. Objem pomoci poskytnutej z vlastných zdrojov bol v celkovej výške 8,86 mil. Eur, čo predstavovalo približne 28,05% z celkového objemu poskytnutej pomoci. Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej v roku 2012 MSP tvoril 52,64 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci poskytnutej MPSVR SR.

Tab. č. 5.3: Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa veľkostných kategórií podnikov za rok 2012 v Eur

		Celková štátna pomoc	31,59 mil. Eur	%
Pomoc podnikom	z toho MSP	Pomoc pre mikropodniky	0,98 mil. Eur	3,10 %
		Pomoc pre malé podniky	2,01 mil. Eur	6,36 %
		Pomoc pre stredné podniky	13,64 mil. Eur	43,18 %
	Pomoc pre veľké podniky		14,96 mil. Eur	47,36 %

Pomoc pre MSP bola poskytovaná najmä podľa Schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti (X 754/2009) v rámci realizácie Národných projektov ÚPSVaR; podľa Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009) v rámci dopytovo-orientovaných projektov Sociálnej implementačnej agentúry.

Poskytnutá pomoc na zamestnanosť

V roku 2012 prišlo k výraznému zníženiu poskytnutej štátnej pomoci na podporu zamestnanosti oproti roku 2011 približne o 81,74% (to je o 4,63 mil. Eur), čo bolo dôsledkom **ukončenia poskytovania pomoci** v zmysle podmienok Dočasného rámca Spoločenstva pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy v rámci Schémy pre dočasné poskytovanie malej pomoci v Slovenskej republike počas trvania finančnej a hospodárskej krízy č. **N 222/2009 (všeobecná schéma)** a nerealizovania opatrení na podporu tvorby a udržania pracovných miest v období finančnej a hospodárskej krízy zo strany ÚPSVaR a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré boli financované prevažne zo štátneho rozpočtu.

Pomoc na podporu zamestnanosti bola aj v roku 2012 prioritne realizovaná predovšetkým v rámci minimálnej pomoci prostredníctvom Národných projektov ÚPSVaR, nakoľko dovoľuje viacero možností na realizáciu nových opatrení na podporu udržania zamestnanosti, tvorby a udržania nových, resp. existujúcich pracovných miest, ktoré takto môžu reflektovať na aktuálnu potrebu trhu práce, a to nielen v čase finančnej a hospodárskej krízy.

Štátna pomoc bola poskytnutá v rámci opatrenia – **Schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti (X 754/2009)** v celkovom objeme 0,90 mil. Eur, z toho objem pomoci poskytnutej z štátneho rozpočtu bol v celkovej výške 0,14 mil. Eur, čo predstavuje približne 15 % z celkového objemu poskytnutej pomoci. V porovnaní s rokom 2011 sa pomoc v roku 2012 poskytnutá podľa tejto schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti znížila o 0,09 mil. Eur. Štátna pomoc na podporu

zamestnanosti podľa tejto schémy bola v roku 2012 poskytovaná v rámci Národných projektov ÚPSVaR, pričom podpora bola poskytnutá v rámci uvedenej schémy podľa článku 42, „**Pomoc na kompenzáciu dodatočných nákladov spojených so zamestnávaním pracovníkov so zdravotným postihnutím**“ a podľa článku 41 „**Pomoc na zamestnávanie pracovníkov so zdravotným postihnutím vo forme mzdových dotácií**“. Pomoc bola poskytnutá 93 oprávneným prijímateľom pomoci a predstavovala približne 2,85 % z celkovej pomoci poskytnutej rezortom MPSVR SR. V 92 prípadoch boli podporené MSP, **pomoc pre MSP predstavovala 0,89 mil. Eur.** Účelom pomoci bola predovšetkým podpora SP, a to na podporu zamestnanosti v zmysle zákona o službách zamestnanosti, so zameraním na tvorbu a udržanie nových pracovných miest s dôrazom na skupiny UoZ - občanov so zdravotným postihnutím, t.j. na podporu tvorby nových pracovných miest, udržanie existujúcich pracovných miest, a taktiež podpora nových príležitostí pre pracovníkov so zdravotným postihnutím, a kompenzácia dodatočných nákladov spojených so zamestnávaním pracovníkov so zdravotným postihnutím.

Tab. č. 5.4: Schéma štátnej pomoci na podporu zamestnanosti (X 754/2009)

Pomoc na zamestnanosť	Celková pomoc na zamestnanosť		0,90 mil. Eur	%		
	z toho	Ústredie PSVR	0,90 mil. Eur	100 %		
	MPSVR SR/ SORO	0 mil. Eur	0 %			
Forma pomoci	nenávratný finančný príspevok					
Opatrenie Schéma štátnej pomoci na podporu zamestnávania (X 754/2009)	Podľa typu podniku		Počet príjemcov	0,90 mil. Eur	Podiel v %	
	z toho MSP	Mikropodniky	74	0,73 mil. Eur	80,65%	
		Malé podniky	9	0,05 mil. Eur	5,93 %	
		Stredné podniky	9	0,11 mil. Eur	12,61 %	
		Veľké podniky	1	0,01 mil. Eur	0,81 %	
	z toho	Podľa NUTS II		Podľa NUTS III	0,90 mil. Eur	Podiel v %
		Bratislavský kraj	Bratislavský kraj		0 mil. Eur	0 %
			Trnavský kraj		0 mil. Eur	0 %
			Trenčiansky kraj		0 mil. Eur	0 %
		Západné Slovensko	Nitriansky kraj		0 mil. Eur	0 %
Žilinský kraj				0,09 mil. Eur	10 %	
Stredné Slovensko		Banskobystrický kraj		0,10 mil. Eur	11,11 %	
		Prešovský kraj		0 mil. Eur	0 %	
	Košický kraj		0,71 mil. Eur	78,89 %		
Východné Slovensko						
Forma pomoci	nenávratný finančný príspevok (ESF + štátny rozpočet)					

Poskytnutá pomoc na vzdelávanie

Prostredníctvom štátnej pomoci na podporu vzdelávania pre MSP v zmysle Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009) v rámci dopytovo orientovaných projektov Sociálna implementačná agentúra podporila v rámci dopytovo orientovaných projektov aktivity, ktoré boli zamerané na adaptabilitu zamestnancov na nové trhové prostredie formou vzdelávacích aktivít, školení, prípadne celých kurzov. Vzdelávacie aktivity mali vo všetkých projektoch všeobecný charakter, žiaden projekt sa nezamerával na špecifické vzdelávanie.

V rámci tejto schémy štátnej pomoci bola štátna pomoc poskytnutá 184 príjemcom v celkovom objeme 25,84 mil. Eur, z toho bola poskytnutá pomoc vo výške 3,87 mil. Eur zo štátneho rozpočtu, čo predstavuje približne 14,98 % z celkového objemu poskytnutej pomoci. Z celkového objemu poskytnutej pomoci v rámci tejto schémy tvorí **pomoc poskytnutá pre malé a stredné podniky 61% (15,74 mil. Eur)** a pre veľké podniky 39% (10,10 mil. Eur).

Tab. č. 5.5: Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009)

Opatrenie Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009)	Podľa typu podniku		Počet prijemcov	25,84 mil. Eur	Podiel v %
	z toho	MSP	Mikropodniky	2	0,25 mil. Eur
		Malé podniky	24	1,96 mil. Eur	7,59 %
		Stredné podniky	95	13,53 mil. Eur	52,36 %
		veľké podniky	63	10,10 mil. Eur	39,1%
	Podľa NUTS II		Podľa NUTS III	25,84 mil. Eur	Podiel v %
z toho	Bratislavský kraj		Bratislavský kraj	0,37 mil. Eur	1,46 %
	Západné Slovensko		Trnavský kraj	1,81 mil. Eur	7 %
			Trenčiansky kraj	3,64 mil. Eur	14,1 %
			Nitriansky kraj	2,49 mil. Eur	9,63 %
	Stredné Slovensko		Žilinský kraj	2,56 mil. Eur	9,91 %
			Banskobystrický kraj	4,51 mil. Eur	17,45 %
	Východné Slovensko		Prešovský kraj	5,42 mil. Eur	20,95 %
			Košický kraj	5,04 mil. Eur	19,5 %
Forma pomoci	nenávratný finančný príspevok (ESF + štátny rozpočet)				

Efektívnosť poskytnutej pomoci MSP

Poskytovanie pomoci v roku 2012 bolo ešte stále podmienené pretrvávajúcou krízou, keď zamestnávateľia prehodnocovali a racionalizovali počty svojich zamestnancov, čo malo dopad na zamestnanosť a na zvyšovanie počtu evidovaných nezamestnaných. Štátna pomoc na podporu zamestnanosti, na podporu vzdelávania bola naďalej realizovaná najmä v rámci AOTP podľa zákona o službách zamestnanosti. Príslušné AOTP, v rámci ktorých bola pomoc poskytnutá, boli v roku 2012 realizované prostredníctvom Národných projektov ÚPSVaR a tiež prostredníctvom regionálnej investičnej pomoci.

Pomoc na podporu zamestnanosti bola v roku 2012, rovnako ako v roku 2011, realizovaná predovšetkým v rámci minimálnej pomoci prostredníctvom národných projektov ÚPSVaR, nakoľko pomoc *de minimis* dáva viacero možností na realizáciu nových opatrení na podporu udržania zamestnanosti, tvorby a udržania nových, resp. existujúcich pracovných miest, ktoré takto reflektujú na aktuálne potreby trhu práce, nielen v čase hospodárskej krízy. Poskytovaná štátna pomoc v rámci výziev pre dopytovo-orientované projekty na podporu vzdelávania zamestnancov prostredníctvom všeobecného vzdelávania napomohla najmä zvýšeniu kvalifikácie zamestnancov, zvýšeniu ich profesionálnych zručností a tým k zvýšeniu profesionality výkonu zamestnancov a budovaniu ľudských kapacít. Zároveň tak podporila u týchto občanov udržanie sa na trhu práce a uľahčenie vstupu na trh práce v budúcnosti. Najväčší podiel štátnej pomoci v rámci výziev pre dopytovo orientované projekty smeroval do Košického, Prešovského a Banskobystrického samosprávneho kraja.

5.2 Princíp 2 - Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu

V roku 2012 neboli identifikované žiadne programy a aktivity zamerané na uplatňovanie tohto princípu.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 2 v roku 2012 bolo: 0 Eur.

5.3 Princíp 3 - Vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“

V roku 2012 neboli identifikované žiadne programy a aktivity zamerané na uplatňovanie tohto princípu.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 3 v roku 2012 bolo: 0 Eur.

5.4 Princíp 4 - Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

Na zavádzaní SBA Princípu 4 do praxe sa pomocou rôznych programov a aktivít spolupodieľali: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo hospodárstva SR a Štatistický úrad SR.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 4 v roku 2012 bolo: 0 Eur.

❖ Ministerstvo vnútra SR

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy okrem iných oblastí aj pre všeobecnú vnútornú správu, registráciu niektorých právnických osôb, o ktorých to ustanoví zákon, živnostenské podnikanie a koordináciu výkonu štátnej správy.

Obvodné (živnostenské) úrady v postavení **jednotných kontaktných miest** (ďalej len JKM) v rámci výkonu štátnej správy na úseku poskytovaných služieb spojených so začatím podnikania slovenských a zahraničných fyzických osôb a právnických osôb na území Slovenskej republiky (v právnom rámci transponovanej legislatívy EÚ) plnia úlohy miesta, na ktorom možno zároveň obstaráť služby spojené:

- so získaním živnostenského oprávnenia na podnikanie podľa živnostenského zákona,
- so získaním iného ako živnostenského oprávnenia na podnikanie podľa iného osobitného predpisu ako je živnostenský zákon,
- s podaním návrhu na zápis do obchodného registra všetkých právnických a fyzických osôb, ktoré sa povinne zapisujú do obchodného registra,
- so splnením registračných a oznamovacích povinností podnikateľov voči daňovým orgánom v právnom rámci zákona o daňovom poriadku,
- so splnením oznamovacích povinností spojených s prihlásením sa do systému povinného zdravotného poistenia voči zdravotným poisťovniam v právnom rámci zákona o zdravotnom poistení,
- so získaním údajov od Generálnej prokuratúry SR, Registra trestov SR potrebných na posúdenie splnenia povinnosti bezúhonnosti povinného okruhu osôb,
- so zabezpečením údajov s identifikáciou podnikateľských subjektov na účely štatistickej evidencie v právnom rámci zákona o štátnej štatistike,
- splnením so zákonom určených podmienok odbornej a inej spôsobilosti voči autorizovaným orgánom pred získaním podnikateľského (živnostenského) oprávnenia a
- splnením so zákonom stanoveného okruhu tzv. odkladných podmienok, ktoré je potrebné splniť pred začatím podnikania.

Obvodný (živnostenský) úrad v postavení JKM zároveň plní úlohu:

- Notifikačného miesta, ktoré vyplýva zo smernice EP a R 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu voči príslušným orgánom EÚ,
- miesta na ktorom je možné a potrebné v určenom rozsahu splniť povinnosti spojené s možnosťou cezhraničného poskytovania na území Slovenskej republiky oprávnenou osobou a
- miesta plniaceho úlohy a vykonávajúceho práva spojené s mechanizmom fungovania tzv. IMI systému v územnej pôsobnosti vnútorného trhu EÚ (voči príslušným orgánom členských štátov EÚ).

Od 01. 01. 2012 je možné všetky funkcionality **JKM využívať aj elektronicky** a doklady (ohlásenia) predkladať elektronicky podpísané zaručeným elektronickým podpisom. Súčasťou elektronických služieb JKM od 01. 01. 2012 je aj možnosť elektronickej úhrady správneho a súdneho poplatku. Pri elektronickej ohlásení voľnej živnosti a žiadosti o výpis zo živnostenského registra pri použití ZEPu sa neplatí správny poplatok.

Za rok 2012 bolo prostredníctvom JKM poslaných **16 868 elektronických podaní**, čo predstavuje 29 % zo všetkých ohlásení živností v roku 2012. Z deviatich existujúcich elektronických služieb využili žiadatelia sedem. Najčastejšie využívanou elektronickej službou bolo Ohlásenie voľnej, remeselnej alebo viazanej živnosti - právnická osoba (79 %).

❖ Štatistický úrad SR

Oblasť štátnej štatistiky patrí do kompetencie Štatistického úradu SR, ktorý je ústredným orgánom štátnej správy SR. Právnu základňu činnosti ŠÚ SR predstavuje zákon NR SR č. 540/2001 o štátnej štatistike.

V súvislosti s odporúčaním SBA nepožadovať od MSP informácie, ktorými už verejná správa disponuje, pokiaľ ich nie je potrebné aktualizovať, **neboli počnúc kalendárnym rokom 2011 štatistickými zisťovaniami v mesačnej a štvrtročnej periodicite oslovené** fyzické osoby zapísané v živnostenskom registri, alebo podnikajúce podľa iného ako živnostenského zákona, s výnimkou fyzických osôb s počtom zamestnancov 20 a viac. Údaje o tomto segmente podnikateľov ŠÚ SR získava z administratívnych zdrojov. Povinnosť poskytovať administratívne zdroje Štatistickému úradu SR pre štátne a verejnoprávne inštitúcie vyplýva z § 13 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení zákona č. 55/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov.

ŠÚ SR v skupine malých podnikov (do 20 zamestnancov) realizuje **výberové štatistické zisťovania**, v rámci ktorých sú podniky zaradované do výberového súboru v súlade s princípmi rotácie spravodajských jednotiek vo výberovom súbore. Aplikuje sa **náhodný výber s rotáciou**, čo v praxi znamená každoročnú obmenu jednej tretiny jednotiek. Periodicita zaradenia jednotky do súboru spravodajských jednotiek je ovplyvnená aj počtom jednotiek v danej stratifikačnej vrstve, v ktorej sa jednotka nachádza. Uplatňovaný spôsob zaradovania spravodajských jednotiek do výberových zisťovaní, v rámci ktorého dochádza ku každoročnej obmene jednej tretiny jednotiek výberového súboru vo vrstvách s dostatočným počtom subjektov nie je v súlade s odporúčaním SBA nezaraďovať mikropodniky (do 9 zamestnancov) do štatistických zisťovaní častejšie ako raz za tri roky.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Ministerstvo hospodárstva SR sa v rámci prispôsobovania činností orgánov verejnej správy potrebám MSP v sledovanom roku podieľalo na zavádzaní zásady „iba raz“ do praxe. V zmysle podmienok poskytnutia pomoci v rámci OP KaHR totiž žiadateľ predkladá dokumenty len raz. Riadiaci orgán OP KaHR začal v priebehu roka 2012 pracovať na systéme tzv. centrálného dožadovania dokladov, cieľom ktorého je znižovať administratívnu náročnosť pre žiadateľa v súvislosti s predkladaním dokladov pre poskytnutie pomoci. Prvým krokom bolo uzavretie dohody o spolupráci so Sociálnou poisťovňou (SP), na základe ktorej MH SR a podriadené organizácie vykonávajúce schvaľovanie žiadostí o NFP získali prístup do informačného systému SP pre účely overovania prípadných nedoplatkov žiadateľov a prijímateľov na odvody SP. Žiadatelia tak nebudú v budúcnosti musieť predkladať písomné potvrdenie zo SP.

5.5 Princíp 5 - Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP

Na zavádzaní SBA Princípu 5 do sa praxe pomocou rôznych programov a aktivít spolupodieľali: Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Slovenská agentúra pre cestovný ruch, Úrad pre verejné obstarávanie a Úrad vlády SR.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 5 v roku 2012 bolo: 81 564 520,70 Eur.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Podpora rozvoja strategických investícií – Investičné stimuly

V slovenskom právnom poriadku sú podmienky poskytovania investičnej pomoci upravené zákonom č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o investičnej pomoci“). Podľa § 4 ods. 4 zákona o investičnej pomoci sa minimálna výška na obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku v priemyselnej výrobe pre investičný zámer realizovaný malým podnikom alebo stredným podnikom znižuje na polovicu.

Tab. č. 5.6: Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci

Priemyselná výroba	Minimálna výška investície		Podiel nového technologickeho zariadenia	Krytie vlastným imanom	
	Veľký podnik	MSP		Veľký podnik	MSP
Nižšia než celoslovenský priemer	10 mil. Eur	5,0 mil. Eur	60 %	5,0 mil. Eur	2,5 mil. Eur
Vyššia než celoslovenský priemer	5 mil. Eur	2,5 mil. Eur	50 %	2,5 mil. Eur	1,25 mil. Eur
Aspoň o 50% vyššia než celoslovenský priemer	3 mil. Eur	1,5 mil. Eur	40 %	1,5 mil. Eur	0,75 mil. Eur

Podľa § 2 ods. 2 nariadenia vlády SR č. 481/2011 Z. z., ktorým sa ustanovuje maximálna intenzita investičnej pomoci a výška investičnej pomoci podľa formy investičnej pomoci a miery nezamestnanosti v okresoch podľa jednotlivých regiónov SR, ak je investičný zámer s oprávnenými nákladmi do 50 mil. Eur realizovaný malým podnikom alebo stredným podnikom, možno intenzitu investičnej pomoci podľa prílohy č. 1 zvýšiť pre malé podniky o 20 % a pre stredné podniky o 10 %.

V roku 2012 nebola vládou SR schválená investičná pomoc pre investičný zámer realizovaný malým podnikom alebo stredným podnikom. V roku 2012 však bola poskytnutá investičná pomoc **schválená v predošlých rokoch**. Štátna pomoc bola poskytnutá **dvom subjektom** zaradeným do kategórie MSP v celkovej výške **2,38 mil. Eur**.

Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast

Cieľom podpory v rámci OP KaHR je zachovať a ďalej rozvíjať konkurencieschopný a efektívne vyrábajúci potenciál priemyselnej výroby, energetiky, ako aj potenciál cestovného ruchu a ďalších vybraných služieb v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja, a tak účinne prispievať k zvyšovaniu ekonomickej výkonnosti Slovenska ako celku a znižovaniu disparít ekonomickej výkonnosti v regiónoch SR. Pozornosť je venovaná podpore aktivít s pozitívnym dopadom na zamestnanosť a inovačný rozvoj.

Pre OP KaHR boli pôvodne určené finančné prostriedky z ERDF vo výške 772 mil. Eur. V roku 2010 bola však táto suma navýšená o 5 mil. Eur z dôvodu realokácie z Operačného programu Informatizácia spoločnosti. Dňa **16. mája 2012** bolo prijaté uznesenie vlády SR č. 191 knávrhu realokácie finančných prostriedkov v rámci OP NSRR na roky 2007 – 2013 na financovanie opatrení na podporu riešenia nezamestnanosti mladých ľudí a zintenzívnenie podpory MSP. Za týmto účelom bol schválený návrh na realokáciu finančných prostriedkov celkovo z 3 OP, z toho z dvoch OP bolo do OP KaHR realokovaných 225 mil. Eur. Revízia OP KaHR bola schválená Rozhodnutím EK č. C (2012) 7070 dňa 4.10.2012, na základe ktorej predstavuje celkový objem alokovaných finančných prostriedkov z ERDF pre OP KaHR na 968,25 mil. Eur. Celková alokácia z ERDF zdrojov a povinného spolufinancovania z národných verejných zdrojov pre OP KaHR tak po realokácii predstavuje spolu sumu **1 139 mil. Eur**.

K 30. 06. 2012 bolo v zmysle správy o strategickom hodnotení OP KaHR¹² **zmluvne viazaných 60,70 % alokovaných zdrojov**, celková úroveň čerpania bola na úrovni 34,78 % alokovaných zdrojov. Najvyššiu mieru čerpania vo výške 44,55 % vykazovala Prioritná os 3 so zameraním na cestovný ruch. Naopak, najnižšiu mieru čerpania vykazovalo Opatrenie 2.2 (podpora budovania a modernizácie verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky pre verejný sektor), v percentuálnom vyjadrení 23,43 %. Ostatné prioritné osi a opatrenia vykazujú približne rovnakú mieru čerpania, ktorá sa pohybuje v rozmedzí od 30 % do 50 %.

OP KaHR podporuje **oblasť malého a stredného podnikania** najmä prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov pozostávajúcich z finančných zdrojov ERDF, ktoré sú spolufinancované zdrojmi štátneho rozpočtu. V celom OP KaHR bolo k 31. 12. 2012 podporených 826 projektov a z tohto počtu projektov je **736 venovaných práve podpore MSP** (v celkovom objeme finančných prostriedkov takmer **407 mil. Eur**). Znamená to, že takmer 90% z podporených projektov OP KaHR sú projekty na podporu MSP a tieto významnou mierou prispievajú k napĺňaniu cieľov stanovených v rámci celého OP KaHR. V roku 2012 bol za opatrenia OP KaHR, v rámci ktorých sa podporuje MSP (okrem MSP môžu byť podporené aj veľké podniky) prostredníctvom príslušných schém štátnej pomoci a pomoci *de minimis*, vyplatený nenávratný finančný príspevok v celkovom objeme **102 030 016 Eur**.

¹² Zdroj: „Strategické hodnotenie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast“, dostupné na <http://www.nsrr.sk/aktuality/&id=906&page=7>

V roku 2012 bol za opatrenia OP KaHR, v rámci ktorých sa podporuje MSP (okrem MSP môžu byť podporené aj veľké podniky) prostredníctvom príslušných schém štátnej pomoci a pomoci *de minimis*, vyplatený nenávratný finančný príspevok v objeme **89 203 921 Eur**.

Tab. č. 5.7.: Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR pre MSP v roku 2012

Opatrenia Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	Čerpanie spolu (Eur)	Čerpanie MSP (Eur)	Podiel čerpania MSP (%)
Prioritná os 1 - opatrenie 1.1 07K 0E 01 Inovácie a technologické transfery	55 597 245	43 473 936	78,2
Prioritná os 1 - opatrenie 1.3 07K 0E 02 Podpora inovačných aktivít v podnikoch	2 044 850	1 983 220	97,0
Prioritná os 2 - opatrenie 2.1 07K 01 0D Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	19 160 085	18 518 929	96,7
Prioritná os 3 - opatrenie 3.1 07K 03 0D Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	25 227 836	25 227 836	100
SPOLU	102 030 016	89 203 921	87,4

Jedným zo základných vykazovaných výsledkov intervencií je počet novovytvorených pracovných miest priamo v prostredí MSP. V rámci relevantných prioritných osí OP KaHR bolo ku koncu roka 2012 vytvorených takmer **1 800 nových pracovných miest v MSP**. Najväčšou mierou k tejto hodnote prispeli projekty zamerané na inovácie a konkurencieschopnosť. Oblasť cestovného ruchu je druhou najvýznamnejšou oblasťou, ktorá nepriamo podporuje tvorbu nových pracovných miest. Ku koncu roka 2012 sú prijímatelia v rámci OP KaHR **zmluvne zaviazaní vytvoriť takmer 4 000 nových pracovných miest**. Tieto nové pracovné miesta vznikajú najmä v období dopadu t.j. po ukončení realizácie projektov. Predbežné vyhodnotenie výziev, ktoré sú aktuálne v schvaľovacom procese, indikuje tvorbu ďalších nových pracovných miest (rádovo tisíce) v rámci MSP, ktoré prispievajú k zníženiu miery nezamestnanosti na Slovensku.

Z hľadiska podrobnej analýzy celkového aktuálneho stavu implementácie OP KaHR vyplýva určité **riziko nenaplnenia ukazovateľov** sledujúcich tvorbu nových pracovných miest, ktoré sa k 30.06.2012 pohybovalo okolo 49 % cieľovej hodnoty. Ide však prevažne o dopadové ukazovatele, ktoré sa budú naplňovať až po ukončení realizácie projektov. Riziko nenaplnenia existuje aj pri ukazovateľoch „Počet podporených projektov“ a „Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom“ ktorých hodnoty k 30.06.2012 dosiahli iba 39,11 %, resp. 33,18 % plánovanej hodnoty.¹³

Jednotlivé výzvy v rámci operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast sú okrem tejto podkapitoly zaradené i do podkapitol **5.5** (za MDVRR SR), **5.7** a **5.8**. Celkový prehľad o vyhlásených výzvach, podpísaných zmluvách a čerpaní od začiatku realizácie OP KaHR do 31.12.2012 tvorí tabuľkovú prílohu č. 5 tohto dokumentu.

Opatrenie 1.2 - Podpora spoločných služieb pre podnikateľov

- **Výzva KaHR-12VS-0801 „Podpora budovania hnedých priemyselných parkov“** – výzva verejný sektor s indikatívnou alokáciou 46 471 486,42 Eur.

Z celkovo 9 prijatých žiadostí o NFP bolo schválených a zazmluvnených 5 žiadostí o NFP, konkrétne: „Mestský hnedý priemyselný park Bardejov“, „Priemyselný park v meste Gelnica“, „Hnedý priemyselný park Stropkov - I. etapa“, „Hnedý priemyselný park Tornaľa“ a „Mestský priemyselný a technologický park Trnava“. Do 31. 12. 2012 bol 1 projekt riadne ukončený a 4 projekty sú v realizácii. Podľa posledných dodatkov k zmluvám o NFP bolo k 5 zazmluvneným projektom celkové zazmluvnené NFP v sume 34 210 452,79 Eur. Celková výška čerpaného NFP k 31. 12. 2012 dosiahla sumu 27 603 484,63 Eur.

- **Výzva KaHR-12VS-0901 „Podpora budovania hnedých a zelených priemyselných parkov“** – výzva verejný sektor s indikatívnou alokáciou 50 000 000,00 Eur.

V danej výzve bolo z celkovo prijatých 20 žiadostí o NFP schválených a zazmluvnených 6 žiadostí o NFP,

¹³ Podrobnejšie informácie o aktuálnom stave implementácie OP KaHR sú dostupné v dokumente „Strategické hodnotenie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast“

konkrétne: „Výstavba a revitalizácia infraštruktúry hnedého priemyselného areálu na výrobo-servisný priemyselný park, Levice“, „Revitalizácia hnedej priemyselnej zóny v obci Švedlár“, „Priemyselný park Palárikovo“, „Hnedý priemyselný park Krompachy“ a „Hnedá priemyselná zóna Levoča - Juh“. Do 31.12.2012 bolo 6 projektov v realizácii. Podľa posledných dodatkov k zmluvám o NFP bolo k 6 zazmluvneným projektom celkové zazmluvnené NFP v sume 43 172 070,06 Eur. Celková výška čerpaného NFP k 31.12.2012 dosiahla sumu 9 735 823,279 Eur.

Tab. č. 5.8: Prehľad výziev v rámci opatrenia 1.2 OP KaHR k 31. 12. 2012 (Eur)

Výzvy	Výška žiadaného príspevku (NFP)	Výška neschváleného žiadaného príspevku (NFP)	Výška schváleného príspevku (NFP)	Výška zazmluvnených prostriedkov (NFP)	Výška vrátených prostriedkov (NFP)	Výška čerpania projektov (NFP)
K a H R - 12VS-0801	63 048 120,66	25 927 880,53	37 120 240,13	34 210 452,79	0,00	27603 484,63
K a H R - 12VS-0901	140 146 152,80	92 210 957,16	47 935 195,64	43 172 070,06	0,00	9 735 823,279
Spolu	203 194 273,46	118 138 837,69	85 055 435,77	77 382 522,85	0,00	37 339 307,91

❖ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

V zmysle zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR riadi a usmerňuje poskytovanie podpôr v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a rybnom hospodárstve z prostriedkov štátneho rozpočtu a vykonáva finančné riadenie podpôr poskytovaných z Európskych poľnohospodárskych fondov okrem Európskeho fondu pre rybne hospodárstvo. Všetky podporné mechanizmy v sektore pôdohospodárstva **administruje Pôdohospodárska platobná agentúra**.

V rámci **Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013** je pre malé a stredné podniky možné čerpať podporu v rámci nasledovných opatrení:

- 123 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva (intenzita pomoci je 50% z oprávnených výdavkov v cieľi Konvergencia a 40% v ostatných oblastiach). Podpora pre MSP v rámci tohto opatrenia je vymedzená prostredníctvom stanovenia konečného prijímateľa podpory. Jedná sa o právnické a fyzické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES).

V roku 2012 boli v rámci tohto opatrenia vyhlásené dve výzvy a uzatvorených bolo 33 zmlúv o poskytnutí NFP. Termín na predkladanie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ŽoNFP), v rámci výzvy vyhlásenej v decembri 2012 bol do 03. 05. 2013, z tohto dôvodu nie je ešte možné určiť presný počet podporených podnikov, nakoľko Pôdohospodárska platobná agentúra vyhodnocuje prijaté ŽoNFP.

- 311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam - aj v prípade implementácie prostredníctvom osí 4 LEADER (intenzita pomoci je 50% z oprávnených výdavkov v cieľi Konvergencia). Podpora pre MSP v rámci tohto opatrenia je vymedzená prostredníctvom stanovenia konečného prijímateľa podpory. Jedná sa o právnické a fyzické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES).

V roku 2012 nebola vyhlásená žiadna výzva, avšak v tomto roku boli uzatvorené tri zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z poslednej výzvy, ktorá bola vyhlásená v roku 2010.

- 313A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu (intenzita pomoci je 50% z oprávnených výdavkov v cieľi Konvergencia a 30% v ostatných oblastiach). V rámci tohto opatrenia sú malé a strední podnikatelia definovaní ako fyzické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti cestovného ruchu.

Výzva na predkladania (ŽoNFP) bola vyhlásená v decembri 2012 Termín na predkladanie ŽoNFP bol do 17. 05. 2013, z tohto dôvodu nie je ešte možné určiť presný počet podporených podnikov, nakoľko

prijaté ŽoNFP, vyhodnocuje Pôdohospodárska platobná agentúra. **V rámci Programu rozvoja vidieka bol v roku 2012 vyplatený finančný príspevok MSP vo výške 53 936 684,70 Eur.**

Tab. č. 5.9: Podpora MSP v roku 2012 z PRV SR 2007-2013

Opatrenie	Počet podporených MSP v roku 2012 (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2012)					Celkový vyplatený fin. príspevok z PRV SR 07-13 v Eur pre MSP v roku 2012
	celkom	mikro podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky*	
123 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov LH	53	13	18	21	1	22 411 441,09
311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	108	0	91	17	0	31 525 243,61
311 cez os 4 Leader Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	0	0	0	0	0	0,00
313A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	0	0	0	0	0	0,00
Spolu	161	13	109	38	1	53 936 684,70

V rámci **Operačného programu Rybné hospodárstvo SR 2007-2013 (OPRH)** je možné podporovať mikropodniky, malé a stredné podniky najmä z opatrení 2.1 Investície do akvakultúry a 2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh. Intenzita pomoci závisí od veľkosti podniku žiadajúceho o podporu, pričom mikropodnikom a malým podnikom môže byť poskytnutý NFP z verejných zdrojov až do výšky 60% a stredným podnikom do výšky 50% z celkových oprávnených výdavkov. V roku 2012 bola v rámci opatrenia 2.1 uzatvorená 1 zmluva, kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval **243 270,06 Eur**, pričom táto suma ešte nebola vyplatená. V rámci opatrenia 2.2 nebola v roku 2012 uzatvorená žiadna zmluva v oblasti MSP.

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre dráhy a dopravu na dráhach, cestnú a kombinovanú dopravu, pozemné komunikácie, vnútrozemskú plavbu a prístavy, námornú plavbu, civilné letectvo, pošty, telekomunikácie, verejné práce, stavebný poriadok a územné plánovanie okrem ekologických aspektov, stavebnú výrobu a stavebné výrobky, tvorbu a uskutočňovanie bytovej politiky, poskytovanie štátnej prémie k stavebnému sporeniu a štátneho príspevku k hypotekárnym úverom, cestovný ruch, energetickú hospodárnosť budov a tvorbu a uskutočňovanie politiky mestského rozvoja. Zároveň koordinuje prípravu politik regionálneho rozvoja a plní funkciu štátneho dopravného úradu a námorného úradu.

Podporou cestovného ruchu sú aktivity na zvýšenie počtu domácich a zahraničných návštevníkov, predĺženie ich pobytu na území SR a zvýšenie ich prínosu pre ekonomiku. Od účinnosti zákona č. 91/2010 Z. z. o **podpore cestovného ruchu** do 31. 12. 2012 bolo na MDVRR SR zaregistrovaných 34 oblastných organizácií cestovného ruchu a 4 krajské organizácie cestovného ruchu. Členmi oblastných organizácií cestovného ruchu je 235 miest a obcí a **406 podnikateľských subjektov**. V zmysle zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu bola zo štátneho rozpočtu zmluvne **poskytnutá dotácia na podporu projektov** v cestovnom ruchu - oblastným organizáciám vo výške 2 962 060,64 Eur a krajským organizáciám vo výške 319 242 Eur.

Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR) je štátna príspevková organizácia špecializovaná na marketing a štátnu propagáciu cestovného ruchu Slovenskej republiky. Vykonáva marketing cestovného ruchu na celoštátnej úrovni, poskytuje informácie o možnostiach cestovného ruchu na Slovensku, propaguje Slovensko ako cieľovú krajinu cestovného ruchu, prispieva k tvorbe pozitívneho obrazu Slovenska v zahraničí a podporuje predaj produktov cestovného ruchu Slovenskej republiky. SACR je oprávnená vykonávať oficiálne zastúpenia v zahraničí a vytvárať detašované pracoviská v tuzemsku a v zahraničí.

SACR plní aj funkciu Sprostredkovateľského orgánu pod Riadiacim orgánom pre **OP KaHR 2007 – 2013**, v rámci ktorého zabezpečuje implementáciu Prioritnej osi 3 – Cestovný ruch, Opatrenie 3.1 - Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu a Opatrenie 3.2 - Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácie regiónov a Slovenska. **V roku 2012 bola poskytnutá pomoc pre MSP vo výške 25 227 836 Eur.**

Tab. č. 5.10: Prehľad výziev a zmluvne viazaných projektov administrovaných SACR¹⁴

Kód výzvy	Druh podpory	Počet zmluvne viazaných projektov	Zmluvne viazaný NFP / Výška zazmluvneného NFP upraveného Dodatkom (v Eur)
K a H R - 31SP-0801	Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	19	68 141 609,57
K a H R - 31DM-0801	Schéma na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu (schéma pomoci de minimis)	16	2 815 996,32
K a H R - 31SP-0802	Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	6	19 075 050,86
K a H R - 31DM-0902	Schéma na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu (schéma pomoci de minimis)	42	16 921 890,87
K a H R - 31SP-1101*	Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	0*	36 000 000,00**
K a H R - 31SP-1201***	Schéma štátnej pomoci na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu do ucelených produktov cestovného ruchu s celoročným využitím	0*	50 000 000,00**
Spolu všetky výzvy		83	106 954 547,62****

* Prebieha proces konania o žiadostiach o nenávratný finančný príspevok

** Plánovaná výška zazmluvnených NFP v roku 2013 pre danú výzvu

*** Termín uzávierky výzvy bol stanovený na 26.4.2013

**** k dátumu 31.12.2012

K 31.12.2012 bolo vyhlásených celkovo šesť výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, ukončených boli päť výziev, v jednom prípade prebieha proces konania o žiadostiach o nenávratný finančný príspevok.

- V rámci Opatrenia 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu v OP KaHR 2007 – 2013 bola 16. 12. 2011 vyhlásená výzva (KaHR-31SP-1101) na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (NFP). Uzávierka výzvy bola 23. 07. 2012. Prijatých bolo 288 žiadostí o NFP v sume 162 mil. Eur. Na výzvu je alokovaných 36 mil. Eur. V súčasnosti sa pripravujú zmluvy s úspešnými žiadateľmi.
- V rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR bola v roku 2012 vyhlásená jedna výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (kód výzvy KaHR-31SP-1201) a to 21. 12. 2012. Výzva bola uzavretá 26.04.2013. Prijatých bolo takmer 239 žiadostí v sume 130 mil. Eur. Na túto výzvu je alokovaných 50 mil. Eur. Počet podporených MSP bude známy až po vyhodnotení celého procesu a uzatvorení zmlúv o poskytnutí NFP.

❖ Úrad pre verejné obstarávanie

Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) je v zmysle zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie (VO). V rámci svojich aktivít vydáva Vestník verejného obstarávania, ktorý je elektronicky prístupný na stránke ÚVO.

ÚVO na svojej internetovej stránke pravidelne zverejňuje svoje rozhodnutia vydané v rámci dohľadu nad VO, svoje metodické usmernenia, ako aj najčastejšie nedostatky v procese VO zo strany verejných obstarávateľov, v ktorých **poukazuje na neprimerané finančné požiadavky** alebo neprimerané požiadavky na odbornú spôsobilosť. Touto aktivitou pripomína obstarávateľom ich povinnosť vyhýbať sa neprimeraným finančným požiadavkám a požiadavkám na odbornú spôsobilosť.

ÚVO obstarávateľov ďalej nabáda, aby, pokiaľ je to možné, rozdeľovali zákazky na viacero častí. Vo viacerých svojich rozhodnutiach Úrad **označil za neprípustné spájanie v rámci jednej zákazky** napr. tovarov, ktoré spolu vzájomne nijako nesúviseli alebo tovarov a stavebných prác, ktoré spolu nesúviseli. ÚVO vo svojich rozhodnutiach odporúča rozdeliť zákazku na viacero častí alebo ich obstarávať v samostatných zákazkách.

Zamestnanci úradu sa zúčastňujú školení zameraných na oblasť verejného obstarávania, v rámci ktorých informujú o neprimeraných požiadavkách verejných obstarávateľov, **uvádzajú príklady dobrej praxe** a podporujú účastníkov, aby si vzájomne vymieňali svoje skúsenosti. Táto aktivita má za cieľ podporovať konštruktívny dialóg a vzájomné porozumenie medzi MSP a veľkými zadávateľmi.

Štatistické vyhodnotenie procesu verejného obstarávania za rok 2012¹⁵

V roku 2012 bolo spolu ukončených 7 813 postupov na základe ktorých boli uzavreté zmluvy v hodnote 4 039,165 mil. Eur. Nadlimitné obstarávanie s počtom 1 033 (13,2 %) ukončených postupov predstavovalo hodnotu zmlúv 3 300,822 mil. Eur (81,7 %). Podlimitné obstarávanie s počtom 1 908 (24,4 %) ukončených postupov bolo v hodnote zmlúv 441,387 mil. Eur (11,0 %). Podprahové obstarávanie s počtom 4 872 (62,4 %) ukončených postupov bolo v hodnote zmlúv 296,956 mil. Eur (7,3 %). Zrušených bolo 939 vyhlásených postupov verejného obstarávania.

Podľa **regionálneho členenia** Slovenskej republiky pripadá na Bratislavský kraj 51,6 % hodnoty uzavretých zmlúv verejného obstarávania, na Trnavský kraj 2,7 %, Trenčiansky kraj 7,5 %, Nitriansky kraj 7,0 %, Žilinský kraj 7,7 %, Banskobystrický kraj 5,5 %, Prešovský kraj 4,8 % a Košický kraj 13,2 %. Na Slovenskú republiku pripadá 79,5 % a na zahraničie 20,5 % hodnoty uzavretých zmlúv.

Podľa **druhu vlastníctva** a hodnoty zmlúv verejného obstarávania pripadá na súkromný sektor až 83,6 % hodnoty uzavretých zmlúv vo verejnom obstarávaní, na verejný sektor 2,4 %, na podnikateľské subjekty so sídlom v zahraničí 12,1 % a na zatiaľ nezistené vlastníctvo firiem 1,9 %. Podľa právnej formy pripadá na právnické osoby 90,9 % hodnoty zmlúv verejného obstarávania, na fyzické osoby 7,2 % a na zahraničné organizácie a iné nezistené subjekty 1,9 %.

Podľa **veľkosti podniku**, t. j. podľa počtu zamestnancov pripadá na veľké podniky (250 a viac zamestnancov) 13,9 %, na stredné podniky (50 až 249 zamestnancov) 23,8 %, na malé podniky (0 až 49 zamestnancov) 59,7 % a podnikateľské subjekty so sídlom v zahraničí a iné nezistené subjekty 2,6 % z počtu postupov verejného obstarávania. **Na malé a stredné podniky**, ktoré uspeli v procese verejného obstarávania a uzavreli zmluvy s verejnými obstarávateľmi, obstarávateľmi a inými subjektmi, pripadá **50,4 % hodnoty zmlúv**, na veľké podniky pripadá 29,0 % hodnoty zmlúv verejného obstarávania a na zahraničné organizácie a iné nezistené subjekty pripadá 20,6 %.

❖ Úrad pre normalizáciu metrologiu a skúšobníctvo SR

Úrad pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť technickej normalizácie, metrologie, kvality, posudzovania zhody a akreditácie orgánov posudzovania zhody. ÚNMS SR vypracúva koncepciu štátnej politiky, vykonáva metodickú činnosť a dozerá na plnenie úloh v oblasti normalizácie, metrologie, kvality, posudzovania zhody a akreditácie orgánov posudzovania zhody.

V roku 2012 sa ÚNMS SR vo vzťahu k MSP zameria na monitorovanie uplatňovania princípu vzájomného uznávania slovenskými regulačnými autoritami a kontinuálne poskytovanie informácií o technických požiadavkách na výrobky v SR a jednotlivých členských krajinách EÚ. V roku 2012 poskytlo **Národné kontaktné miesto pre výrobky**, zriadené na ÚNMS SR, informácie o technických predpisov a požiadaviek na výroby, vrátane predpisov upravujúcich požiadavky predchádzajúceho schvaľovania v 168 prípadoch. Od podnikateľov pochádzalo 85% z týchto žiadostí, vo veľkej väčšine od MSP.

V oblasti normalizácie sa ÚNMS SR v spolupráci so Slovenským ústavom technickej normalizácie (SÚTN) zameria na nasledovné opatrenia:

- **Prehodnotenie možnosti znížiť poplatky** za prístup k normám prostredníctvom STN-online.

¹⁵ Zdroj: „Informácia o celkovom štatistickom vyhodnotení procesu verejného obstarávania za rok 2012“

dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/statistika-2012>

Obchodný model STN-online bol v priebehu roka viackrát prehodnocovaný, poplatky sú diferencované podľa individuálnych požiadaviek používateľov. Členovia technických komisií majú v rozsahu svojej práce bezodplatný prístup k návrhom noriem. Prehodnotenie poplatkov pre používateľov všeobecne bude znamenať potrebu komplexnej zmeny modelu financovania. Základná informácia o normách, vrátane ich štruktúry a členenia a abstrakt je v rámci stránky www.sutn.sk poskytovaná bezodplatne.

- **Prehodnotiť zloženie národných technických komisií (TK)** pri SÚTN.

Zloženie TK je upravované ich štatútom a rokovacím poriadkom, berúc do úvahy vývoj právneho rámca pre normalizáciu v EÚ. V roku 2012 bolo preverených 98 TK, 48 subkomisií a 5 pracovných skupín s primeraným zastúpením zainteresovaných skupín. V zmysle štatútu je členstvo bezodplatné a otvorené každej zainteresovanej skupine. V priebehu roka 2012 nebolo odmietnuté členstvo žiadnemu zástupcovi z radov MSP a z radov MSP bolo 41 nových členov TK. V rámci medzinárodnej spolupráce im boli poskytnuté príspevky na zasadnutia TC/SC v sume 4 000 Eur (18 expertov).

- **Rozšírenie funkcionality STN-online** o možnosť získavania informácií o zmenách a nahradzujúcich normách prostredníctvom e-mailovej notifikácie k už zakúpeným normám a naďalej voľné sprístupňovanie abstraktov STN.

V priebehu roka 2012 bola aktualizovaná databáza STN-online o možnosť získavania informácií o zmenách a nahradzujúcich normách prostredníctvom e-mailovej notifikácie, čo zjednodušilo MSP sledovanie platnosti noriem v sústave STN.

Okrem vyššie uvedeného bola na web stránke SÚTN vytvorená **samostatná sekcia pre MSP**¹⁶, kde sú umiestnené všetky aktuálne informácie v oblasti normalizácie slúžiace potrebám MSP, vrátane prepojenia na portál **CEN/CENELEC Helpdesk**¹⁷, ktorý poskytuje poradenstvo a informácie na podporu MSP v oblasti technickej normalizácie. ÚNMS SR a SÚTN sa spolupodieľali i na organizácii odborných podujatí (Fórum normalizácie, Svetový deň normalizácie) a poskytovali prednášky pre odbornú verejnosť. Cieľom týchto podujatí bolo zvýšiť povedomie o národných a európskych normách a podporiť účasť podnikov na normalizačnom procese.

❖ Úrad vlády SR

Úrad vlády SR okrem plnenia úloh spojených s odborným, organizačným a technickým zabezpečovaním činnosti vlády je ústredným orgánom štátnej správy pre kontrolu plnenia úloh súvisiacich s výkonom štátnej správy a pre kontrolu vybavovania petícií a sťažností, kontroluje plnenie úloh z uznesení vlády, koordinuje plnenie úloh v oblasti informatizácie spoločnosti a koordinuje i využívanie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie.

ÚV SR v roku 2012 **poskytol štátnu pomoc** prostredníctvom Schémy štátnej pomoci na podporu malého a stredného podnikania č. X 181/2009 **v celkovej výške 0,02 mil. Eur**, z tohto 0,01 mil. Eur z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a 0,01 mil. Eur z Nórskeho finančného mechanizmu. V porovnaní s rokom 2011, sa poskytnutá štátna pomoc znížila o 0,17 mil. Eur, t.j. o 89,47%, z dôvodu realizácie už len jedného projektu v rámci vyššie uvedenej schémy. Štátna pomoc smerovala do Banskobystrického kraja a bola poskytnutá 1 oprávnenému príjemcovi spadajúcemu z kategórie MSP.

Efektívnosť štátnej pomoci poskytovanej v rámci schémy č. X 181/2009 je možné merať cez dosiahnutie plánovanej hodnoty indikátorov v rámci jednotlivých projektov, pričom v ukončených projektoch boli dosiahnuté všetky plánované hodnoty indikátorov, a teda pomoc bola efektívna v maximálnej možnej miere.

5.6 Princíp 6 - Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií

Na zavádzaní SBA Princípu 6 do praxe sa pomocou rôznych programov a aktivít spolupodieľali: MF SR - Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 6 v roku 2012 bolo: 186 798 000 Eur.

¹⁶ <http://www.sutn.sk/category.aspx?page=bc9ca0b8-a481-4945-b250-e35b93ced13b>

¹⁷ <http://www.cen.eu/cen/Services/SMEhelpdesk/Pages/default.aspx>

❖ Ministerstvo financií SR

Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť financií, daní a poplatkov, colníctva, finančnej kontroly, vnútorného auditu a vládneho auditu. MF SR je aj ústredným orgánom štátnej správy pre informatizáciu spoločnosti, koordináciu štátnej pomoci a pre oblasť cien a cenovej kontroly s výnimkou cien a cenovej kontroly tovarov ustanovených osobitným i zákonmi.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. (SZRB) je špecializovanou podpornou bankou zameranou najmä na rozvoj malého a stredného podnikania na Slovensku, podporu miest a obcí a podporu obnovy bytového fondu. Vlastníkom a jediným akcionárom banky je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom financií SR. Na plnenie svojho poslania využíva banka okrem svojich úverových produktov aj partnerskú spoluprácu s komerčnými bankami a ostatnými inštitúciami podporujúcimi cieľové segmenty.

SZRB sa v roku 2012 orientovala na podporu rozvoja a stabilizácie podnikania najmä:

- **Poskytovaním úverov** – prevažne malým a stredným podnikateľom, ale aj mestám a obciam či právnickým osobám zriadeným podľa osobitných predpisov (napr. spoločenstvám vlastníkov bytov) a
- **poskytovaním bankových záruk na úvery** – predovšetkým tým podnikateľom, ktorí nemajú dostatočné zabezpečenie za úver, alebo sú pre komerčné banky rizikovejší, ale tie majú záujem ich za určitých podmienok financovať. Základný princíp poskytovania záruk na úvery spočíva v rozložení rizika medzi SZRB, klienta a partnerský subjekt.

Priame úvery

Banka v roku 2012 schválila 584 priamych úverov v celkovom objeme 143,27 mil. Eur, pričom priemerná výška úveru bola 245 tis. Eur. Objem poskytnutých (čerpaných) priamych úverov dosiahol výšku 136,64 mil. Eur. Stav portfólia priamych úverov (vrátane postúpených pohľadávok) bez vplyvu amortizácie bol ku koncu roka 2012 vo výške 353,1 mil. Eur, čím banka zaznamenala viac ako 4 %-ný medziročný nárast portfólia. **V roku 2012 bol objem poskytnutých priamych úverov pre MSP vo výške 106 829 000 Eur.**

Tab. č. 5.11: Priame úvery (údaje len za MSP)

Obdobie	2012		2011		2010	
	Objem v tis. Eur	Počet	Objem v tis. Eur	Počet	Objem v tis. Eur	Počet
Schválené	115 738	438	124 517	614	87 695	511
Poskytnuté	106 829	531	110 983	622	84 532	532
Portfólio	260 140	1 312	235 223	1 333	201 348	1 341

Portfólio úverových programov k 31. 12. 2012:

- Priame úvery
 - Podpora financovania investičných a prevádzkových potrieb malých a stredných podnikateľov, financovanie rozvoja regiónov, miest a obcí.
- Úvery pre poľnohospodárov
 - POLNOúver – pomoc podnikateľom, ktorí žiadajú o priame platby, na preklopenie prechodného nedostatku finančných prostriedkov.
 - Úver PÓDA – predstavuje dlhodobý úver pre poľnohospodárskych prvovýrobcov na odkúpenie poľnohospodárskej pôdy, ktorú majú prevažne v prenájme.
- Obnova bytového fondu
 - Financovanie projektov zameraných na obnovu bytového domu, modernizáciu a rekonštrukciu spoločných častí, zariadení a príslušenstva bytových domov.

• Mikroúvery

- Podpora rozvoja malých podnikateľov, pomoc ženám – podnikateľkám pri rozvoji ich podnikateľských činností, zjednodušenie prístupu k úverovým zdrojom pre mladých podnikateľov, poskytovanie začiatocného kapitálu vysokoškólakom na rozvoji podnikateľskej činnosti počas štúdia alebo po jeho ukončení.

• SZRB a fondy EÚ

- Participácia na financovaní projektov podporovaných štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom. Ponuka možnosti financovania nákladov klienta na prípravu a realizáciu projektov spolufinancovaných z fondov Európskej únie.

Záručné programy

V roku 2012 banka schválila 870 záruk v celkovom objeme 86,56 mil. Eur, z čoho viac ako 86 % tvorili rýchle záruky za úvery komerčných bánk. Objem poskytnutých záruk dosiahol výšku 85,67 mil. Eur, pričom priemerná výška poskytnutej záruky bola 98,70 tis. Eur. Celková výška portfólia bankových záruk k 31. 12. 2012 bola 206,09 mil. Eur. **V roku 2012 bol objem poskytnutých záruk pre MSP vo výške 79 969 000 Eur.**

Portfólio záručných produktov k 31. 12. 2012:

• Rýchle bankové záruky

SZRB sa zaručí za úvery podnikateľov v komerčnej banke až vo výške 55 % z istiny úveru:

- v prípade záruk za úvery do 340 tisíc Eur banka spolupracuje s Tatra bankou, Slovenskou sporiteľňou, VÚB bankou, ČSOB, UniCredit Bank, VOLKSBANK, OTP bankou, Poštovou bankou, Prima bankou a Prvou stavebnou sporiteľňou,
- v prípade záruk za úvery do 1 mil. Eur banka spolupracuje so Slovenskou sporiteľňou, Tatra bankou, ČSOB, VOLKSBANK, VÚB bankou a UniCredit Bank.

• Bankové záruky na finančné úvery

- Poskytovanie aj iných typov záručných produktov na úvery pre malých a stredných podnikateľov v komerčných bankách a špeciálnych záruk pre spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov a tiež vlastníkov bytov a nebytových priestorov zastúpených správcami bytového domu a pre mestá a obce pri úveroch na výstavbu nájomných obecných domov.

Tab. č. 5.12: Bankové záruky (údaje len za MSP)

Obdobie	2012		2011		2010	
	Objem v tis. Eur	Počet	Objem v tis. Eur	Počet	Objem v tis. Eur	Počet
schválené spolu	79 969	851	84 249	1 018	69 275	844
- z toho						
<i>rýchle záruky</i>	74 588	840	80 153	1 008	64 217	834
<i>ŠFRB</i>	-	-	-	-	-	-
<i>ostatné</i>	5 382	11	4 097	10	5 058	10
Poskytnuté	79 969	851	84 263	1 018	69 680	848
Portfólio	135 758	1 353	135 028	1 379	123 068	1 181

5.7 Princíp 7 a 10 - Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh a Princíp 10 - Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov

Na zavádzaní SBA Princípov 7 a 10 do praxe sa pomocou rôznych programov a aktivít spolupodieľali: Ministerstvo hospodárstva SR, EXIMBANKA SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Úrad pre normalizáciu metrológiu a skúšobníctvo SR a partneri projektu EEN: BISS Slovakia - BIC Bratislava - koordinátor projektu, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Slovenská obchodná a priemyselná komora, RPIC Prešov, BIC Group a EurActiv.sk.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 7 a 10 v roku 2012 bolo: 131 183 000 Eur.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Oficiálna účasť SR na výstavách a veľtrhoch v zahraničí v gescii MH SR / Podpora programov rezortu MH SR - 07L04

Ministerstvo hospodárstva SR v roku 2012 pokračovalo v **podpore proexportných a marketingových aktivít** slovenských podnikateľských subjektov prostredníctvom financovania a realizácie spoločných stánkov na výstavách v zahraničí. Ministerstvo hospodárstva SR v rámci **podpory účasti na výstavách** hradilo náklady na vybudovanie spoločného slovenského stánku (prenájom plochy, výstavbu stánku a technické pripojenia), v ktorom sa mohli bezplatne prezentovať slovenské firmy z oblasti malého a stredného podnikania. V závislosti od veľkosti stánku na danej výstave (od 30 do 100 m²) sa v jednom stánku malo možnosť prezentovať od 6 do 15 firiem. Zúčastnená firma si v rámci účasti v spoločnom stánku hradila iba náklady súvisiace s účasťou jej zástupcov na výstave (ubytovanie, cestovné, stravné), prepravné náklady nadrozmerných exponátov, resp. náklady súvisiace s nadštandardnými požiadavkami na dodávateľské služby. Počet účastí na výstavách nie je obmedzený a jedna firma sa môže zúčastniť všetkých schválených výstav.

V roku 2012 sa malí a strední podnikatelia mohli formou spoločných stánkov zúčastniť na **18 výstavách v zahraničí**. Vybrané výstavy boli komoditne zamerané na oblasť strojárstva, spracovania kovov, energetiku, elektrotechniku, automobilový priemysel, chemický priemysel, stavebníctvo a zbrojársku výrobu. V roku 2012 bolo na realizáciu výstav vyčlenených **362 000 Eur**.

Účasť slovenských výrobcov na veľtrhoch, výstavách, obchodných misiách bola podporená aj výzvou v rámci OP KaHR (Podopatrenie 1.1.3) – **Výzva KaHR-113DM-1201 „Podpora účasti slovenských výrobcov na veľtrhoch, výstavách, obchodných misiách“** – Schéma na podporu medzinárodnej spolupráce (schéma pomoci de minimis) s indikatívnou alokáciou 3 000 000,00 Eur. Výzva bola vyhlásená 24. 02. 2012. Do termínu uzávierky výzvy na predkladanie žiadostí o NFP, ktorým bol 28. máj 2012, bolo na adresu SIEA doručených 54 žiadostí o NFP s celkovým žiadaným NFP 4 278 650,45 Eur, z toho 25 žiadostí o NFP vo výške 828 768,54 Eur nebolo schválených. Proces výberu žiadostí o NFP nie je ukončený.

❖ Ministerstvo financií SR

EXIMBANKA SR

Exportno-importná banka SR (EXIMBANKA SR) je špecializovaná finančná inštitúcia, ktorá bola zriadená za účelom podpory exportu slovenských výrobcov produkcie a služieb na zahraničných trhoch, v zmysle zákona č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Jej hlavným cieľom je podpora maximálneho objemu vývozu sofistikovanej produkcie najmä do krajín Európskej únie a OECD, ako aj do rozvojových krajín, pri zabezpečení návratnosti prostriedkov minimalizáciou rizík vznikajúcich z poistných, úverových, záručných a finančných operácií. EXIMBANKA SR sa v súlade s proexportnou politikou vlády SR sústreďuje na rozširovanie podpory vývozných aktivít v oblasti malých, stredných a veľkých podnikateľov s cieľom zníženia vysokej miery závislosti exportnej výkonnosti slovenskej ekonomiky od relatívne malého počtu firiem. Na strane importu je to dovoz technológií, ktoré v konečnom dôsledku umožňujú vývoz kvalitnejšej produkcie s vysokou mierou pridanej hodnoty.

Bankové činnosti

Podpora exportu prostredníctvom bankových činností dosiahla za obdobie od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2012 hodnotu 2 596 464 tis. Eur, čo predstavuje 116,89 % dosiahnutej skutočnosti roku 2011 so zvýšením o 375 238 tis. Eur. Časť tvorená veľkými klientmi činila 2 465 643 tis. Eur (94,96 %) a **segment klientov malého a stredného podnikania sa na podpore exportu podieľal hodnotou 130 821 000 Eur (5,04 %)**.

Podpora exportu za rok 2012 podľa bankových produktov v členení na veľkých klientov (VK) a segment malého a stredného podnikania (MSP) je uvedená v nasledovnej tabuľke, z ktorej je zrejmé, že klienti MSP najviac využívali priame vývozné a dovozné úvery a priame zmenkové úvery.

Tab. č. 5.13: Podpora exportu za rok 2012 podľa bankových produktov pre VK a MSP

Bankové produkty	MSP (tis. Eur)	Podiel (%)	VK (tis. Eur)	Podiel (%)	SPOLU (tis. Eur)
Priame zmenkové úvery klientom	12 235	100,00 %	0	-	12 235
Zmenkové úvery na pohľadávky z vývozu	9 949	12,41 %	70 209	87,59 %	80 158
Priame vývozné a dovozné úvery	90 103	25,13 %	268 476	74,87 %	358 579
Refinančné úvery bankám	11 089	1,41 %	776 216	98,59 %	787 305
Bankové záruky	7 445	0,55 %	1 350 742	99,45 %	1 358 187
Podpora exportu bankovými produktmi celkom	130 821	5,04 %	2 465 643	94,96 %	2 596 464

Tab. č. 5.14: Vývoj podpory exportu MSP prostredníctvom bankových produktov EXIMBANKY SR za roky 2009 – 2012

Podpora exportu MSP prostredníctvom bankových produktov EXIMBANKY SR	2009	2010	2011	2012
Podpora MSP (tis. Eur)	166 398	96 842	77 974	130 821
Podiel podpory MSP na celkovej podpore (%)	8,50 %	4,72 %	3,51 %	5,04 %

Poistovacie činnosti

Poistovacie aktivity EXIMBANKY SR sú orientované na podporu exportu slovenských podnikateľských subjektov poskytovaním poistnej ochrany exportérom voči krátkodobým, strednodobým a dlhodobým rizikám. EXIMBANKA SR sleduje podporu exportu segmentu MSP iba v oblasti poistenia krátkodobých rizík (podniky do 250 zamestnancov). Podpora exportu poistovaciami činnosťami EXIMBANKY SR dosiahla v roku 2012 hodnotu 1 060 324 tis. Eur, čo predstavuje v porovnaní so skutočnosťou roku 2011 nárast o 5,27 %.

EXIMBANKA SR aj v roku 2012 významne podporovala vývoznú činnosť malých a stredných podnikov, ktorí predstavovali až 80,74 % z celkového počtu klientov využívajúcich krátkodobé poistenie proti riziku nezaplatenia. V sledovanom období ich podiel na podpore exportu mierne narástol, exportéri sa viac orientovali na dodávky do rizikovejších teritórií a odberateľom poskytovali dlhšie splatnosti, čo sa prejavilo aj zvýšením podielu na podpore exportu aj celkovom predpísanom poistnom.

Tab. č. 5.15: Vývoj podielu segmentu MSP na podpore exportu poistovaciami činnosťami, na predpise poistného a na počte klientov za roky 2009 - 2012 v oblasti poistenia krátkodobých rizík

Podiel MSP na	2009	2010	2011	2012
- podpore exportu	21,60 %	19,32 %	21,80 %	25,61 %
- predpise poistného	26,60 %	27,59 %	33,29 %	36,55 %
- počte klientov	78,20 %	77,70 %	79,85 %	80,74 %

❖ Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVEZ SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť zahraničnej politiky a vzťahy SR k ostatným štátom, medzinárodným organizáciám a zoskupeniam a európskym inštitúciám. Ministerstvo okrem iných aktivít zabezpečuje i koordináciu presadzovania obchodno-ekonomických záujmov SR v zahraničí a jednotnú prezentáciu SR v zahraničí.

Dôležitým krokom v posilňovaní koordinovaného prístupu k podpore exportu bolo **zriadenie Rady vlády na podporu exportu a investícií (RVPEI)** v decembri 2012. RVPEI koordinuje súčinnosť všetkých aktérov aj v oblasti ekonomickej diplomacie pri presadzovaní obchodno-ekonomických záujmov a prezentácie SR v zahraničí s dôrazom na zabezpečovanie potrieb podnikateľských subjektov a teritoriálnych priorit.

Podnikateľské centrum, zriadené na MZVEZ SR od 01. 01. 2011, taktiež prispieva k väčšej prepojenosti a efektívnej synergii všetkých aktív ekonomickej diplomacie, vrátane zintenzívnenia vzájomnej spolupráce medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a podnikateľskými subjektmi. Poskytuje informácie podnikateľskej verejnosti nevyhnutné k presadzovaniu ich podnikateľských zámerov a aktivít v oblasti exportu výrobkov a služieb, vytváraniu kooperačných väzieb a zakladaniu podnikov v zahraničí. Podnikateľské centrum v roku 2012 spoluorganizovalo okružle regionálne stoly za účasti slovenských podnikateľov v rámci programu stretnutia vedúcich zastupiteľských úradov, organizovalo hospodársky deň počas celosvetového stretnutia honorárnych konzulov so slovenskými podnikateľmi, spoluorganizovalo seminár o zapájaní slovenských podnikateľov do oficiálnej rozvojovej pomoci, do rozvojových programov EÚ, ako aj internacionalizácie MSP. V roku 2012 sa za podpory MZVEZ SR uskutočnili aj nasledovné **medzinárodné inovačné fóra** s účasťou MSP:

- Švajčiarsko (09/2012),
- Dánsko (10/2012)
- Holandsko (11/2012).

Dňa 04. 10. 2012 MZVEZ SR schválilo **Koncepciu zapájania slovenských podnikateľov do rozvojovej pomoci SR**. Cieľom projektu je zvýšiť povedomie podnikateľov o rozvojovej pomoci v prioritných krajinách SR (najmä Keňa, Afganistan, Sudán, južný Balkán, krajiny Východného partnerstva). Cieľom je tiež posilniť dobré meno Slovenska v týchto krajinách, využívať prítomnosť slovenských mimovládnych organizácií pre naštartovanie podnikateľských aktivít a vytvárať tak príležitosti na zvýšenie vzájomnej obchodnej spolupráce.

❖ Enterprise Europe Network

S viac ako 600 kontaktnými miestami a takmer 4 000 skúsenými pracovníkmi v 54 krajinách je sieť Enterprise Europe Network najväčšou nielen v Európe, ale aj globálne v oblasti poskytovania odborného poradenstva a podnikateľských služieb. Na Slovensku je táto sieť reprezentovaná projektom **BISS Slovakia** (Business and Innovation Support Services in Slovakia) predloženým ako odpoveď na výzvu na podávanie návrhov programu CIP s uzávierkou v apríli 2007.

Služby Enterprise Europe Network sú dostupné pre spoločnosti všetkých veľkostí bez ohľadu na to, či pôsobia vo výrobe alebo v poskytovaní služieb, aj keď sú určené najmä pre MSP, výskumné inštitúcie, univerzity, technologické a podnikateľské centrá a inovačné rozvojové agentúry. Sieť pomáha klientom vo vyhľadávaní obchodných partnerov, najmä v krajinách, ktoré nepoznajú, zabezpečovať individuálne návštevy na mieste s cieľom zhodnotiť potreby spoločnosti a poskytnúť poradenstvo v širokej oblasti podnikateľských otázok. Dobre osvedčená databáza umožňuje rôznym kontaktným bodom zostať v neustálom spojení a zhromažďovať ponuky a žiadosti o nadviazanie partnerstva.

Cieľom Enterprise Europe Network je pomáhať najmä malým a stredným podnikom pri rozvoji svojho inovatívneho potenciálu a zvyšovaní svojich znalostí o politikách Komisie. Táto iniciatíva Európskej Komisie, poskytuje podnikateľom kontaktné miesta (*one stop shop*), na ktorých môžu hľadať rady a využívať široký rozsah ľahko dostupných služieb zameraných na podporu podnikania.

Hlavnými cieľmi siete sú:

- Posilniť synergie medzi partnermi v sieti prostredníctvom poskytovania integrovaných služieb,
- udržiavať a neustále zlepšovať prístup, blízkosť, kvalitu a profesionalitu integrovaných služieb poskytovaných sieťou,
- zvyšovať povedomie, najmä medzi MSP, pokiaľ ide o politiky Spoločenstva a služby poskytované sieťou, vrátane zvyšovania environmentálneho povedomia a ekologickej účinnosti MSP, ako aj povedomia o kohéznej politike a štrukturálnych fondoch,
- konzultovať s podnikmi a získať ich stanoviská na smerovanie politik Spoločenstva,
- zabezpečiť komplementaritu medzi sieťou a ostatnými príslušnými poskytovateľmi služieb a
- znížiť administratívnu záťaž pre všetky strany.

Za obdobie od začiatku fungovania siete (začiatok roku 2008 až po koniec roku 2012) sa podarilo slovenskému zastúpeniu dosiahnuť veľmi zaujímavé výsledky. Uvádzame hlavné ukazovatele:

- 180 lokálnych podujatí s vyše 4 500 účastníkmi,
- vyše 1000 stretnutí s novými klientmi siete a 600 hĺbkových poradenských služieb a
- 87 partnerských podujatí a podnikateľských misií s 1500 účastníkmi, 120 medzinárodných dohôd o spolupráci, čo je dvojnásobok per capita v porovnaní s priemerom EÚ.

Slovensko je v rámci siete Enterprise Europe Network prvou organizáciou, ktorá začala budovať platformu spolupracujúcich organizácií – hlavných aktérov v oblasti podpory podnikania¹⁸, ktorej cieľom je efektívnejšie poskytovanie služieb pre podnikateľov, vzájomná podpora pri propagácii, organizácii podujatí a vytváranie dialógu v oblasti medzinárodnej spolupráce, inovácií, výskumu a vývoja. Platforma funguje na báze vymieňania informácií a podujatia, ktoré sa uskutočňuje raz ročne – tzv. networkingové stretnutie.

Komplexné informácie o činnosti a službách siete Enterprise Europe Network na Slovensku sú dostupné na webovej stránke - **www.enterprise-europe-network.sk**. Slovenskí podnikatelia mali i v roku 2012 možnosť získavať aktuálne informácie priamo do ich webovej schránky. Prostredníctvom e-mailu boli registrovaní podnikatelia pravidelne informovaní o novinkách z oblasti Európskeho podnikateľského prostredia - aktuálne články, tendre a výzvy na podávanie návrhov na projekty, pripravované podujatia (školenia, semináre, informačné a konzultačné dni, tréningy pre podnikateľov, medzinárodné kooperačné podujatia a podnikateľské misie), ponuky na partnerstvo v členských aj nečlenských krajinách EÚ, ako aj nové projekty pre podnikateľov.

Aktivity realizované v roku 2012

Partneri projektu BISS Slovakia - BIC Bratislava - koordinátor projektu, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Slovenská obchodná a priemyselná komora, RPIC Prešov, BIC Group a EurActiv.sk - poskytujú nasledovné služby:

- Poskytovanie informácií a spätnej väzby, služieb na podporu internacionalizácie a podnikateľskej spolupráce.

Táto oblasť je zameraná na rozširovanie informácií a zvyšovanie povedomia o politikách a legislatíve Európskej únie, jednotnom Európskom trhu tovarov a služieb, prezentáciu Európskych iniciatív pre MSP a zisťovanie spätnej väzby od cieľových skupín, zvýšenie účasti MSP na formulácii nových politik EÚ, podpora rozvoja cezhraničných aktivít s cieľom získavania nových trhov v EÚ a v tretích krajinách, obchodnej spolupráce MSP a hľadanie adekvátnych partnerov. Predstavuje pokračovanie aktivít siete Euro info centier (EIC).

- Podpora inovácií a služby transferu technológií a know-how.
Bližšie informácie o tejto aktivite v podkapitole 5.8.
- Služby na podporu účasti MSP v Siedmom rámcovom programe EÚ pre výskum, vývoj a demonštračné aktivity (7RP).
Bližšie informácie o tejto aktivite v podkapitole 5.8.

Počet podporených MSP (a iných príjemcov) - Štatistické vyjadrenie aktivít za rok 2012

Za rok 2012 sieť Enterprise Europe Network na Slovensku podporila viac ako 3000 podnikateľov vo vyššie spomínaných oblastiach a aktivitách. Na 37 podujatiach organizovaných 6 partnermi sa zúčastnilo 1134 podnikateľov, zástupcov univerzít a verejných inštitúcií. Boli to predovšetkým semináre, tréningy, informačné dni, podnikateľské stretnutia a misie. 29 firm bolo zapojených do mechanizmov poskytovania spätnej väzby k Európskej legislatíve. Bolo poskytnutých 1288 poradenských služieb v oblasti medzinárodnej spolupráce, inovácií, transferu technológií a výskumu. Do medzinárodných podnikateľských obchodných a technologických databáz bolo na Slovensku zapojených 67 subjektov a vymenených 404 medzinárodných kontaktov medzi podnikateľmi. Všetky tieto aktivity viedli k úspešným výsledkom, čoho hlavným ukazovateľom je uzatvorenie 30 medzinárodných dohôd o spolupráci medzi slovenskými a zahraničnými podnikmi, univerzitami a výskumno-vývojovými inštitúciami (z toho 16 v oblasti obchodnej spolupráce, 10 v oblasti technologickej spolupráce a 4 subjekty boli zapojené do výskumno-vývojových projektov).

5.8 Princíp 8 - Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií

Na zavádzaní SBA Princípu 8 do praxe sa pomocou rôznych programov a aktivít spolupodieľali: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Agentúra MŠVVŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ, Agentúra na podporu výskumu a vývoja, Ministerstvo hospodárstva SR, Slovenská inovačná a energetická agentúra, Inovačný fond, n. f., Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a partneri projektu EEN: BISS Slovakia - BIC Bratislava - koordinátor projektu, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Slovenská obchodná a priemyselná komora, RPIC Prešov, BIC Group a EurActiv.sk.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 8 v roku 2012 bolo: 71 564 555,31 Eur.

❖ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVŠ SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre materské školy, základné školy, stredné školy a vysoké školy, školské zariadenia, celoživotné vzdelávanie, vedu a techniku, pre štátnu starostlivosť o mládež a šport. Na sprostredkovanie finančnej podpory má zriadené dve agentúry, a to: Agentúru MŠVVŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU) a Agentúru na podporu výskumu a vývoja (APVV).

V programovom období 2007-2013 plní MŠVVŠ SR úlohy riadiaceho orgánu pre **operačný program Výskum a vývoj (OP VaV)** Národného strategického referenčného rámca SR (NSRR SR) a úlohu platobnej jednotky. Sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom pre OP VaV je ASFEU. Operačný program Výskum a vývoj je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

V programovom období 2007-2013 plní MŠVVŠ SR úlohy riadiaceho orgánu aj pre **operačný program Vzdelávanie (OP V)** a úlohu platobnej jednotky. Sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom (SORO) pre OP V je ASFEU a Ministerstvo zdravotníctva SR. Operačný program Vzdelávanie je spolufinancovaný z Európskeho sociálneho fondu.

Podpora MSP zo štátneho rozpočtu MŠVVŠ SR

Stimuly pre výskum a vývoj

Stimuly pre výskum a vývoj pozostávajú z dotácie z prostriedkov štátneho rozpočtu na projekty základného výskumu alebo aplikovaného výskumu alebo experimentálneho vývoja alebo vypracovanie štúdie realizovateľnosti projektu alebo ochrany priemyselného vlastníctva alebo dočasné pridelenie vysokokvalifikovaných zamestnancov výskumu a vývoja a úľavy na dani z príjmu podľa osobitného predpisu. Poskytovateľom stimulov pre výskum a vývoj je MŠVVŠ SR, ak ide o dotáciu z prostriedkov štátneho rozpočtu a Ministerstvo financií SR prostredníctvom vecne a miestne príslušného správcu dane, ak ide o úľavu na dani z príjmov.

MŠVVŠ SR v roku 2012 pokračoval v poskytovaní stimulov na výskum a vývoj na základe rozhodnutia o schválení poskytnutia stimulov a zmluvy o poskytnutí stimulov v súlade so zákonom č. 185/2009 Z. z. pre celkom 15 organizácií, z toho **14 v rámci kategórie MSP**. Ku koncu roka 2012 bolo pre celkom 5 organizácií skončené poskytovanie stimulov a vyplývajúce z pozitívnych výsledkov predstavených na záverečných oponentúrach a ukončenia riešenia projektov príslušnými organizáciami výskumu a vývoja. **V roku 2012 bol objem rôznej finančnej pomoci a úľav pre MSP vo výške 7 089 636 Eur.**

Tab. č. 5.16: Výška prostriedkov štátneho rozpočtu a daňových úľav získaných jednotlivými organizáciami v SR v roku 2012

P. č.	Názov organizácie výskumu a vývoja	Výška prostriedkov zo ŠR (Eur)	Objem daňových úľav (Eur)	Výška spolufinancovania zo súkromných zdrojov (Eur)
1.	DECOM, a.s., Trnava	383 396	3 762	115 000
2.	VÚPC, a.s. Bratislava	610 998	7 197	184 445
3.	IMUNA PHARM, a.s., Šarišské Michaľany (2009)	254 762	0	0

P. č.	Názov organizácie výskumu a vývoja	Výška prostriedkov zo ŠR (Eur)	Objem daňových úľav (Eur)	Výška spolufinancovania zo súkromných zdrojov (Eur)
4.	CEIT, a.s., Žilina	1 000 000	40 000	500 000
5.	CEIT SK, s.r.o., Žilina	256 178	5 347	79 000
6.	PRVÁ ZVÁRAČSKÁ, a.s., Bratislava	597 292	14 092	204 000
7.	DB Biotech, s.r.o., Košice(1)	525 510	0	0
8.	DB Biotech, s.r.o., Košice(3)	228 657	0	0
9.	MicroStep, s.r.o., Bratislava*	502 875	110 640	519 650
10.	Medicproduct, a.s., Lipany	344 596	0	0
11.	IMUNA PHARM, a.s., Šarišské Michaľany (2010)	298 215	1 500	100 000
12.	CEIT- KE, s.r.o., Košice	478 212	0	0
13.	VIPO, a.s., Partizánske	581 817	7 000	205 940
14.	Slovanet, a.s., Bratislava	524 234	0	0
15.	ZŤS VVÚ Košice, a.s., Košice	919 333	7 538	322 679
	Spolu	7 506 075	197 076	2 230 714

* podnik MicroStep, s.r.o., Bratislava v roku 2012 nespĺňal podmienky na zaradenie do kategórie MSP

Dotácie na vedecko-technické služby

Prostredníctvom podpory vedecko-technických služieb v súlade s § 8a ods. 8 zákona č. 172/2005 Z. z. bola zvýšená kvalita spolupráce výskumnej sféry s hospodárskou praxou a s inštitúciami Európskeho výskumného priestoru v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja. Dotácia bola poskytnutá na **podporu vedecko-technických služieb** so zameraním sa na:

- Skvalitňovanie a riadenie technologických procesov a výrobných liniek pre priemysel s využitím najmodernejších riadiacich a informačných systémov,
- informačné a komunikačné technológie zamerané na vytváranie komunikačnej platformy medzi IT priemyslom, verejnou správou a vzdelávacími inštitúciami v regióne s dôrazom na inovačné trendy,
- servisné roboty pre priemysel, bezpečnostné systémy, neštandardné aplikácie, inteligentné pohony pre automatizované systémy a robotiku, informačné systémy pre riadenie a diagnostiku technologických systémov a procesov, automatizácia výrobných systémov a procesov,
- biodegradačné plasty a ich spracovanie a
- stavebné a banské stroje a zariadenia pre manipuláciu s drevom a biomasou.

Tab. č. 5.17: Zoznam poskytnutých dotácií na vedecko-technické služby

P. č.	Číslo žiadosti	Žiadateľ	Dotácie (Eur)
1.	2012- 17510/47694:1-11	Automobilový klaster - západné Slovensko	79 990,00
2.	2012- 17513/47691:1-11	Košice IT Valley z. p. o.	59 657,50
3.	2012- 17512/47692:1-11	Slovenský plastikársky klaster	30 000,00
4.	2012- 17358/47482:1-11	Klaster AT+R z. p. o.	60 000,00
5.	2012- 17361/47454:1-11	1.Slovenský strojársky klaster	20 000,00
	Spolu		249 647,50

Žiadateľom o dotáciu bol klaster s príslušným zameraním dotácie na vedecko-technické služby definované v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja v regióne. Spolupráca na riešení problematiky bola uskutočnená v kooperácii s vysokými školami, resp. s pracoviskami Slovenskej akadémie vied, ktoré sú členmi klastra a s ďalšími členmi klastra z podnikateľskej sféry.

Agentúra MŠVVŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU)

Operačný program Vzdelávanie (OP V)

ASFEU v roku 2012 pokračovala v implementácii projektov v rámci výziev s kódmi OPV-2009/2.1/01-SORO, OPV-2010/2.1/02-SORO a OPV-2009/4.2/02-SORO, kde bola pomoc poskytnutá v roku 2010 a vyhlásila novú výzvu s kódom OPV-2012/2.1/03-SORO. Pomoc v rámci schémy pomoci de Minimis, v rámci operačného programu Vzdelávanie, sa realizuje formou nenávratného finančného príspevku. Výška spolufinancovania predstavuje 95% z verejných zdrojov, pričom výška spolufinancovania zo zdrojov EÚ predstavuje 80,75% a z národných verejných zdrojov 14,25%, resp. 85% zo zdrojov EÚ a z národných verejných zdrojov 10 % pri subjektoch verejnej správy. **Prijímateľmi** v rámci schémy pomoci de Minimis **môžu byť mikro, malé a stredné podniky** (ďalej len „MSP“) a veľké podniky, ktoré vykonávajú resp. plánujú vykonávať vzdelávacie aktivity podľa zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

• Výzvy OPV-2009/2.1/01-SORO a OPV-2009/4.2/02-SORO

Výzvy vyhlásila ASFEU dňa 02. 08. 2009. Tieto dve výzvy boli zamerané na podporu vzdelávania, ktorá reaguje na meniace sa požiadavky zamestnávateľa na kvalitu ľudských zdrojov a efektívnosť ich riadenia. Aktivity výziev boli súčasne zamerané aj na rámec aktivít pre celoživotný rozvoj kompetencií a kvalifikácií v súlade s odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/962/ES z 18. 12. 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie - Európsky referenčný rámec. Oprávnenou aktivitou bola tvorba a realizácia vzdelávacích programov pre osoby zúčastňujúce sa na aktivitách v rámci ďalšieho vzdelávania a lektorov ďalšieho vzdelávania, so zameraním na prehĺbovanie a **rozširovanie kvalifikácie**, odbornej spôsobilosti a rozvoj kľúčových kompetencií pre sektory stavebníctva, textilný, elektrotechnický, strojársky a chemický, vzhľadom na **nové technológie, inovačné procesy** a ich použitie v praxi. V rámci výziev uzatvorila ASFEU v mesiaci apríl a máj roku 2010 celkovo 8 Zmlúv o poskytnutí NFP. Celková výška nakontrahovaného NFP bola 3 286 665,23 Eur, pričom objem celkových oprávnených výdavkov predstavoval **3 459 647,61 Eur**, a zabezpečenie spolufinancovania zo strany prijímateľa predstavovalo 172 982,38 Eur.

• Výzva OPV-2010/2.1/02-SORO

Výzvu vyhlásila ASFEU dňa 31. 05. 2010. Aktivity uvedenej výzvy boli zamerané na podporu ďalšieho vzdelávania **v oblasti cestovného ruchu**. Snahou je vytvoriť podmienky na naštartovanie turistického a hotelového priemyslu s cieľom zvýšenia podielu tohto ekonomického odvetvia na hrubom domácom produkte SR, prostredníctvom motivačných ekonomických a finančných nástrojov s cieľom zvyšovať kvalitu a komplexnosť poskytovaných služieb. Oprávnenou aktivitou v rámci predmetnej výzvy na predkladanie žiadostí o NFP bola tvorba a realizácia akreditovaných vzdelávacích programov pre osoby zúčastňujúce sa na aktivitách v rámci ďalšieho vzdelávania so zameraním na prehĺbovanie a rozširovanie kvalifikácie, odbornej spôsobilosti a **rozvoj kľúčových kompetencií** pre sektor turistických služieb a služieb týkajúcich sa cestovného ruchu, vzhľadom na nové technológie, inovačné procesy a ich použitie v praxi. V decembri roku 2010 bolo uzatvorených 9 Zmlúv o poskytnutí NFP. Celková výška nakontrahovaného NFP bola 3 504 155,20 Eur, pričom objem celkových oprávnených výdavkov predstavoval **3 688 584,42 Eur**, a zabezpečenie spolufinancovania zo strany prijímateľa predstavovalo 184 429,22 Eur.

Tab. č. 5.18: Celkový objem poskytnutej pomoci k 31.12.2012 za OPV (Eur)

Kód výzvy	Rok	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	Súkromný vlastný zdroj	NFP
OPV-2009/2.1/01-SORO	2012	2 145 718,57	378 656,21	132 861,83	2 524 374,78
OPV-2009/4.2/02-SORO	2012	369 849,54	65 267,57	22 900,89	435 117,11
OPV-2010/2.1/02-SORO	2012	2 696 707,47	475 889,56	166 978,79	3 172 597,03
OPV-2012/2.1/03-SORO	2012	X	X	X	X
SPOLU ZA OPV:	2012	5 321 072,91	939 012,87	299 840,62	6 260 085,78

V súčasnosti implementuje ASFEU v rámci schémy de minimis celkovo **15 projektov** s celkovými oprávnenými výdavkami vo výške 6 454 830,43 Eur. Projekty implementované v rámci

schémy de minimis sú spolufinancované zo zdrojov EÚ vo výške 80,25%, čo predstavovalo v roku 2012 celkovo 5 212 275,58 Eur a zo zdrojov ŠR vo výške 14,25%, čo predstavovalo v roku 2012 celkovo 919 813,34 Eur. V sledovanom období bola pomoc, v rámci schémy de minimis, vyplatená pätnástim prijímateľom pôsobiacim v oblasti **Poradenských služieb v oblasti podnikania** a riadenia ako aj v oblasti ostatného vzdelávania. **V roku 2012 v rámci MSP došlo k celkovému čerpaniu vo výške 1 515 646,01 Eur.** Pomer mikropodnikov sa po zaokrúhlení pohybuje okolo 86,67% (13 prijímateľov) a pomer malých podnikov 13,33% (2 prijímateľa) z celkového počtu prijímateľov.

Tab. č. 5.19: Objem poskytnutej pomoci za rok 2012 v rámci projektov OPV implementovaných ASFEU v rámci schémy de minimis (Eur)

Schéma de Minimis	Zdroj		Súkromný vlastný zdroj	Spolu
	EÚ	ŠR		
Čerpanie fin. prostriedkov k 31. 12. 2012	1 950 463,67	344 204,65	120 773,12	2 415 441,44
Čerpanie fin. prostriedkov v roku 2012	1 288 296,09	227 349,92	79 771,47	1 595 417,48

Tab. č. 5.20: Poskytnutá pomoc v rámci OPV k 31. 12. 2012 podľa krajov (Eur)

Kraje	Poskytnutá pomoc (v Eur)	Zdroj		Počet realizovaných projektov
		EÚ (v Eur)	ŠR (v Eur)	
Bratislavský	458 018,00	369 849,54	65 267,57	1
Nitriansky	524 902,97	423 859,15	74 798,67	1
Banskobystrický	447 775,24	359 156,01	63 380,47	1
Prešovský	463 208,00	374 090,91	66 007,22	1
Žilinský	835 062,74	674 313,16	118 996,44	2
Projekty realizované vo viacerých krajoch (okrem BA)	3 728 862,92	3 011 056,81	531 362,97	9
Spolu	6 457 829,87	5 212 325,58	919 813,34	15

Operačný program Výskum a vývoj

ASFEU implementuje Operačný program výskum a vývoj, ktorý je hlavným nástrojom na podporu vedeckovýskumného procesu a zavádzanie jeho výsledkov do komerčnej praxe.

V roku 2012 ASFEU **nevyhlásila žiadnu výzvu** na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok zameranú na podporu MSP v rámci operačného programu Výskum a vývoj – podľa „Schémy na podporu výskumu a vývoja“ (schémy štátnej pomoci). Avšak v roku 2012 ASFEU **uzavrela 30 zmlúv o poskytnutí NFP** s úspešnými žiadateľmi v rámci výziev OPVaV-2011/2.2/07-SORO a OPVaV-2011/4.2/07-SORO, ktoré boli vyhlásené ešte v roku 2011. V rámci výzvy OPVaV-2011/2.2/07-SORO bolo uzavretých 21 zmlúv o poskytnutí NFP v sume 34 407 701,12 Eur, pričom v 18 projektoch vystupoval MSP ako prijímateľ. V rámci výzvy OPVaV-2011/4.2/07-SORO bolo uzavretých 9 zmlúv o poskytnutí NFP v sume 15 482 934,87 Eur, pričom v 7 projektoch vystupoval MSP ako prijímateľ a v 1 projekte ako partner. **V roku 2012 bolo v 52 projektoch podporených 47 MSP sumou 7 283 852,44 Eur.**

Tab. č. 5.21: Objem poskytnutej pomoci za rok 2012 v rámci OPVaV (Eur)

Typ podniku	Vyčerpaná suma pripadajúca na MSP v Eur za rok 2012			
	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	NFP	Súkromný vlastný zdroj
Malý podnik	3 506 856,87	618 861,74	4 125 718,61	1 406 925,37
Stredný podnik	2 684 416,07	473 717,76	3 158 133,83	1 075 591,56
Spolu	6 191 272,94	1 092 579,50	7 283 852,44	2 482 516,93

Tab. 5.22: Prehľad zmluvného viazania a čerpania prostriedkov MSP v rámci operačného programu Výskum a vývoj (Eur)

Typ podniku	Zazmluvnená suma pripadajúca na MSP v Eur k 31. 12. 2012			
	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	NFP	Súkromný vlastný zdroj
Malý podnik	43 622 981,31	7 698 236,37	51 326 217,68	14 333 889,10
Stredný podnik	26 655 425,35	4 703 859,34	31 359 284,69	10 960 392,66
Spolu	70 278 406,66	12 402 095,71	82 685 502,37	25 294 281,76
Typ podniku	Vyčerpaná suma pripadajúca na MSP v Eur k 31. 12. 2012			
	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	NFP	Súkromný vlastný zdroj
Malý podnik	5 056 830,80	892 387,99	5 949 218,79	2 060 098,11
Stredný podnik	5 369 636,91	947 559,55	6 317 196,46	2 451 961,71
Spolu	10 426 467,71	1 839 947,54	12 266 415,25	4 512 059,82

Ku dňu 31. 12. 2012 bolo implementovaných v rámci operačného programu Výskum a vývoj podľa Schémy na podporu výskumu a vývoja (schémy štátnej pomoci) **celkovo 101 projektov**, o 28 projektov viac ako v roku 2011. V roku 2012 došlo k uzavretiu 30 zmlúv o poskytnutí NFP a k mimoriadnemu ukončeniu 2 projektov, to znamená, že 2 prijímatelia z rôznych dôvodov odstúpili od uzavretej zmluvy. Z toho v 81 projektoch v celkovej výške NFP 198 071 571,31 Eur vystupovalo ako prijímateľ alebo partner celkovo **75 malých a stredných podnikov**, pričom suma v uzavretých zmluvách, ktorá pripadá na malé a stredné podniky, dosiahla celkovú výšku NFP **82 685 502,37 Eur**. Celkove sa čerpanie medziročne zvýšilo o 146,54 %, z toho v rámci malých podnikov išlo o 228,64% nárast a v rámci stredných podnikov o 99,59% nárast. Vysoké percentuálne prírastky čerpania nenávratného finančného príspevku vykázané k 31. 12. 2012 sa prejavili v intenzívnejšej realizácii aktivít v rámci jednotlivých projektov malých a stredných podnikov.

Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV)

APVV bola zriadená zákonom č. 172/2005 Z. z. na účel podpory výskumu a vývoja a zapojená na rozpočet SR prostredníctvom kapitoly MŠVVŠ SR poskytovaním finančných prostriedkov na riešenie projektov výskumu a vývoja. Hlavným cieľom APVV je podporovať špičkový základný a aplikovaný výskum a vývoj vo všetkých odboroch vedy a techniky, ktoré uskutočňuje štátny sektor, sektor vysokých škôl, podnikateľský sektor a neziskový sektor v rámci vyhlasovaných verejných výziev. Podpora výskumu a vývoja sa realizuje formou projektov výskumu a vývoja, vybraných orgánmi APVV v otvorenej súťaži vyhlasovanej APVV. V rámci podpory výskumu a vývoja v podnikateľskom sektore má APVV schválenú Schému podpory výskumu a vývoja. Na základe tejto schémy môže APVV poskytovať štátnu pomoc na riešenie projektov výskumu a vývoja, ako aj na vypracovanie štúdií technickej realizovateľnosti malým a stredným podnikom.

APVV v roku 2012 posledný krát poskytla finančné prostriedky na riešenia projektov v rámci programu zameraného na podporu malých a stredných podnikov vedenú pod názvom **Podpora výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch – VMSP 2009 – II.**

Účelová forma podpory výskumu a vývoja v zmysle zákona č. 172/2005 Z. z. je zabezpečovaná APVV v záujme naplnenia vybraných zámerov a cieľov v súlade s dlhodobým zámerom štátnej a vednej politiky. Program APVV sa uskutočňuje formou riešenia **22 projektov v celkovej výške 1 023 626,00**

Eur (údaje za rok 2012). Rada APVV pravidelne raz za rok vyhodnocuje riešenie projektov formou priebežných a záverečných správ alebo oponentúr. Na ich základe prijíma odporúčania o ich ďalšom financovaní. Na základe hodnotenia riešenia projektov za rok 2011 Rada APVV odporučila financovať v roku 2012 projekty v uvedom počte a uvedenej výške.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Slovenská inovačná a energetická agentúra

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) je príspevková organizácia v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR so zameraním na oblasť energetiky, racionálneho využitia zdrojov energie a inovácií. SIEA zároveň pôsobí ako Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom (MH SR) v rámci implementácie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, Od 26. 10. 2011 je SIEA jediným sprostredkovateľským orgánom v rezorte Ministerstva hospodárstva SR. **V rámci opatrenia 1.1 a 1.3 Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast boli čerpané prostriedky MSP v roku 2012 vo výške 45 457 156 Eur.**

Prehľad vybraných výziev v rámci OP KaHR¹⁹:

- Výzva KaHR-111SP-0801 (Podopatrenie 1.1.1) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-111SP-0902 (Podopatrenie 1.1.1) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-111SP-1001 (Podopatrenie 1.1.1) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-111DM-0801 (Podopatrenie 1.1.1) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-111DM-0901 (Podopatrenie 1.1.1) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-111SP/LSKxP-1101 (Podopatrenie 1.1.1) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu“
- Výzva DOP 2008–SIP 001 (Podopatrenie 1.1.2) „Inovácie a technologické transfery“ a „Podpora tvorby a udržania pracovných miest prostredníctvom zvýšenia adaptability pracovníkov, podnikov a podpory podnikania“
- Výzva KaHR-113DM-0801 (Podopatrenie 1.1.3) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-113DM-0901 (Podopatrenie 1.1.3) „Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov“
- Výzva KaHR-13SP-0801 (Opatrenie 1.3) „Podpora inovačných aktivít v podnikoch“ – Schéma štátnej pomoci na podporu inovácií prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja
- Výzva KaHR-13DM-0901 (Opatrenie 1.3) „Podpora inovačných aktivít v podnikoch“ – Schéma na podporu inovácií, zavádzania systémov manažérstva kvality, ochrany priemyselných práv a zavádzania technických noriem do výrobných praxí a služieb (schéma pomoci de minimis)
- Výzva KaHR-13SP-1001 (Opatrenie 1.3) „Podpora inovačných aktivít v podnikoch“ – Schéma štátnej pomoci na podporu inovácií prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja

¹⁹ Prehľad čerpania podpory MSP v rámci nižšie uvedených výziev opatrenia 1.1 a 1.3 OP KaHR za rok 2012 tvorí Tab. č. 5.7

Tab. č. 5.23: Sledovanie vývoja implementácie k 31. 12. 2012²⁰

Opatrenie/Podopatrenie	Počet výziev	Alokácia finančnej pomoci na výzvu (NFP) v Eur		
		Spolu	Z toho	
			ŠF	ŠR
KaHR-111SP-0801	1	49 790 878,31	42 322 246,56	7 468 631,75
KaHR-111SP-0902	1	124 905 887,00	106 170 003,95	18 735 883,05
KaHR-111SP-1001	1	39 000 000,00	33 150 000,00	5 850 000,00
KaHR-111SP/LSKxP-1101	1	16 470 588,00	13 999 999,80	2 470 588,20
KaHR-111DM-0901	1	25 000 000,00	3 750 000,00	21 250 000,00
DOP 2008-SIP001 (1.1.2.)	1	*19 916 351,32,00	16 928 898,62	2 987 452,70
KaHR-111DM-0801	1	33 193 918,87	28 214 831,04	4 979 087,83
KaHR-113DM-0801	1	8 298 479,72	7 053 707,76	1 244 771,96
KaHR-113DM-0901	1	4 000 000,00	3 800 000,00	200 000,00
KaHR-13SP-0801	1	82 984 797,19	70 537 077,61	12 447 719,57
KaHR-13DM-0901	1	15 000 000,00	12 750 000,00	2 250 000,00
KaHR-13SP-1001 (1. a 2.kolo)	1	51 226 064,00	43 542 154,40	7 683 909,60

*Alokované finančné prostriedky na celú výzvu (t. j. OP KaHR + OP ZaSI).

Inovačný fond, n. f.

Inovačný fond, neinvestičný fond, je samostatnou neziskovou, neštátnou právnickou osobou s pôsobnosťou na území SR, ktorý zriadilo Ministerstvo hospodárstva SR v zmysle zákona č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch. Inovačný fond v súlade so svojím štatútom poskytuje **návratnú finančnú výpomoc** s cieľom podporiť vytvorenie vhodných podmienok na využívanie výsledkov výskumu, vývoja, inovácii, patentov, priemyselných a úžitkových vzorov v úzkom spojení s vedeckými, výskumnými a technickými inštitúciami. Účelom poskytnutia návratnej finančnej výpomoci je podpora subjektov riešiacich projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, využitia a ochrany patentov, priemyselných a úžitkových vzorov, pričom výsledkom riešenia majú byť inovatívne výrobky a služby s vyššou pridanou hodnotou a reálnou nádejou uplatnenia sa na domácom a Európskom, respektíve svetovom trhu. Návratná finančná výpomoc sa poskytuje na riešenie projektov, ktoré splnili podmienky na poskytnutie výpomoci a spočíva v uľahčení prístupu k finančným zdrojom za výhodných úrokových podmienok.

Tab. č. 5.24: Podpora Inovačného fondu n. f. v roku 2012

Riešitelia projektov	Návratná finančná výpomoc (v Eur)
EVPÚ a. s., Nová Dubnica	171 500,00
ZTS - Výskumno-vývojový ústav Košice a. s.	31 000,00
BUKÓZA INVEST spol. s r. o.	150 000,00
VIPO, a. s.	246 750,00
Cestné a stavebné mechanizmy Tisovec, a. s.	100 000,00
Spolu	699 250,00

❖ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Operačný program Bratislavský kraj

Globálnym cieľom OPBK je posilniť konkurencieschopnosť regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovaním regiónu atraktívneho pre život. Tento globálny cieľ reaguje na potrebu zvýšenej podpory inovatívneho podnikania a informačnej spoločnosti ako kľúčových faktorov

²⁰ Podrobný prehľad implementácie vybraných výziev v rámci OP KaHR k 31. 12. 2012 tvorí tabuľkovú prílohu č.6 tohto materiálu
100

na zabezpečenie dlhodobého ekonomického rastu a konkurencieschopnosti kraja. Oprávnenými žiadateľmi príspevku sú hlavné mesto SR, mestské časti, obce kraja, **malé a stredné podniky**.

MSP sú oprávneným žiadateľom v rámci prioritnej osi 2. V roku 2012 bola v rámci tejto osi vyhlásená jedna výzva (pre opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti OP BK pre skupinu aktivít 2.2.3.) s implementáciou ktorej sa však začína až v roku 2013. V roku 2012 však boli implementované (vyplatené) záväzky z predchádzajúcich výziev a to nasledovne:

Tab. č. 5.25: Finančné vyjadrenie podpory OP Bratislavský kraj v roku 2012 pre MSP

Opatrenie	Počet podporených MSP (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2012)					Celkový vyplatený fin. príspevok z OPBK MSP v Eur (zdroj EU + SR)
	celkom	mikro podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky*	
Opatrenie 2.1 Inovácia a technol. transfery	53	26	22	5	0	7 497 517,49
Opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti	15	5	8	2	0	836 482,37
Spolu	68	31	30	7	0	8 333 999,86

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Dotácie v oblasti výstavby

Pri projektoch výskumu a vývoja riešených fyzickými alebo právnickými osobami, ktorým bola poskytnutá štátna (minimálna) pomoc vo forme dotácie, sú odberateľmi výsledkov samotní riešitelia, ktorí vykonávaním výskumu a vývoja v oblasti svojho podnikania zvyšujú kvalitu svojich výrobkov a používaných technológií.

V roku 2012 boli prijímateľmi pomoci vo forme dotácie (štátna minimálna pomoc) podľa Výnosu č. MVR-2005-8520 z 25.10.2005 o poskytovaní **dotácií na výskum a vývoj** a podľa § 11 ods. 2 písm. c) zákona č. 172/2005 Z. z. 2 subjekty MSP. Poskytovanie podpory bolo zamerané na zvýšenie konkurenčnej schopnosti podnikateľských subjektov prostredníctvom podpory aplikovaného výskumu a inovačných aktivít u podnikateľov z verejných zdrojov a zdrojov súkromnej sféry, t.j. ich spolufinancovaním. V kumulatívnom vyjadrení išlo v roku 2012 o podporu vo výške 66 435 Eur (spolufinancovanie z vlastných zdrojov podnikateľov - 50 %, t.j. 66 435 Eur).

V roku 2012 boli prijímateľmi pomoci vo forme dotácie zo štátneho rozpočtu **na vedecko-technické služby** podľa § 8a ods. 8 zákona č. 172/2005 Z. z. jeden subjekt MSP. Podpora má výšku 94 954 Eur (spolufinancovanie z vlastných zdrojov podnikateľa 8 046 Eur). Projekt je v súčasnosti rozpracovaný a preto ho nemožno hodnotiť.

❖ Úrad priemyselného vlastníctva SR

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ÚPV SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť priemyselného vlastníctva. ÚPV SR vykonáva ústrednú štátnu správu v oblasti ochrany vynálezu, úžitkového vzoru, dizajnu, topografie polovodičového výrobku, ochrany známky, označenia pôvodu výrobku a zemepisného označenia výrobku. Zároveň vedie ústredný fond patentovej literatúry a zabezpečuje výmenu a sprístupňovanie informácií v oblasti priemyselných práv.

Úrad priemyselného vlastníctva SR poskytuje od roku 2007 bezplatnú službu pre malé a stredné podniky s názvom **Prediagnostika priemyselných práv**. Cieľom prediagnostiky je analyzovať situáciu v podniku, oboznámiť ho s možnosťami priemyselno-právnej ochrany, upozorniť na možné dopady nekalosúťažného konania, poskytnúť bezplatné a objektívne odporúčania. V roku 2012 ÚPV SR zrealizoval **30 prediagnostík**, teda bola poskytnutá 30 MSP.

ÚPV SR realizuje od roku 2012 pilotný projekt „**Vzdelávanie o duševnom vlastníctve**“ v rámci základných škôl v Banskobystrickom kraji. Vzdelávanie sa uskutočňuje formou prednášok o význame duševného vlastníctva na základných školách. V roku 2012 ÚPV SR spolupracoval s 2 základnými školami.

ÚPV SR v rámci projektu **Innoinfo** aktívne spolupracoval s 15 partnermi (SOPK, BIC, RPIC, RRA, Inkubátory, univerzity), ktorým poskytoval bezplatnú účasť v štvormodulovom kurze **Duševné vlastníctvo**, ktorý je akreditovaný MŠVaV SR. Kurz je určený pre širokú verejnosť, podnikateľov, akademických pracovníkov atď., ktorí si chcú zvýšiť poznatky o duševnom vlastníctve. ÚPV SR zároveň organizoval vzdelávacie kurzy „šité na mieru“ podľa potrieb cieľovej skupiny, t.j. podnikateľov.

Okrem vyššie uvedeného ÚPV SR prostredníctvom svojho **Informačného centra** ponúka odbornú konzultačnú činnosť pri získavaní informácií o možnom a čo najvhodnejšom spôsobe ochrany Vášho duševného vlastníctva. Pre verejnosť sú určené rešeršné služby v zdrojoch patentových informácií (vynálezy, technické riešenia, dizajny a na označenia výrobkov a služieb a označenia pôvodu). Úrad na základe požiadavky objednávateľa vypracuje rešeršnú správu, ktorá obsahuje zoznam, prípadne podrobnejšie údaje o dokumentoch s relevantnými patentovými informáciami. Rešerše sa vykonávajú v dostupných databázach a informačných zdrojoch.

❖ Enterprise Europe Network

Aktivity realizované v roku 2012:

- Podpora inovácií a služby transferu technológií a know-how.

Táto časť je zameraná na rozširovanie informácií o možnostiach podpory inovácií v EÚ, podporu medzinárodnej technologicky orientovanej spolupráce, transfer technológií a know-how, analýzu technologické situácie podnikov, organizáciu partnerských podujatí vo vybraných technologických sektoroch, využitie výsledkov výskumu a vývoja a zvyšovanie inovačnej kapacity MSP, vrátane vytvárania prepojenia na vhodné národné a Európske finančné schémy. Predstavuje pokračovanie aktivít siete Centier na prenos inovácií (IRC).

- Služby na podporu účasti MSP v Siedmom rámcovom programe EÚ pre výskum, vývoj a demonštračné aktivity (7RP).

Táto oblasť je zameraná na rozširovanie informácií a zvyšovanie povedomia o 7RP, identifikáciu výskumno-vývojových potrieb a hľadanie adekvátnych partnerov, zvýšenie účasti slovenských firiem (najmä MSP), univerzít a výskumných ústavov v Európskych programoch výskumu, vrátane prípravy projektov do 7RP. Nadväzuje na spoluprácu s národnými kontaktnými bodmi pre 7RP (NCP).

Bližšie informácie o aktivitách siete Enterprise Europe Network sa nachádzajú v podkapitole 5.7.

5.9 Princíp 9 - Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti

Na zavádzaní SBA Princípu 9 do praxe sa pomocou rôznych programov a aktivít spolupodieľali: Ministerstvo hospodárstva SR a Ministerstvo životného prostredia SR.

Celkové finančné vyjadrenie pomoci na SBA Princíp 9 v roku 2012 bolo: 26 035 430,40 Eur.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

Prioritná os 2 OP KaHR, Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike²¹. V rámci tohto opatrenia čerpali MSP v roku 2012 prostriedky vo výške 18 518 929 Eur.

- **Výzva KaHR-21DM-0801 „Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike“ – Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja** (schéma pomoci de minimis) s indikatívnou alokáciou 23 235 743,21 Eur
V roku 2008 bolo schválených 11 žiadostí o NFP, zazmluvnených bolo 9 žiadostí v konečnej sume NFP vo výške 955 109,26 Eur. Podľa posledných dodatkov k zmluvám o NFP bol k 31. 12. 2012 k 9 zazmluvneným projektom zmluvný NFP vo výške 948 216,38 Eur. V rámci tejto výzvy bolo k 31.12.

²¹ Prehľad čerpania podpory MSP v rámci nižšie uvedených výziev opatrenia 2.1 OP KaHR za rok 2012 tvorí Tab. č. 5.7

2012 ukončených 7 projektov. Dva projekty sú v procese realizácie. Celková výška čerpaného NFP bola 658 688,18 Eur.

- **Výzva KaHR-21SP-0801 „Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike“ – Schéma štátnej pomoci pre zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike priamou formou pomoci** s indikatívnou alokáciou 82 984 797,19 Eur.

V roku 2009 bolo schválených 32 žiadostí o NFP, všetky tieto žiadosti boli zazmluvnené v celkovej výške NFP 69 866 365,14 Eur. K 31. 12. 2012 bolo 26 zazmluvnených projektov (pri 6 projektoch došlo k odstúpeniu od zmluvy o NFP) a podľa posledných dodatkov k zmluvám o NFP dosiahol zmluvný NFP sumu 57 796 402,72 Eur. V rámci danej výzvy bolo k 31. decembru 2012 ukončených 22 projektov, 4 projekty boli v procese realizácie. Pri 6 projektoch došlo k odstúpeniu od zmluvy o NFP. Celková výška čerpaného NFP bola 47 392 390,62 Eur.

- **Výzva KaHR-21DM-0901 „Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike“ – Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja** (schéma pomoci de minimis) s indikatívnou alokáciou 15 mil. Eur.

V roku 2010 schválených 19 žiadostí o NFP, všetky tieto žiadosti boli zazmluvnené v celkovej výške NFP 1 947 115,88 Eur. K 31. 12. 2012 k 19 zazmluvneným projektom podľa posledných dodatkov k zmluvám o NFP je zmluvný NFP 1 944 909,74 Eur. V rámci tejto výzvy bolo k 31. 12. 2012 ukončených 12 projektov. Sedem projektov bolo v procese realizácie. Celková výška čerpaného NFP bola 1 125 157,37 Eur.

- **Výzva KaHR-21SP-0901 „Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike“ – Schéma štátnej pomoci pre zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike priamou formou pomoci** s indikatívnou alokáciou 57 mil. Eur.

V roku 2010 bolo schválených 39 žiadostí o poskytnutie NFP, Zmluva o NFP bola podpísaná k 38 projektom v celkovej výške NFP 1 947 115,49 Eur. Jeden žiadateľ nepodpísal zmluvu o NFP.

K 31. 12. 2012 bol pre 38 zazmluvnených projektov a podľa posledných dodatkov k zmluvám o NFP celkový zmluvný NFP vo výške 49 223 196,09 Eur. V rámci tejto výzvy bol k 31. 12. 2012 ukončených 14 projektov, 24 projektov bolo v procese realizácie. Celková výška čerpaného NFP bola 8 255 607,32 Eur.

Prioritná os 2 OP KaHR, Opatrenie 2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky.

- **Výzva KaHR-22NP-0901 „Podpora osvetlenia a poradenstva v rámci efektívneho využívania energie a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vrátane zvýšenia informovanosti širokej verejnosti“** s indikatívnou alokáciou 10 900 000,00 Eur.

Výzva bola vyhlásená 01. 07. 2009 a ukončená 14. 08. 2009. Výška NFP bola 10 900 000,00 Eur. Uvedené finančné ukazovatele boli v danej výške schválené a zazmluvnené. V súčasnosti prebieha realizácia projektu. K 31. 12. 2012 bol podľa posledného dodatku k zmluve o NFP zmluvný NFP vo výške 7 346 196,09 Eur. Celková výška čerpaného NFP bola 2 818 141,26 Eur.

❖ Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR) je ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia, vrátane ochrany prírody a krajiny, vodného hospodárstva, ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a klimatického systému Zeme, ekologických aspektov územného plánovania, odpadového hospodárstva, posudzovania vplyvov na životné prostredie, zabezpečovania jednotného informačného systému o životnom prostredí a plošného monitoringu, geologického výskumu a prieskumu, ochrany a regulácie obchodu s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín a geneticky modifikovaných organizmov.

Operačný program Životné prostredie

- *Prioritná os 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy:*
 - Počet projektov priamej investičnej podpory MSP - 6 (cieľ 20)
 - počet vytvorených pracovných miest priamej investičnej podpory MSP - 2 (cieľ 15).
- *Prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo:*
 - Počet projektov priamej investičnej podpory MSP - 38 (cieľ 30) a
 - počet vytvorených pracovných miest priamej investičnej podpory MSP - 18 (cieľ 25).

Tab. č. 5.26: Finančné vyjadrenie podpory v rámci OP ŽP za rok 2012 (Eur)

PO 3	Počet	Podpora celkom (EÚ+ŠR)	PO 4	Počet	Podpora celkom (EÚ+ŠR)
mikro podnik	1	182 561,25	mikro podnik	2	1 454 729,58
malý podnik	1	89 468,30	malý podnik	6	4 471 376,32
stredný podnik	0	0	stredný podnik	4	1 318 365,95
veľký podnik	4	3 052 819,96	veľký podnik	0	0
Spolu	6	3 324 849,51	Spolu	12	7 244 471,85
Z toho operačný cieľ 3.1	3	2 956 243,30	Z toho operačný cieľ 4.1	2	1 072 427,24
3.2	3	368 606,21	4.2	7	5 117 713,40
			4.3	3	1 054 331,21

Zmena celkovej výšky štátnej pomoci poskytnutej rezortom MŽP SR v roku 2012 v porovnaní s rokom 2011 predstavuje pokles o **74,60%**, čo predstavuje sumu **10,57 mil. Eur**. Dôvodom výrazného poklesu poskytnutej štátnej pomoci je **ukončenie polovice počtu podporených projektov** financovaných podľa schém štátnej pomoci. V roku 2012 bola v rámci OP Životné prostredie poskytnutá pomoc MSP vo výške 7 516 501,40 Eur.

Hodnotenie poskytnutej pomoci

MŽP SR, ako riadiaci orgán pre OP ŽP, nemá pre podporu malého a stredného podnikania v SR vypracovaný špeciálny program ani schému podpory podnikania. OP ŽP nie je primárne zameraný na podporu MSP alebo rast zamestnanosti, ale jeho hlavným cieľom je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry v zmysle predpisov EÚ a SR. V rámci OP ŽP sú malé a stredné podniky (MSP) jedným z viacerých typov oprávnených prijímateľov v prípade prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, pričom pomoc je poskytovaná v závislosti od toho, či a v akej miere realizované aktivity prispievajú k plneniu cieľov programu.

Najväčšou mierou podpory MSP – čo do objemu prostriedkov z fondov EÚ i čo do počtu podporených projektov – sa v rámci OP ŽP vyznačuje **prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo**. V rámci operačného cieľa 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie existuje priestor pre podporu podnikateľských subjektov vytvorený najmä v rámci II. skupiny aktivít – Nakladanie s nebezpečnými odpadmi vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení s cieľom zhodnotenia a zneškodnenia nebezpečných odpadov environmentálne vhodným spôsobom

V prípade **prioritnej osi č. 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy** sú podnikateľské subjekty, vrátane MSP, oprávnené na podporu v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia, ako aj operačného cieľa 3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie.

Tab. č. 5.27: Podiel štátnej pomoci poskytnutej malým podnikom na celkovej štátnej pomoci poskytnutej v roku 2012 (indikatívne):

Podnik	Objem v mil. Eur	%
Malé podniky a mikropodniky	6,20	58,66%
Stredný podnik	1,32	12,49%
Veľký podnik	3,05	28,86%
Spolu	10,57	100,00%

❖ Program Európskej banky pre obnovu a rozvoj na podporu udržateľnej energie na Slovensku - SLOVSEFF

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD – European Bank for Reconstruction and Development) prostredníctvom vybraných komerčných bánk spustila koncom roku 2007 realizáciu programu SLOVSEFF (Slovak Sustainable Energy Finance Facility) zameraného na podporu projektov energetickej efektívnosti v bytovom sektore, priemyselnom sektore a obnoviteľných zdrojov energie. Súkromné spoločnosti, vrátane malých a stredných podnikov, ako jedny z oprávnených žiadateľov v rámci programu SLOVSEFF, sa mohli uchádzať o investičný úver vo výške od 20 tis. Eur do 2,5 mil. Eur v piatich slovenských bankách (Slovenská sporiteľňa, a.s., VÚB, a.s., Tatra banka, a.s., ČSOB, a.s., UniCredit Bank Slovakia, a.s.) za účelom financovania projektov smerujúcich k znižovaniu energetickej náročnosti v priemyselnej výrobe či využívaní obnoviteľných zdrojov energie. Celkové doterajšie úverové prostriedky v programe SLOVSEFF v objeme 150 mil. Eur boli doplnené grantovou zložkou z Medzinárodného fondu na podporu odstavenia bloku V1 jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice (BIDSF – Bohunice International Decommissioning Fund), doteraz sumárne vo výške 30 mil. Eur. Po úspešnej realizácii projektu majú podnikatelia nárok na výplatu nenávratného príspevku vo výške 7,5% z výšky čerpaného úveru pri projektoch energetickej efektívnosti v priemyselnej výrobe a od 5% do 15% z výšky čerpaného úveru pri projektoch obnoviteľných zdrojov energie v závislosti od druhu obnoviteľnej energie a očakávanej ročnej produkcie.

Po prvej vlne programu (SLOVSEFF I – roky 2007-2010) s poskytnutým objemom úverových zdrojov v celkovej výške 60 mil. Eur, z čoho pre podnikateľský sektor pripadlo 15 mil. Eur, boli v rámci druhej vlny programu (SLOVSEFF II – roky 2010-2012) poskytnuté úverové zdroje v celkovej výške 90 mil. Eur, z čoho pre podnikateľský sektor pripadlo 30 mil. Eur. Oproti stavu k 30.4. 2012 ide o nárast o 10 mil. Eur. Projekty energetickej efektívnosti v priemysle tvorili 20,2 mil. Eur (38 projektov) čo predstavuje nárast o 7,5 mil. Eur a 10 projektov oproti stavu k 30.4.2012 a projekty obnoviteľných zdrojov energie 9,8 mil. Eur (7 projektov) čo tvorí nárast o 2,5 mil. Eur a 1 projekt oproti stavu k 30.4.2012. Dosiadaná priemerná výška energetických úspor v priemyselnom sektore dosiahla 22% oproti pôvodnému stavu (zlepšenie o 2 p.b. oproti stavu k 30.4.2012), úspory tepla 207 510 GJ/rok (zlepšenie o 92 868 GJ/rok oproti stavu k 30.4.2012), zníženie spotreby elektriny 1 693 MWh/rok (zlepšenie o 1 082 MWh/rok oproti stavu k 30.4.2012), podiel sektora na celkovej výške znížených emisií CO₂ dosiahol 36% (18 089 ton/rok z celkových 49 944 ton/rok), čo predstavuje zlepšenie o 10 p.b. oproti stavu k 30.4.2012. Inštalovaný výkon pri projektoch obnoviteľných zdrojov energie dosiahol 6,42 MW (zlepšenie o 0,99 MW oproti stavu k 30.4.2012), produkcia energie 56 417 MWh/rok (zlepšenie o 10 703 MWh/rok oproti stavu k 30.4.2012), podiel sektora na celkovej výške znížených emisií CO₂ dosiahol 33% (stav k 30.4.2012 – 37%) (16 680 ton/rok z celkových 49 944 ton/rok).

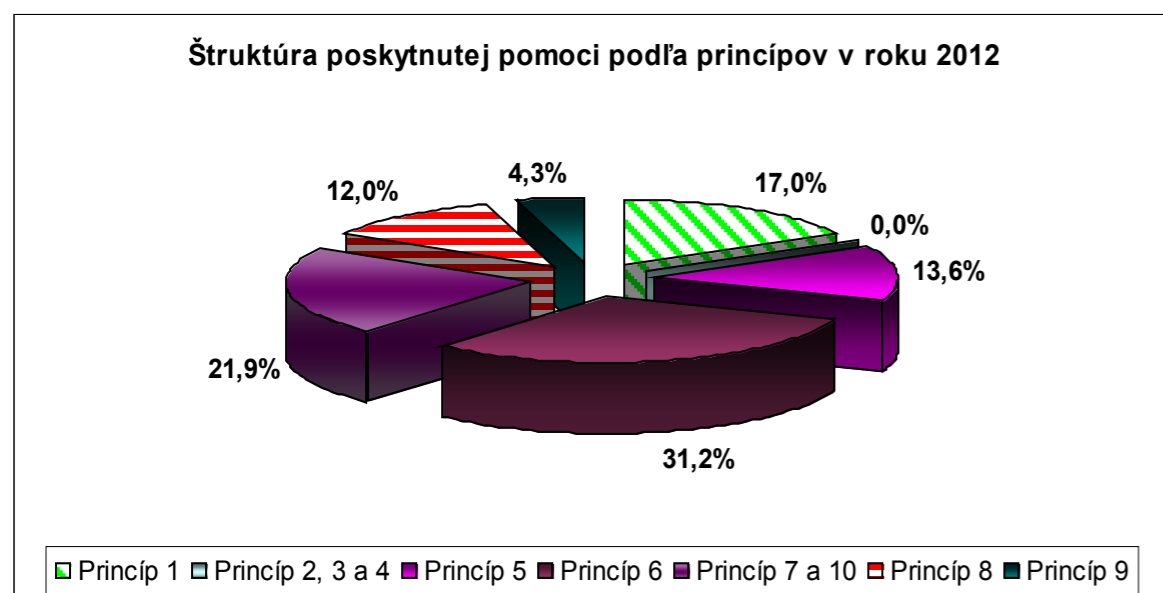
5.10 Finančné vyjadrenie podpory jednotlivých princípov SBA v roku 2012

Prehľad finančnej podpory MSP v roku 2012 vo väzbe na princípy SBA najlepšie dokumentuje nižšie priložená tabuľka a graf, ktoré uvádzajú objem finančných prostriedkov zameraných na podporu jednotlivých princípov SBA. Prehľad finančnej podpory MSP v roku 2012 z hľadiska foriem financovania a zdrojov finančných prostriedkov tvorí grafovú prílohu č. 52 a tabuľkovú prílohu č. 4 tohto dokumentu.

Tab. č.28: Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2012 podľa jednotlivých princípov v Eur

Princíp	Objem finančných prostriedkov (Eur)	Podiel na celkovom objeme
Princíp 1 (podnikanie)	101 925 759,0	17,0 %
Princíp 2 (druhá šanca), 3 (najprv myslí v malom) a 4 (ústretovej správa)	0,0	0,0 %
Princíp 5 (štátna pomoc & verejné obstarávanie)	81 564 520,7	13,6 %
Princíp 6 (prístup k financovaniu)	186 798 000,0	31,2 %
Princíp 7 (Jednotný trh) a 10 (internacionalizácia)	131 183 000,0	21,9 %
Princíp 8 (zručnosti a inovácie)	71 564 555,3	12,0 %
Princíp 9 (životné prostredie)	26 035 430,4	4,3 %
Spolu	599 664 780,4	100,0 %

Graf č.10

6. Vyhodnotenie podporných programov realizovaných NARMSP

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania ako špecializovaná inštitúcia na podporu malých a stredných podnikov na Slovensku dlhodobo realizuje komplex podporných programov a projektov. Cieľom podporných programov a projektov je:

- stimulácia rastu sektora MSP,
- zvyšovanie jeho konkurencieschopnosti,
- internacionalizácia – prienik na nové trhy a
- uľahčenie prístupu MSP ku kapitálovým zdrojom.

6.1 Programy na podporu MSP

Tab. č. 6.1: Realizované programy na podporu MSP v roku 2012

Program	Súvis s SBA
Program vzdelávania, školení a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie	Princípy 1,5,6 a 8
Schéma poradenstva a vzdelávania pre MSP	Princípy 1, 7, 8 a 10
Mikropôžičkový program	Princíp 6
Fondy rizikového kapitálu	Princíp 6
Národné webové sídlo pre malých a stredných podnikateľov	Princíp 7 a 8

• Program vzdelávania, školení a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie

Program prispieva k priamemu napĺňaniu cieľa SBA **Princípu 1** vytvorením prostredia, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie a ku nepriamemu napĺňaniu cieľa SBA **Princípu 5** prispôbovaním nástrojov verejnej politiky potrebám MSP, **Princípu 6**, a teda uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií, **Princípu 8**, a to prostredníctvom podpory zvyšovania zručností v MSP a všetkých foriem inovácií.

Podporu budúcich podnikateľov realizovala NARMSP v roku 2012 formou poskytovania zvýhodnených informačných, poradenských a vzdelávacích služieb prostredníctvom spolupracujúcej regionálnej siete desiatich regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC), štyroch centier prvého kontaktu (CPK) a dvoch podnikateľských a technologických inkubátorov (PaTI).

Cieľom štátneho programu bola podpora zakladania nových MSP a príprava záujemcov o podnikanie na naštartovanie, úspešné fungovanie a riadenie vlastného nového najmä mikro a malého podniku, vrátane živnostenského oprávnenia. Klientmi programu boli prevažne nezamestnaní, ktorí nedostatok pracovných príležitostí na regionálnom a lokálnom trhu práce riešili samo zamestnaním sa v budúcom vlastnom podniku. Početnou cieľovou skupinou boli mladí ľudia vo veku od 18 do 35 rokov, vrátane absolventov, ale aj ženy a matky na a po materskej dovolenke a na trhu ohrozená generácia 50+.

Tab. č. 6.2: Dotované poradenské a vzdelávacie služby pre záujemcov o podnikanie poskytnuté v roku 2012 a financované zo štátneho rozpočtu

Centrum	Informačné konzultácie		Odborné konzultácie		Podnikateľské plány	Školenia	
	počet	hodiny	počet	hodiny	Počet	počet školení	Počet účastníkov
BIC TI Prievidza	56	28	57	279	57	1	87
CPK Brezno	10	10	19	35	0	0	0
CPK Medzilaborce	14	14	29	127	10	0	0
CPK Poltár	2	2	0	0	0	0	0
CPK Veľký Krtíš	72	66	118	411	67	0	0
PI Spišská Nová Ves	35	24,5	65	84,5	15	6	90
RPIC Dunajská Streda	35	35	76	189,5	40	0	0
RPIC Komárno	39	38,5	49	179,5	38	12	176
RPIC Košice	37	33	11	14,5	1	6	121
RPIC Lučenec	4	4	15	47	2	0	0
RPIC Nitra	21	21	74	109	6	7	115
RPIC Poprad	28	26,5	23	51,5	15	11	173
RPIC Považská Bystrica	81	81	113	205,5	79	5	82
RPIC Prešov	3	3	2	2	0	6	87
RPIC Trebišov	1	1	2	13	1	4	79
RPIC Trenčín	158	153	221	412	143	10	167
Spolu	596	540,5	874	2 160	474	68	1 177

V roku 2012 bolo poskytnutých 1470 informačných a odborných konzultácií v celkovom objeme 2700,5 hodín. Konzultácie, ako aj vzdelávacie kurzy boli zamerané na tematické oblasti a administratívne povinnosti súvisiace so založením podniku, vrátane zmapovania podmienok podnikania v danej lokalite, regióne, a začatím a rozbehom podnikateľskej činnosti. Pre účely založenia podnikov a získania finančných zdrojov na samostatnú zárobkovú činnosť regionálni poradcovia vypracovali klientom 474 podnikateľských plánov. Budúci podnikatelia sa zúčastnili na 68 troj až päťdňových školeniach v rôznych mestách Slovenska. Školenia absolvovalo dovedna 1177 účastníkov. Služby boli financované zo zdrojov štátneho rozpočtu ŠR2011 a ŠR2012 kap. MH SR v objeme 140 912 Eur. Celkový počet príjemcov pomoci bol 1 797, z nich polovica mladých ľudí do 35 rokov.

• **Schéma poradenstva a vzdelávania pre MSP (schéma pomoci de minimis)**

Program prispieva k priamemu napĺňaniu cieľa SBA **Princípu 1** vytvorením prostredia, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie a **Princípu 8**, a to prostredníctvom podpory zvyšovania zručností v MSP a všetkých foriem inovácií, taktiež program prispieva k nepriamemu napĺňaniu cieľa **Princípu 7** v podobe nábádania MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh a cieľa **Princípu 10** prostredníctvom povzbudzovania a podporovania MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov.

Poradenské služby

Tab. č. 6.3: Dotované poradenské služby podnikateľom v rámci Schémy poradenstva a vzdelávania pre MSP (schéma pomoci de minimis) realizované v roku 2012 a financované zo štátneho rozpočtu

Rok 2012	Informačné konzultácie		Odborné konzultácie		Podnikateľské plány a projekty
	Počet	hodiny	počet	hodiny	Počet
BlaTC Banská Bystrica	16	26	120	479	0
BIC TI Prievidza	5	6	26	143	3
CPK Brezno	19	30	25	56	0
CPK Medzilaborce	10	13	45	325	4
CPK Michalovce	16	17	20	86	1
CPK Poltár	9	11	0	0	0
CPK Veľký Krtíš	6	7	5	34	5
RPIC Dunajská Streda	52	67	21	66	14
RPIC Košice	1	2	0	0	0
RPIC Komárno	4	5	6	17	2
RPIC Lučenec	4	7	10	33	1
RPIC Nitra	67	101	8	34	7
RPIC Prešov	13	19	50	260	0
RPIC Poprad	38	39	0	0	0
RPIC Trebišov	2	1,5	8	54	1
RPIC Trenčín	39	48	23	70	3
UTI STU Bratislava	6	8	30	110	0
VTP Žilina	42	57,5	399	1605	0
ZMPS Bratislava	12	15,5	122	429	0
Spolu	361	480,5	918	3801	41

Odbornú pomoc podnikateľom poskytovala NARMSP aj realizáciou štátneho programu „Schéma poradenstva a vzdelávania pre MSP (schéma pomoci de minimis)“. Cieľom podpory bolo zvyšovať konkurencieschopnosť MSP, mieru ich prežitia, udržať zamestnanosť resp. podporiť tvorbu nových pracovných miest v regiónoch Slovenska. Za týmto účelom boli poskytované dotované informačné a poradenské služby, ktoré mali podnikateľom pomôcť prekonať niektoré ťažkosti v podnikateľskej činnosti a dopady finančnej a hospodárskej krízy na ich podnikanie, pomôcť hľadať rozvojový potenciál podniku, vhodné riešenia a výzvy pre úspešné fungovanie a rozvoj.

Regionálna dostupnosť podnikateľov k poradenstvu bola zabezpečená prostredníctvom odborných poradcov spolupracujúcich regionálnych organizácií RPIC (9), CPK (5), PaTI (4) a Združenia mladých podnikateľov Slovenska (ZMPS). Služby boli čiastočne dotované zo zdrojov štátneho rozpočtu ŠR2011 a ŠR2012 kap. MH SR. V roku 2012 bolo zo schémy poskytnutých 1 279 informačných a odborných konzultácií v celkovom objeme 4 281,5 hodín. Pre účely získania finančných zdrojov bolo klientom vypracovaných, alebo poskytnutá pomoc pri vypracovaní 41 podnikateľských plánov a projektov. Pomoc v objeme 74 741 Eur v priebehu siedmich mesiacov roku 2012 získalo celkom 355 MSP.

Vzdelávanie

Z dôvodu limitovaného rozpočtu štátnej schémy sa vzdelávacie aktivity nerealizovali, takže výzva na predkladanie žiadostí o finančný príspevok na vzdelávanie podnikateľov a ich zamestnancov nebola v roku 2012 vyhlásená.

▪ **Mikropôžičkový program**

Program prispieva k priamemu napĺňaniu cieľa SBA **Princípu 6**, a teda uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií.

Program, realizovaný od roku 1997, je určený malým podnikateľom zamestnávajúcim do 50 zamestnancov. Mikropôžičku možno použiť na obstaranie hnutelného a nehnuteľného investičného

majetku, rekonštrukciu prevádzkových priestorov, ako aj nákup potrebných zásob, surovín či tovaru a iné investičné projekty. Minimálna výška mikropôžičky je 2 500 Eur, maximálna výška je 50 000 Eur. Úver je poskytovaný s úrokovou sadzbou na úrovni referenčnej sadzby v zmysle oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (2008/C 14/02). Výška referenčnej sadzby je určená ako základná sadzba ECB zvýšená o maržu, ktorej výška závisí od ratingu príslušného žiadateľa a od úrovne príslušného zabezpečenia, pričom sa uplatňuje metóda „úverových marží v bázičných bodoch“. Doba splatnosti je stanovená od 6 mesiacov do 4 rokov, je možné poskytnúť odklad splátok istiny maximálne na dobu 6 mesiacov.

V priebehu roku 2012 pokračovala príprava programu podľa nových podmienok schválených uznesením vlády SR č. 64/ 2010. Bol sfinalizovaný Manuál Mikropôžičkového programu, ktorý bol pripravený na predloženie a schválenie Správnej rade NARMSP.

NARMSP, s cieľom zlepšenia kvality procesov riadenia ako aj v záujme zabezpečenia, aby Mikropôžičkový program reagoval na súčasné trendy v oblasti poskytovania mikroúverov, sa začiatkom roka 2012 zapojila do iniciatívy EÚ JASMINE. Poslaním iniciatívy JASMINE je prostredníctvom pomoci z technickej asistencie zvýšiť kapacitné možnosti poskytovateľov mikroúverov v oblastiach inštitucionálneho riadenia, informačných systémov, správy úverového rizika a strategického plánovania. Zároveň iniciatíva je nástrojom, prostredníctvom ktorého sa EÚ snaží pomáhať poskytovateľom mikroúverov z hľadiska ich trvalo udržateľného rozvoja a životaschopnosti na trhu mikroúverov. Technická asistencia poskytovaná v rámci JASMINE iniciatívy je navrhnutá tak, aby sa jej príjmom v budúcnosti uľahčil prístup k financovaniu z existujúcich a budúcich programov EÚ.

NARMSP mala ako príjemca pomoci v rámci výzvy iniciatívy JASMINE možnosť realizovať:

- **Proces hodnotenia procesov** (assessment) prostredníctvom renomovanej ratingovej agentúry Planet Rating, ktoré bolo zamerané na hodnotenie riadenia v rámci NARMSP. V rámci tohto procesu bolo vykonané hodnotenie celej NARMSP, ako aj hodnotenie Mikropôžičkového programu. Hodnotenie spoločnosťou Planet Rating prebehlo v NARMSP v dňoch 31. 5. - 06. 06. 2012. Bola použitá GIRAFE metodológia, pričom NARMSP získala 3 z piatich bodov (žiráf). Kvalitatívna stránka a forma spracovania Manuálu Mikropôžičkového programu bola pozitívne hodnotená a
- **vyškolenie tímu zamestnancov NARMSP a zamestnancov spolupracujúcich inštitúcií**, zastrešujúcich mikropôžičky zo strany Microfinance centre so sídlom vo Varšave. Školenie sa uskutočnilo v priestoroch NARMSP a prebiehalo v mesiacoch august – september 2012.

Zmenou jednotlivých podmienok a postupov realizácie Mikropôžičkového programu v zmysle nového znenia Manuálu Mikropôžičkového programu sa posilňujú analytické, právne a kontrolné činnosti MH SR ako poskytovateľa a NARMSP ako vykonávateľa Mikropôžičkového programu, a to s nasledovnými cieľmi:

- Zabezpečenie náležitosti finančného riadenia a nakladania s revolvingovými prostriedkami,
- predchádzanie zneužitiu pri nakladaní a používaní revolvingových prostriedkov a
- zvýšenie efektivity správy a vymáhania poskytnutých revolvingových prostriedkov.

Nové znenie Manuálu Mikropôžičkového programu zároveň stanovuje základné pravidlá a pracovné postupy pre Spolupracujúce inštitúcie a zamestnancov NARMSP, ktorí sa budú podieľať na poskytovaní, schvaľovaní, kontrole a správe úverov v rámci realizácie Mikropôžičkového programu.

V priebehu roku 2012 neboli poskytnuté žiadne zdroje na mikropôžičky vzhľadom k tomu, že program je pozastavený. Celkovo od začiatku realizácie Mikropôžičkového programu bolo poskytnutých 1 827 mikropôžičiek vo výške 31 195 825 Eur.

• **Fondy rizikového kapitálu**

Program prispieva k priamemu naplneniu cieľa SBA **Princípu 6**, a teda uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií.

NARMSP realizuje podporu rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností) prostredníctvom špecializovanej

dcérskej spoločnosti Fond fondov s.r.o. Dlhodobým poslaním spoločnosti Fond fondov, s. r. o. je usmerňovanie činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR, zhodnocoval sa objem finančných prostriedkov jednotlivých fondov a dosiahnuté zisky sa používali na realizáciu dlhodobého cieľa podpory malých a stredných podnikov.

V roku 2012 boli prostredníctvom spoločnosti Fond Fondov s.r.o. spravované 3 fondy rizikového kapitálu bez právnej subjektivity (Fond štartovacieho kapitálu, Regionálny fond štartovacieho kapitálu a Fond SISME) a 3 fondy rizikového kapitálu so samostatnou právnou subjektivitou (Fond Seed Capital, k. s., Slovenský Rozvojový Fond, a. s. a Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.). Vznikom fondov so samostatnou právnou subjektivitou boli vytvorené podmienky pre vstup inštitucionálnych investorov do fondov s cieľom zvýšiť objem disponibilných zdrojov pre MSP, spravovanie fondov profesionálnymi manažérskymi spoločnosťami a tiež pokrytie širšieho spektra požiadaviek na výšku investícií pre cieľové MSP.

Podľa predbežných údajov v priebehu roku 2012 bolo vo všetkých fondoch rizikového kapitálu v portfóliu NARMSP/Fondu Fondov s.r.o. zrealizovaných 14 investícií v celkovom objeme 6 978 337 Eur.

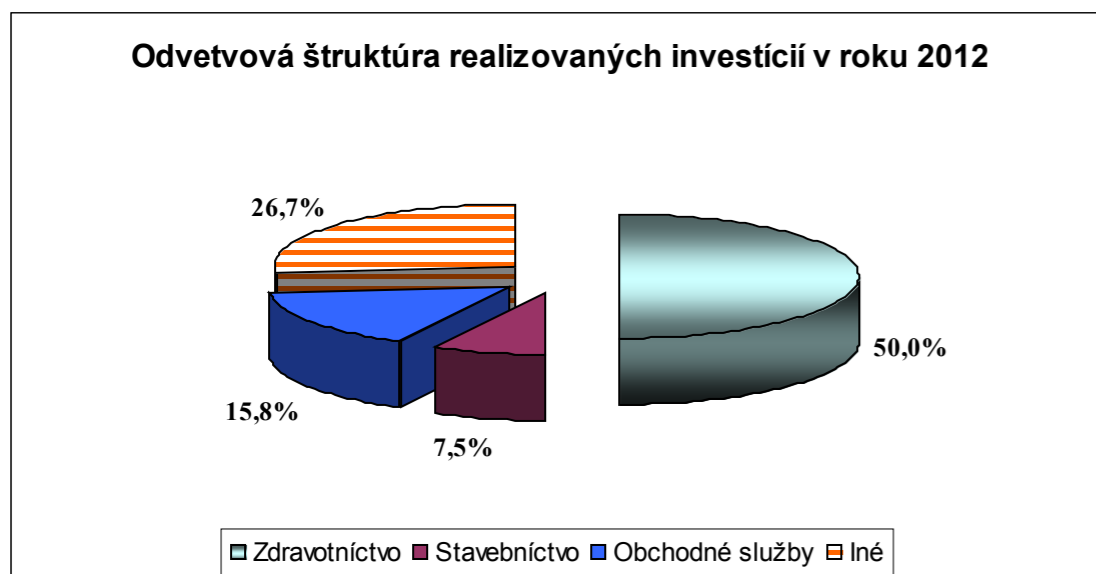
Tab. č. 6.4: Počet a objem schválených investičných návrhov (podľa jednotlivých fondov) v roku 2012

Názov fondu	Počet schválených návrhov	Objem schválených návrhov (v Eur)
Fond štartovacieho kapitálu	0,0	0
Regionálny fond štart. kapitálu	0,0	0
Fond SISME	0,0	0
Fond Seed Capital, k.s.	0,0	0
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	8	8 558 215
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	6	9 989 964
Spolu fondy	14	18 548 179

Tab. č. 6.5: Počet a objem realizovaných investičných návrhov (podľa jednotlivých fondov) v roku 2012

Názov fondu	Počet realizovaných návrhov	Objem realizovaných návrhov (v Eur)
Fond štartovacieho kapitálu	0	0
Regionálny fond štart. kapitálu	0	0
Fond SISME	0	0
Fond Seed Capital, k.s.	6	1 183 805
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	4	1 304 608
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	4	4 489 924
Spolu fondy	14	6 978 337

Graf č. 11

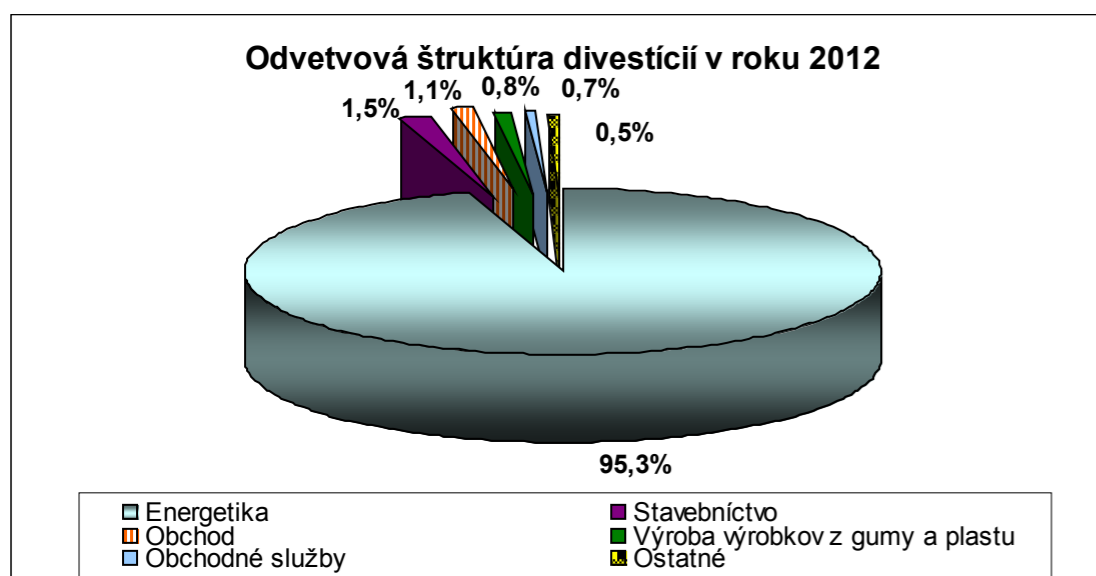
V roku 2012 najväčšia investícia smerovala do oblasti zdravotníctva. Objem realizovaných finančných prostriedkov fondu do tohto segmentu dosiahol 3 489 924 Eur. Vysoký objem zaznamenal aj segment obchodné služby v objeme 1 102 948 Eur. Ďalej boli realizované investičné návrhy zamerané na stavebníctvo v objeme 520 000 Eur a do iných odvetví vo výške 1 865 465 Eur.

Objem divestícií v roku 2012 dosiahol 3 891 142,01 Eur. Najvyššiu divestičnú aktivitu zaznamenal Slovenský rastový kapitálový fond, a. s. v objeme 3 707 248 Eur, ktorý patril do segmentu energetika. Segment energetiky mal najväčší podiel na celkových divestíciách v roku 2012, teda 95,32 %. Divestičnú aktivitu zaznamenal Regionálny fond štartovacieho kapitálu vo výške 46 302,15 Eur a Fond štartovacieho kapitálu vo výške 137 591,89 Eur.

Tab. č. 6.6: Rozdelenie divestícií podľa fondov v roku 2012

Fond	Objem divestícií (v Eur)	Stav divestícií
Fond štartovacieho kapitálu	137 591,86	13 čiastkových
Regionálny fond štartovacieho kapitálu	46 302,15	8 čiastkových
Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.	3 707 248,00	6 úplných
Spolu	3 891 142,01	21 čiastkových a 6 úplných

Graf č. 12

V súčasnom období doznievajúcej hospodárskej krízy pomáha ponuka rizikového kapitálu financovať perspektívne projekty firiem, ktoré by sa v dôsledku sťaženého prístupu k finančným zdrojom nemohli zrealizovať.

• **Národné webové sídlo pre malých a stredných podnikateľov www.msponline.sk**

Program prispieva k napĺňaniu SBA **Princípu 7** Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí a **Princípu 8** Podporovať zvyšovanie zručností v MSP.

Webový portál pre malých a stredných podnikateľov msponline.sk sa aj v roku 2012 sústredil predovšetkým na poskytovanie prehľadných a aktuálnych informácií potrebných pre podnikateľov.

Jednou z hlavných úloh portálu bolo nielen sprehľadniť množstvo informácií, ktoré sú podnikateľom dennodenne ponúkané ale aj poskytnúť poradenstvo v prípadných nezrovnalostiach a problémoch, na ktoré podnikatelia pri svojej činnosti narážajú.

Online poradňa v rámci programu Národné webové sídlo msponline.sk je podnikateľmi veľmi vyhľadávaná. Predstavuje vierohodný a efektívny nástroj prostredníctvom ktorého podnikatelia bezplatne dostanú odpovede resp. spôsob riešenia ich vzniknutého problému. V roku 2012 sa na nás obrátilo 256 podnikateľov. Najčastejšie problémy, ktoré podnikatelia riešili boli z oblasti získania financií/dotácií na podnikanie, zriadenia firmy, právnych záležitostí okolo spamu, začatia/zrušenia živnosti, podnikania v zahraničí, predaja z dvora a i.

V roku 2012 sa na stránke uskutočnili aj dizajnové a redakčné zmeny. Portál prešiel nie len grafickou zmenou ale aj zmenou poskytovania a triedenia informácií. Portál sa stal prehľadnejším a užívateľsky jednoduchším. Úprava portálu prebiehala aj v prvom štvrtroku 2013.

• **Prehľad návštevnosti webového portálu za rok 2012:**

- Počet návštev 197 365 a
- prezreté stránky 288 107.

• **Rozpočet programu:**

- Poskytnuté prostriedky zo ŠR v roku 2012: 30 000,00 Eur a
- čerpané prostriedky k 31. 03. 2013: 29 993,82 Eur.

V rámci kapitoly MH SR bola na tento program schválená suma 30 000,00 Eur na bežný transfer. Prostriedky boli použité na úhradu služieb spojených s prevádzkou webového portálu pre MPS – www.msponline.sk., vypracovanie odborných článkov tvoriacich obsah webového portálu, nákladov spojených s vypracovaním odpovedí v rámci online poradne, úhradu internetovej kampane, spracovania a technického preklopenia obsahu webovej stránky do nového grafického a užívateľského prostredia ako aj na úhradu ďalších aktivít súvisiacich s programom. Finančné prostriedky na program boli použité v súlade s uzatvorenou zmluvou medzi MH SR a NARMSP a v súlade so znením schváleného programu.

V rámci spätnej väzby od MSP sme zaznamenali pozitívne ohlasy na služby poskytované v rámci programu msponline.sk.

6.2 Projekty na podporu podnikania

Popri programoch sa NARMSP dlhodobo podieľa aj na implementácii národných a medzinárodných projektov v oblasti podpory podnikania MSP. Počas roka 2012 prebiehala realizácia projektov v environmentálnej oblasti, oblasti zapájania slovenských podnikateľov do tvorby európskej legislatívy, podpory podnikania žien na Slovensku, či podpory inovačných aktivít. Jednalo sa o nasledovné projekty:

Tab. č. 6.7: Realizované projekty na podporu MSP v roku 2012

Projekt	Súvis s SBA
Enterprise Europe Network	Princípy 1, 6, 7, 8 a 10
EKOprofit	Princíp 9
GO ECO! Environmentálne služby pre MSP	Princíp 9
Anjeli strážni pre začínajúce podnikateľky	Princíp 1
Clustrat	Princípy 7, 8 a 10
Podpora inovácií v slovenských MSP	Princíp 8
Partnerstvo - akcia pre cestovný ruch	Princíp 1
Participácia slovenských MSP na tvorbe európskej politiky	Princíp 1
TwinEntrepreneurs	Princíp 1
Efektívne vymáhanie cezhraničných pohľadávok	Princíp 6
InnoFun	Princíp 1
Zodpovedné malé a stredné podniky na Slovensku	Princíp 1

• **Enterprise Europe Network (Projekt „Business and innovation support services in Slovakia“)**

Projektom BISS Slovakia sa NARMSP ako jeden z členov konzorcia zapojila do medzinárodnej siete na podporu podnikania, siete Enterprise Europe Network, ktorá existuje v 53 krajinách sveta.

Ciel²²:

Cieľom projektu a siete EEN je pomáhať najmä malým a stredným podnikom penetrovať na zahraničné trhy, pomáhať pri rozvoji ich inovačného potenciálu a zvyšovaní znalostí o trhu EÚ a politikách Komisie. Táto iniciatíva Európskej Komisie poskytuje podnikateľom kontaktné miesta – „one stop shop“, pod strechou ktorých môžu získať informácie, poradenstvo a využívať široký rozsah ľahko dostupných služieb zameraných na podporu podnikania.

Projekt prispieva k napĺňaniu SBA **Princípu 1** Vytvoriť prostredie v ktorom je podnikanie docenené, **Princípu 6** Zjednodušiť malým a stredným podnikom prístup k financovaniu a rozvinúť právne a podnikateľské prostredie podporujúce včasné úhrady, ktoré sú súčasťou obchodných transakcií, **Princípu 7** Pomôcť malým a stredným podnikom viac získať z príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh, **Princípu 8** Propagovať pokrok a inovácie vo všetkých formách a **Princípu 10** Umožniť malým podnikom, aby profitovali z rastu trhov.

Realizované aktivity/služby NARMSP v rámci projektu BISS Slovakia 2011- 2012 za rok 2012

	Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia siete Enterprise Europe Network (rádio a TV spoty, informačné letáky, brožúry, prezentácie siete Enterprise Europe Network, webová stránka www.een.sk, infolisty, profily krajín „Ako podnikat' v zahraničí“ atd)	
	Počet MSP, resp. jednotlivcov z cieľových skupín, zasiahnutých propagačnými aktivitami siete EEN	5000
2	Organizácia miestnych a / alebo regionálnych podujatí (semináre, workshopy, informačné a konzultačné dni, tréningy pre MSP na rôzne témy)	20
	Počet účastníkov na lokálnych a regionálnych podujatiach	463
3	Získavanie spätnej väzby od MSP pre EK (vyjadrenie názorov, pripomienok, návrhov podnikateľov k pripravovanej alebo už existujúcej legislatíve prostredníctvom nástrojov spätnej väzby – online konzultácie, panely pre MSP, SME feedback databáza, EBTP, Solvit)	
	Počet účastníkov zapojených do SME feedback aktivít	8
4	Zodpovedané otázky od MSP, partnerov siete, stakeholderov	
	Počet zodpovedaných otázok	437
5	Analýzy potrieb nových klientov (prvé návštevy klientov/firiem s cieľom získať základné informácie o firme a na ich základe ponúknuť určité typy služieb siete Enterprise Europe Network)	
	Počet analýz potrieb nových klientov	22
6	Poskytovanie služieb v oblasti internacionalizácie a na podpory inovácií (IPR) poradenstvo, technologické audity a / alebo obchodné recenzie, finančné poradenstvo, iné)	
	Počet poskytnutých poradenských služieb	28
7	Organizácia kooperačných podujatí a podnikateľských misií	6
	Počet MSP zúčastnených na kooperačných podujatiach a podnikateľských misiách	38
	Počet nadviazaných kontaktov/stretnutí na kooperačných podujatiach a misiách	124
8	Poskytovanie na mieru šitých služieb typu výzvy, tendrov a pod.	
	Počet registrovaných klientov	98
9	Tvorba návrhov spolupráce (BCD profily, profily BBS, FP7 profily)	
	Poskytnuté kontakty slovenským firmám na zahraničné firmy	24
	Poskytnuté kontakty slovenských firiem zahraničným firmám	23
	Profily slovenských firiem zaregistrované do databáz	14
10	Participácia na činnostiach EEN a konzorcia (aktívne príspevky k činnosti siete EEN a činnosti konzorcia)	
	Účasť a aktívna participácia na činnosti siete a konzorcia	3

Hodnotenie/Dopad poskytnutých služieb na MSP na Slovensku:

Všetky vyššie uvedené služby, či už sa jedná o podporu a pomoc slovenským MSP pri vyhľadávaní výrobných, obchodných a projektových kooperačných partnerov, organizovanie účasti slovenských podnikateľov na medzinárodných kooperačných podujatiach, podnikateľských misiách, zisťovanie inovačného potenciálu firmy, informácie a poradenstvo, príp. iné, všetky služby smerujú k jednému cieľu: zvýšiť konkurencieschopnosť našich malých a stredných podnikov, podporiť ich inovačný potenciál a podporiť medzinárodnú spoluprácu. Na základe nami poskytnutých služieb bolo v roku

2012 uzavretých päť zmlúv o medzinárodnej spolupráci medzi slovenskými a zahraničnými (ČR, Maďarsko, Veľká Británia, Rakúsko), čo malo za následok zvýšený obrat firmy a v niektorých prípadoch i posilnenie tvorby pracovných miest.

• Projekt „EKOprofit“

EKOprofit Bratislava je projektová iniciatíva medzi mestami Viedeň a Bratislava, ktorej hlavným cieľom je pomôcť malým a stredným podnikom zlepšovať vzťah k životnému prostrediu a zároveň znižovať ich prevádzkové náklady. Projektovými partnermi sú spoločnosť Denkstatt, Magistrat der Stadt Wien / MA22, Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, Bratislavská regionálna komora SOPK a Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania

Cieľ projektu:

Hlavným cieľom projektu je Zavádzanie Programu čistejšej produkcie v širšom okolí Bratislavy (vrátane Trnavského regiónu), podľa vzoru „Ökobusinessplan Wien“ na podporu trvalo udržateľného rozvoja prihraničného regiónu Rakúsko-Slovensko.

Projekt prispieva k uplatňovaniu SBA **Princípu 9** Podporiť MSP pri chápaní environmentálnych výziev ako príležitostí.

Ciele projektu:

- Podpora hospodárskeho rastu v Regióne CENTROPE prostredníctvom implementácie modelu „ÖKOPROFIT“ v Bratislavskom / Trnavskom kraji,
- transfer Know-how v oblasti Riadenia zdrojov a Administrácie programu, z Viedne do Bratislavy,
- budovanie povedomia („udržateľné podnikanie = ziskové podnikanie“), pre osoby s rozhodovacou právomocou v oblasti priemyslu, obchodu a verejnej správy,
- prehlbovanie existujúcich partnerstiev, ako aj vytváranie nových sietí kontaktov na riadiacej a prevádzkovej úrovni,
- Rozvoj cezhraničného trhu poradenstva v oblasti životného prostredia a riadenia zdrojov (prostredníctvom školení miestnych ekologických poradcov) a
- Podpora eko-inovácií v prostredí MSP.

Aktivity projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Vytvorenie a spustenie webovej stránky: www.ekoprofitbratislava.eu/sk	1
2	1. školiteľský program (18.12. - 21.12. 2012 - Trainee Program: 3 dni základného školenia a minimálne 5 dní praxe priamo vo vybraných EKOprofit-spoločnostiach (región BA/TT) v pozícií asistenta konzultantom).	1
	Počet účastníkov/trainees	10
3	Tlačová konferencia (na Magistráte hl. mesta SR Bratislavy, 18.12.2012 - organizovaná magistrátom mesta Bratislava za účasti projektových partnerov, médií a účastníkov školenia)	1
4	Seminár pre vedúcich a projektových partnerov na Magistráte vo Viedni, 3.10.2012	1
	Počet účastníkov (30 zástupcov siedmich projektových partnerstiev. Zástupcovia partnerstiev využili príležitosť prebrať ďalšie kroky týkajúce sa úspešnej implementácie projektov, publicity projektov a kontroly výdavkov so zástupcami regionálnych miest a STS.)	30

Hodnotenie/Dopad:

Projekt EKOprofit sa začal realizovať koncom roka 2012, a preto ešte nie je možné merať jeho dopad. Očakáva sa však, že prostredníctvom aktivít a služieb ponúknutých MSP v jeho rámci tieto budú postupne zlepšovať vzťah k životnému prostrediu a zároveň sa budú znižovať i ich prevádzkové náklady.

• Projekt „GO ECO! Environmentálne služby pre MSP“

NARMSP sa aj v roku 2012 aktívne podieľala na realizácii medzinárodného projektu zameraného na pomoc MSP v problematike životného prostredia v sektoroch potravinárskeho priemyslu, povrchovej úpravy a spracovania kovov a odpadového hospodárstva. Jednalo sa o komplexné poradenské služby a ulahčenie orientácie v problematike environmentálnej legislatívy a štandardov, ako aj praktickú realizáciu auditov a diagnostiku energetických únikov v jednotlivých MSP.

Ciele projektu:

- Poskytovať nástroje pre malé a stredné podniky s cieľom, aby prijali nové metódy a zmenili spôsob svojho fungovania,
- nadviazať partnerstvo s príslušnými poskytovateľmi služieb z oblasti životného prostredia - ESP (Environmental Services Providers) a
- odovzdávať ďalej príklady dobrej praxe (good practices).

Projekt prispieva k uplatňovaniu SBA **Princípu 9** Podporiť MSP pri chápaní environmentálnych výziev ako príležitostí.

Aktivity projektu vrátane celkových výsledkov:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Vytvorenie a spustenie webovej stránky: www.go-eco.sk (interaktívny podporný nástroj pre MSP pôsobiace v sektoroch potravinárskeho priemyslu, spracovania a povrchovej úpravy kovov, odpadového hospodárstva, spracovanie informačných balíkov z oblasti enviro legislatívy a štandardizácie)	1
2	Informácie a poradenstvo	
	Interaktívne konzultácie zamerané na on-line podporu MSP v otázkach „zeleného biznisu“ realizované prostredníctvom portálu www.go-eco.sk	
3	Podporné environmentálne služby	1
	Vstupné environmentálne audity	15
	Termovízne diagnostiky rozvodových sietí, technológií, budov	15
4	Regionálne informačné semináre na rôzne enviro témy (REACH, odpadové hospodárstvo, financovanie MSP z OP Životné prostredie, nové ekologicky vhodné v technológie vo vybraných sektoroch)	10
	Počet účastníkov	190
5	Školenia pracovníkov siete EEN na lokálnej (problematika REACH) a európskej úrovni decentralizovaný tréning: How to assist SMEs with the environmental issue.	2
	Počet účastníkov	20
6	Good practices zo všetkých troch sektorov (výsledok realizácie termovíznej a environmentálnej diagnostiky v spolupráci s ESPs, ako aj poradenských služieb NARMSP, zameraných na možnosti rozvoja „zeleného“ biznisu a imidžu firiem)	
	Počet príkladov dobrej praxe	4

Hodnotenie/Dopad:

Aktivita projektu sme zvýšili povedomie slovenských MSP o environmentálnej legislatíve. Výstupy projektu taktiež tvoria spätnú väzbu pre plánovanie a implementáciu environmentálnych stratégií Európskej únie a na strane druhej realizované služby umožňovali MSP implementovať európske štandardy v kľúčových oblastiach environmentálnych požiadaviek a programov realizovaných v regiónoch Slovenska.

Projekt bol v priebehu roku 2012 úspešne uzavretý. Nadobudnuté skúsenosti a know-how sa implementujú v rámci ďalších prebiehajúcich eko-projektov.

• **Projekt „Anjeli strážni pre začínajúce podnikateľky“ („Guardian Angels for Female Entrepreneurs – GUARD4FEMENT)**

Podpora podnikania žien na Slovensku je predmetom záujmu NARMSP už niekoľko rokov. Ambasádorky podnikateľiek Slovenska mali záujem o podnikanie u žien naštartovať. Inšpirovať potenciálne podnikateľky, aj prostredníctvom podnikateľských príbehov, či praktických rád, aby sa vydali na cestu samostatného podnikania. Tie, ktoré tak urobili, však potrebujú pomocnú ruku anjela strážneho, mentora či mentorky, ktorých úlohou je viesť začínajúcu podnikateľku v časoch jej podnikateľských začiatkov. Projekt „Guardian Angels for Female Entrepreneurs“ práve to začínajúcim podnikateľkám ponúka.

Ciele projektu:

- Podporiť podnikanie žien na Slovensku,
- rozpoznať a podporiť najmä začínajúce podnikateľky
- zabezpečiť, aby podnikateľky ustáli najmä prvý, najnáročnejší rok, ich podnikania.

Projekt prispieva k naplneniu SBA **Princípu 1** Vytvoriť prostredie v ktorom je podnikanie docenené.

Aktivity projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	webová stránka www.ambasadorka.sk / www.podporapodnikania.sk	1
	Články, tlačové správy	50
	Facebook http://www.facebook.com/ambasadorka	1
	TV/rádio spoty	4
	Leták	1
2	Informácie a poradenstvo	
	online poradňa www.ambasadorka.sk / www.podporapodnikania.sk	1
3	Výzva a výber mentorov a mentees	
	Počet kandidátov 1. kola výzvy na mentorov (45 kandidátov, vybraných 16 => aktívnych 14)	45
	1. kolo výzvy na mentees (53 kandidátiek, vybraných 35 => aktívnych 33)	53
	2. kolo výzvy na mentorov (11 kandidátov, vybraných 11)	11
4	Tréningy pre mentorov a mentees	3
	Úvodný tréning – 26.-27.1.2012, B. Štiavnica (predstavenie projektu, čo je to mentoring a jeho základné princípy, mentor/mentee, funkcia, koncept, fázy, metódy, organizácia mentoringu, pojmový rámec, rozhovor, dôvera vo vzťahu)	43
	Tréning – 6.6.2012, Bojnice (Prezentačné zručnosti, Neverbálna komunikácia tela)	38
	Tréning – 15.2.2012, Prešov (SMART, spätná väzba, techniky a nástroje mentoringu, načúvanie v mentoringu)	18
	Tréning – 22.2.2013, Donovaly (Soft skills - so zameraním na on-line marketing využitím Google nástrojov a sociálnych sietí)	43
5	Konferencie	
	Úvodná konferencia - 23.2.2012, Hotel Dukla, Prešov	75
	Záverečná konferencia – 28.5.2013, MH SR Bratislava	
6	Semináre pre verejnosť na tému Mentoring	3
	Počet účastníkov na seminári pre západné Slovensko (7.6.2012, Bojnice)	17
	Počet účastníkov na seminári pre východné Slovensko (22.11.2012, Prešov)	35
	Počet účastníkov na seminári pre stredné Slovensko (13.3.2013, B. Bystrica)	23
	Individuálne stretnutia mentorov a mentees na mesačnej báze - 03/2012 – 04/2013	
	Počet stretnutí	184
	Inaugurácia siete mentorov	
	Varšava, 15. november 2011 - p. Hanková , majiteľka firmy Novel spol. s.r.o., prevzala z rúk Joanny Drake , riaditeľky EÚ pre Podporu konkurencieschopnosti MSP a Grażyny Henclewskej, zástupkyne MH Poľska, oficiálny certifikát v menej celej slovenskej siete mentorov pre začínajúce podnikateľky.	
	Európska sieť mentorov (počet krajín):	
	(Albánsko, Belgicko, Cyprus, FYROM, Grécko, Maďarsko, Írsko, Čierna Hora, Holandsko, Rumuncko, Srbsko, Slovinsko, SR, Španielsko, Turecko a Anglicko)	17
	Počet mentorov	170

Hodnotenie/Dopad:

Projekt Guardian Angels for Female Entrepreneurs prispieva i naďalej k podpore podnikania žien na Slovensku. Začínajúcim podnikateľkám je jeho prostredníctvom poskytnutá pomocná ruka 14 skúsených podnikateľov – mentorov a mentoriek, ktorí vkladajú do tohto výnimočného projektu svoje dlhoročné skúsenosti, pričom radi a bezodplatne pomáhajú dámam v ich prvopočiatkoch. Ich úloha je to o to náročnejšia, že pomáhajú tak vo všeobecných oblastiach ako marketing, časový manažment, komunikácia so zamestnancami či externým prostredím ale aj so špecifickými problémami, s ktorými sa stretávajú len ženy podnikateľky – zosúladienie úlohy matky a pracovného života, podpora zo strany rodiny či sebadôvera. Môžeme povedať, že po roku intenzívnych mentoringových stretnutí – každý jeden mentor má povinnosť stretávať sa so svojimi mentee minimálne raz mesačne na osobnej báze – sa nenašla jediná mentorovaná podnikateľka, ktorá by olutovala svoje rozhodnutie vstúpiť do projektu. Práve naopak – napriek tomu, že 14 mentorov si vzalo pod svoje krídla až 33 mentorovaných podnikateľiek – svoje úlohy a povinnosti zvládajú naozaj príkladne a snažia sa pomáhať svojim mentee čo najsvedomitejšie a najlepšie ako vedia.

Téma mentoringu na Slovensku nie je všeobecne známa, a preto sa i verejnosť mohla o tejto problematike, jeho výhodách a využití mohla dozvedieť na úvodnej konferencii v Prešove 23. februára 2012 a rovnako na troch seminároch, ktoré sme pre záujemcov o mentoring pripravili. Na základe veľkého záujmu o pomoc zo strany mentorov sme sa rozhodli otvoriť novú výzvu na mentorov – 11 z nich ponúklo svoje služby a pomoc a sú k dispozícii. Viac informácií na www.ambasadorka.sk.

• **Projekt „CluStrat“ („Podpora inovácií prostredníctvom nových konceptov klastrov podporujúcich novo vznikajúce odvetvia a prierezové témy)**

Projekt CluStrat je projektom podpory inovácií prostredníctvom nových konceptov klastrov s cieľom podporovať novovznikajúce odvetvia a prierezové témy. Je realizovaný od roku 2011 v rámci Operačného programu Stredná Európa (Central Europe).

Ciel:

Stali sme sa jednou z 18 profesionálnych a expertných organizácií z regiónu Strednej Európy, cieľom ktorých je podporiť rozvoj a konkurencieschopnosť MSP prostredníctvom klastrov a ich inovatívnych koncepcii. Nakoľko klastre sú jedným zo základných podporných nástrojov pre rozvoj MSP a ich cieľom je podporovať spoluprácu medzi jednotlivými MSP v určitom sektore, rozhodli sme sa vstúpiť aj do tejto formy podpory MSP.

Projekt prispieva k naplneniu SBA **Princípu 8** Propagovať pokrok a inovácie vo všetkých formách, **Princípu 7** Zlepšiť využitie príležitostí jednotného trhu a **Princípu 10** Umožniť MSP profitovať z trhov mimo EÚ.

Aktivity projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Vytvorenie a spustenie webovej stránky: www.clustrat.eu	1
2	Najdôležitejšie oblasti v rámci novo vznikajúcich sektorov BA kraj	
	• automobilový priemysel	
	• strojársky priemysel	
	• výskum a vývoj	
	• finančný sektor	
3	Najdôležitejšie oblasti v rámci novo vznikajúcich sektorov TN kraj	
	• strojársky priemysel	
	• výskum a vývoj	
	• vzdelávanie	
	• priemyselné a výskumné aktivity	
4	Počet uskutočnených rozhovorov	6
5	Počet uskutočnených regionálnych dialógov	2
6	Počet uskutočnených národných dialógov	1
7	Počet odporúčaní	3

Hodnotenie/Dopad:

Počas roku 2012 sa nám podarilo zmapovať všetky cieľové novo vznikajúce sektory, ako aj prierezové témy zohľadňujúce slovenské regionálne špecifiká a usporiadať národné a regionálne dialógy, pričom NARMSP má v kompetencii Bratislavský a Trenčiansky kraj.

• Projekt „Podpora inovácií v slovenských MSP“ („Boosting the Innovation of Small and Medium Enterprises in Slovakia“ - BISMES)

Projekt „Podpora inovácií v slovenských malých a stredných podnikoch“ bol realizovaný v rámci špecifickej výzvy pre členov siete Enterprise Europe Network, v spolupráci s partnerom I-Europa s.r.o., s cieľom zvýšiť povedomie o inováciách a ich možnostiach medzi MSP na Slovensku.

Ciele:

- Zvýšiť povedomie o dôležitosti inovácií v malých a stredných podnikoch (MSP) prostredníctvom organizácie seminárov a informačných dní,
- vypracovanie analýzy všetkých dostupných programov na podporu inovácií v MSP, názorov a skúseností konkrétnych MSP a
- vytvorenie „informačnej kancelárie“, ktorej zamestnanci budú vedieť podnikateľa informovať na jednom mieste o tom, kde a ako môže získať financie na inovácie vo svojom podniku.

Projekt prispieva k naplneniu SBA **Princípu 8** Propagovať pokrok a inovácie vo všetkých formách.

Aktivity projektu vrátane celkových výsledkov:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Vytvorenie a spustenie webovej stránky: www.podporainovacii.eu	1
	Brožúry o financovaní inovácií	2
2	Semináre	
	Počet zorganizovaných seminárov	16
	Počet účastníkov	480
3	Inovačné dni	
	Počet inovačných informačných dní	2
	Počet účastníkov inovačných informačných dní	166
4	Funkčná informačná kancelária	
	Počet	1

Dopad:

Podľa dostupných štatistík je len 25,1% z celkového podnikov aktívnych v oblasti inovácií, či už technologických, procesných alebo inovácií v oblasti služieb. Viac ako polovicu z tohto počtu tvoria veľké firmy s viac ako 250 zamestnancami. Situácia v malých a stredných podnikoch je ešte horšia:

- Malé podniky (do 50 zamestnancov): na poli inovácií je aktívnych len 19,2% a
- stredné podniky (do 250 zamestnancov): počet aktívnych podnikov v inováciách je o niečo vyšší, dosahuje 34,4%.

Veríme, že sa našim projektom podarilo vzbudiť u slovenských MSP záujem o inovácie. A nielen to, ale taktiež i stimulovať ich investičný potenciál. Na organizovaných podujatiach a info dňoch sme sa snažili vytvoriť priestor pre výmenu názorov a skúseností konkrétnych MSP so štátnym a verejným sektorom z oblasti inovácií. Pridanou hodnotou bolo i vytvorenie „Informačnej kancelárie“, ktorá i po skončení projektu poskytuje podnikateľom informácie o inováciách a sprostredková odborné konzultácie.

Projekt bol v priebehu roku 2012 úspešne uzavretý.

• Projekt „Partnerstvo - akcia pre cestovný ruch“ („Partnership Action for Tourism - PA4T)

Partnerstvo - akcia pre cestovný ruch je medzinárodný projekt so zameraním na rozvoj cestovného ruchu prostredníctvom rozvoja služieb v oblasti mentoringu. Je určený pre podnikateľov a ľudí pôsobiacich v sektore turizmu. Projekt je realizovaný prostredníctvom Programu celoživotného vzdelávania a jeho podprogramu Leonardo da Vinci - Partnerships spolu s partnermi z Cypru, Českej republiky a Veľkej Británie.

Ciele:

- Predstaviť mentoring ako nástroj rozvoja a tréningu pre kompetentných mentorov – manažérov v sektore cestovného ruchu,
 - vytvoriť medzinárodné štandardy v oblasti mentoringu v cestovnom ruchu spolu s odporúčaniami pre zúčastnené krajiny a
 - zvýšiť dosah a hodnotu mentoringu v partnerských štátoch.
- Projekt prispieva k napĺňaniu SBA **Princípu 1** Vytvoriť prostredie v ktorom je podnikanie docenené.

Aktivit projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Brožúra	1
2	Stretnutia projektových partnerov – Mobility	
	Počet stretnutí	3
	• 2nd partners meeting_2-5_5_2012 - Bratislava, SK	
	• 3rd partners meeting_22-24_7_2012 - Ostrava, CR	
	• 4th partners meeting_12-13_11_2012 - Larnaca, Cyprus	
3	Špecializované správy	
	Počet špecializovaných správ a odporúčaní zameraných na mentoring v oblasti cestovného ruchu, jeho predpoklady, formy, inovatívne nástroje a možnosti realizácie	8
4	Medzinárodné štandardy v oblasti mentoringu v cestovnom ruchu spolu s odporúčaniami pre zúčastnené krajiny	

Dopad:

Cestovný ruch je predmetom záujmu Európskej komisie. Neexistujú však jednotné štandardy, nástroje v tejto oblasti. Projekt predstavuje nový nástroj, mentoring, ako jeden z možných, prostredníctvom ktorého je možné tieto štandardy kvality v cestovnom ruchu dosiahnuť. Je prostriedkom na výchovu, rozvoj a tréning kompetentných manažérov pracujúcich v oblasti cestovného ruchu.

▪ Projekt „Participácia slovenských MSP na tvorbe európskej politiky“

Projekt Participácia slovenských MSP na tvorbe európskej politiky mal za úlohu nielen predstaviť Panely pre malých a stredných podnikateľov ako účinný nástroj spätnej väzby, ale našim cieľom bolo najmä zlepšiť komunikačné kanály medzi malými a strednými podnikateľmi, partnermi Enterprise Europe Network a Európskou komisiou. Prostredníctvom aktívnej účasti na seminároch, telefonicky, či emailom zapojiť slovenské malé a stredné podniky do aktívnej participácie na procese prípravy a tvorby európskej legislatívy. Vyjadrením ich názorov, inšpiratívnych myšlienok, či spätnej väzby na pripravovanú legislatívu EÚ sme pomohli slovenským malým a stredným podnikom účinne prispievať k tvorbe podnikateľského prostredia v EÚ.

Ciele:

- Posilniť zapájanie sa malých a stredných podnikov do tvorby európskej legislatívy s cieľom vytvárať priaznivé podnikateľské prostredie a
- predstaviť Panely pre malých a stredných podnikateľov ako účinný nástroj spätnej väzby.

Projekt prispieva k uplatňovaniu SBA **Princípu 1** Vytvoriť prostredie v ktorom je podnikanie docenené.

Aktivity projektu vrátane celkových výsledkov:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Leták	1
2	Semináre	
	Počet seminárov	4
	Počet účastníkov	100
3	Panelové diskusie	
	Počet panelových diskusií (Súlad 10 smerníc na harmonizáciu výrobkov, Alternatívne riešenie sporov, Valorizácia duševného vlastníctva, Elektronický podpis)	4
	Počet vyplnených dotazníkov	77
	Záverečná správa	

Dopad:

Európska komisia sa snaží už dlho posilniť zapájanie sa malých a stredných podnikov do tvorby európskej legislatívy s cieľom vytvárať priaznivé podnikateľské prostredie. Veď kto by si mal tvoriť toto prostredie, ak nie podnikatelia sami. Pripomienky slovenských malých a stredných podnikateľov boli zahrnuté do celkového vyhodnotenia spolu s pripomienkami od malých a stredných podnikateľov z ďalších desiatich členských krajín EÚ a zohľadnené pri tvorbe politík a smerníc EÚ. Projekt sme v roku 2012 úspešne ukončili, avšak slovenskí malí a strední podnikatelia nám môžu i naďalej zasielať pripomienky ohľadom pripravovanej či existujúcej európskej legislatívy. Veríme, že i týmto projektom sme prispeli k zlepšeniu komunikačných kanálov medzi MSP a Európskou komisiou.

- **Projekt „TwinEntrepreneurs“**

Projekt „TwinEntrepreneurs“ je iniciatívou NARMPS, Vienna Business Agency a Združenia mladých podnikateľov Slovenska na podporu začínajúcich podnikov a malých firiem v regióne Viedeň - Bratislava.

Ciele:

- Spojiť subjekty zainteresované do podpory startupov vo Viedni a Bratislave, aby sa prostredníctvom diskusie podelili o skúsenosti a informácie o dianí v týchto mestách,
- získať spätnú väzbu na podporné aktivity pre slovenské a rakúske startupy naplánované na roky 2013 až 2014 a
- zvýšiť konkurencieschopnosť, a zvlášť podpora mladých podnikateľov a SME, je cieľom operačných programov 2007-2013 (ERDF) regiónov Viedne a Bratislavy.

Projekt prispieva k uplatňovaniu SBA **Princípu 1** Vytvoriť priaznivé a motivujúce prostredie pre podnikateľov.

Aktivity projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	Príprava webová stránka http://www.twinentrepreneurs.eu/	1
2	Kick off konferencia - 4. 12 2012, hotel Aston, Bratislava	
	Počet účastníkov	44

Dopad:

Predpokladáme, že uvedenými aktivitami, diskusiou, networkingom a vzájomnou spoluprácou prispejeme k regionálnemu rozvoju a zlepšime situáciu začínajúcich podnikateľov v oboch mestách.

- **Projekt „Efektívne vymáhanie cezhraničných pohľadávok“ (Efficient Enforcement of Claims - EFFEC)**

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP) v roku 2012 realizovala polročný projekt „Efektívne vymáhanie cezhraničných pohľadávok“.

Cieľ:

Cieľom projektu bolo zvýšiť povedomie o problematike vymáhania cezhraničných pohľadávok. Cieľovou skupinou boli malí a strední podnikatelia, ktorí už majú skúsenosti s obchodovaním v rámci cezhraničného styku a taktiež tí, ktorí ešte len majú v úmysle začať podnikáť a potrebujú viac informácií o problematike, súvisiacej s vymáhaním pohľadávok v cezhraničnom styku.

Projekt prispieva k uplatňovaniu SBA **Princípu 6** Zjednodušiť malým a stredným podnikom prístup k financovaniu a rozvinúť právne a podnikateľské prostredie podporujúce včasné úhrady, ktoré sú súčasťou obchodných transakcií.

Aktivity projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	webové stránky, rádio spot, reklama v regionálnych a národných médiách, direct mailing, facebook, streaming seminárov http://www.nadsme.sk/sk/content/effec	1
2	Odborné semináre so zameraním na credit manažment	
	Počet seminárov (semináre boli realizované vo všetkých regiónoch Slovenska)	6
	<ul style="list-style-type: none"> • I. Ekonomická časť: Manažment pohľadávok a efektívne vymáhanie cezhraničných pohľadávok v rámci EÚ <ul style="list-style-type: none"> • 29.5.2012, Bratislava (32 účastníkov) • 6.9.2012, Vyhne (34 účastníkov) • 11.9.2012, Poprad (16 účastníkov) • II. Právna časť: Právne návrhy na vymáhanie nesplatených pohľadávok <ul style="list-style-type: none"> • 12.6.2012, Bratislava (37 účastníkov) • 14.6.2012, Prešov (18 účastníkov) • 7.9.2012, Vyhne (30 účastníkov) 	
	Počet účastníkov	167

Dopad:

Oboznámenie podnikateľov s problematikou riešenia vymáhania cezhraničných pohľadávok.

- **Projekt „InnoFun“**

Národná agentúra sa v roku 2012 zapojila do projektu InnoFun, ktorého hlavnou myšlienkou „InnoFunu je vytvorenie určitého priestoru, v ktorom dokážu medzi sebou komunikovať inovátori, odborná verejnosť a investori. Uľahčí sa tak prístup k informáciám a zrýchli sa financovanie inovatívnych nápadov. Investori si budú môcť jednoduchým spôsobom vybrať podnikateľský zámer a inovátori sa jednoduchším spôsobom dostanú ku finančným zdrojom.

Cieľ:

Cieľom projektu je zlepšenie regionálnych politík v oblasti financovania inovácií ako aj zjednodušenie ich transferu na komerčné využitie prostredníctvom špecializovaného nástroja, ktorý bude výstupom projektu ako aj pilotných akčných plánov.

Projekt prispieva k uplatňovaniu SBA **Princíp 1** Vytvoriť prostredie, v ktorom je podnikanie docenené.

Výsledky projektu za rok 2012:

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Propagácia projektu	
	<ul style="list-style-type: none">vytvorenie webovej stránkymarketing (rollup)diseminácia projektu	1
2	Fáza 1: Skríning a výmena osvedčených postupov v rámci partnerstva	
	<ul style="list-style-type: none">zmapovanie situácie projektovými partnermi (existujúce spôsoby, ako verejné fondy môžu prijať rozhodovacie procesy súkromných fondov a zlepšiť tak systém výberu inovatívnych nápadov vhodných na financovanie.	1
3	Fáza 2: Diskutovanie príkladov dobrej praxe v sérii stretnutí s regionálnymi a národnými kľúčovými hráčmi	
	<ul style="list-style-type: none">Regionálni a národní kľúčoví hráči z oblasti akademickej obce a privátneho sektora budú pozvaní na technické workshopy s cieľom zdieľať svoje návrhy a postrehy s projektovým tímom, týkajúce sa pripravovaných zlepšení politík a metodológií.	
	Počet stretnutí s regionálnymi a národnými kľúčovými hráčmi	5
	Working summit – vyhodnotenie výstupov Fázy 2	1

Dopad:

Zlepšenie regionálnych politík na financovanie inovácií alebo metodológie ako preniesť inovácie na trhy, k ľuďom, financiám.

• Projekt Zodpovedné malé a stredné podniky na Slovensku

V uplynulom roku bola ukončená realizácia projektu Zodpovedné malé a stredné podniky na Slovensku (ReSMEs). Spolu s lead partnerom Nadáciou Pontis, partnerom NARMSP a zahraničným partnerom CSR Europe na projekte spolupracovali aj Slovenská obchodná a priemyselná komora, Ekonomická univerzita v Bratislave a Ministerstvo hospodárstva SR.

Projekt ReSMEs mal tri základné ciele:

- Zvýšiť povedomie o zodpovednom podnikaní (ďalej aj ZP) medzi slovenskými MSP šírením informácií a skúseností z Európy,
- zvýšiť konkurencieschopnosť a trvalodržateľnosť MSP implementovaním stratégie zodpovedného podnikania a presadzovaním zodpovednosti v dodávateľských vzťahoch a
- vybudovanie kapacít v oblasti stratégie ZP u kľúčových zainteresovaných strán zapojených do rozvoja MSP na Slovensku.

Cieľovými skupinami projektu boli predovšetkým slovenské MSP, kľúčové regionálne a národné organizácie zamerané na rozvoj MSP, veľké podniky a nadnárodné spoločnosti, ako aj vysokoškolskí študenti a akademické inštitúcie.

Projekt prispieva k napĺňaniu SBA **Princípu 1** Vytvoriť prostredie v ktorom je podnikanie docenené.

NARMSP implementovala v rokoch 2010 – 2012 tri aktivity: reprezentatívny prieskum medzi MSP o vnímaní zodpovedného podnikania (v roku 2010), vyškolenie 36 odborných poradcov, konzultantov a lektorov organizácií, ktoré podporujú rozvoj MSP v rôznych regiónoch Slovenska (apríl – máj 2011), realizácia osemnástich informačných seminárov po Slovensku určených najmä malým a stredným podnikateľom, majiteľom a ich zamestnancom. Vzdelávanie a informovanie podnikateľov o tejto téme a zavádzaní konceptu do stratégie a procesov malého a stredného podniku pokračovalo v roku 2012 poslednými šiestimi seminármi. Medzi 126 účastníkmi seminárov „Ako byť úspešný? Podnikajte zodpovedne!“ bolo popri podnikateľoch aj niekoľko zástupcov neziskových organizácií, miestnych samospráv a pedagógov. Účastníci získali informácie a základné vysvetlenie, čo je zodpovedné podnikanie, ako môže pomôcť firme lepšie a efektívnejšie podnikáť, ako mať spokojných zamestnancov, byť okolím pozitívne vnímanou firmou, ale aj to, ako ušetriť a zároveň chrániť životné prostredie.

V nadväznosti na tieto podujatia bol na jar 2012 zrealizovaný dotazníkový prieskum, do ktorého sa zapojila viac ako polovica všetkých účastníkov (278 respondentov). Cieľom prieskumu bolo okrem iného zmapovať postoje účastníkov k téme zodpovedného podnikania po skončení celkovo 21

podujatí. Podľa spracovaných výsledkov 87% respondentov plánovalo v najbližšom období zdokonaľiť alebo zaviesť vo firme niektoré praktiky zodpovedného podnikania. Viac ako 80% účastníkov považovalo zvýhodnenie zo strany štátu za nápomocné pri presadzovaní praktík zodpovedného podnikania, viac ako trom štvrtinám (75,2%) respondentov by pomohlo uznanie okolia a partnerov a takmer 70% respondentom by napomohli požiadavky zákazníkov, verejnosti a médií.

Súčasťou záverečnej fázy projektu bol návrh semestrálneho kurzu na Fakulte podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave, ktorý sa má po akreditácii zaradiť od začiatku roka 2013 medzi povinné predmety študentov fakulty. VŠ študenti boli zapojení do prípravy 10 EFQM analýz o ZP vybraných MSP a následne bolo vypracovaných spoločne s nimi 10 stratégií ZP pre tieto spoločnosti, pričom deväť z nich bolo aj úspešne implementovaných.

Výročná konferencia o ZP spolu s Trhoviskom riešení sa uskutočnila v máji. Trhovisko ponúklo najlepšie slovenské príklady z oblasti zodpovedného podnikania, predstavilo zaujímavé dodávateľské príklady spomedzi MSP a desať najlepších príbehov zodpovedného podnikania z predchádzajúceho ročníka súťaže Via Bona Slovakia. Príklady zodpovednej spolupráce medzi veľkou firmou a jej dodávateľom z radov MSP boli popísané v publikácii Breviár firemných riešení.

Projekt Zodpovedné malé a stredné podniky na Slovensku uzatvorilo sprístupnenie e-learningového kurzu o zodpovednom podnikaní v júni 2012. Aj po skončení projektu sa prostredníctvom internetu môžu slovenskí malí a strední podnikatelia naučiť viesť svoj biznis lepšie a efektívnejšie. Kurz rovnako ako aj prípadové štúdie a podrobnosti k seminárom sú prístupné na web stránke www.zodpovednepodnikanie.sk, sekcia MSP.

1. Záver

Predložená správa o stave malého a stredného podnikania v SR prezentuje komplexný pohľad na stav a vývoj podnikateľského prostredia v sektore malého a stredného podnikania a formách jeho podpory v roku 2012, vrátane poukázania na jestvujúce problémy spolu s návrhmi a možnosťami ich riešenia ako aj na vývojové tendencie a ďalšie príležitosti.

V roku 2012 počet malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb–podnikateľov) ako základný kvantitatívny ukazovateľ, ktorý odzrkadľuje aj celkovú kvalitu podmienok pre podnikanie historicky po prvý krát medziročne poklesol o 4 000 podnikov (o 0,7 %). Na pokles počtu malých a stredných podnikov vplývalo najmä zníženie počtu živnostníkov, ktorých počet sa medziročne znížil o 16 148 (o 4,3 %). Naproti tomu v kategórii právnických osôb pokračoval rast, pričom najväčší nárast podnikov bol zaznamenaný v oblasti obchodných služieb (až 10,1%). Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov bolo na konci roka 2012 z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov až 97,0 % mikro podnikov, 2,4 % malých podnikov a 0,5 % stredných podnikov.

Výsledky vybraných finančných ukazovateľov²³ poukazujú na výrazný dopad výkyvov slovenského hospodárstva na sektor malých a stredných podnikov. V roku 2011 dosiahlo len 56,1 % malých a stredných podnikov (účtujúce v podvojnom účtovníctve) kladný hospodársky výsledok, čo je o 4,4 p.b. menej ako v roku 2008. MSP sa nedarí dosahovať predkrízové hodnoty ani v oblasti ekonomickej efektívnosti a úrovni zhodnotenia majetku. Zaznamenané stredné hodnoty rentability tržieb (2,0 %) a rentability aktív (0,03 %) MSP v roku 2011 boli nižšie oproti roku 2010, ako aj roku 2008.

V rámci porovnania základných kvantitatívnych ukazovateľov s ostatnými krajinami EÚ, sa slovenský podnikateľský sektor a sektor MSP vyznačuje niekoľkými charakteristickými črtami. Slovensko spolu s ostatnými krajinami V4 sa zaraďuje medzi krajiny s najväčším podielom mikro podnikov na celkovom počte podnikov a nadpriemerným podielom MSP na zamestnanosti. Slovensko zároveň patrí medzi krajiny s najvyšším podielom vzniknutých a zaniknutých subjektov a medzi krajiny s najnižšou mierou prežitia nonovzniknutých subjektov. Z dlhodobého hľadiska na Slovensku pretrvávajú nízke zapojenie žien a vyšších vekových skupín obyvateľstva do podnikania. Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ je na Slovensku, ako aj v ostatných krajinách V4, jeden z najnižších v rámci EÚ. V dosiahnutom podiele MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ sa dokonca Slovensko umiestňuje na poslednom mieste.

Podnikateľský prostredie v Slovenskej republike je typické častými zmenami legislatívnych a právnych podmienok týkajúcich sa okrem iného aj povinností a požiadaviek na sektor MSP. V roku 2012 došlo k zmenám najmä v legislatíve týkajúcej sa oblasti daňového systému, v oblasti zákonníka práce a v systéme sociálneho a zdravotného poistenia. Za pozitívnu zmenu možno označiť zrýchlenie a zjednodušenie postupu registrácie podnikateľských subjektov.

Podpora MSP sa v uplynulom roku uskutočňovala predovšetkým zo zdrojov štrukturálnych fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu, čiastočne aj z iných zdrojov. Ako v predchádzajúcich rokoch prevládala návratná pomoc vo forme grantov, spustenie inovatívnych finančných nástrojov sa v tomto roku naďalej nedarilo. Na podporu sektora MSP boli zamerané aj ďalšie nástroje, ako napr. opatrenia aktívnej politiky trhu práce, rizikový kapitál a investičné stimuly. V rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, ktorý je najvýznamnejším podporným nástrojom pre MSP, bol v roku 2012 prostredníctvom príslušných schém štátnej pomoci a pomoci *de minimis* vyplatený nenávratný finančný príspevok v celkovom objeme 102 030 016 Eur. V roku 2012 nebola vládou SR schválená žiadna investičná pomoc pre MSP. V rámci stimulov pre výskum a vývoj podporilo MŠVVŠ SR v roku 2012 14 MSP prostredníctvom finančnej pomoci a daňových úľav v celkovom objeme 7 089 636 Eur.

V oblasti tvorby prostredia vhodného na podnikanie sa v uplynulom roku uskutočnili viaceré aktivity zamerané na novo vznikajúce podniky (Mladý tvorca, Slovenský Start-up rozvojový program,...), začínajúci podnikatelia boli podporení aj príspevkom na samostatne zárobkovú činnosť v dohodnutom objeme takmer 30 mil. Eur, čím bolo podporené vytvorenie a obsadenie 8 690 pracovných miest.

²³ Spracovanie ukazovateľov sa uskutočnilo na základe údajov z dostupných anonymizovaných finančných výkazov podnikateľských subjektov účtujúcich v podvojnom účtovníctve.

Dôležitým faktorom rozvoja MSP bolo aj vytvorenie Podnikateľského centra MZVEZ SR a schválenie Koncepcie zapájania slovenských podnikateľov do rozvojovej pomoci SR.

NARMSP sa aj v roku 2012 podieľala na napĺňaní poradenských a vzdelávacích programov, ktoré boli cieleňé pre MSP a záujemcov o podnikanie. V rámci podporných programov Programu vzdelávania, školení a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie bolo poskytnutých 957 informačných konzultácií a 1 792 odborných konzultácií v celkovom objeme 6 982 hodín, bolo vypracovaných a posúdených 515 podnikateľských plánov, zorganizovaných 68 školení. Celkový počet podporených podnikateľov a záujemcov o podnikanie bol 2 152 Zároveň NARMSP realizovala aktivity siete EEN zamerané na internacionalizáciu, rozvoji inovačného potenciálu a zvyšovanie znalostí MSP o trhu EÚ a politikách Komisie.

K systematickej, komplexnej a trvalo udržateľnej podpore podnikateľského prostredia celkovo, ale najmä pre sektor MSP, je však potrebný koordinovaný prístup všetkých zainteresovaných rezortov. Takáto podpora musí reflektovať aktuálne potreby a problémy MSP (napr. zhoršený prístup k financiám, častá zmena legislatívy, zdĺhavé súdne konania, ...) a zároveň musí byť výsledkom odbornej diskusie na slovenskej ako aj na európskej úrovni. Vhodným nástrojom v tomto smere je iniciatíva SBA, ktorá predstavuje komplexnú podporu MSP v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020 a ku ktorej uplatňovaniu sa vláda SR zaviazala vo svojom programovom vyhlásení na roky 2012-2016.

Predkladaná správa obsahuje aj komplex návrhov a odporúčaní na ďalšie zlepšovanie podnikateľského prostredia v sektore MSP, ktorých primárnym cieľom je zastaviť negatívne trendy a prispieť k znovu naštartovaniu rastu sektora MSP na Slovensku, k rastu jeho dynamiky a najmä k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti. Realizáciou týchto odporúčaní bude možné zabezpečiť uplatňovanie jednotlivých princípov SBA v podmienkach SR.

PRÍLOHY

Príloha A: Grafy

Zoznam grafov:

- Graf č.1:** Vývoj počtu živnostníkov v SR
Graf č.2: Vývoj počtu podnikateľov - slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci (SHR)
Graf č.3: Štruktúra podnikajúcich živnostníkov podľa odvetví
Graf č.4: Štruktúra živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby
Graf č.5: Štruktúra živnostníkov v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti
Graf č.6: Rodové zloženie živnostníkov podľa odvetví v roku 2012
Graf č.7: Rodové zloženie živnostníkov podľa regiónov v roku 2012
Graf č.8: Počet fyzických osôb - podnikateľov na 1000 ekonomicky aktívnych obyvateľov podľa pohlavia v roku 2012
Graf č.9: Veková štruktúra FO - podnikateľov v roku 2012
Graf č.10: Veková štruktúra živnostníkov podľa pohlavia v roku 2012
Graf č.11: Podiel žien na celkovom počte podnikateľov v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2012
Graf č.12: Veková štruktúra podnikateľov vo vybraných krajinách EÚ v roku 2012
Graf č.13: Vývoj počtu MSP - právnických osôb
Graf č.14: Veľkostná štruktúra MSP - PO
Graf č.15: Štruktúra MSP - PO podľa odvetví
Graf č.16: Medziročná zmena (2012/2011) početnosti MSP-PO a živnostníkov v jednotlivých odvetviach
Graf č.17: Štruktúra MSP- PO v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby
Graf č.18: Štruktúra MSP-PO v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti
Graf č.19: Vývoj početnosti malých a stredných podnikov podľa jednotlivých právnych foriem
Graf č.20: Podiel mikro podnikov na celkovom počte podnikov v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2010
Graf č.21: Podiel vzniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2010
Graf č.22: Podiel aktívnych právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov po dvoch rokoch od svojho vzniku vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2010
Graf č.23: Podiel zaniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2008
Graf č.24: Štruktúra MSP (vrátane FO - podnikateľov) podľa dátumu vzniku subjektu, k 31.12.2012
Graf č.25: Počet zamestnancov podľa veľkostnej kategorizácie
Graf č.26: Podiel MSP (vrátane FP – podnikateľov) na zamestnanosti v národnom hospodárstve SR v roku 2012
Graf č.27: Podiel MSP na zamestnanosti v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2010
Graf č.28: Podiel MSP na tržbách vybraných odvetví a stavebnej produkcii v roku 2012
Graf č.29: Podiel MSP na tržbách v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2010
Graf č.30: Podiel MSP- PO (nefinančných korporácií) na hrubej produkcii (v mil. Eur)
Graf č.31: Podiel MSP- PO (nefinančných korporácií) na pridanej hodnote (v mil. Eur)
Graf č.32: Podiel MSP na pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2010
Graf č.33: Podiel MSP- PO (nefinančných korporácií) na zisku pred zdanením (v mil. Eur)
Graf č.34: Rentabilita tržieb MSP-PO podľa veľkostných kategórií podnikov (na základe EBITDA)
Graf č.35: Rentabilita aktív MSP-PO podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č.36: Celková zadlženosť aktív MSP-PO podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č.37: Podiel podnikov, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov
Graf č.38: Likvidita II. stupňa podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č.39: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)
Graf č.40: Objem vývozu podľa veľkostných kategórií
Graf č.41: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP v roku 2012
Graf č.42: Objem vývozu podľa veľkostných kategórií a oblastí v roku 2012

Graf č.43: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2010

Graf č.44: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2010

Graf č.45: Objem dovozu podľa veľkostných kategórií

Graf č.46: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP v roku 2012

Graf č.47: Objem dovozu podľa veľkostných kategórií a oblastí v roku 2012

Graf č.48: Vybrané postoje obyvateľov Slovenska k podnikaniu – GEM 2012

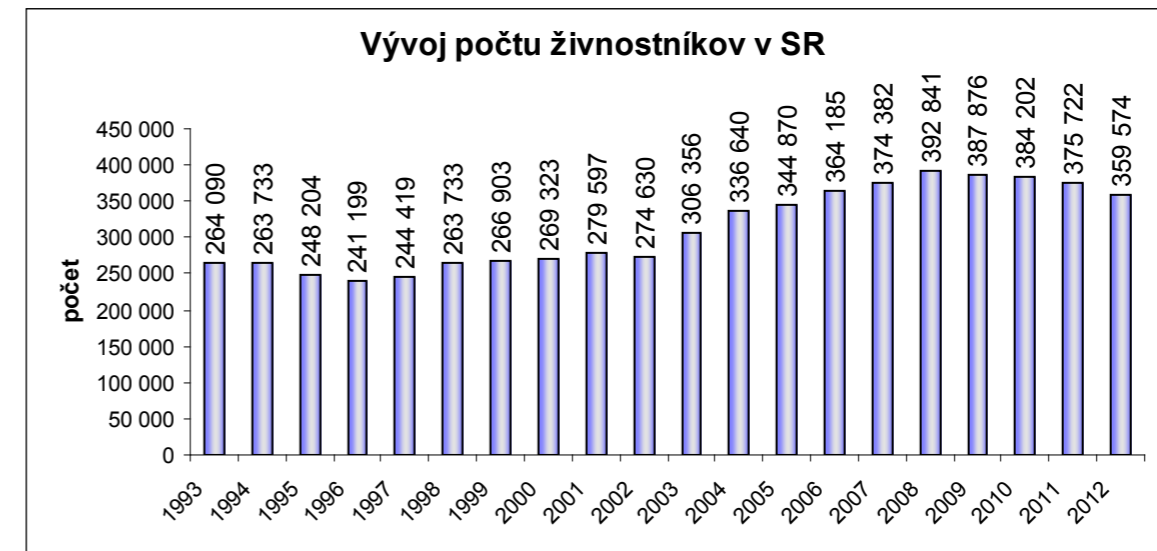
Graf č.49: Ako hodnotíte možnosti MSP získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie?

Graf č.50: Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?

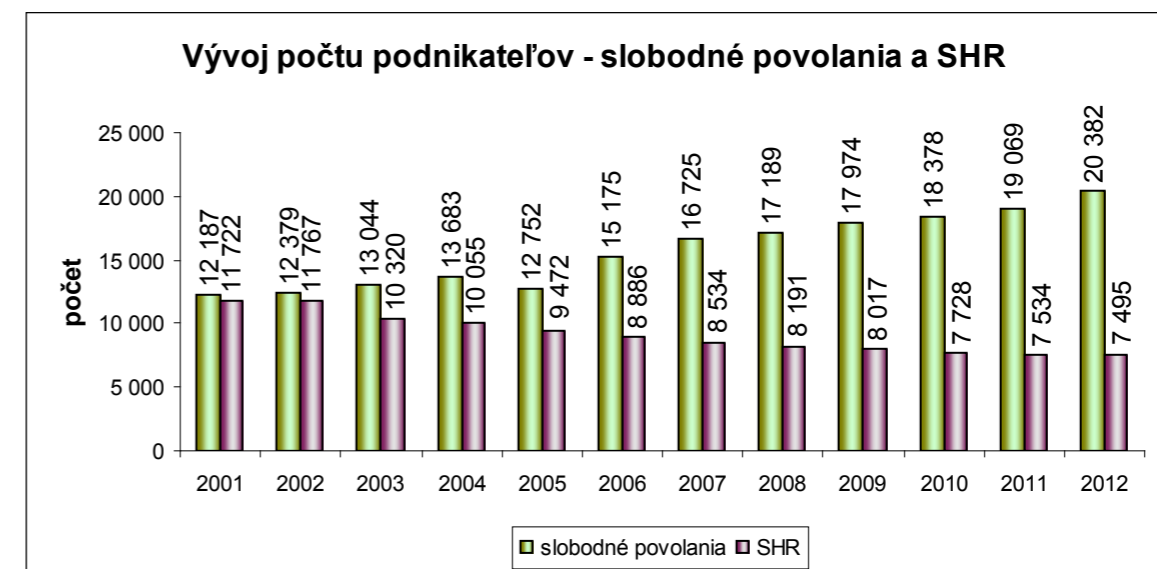
Graf č.51: Ak by ste mali možnosť výberu – stať sa podnikateľom alebo byť zamestnancom, čo by ste si vybrali?

Graf č.52: Štruktúra foriem financovania MSP v roku 2012

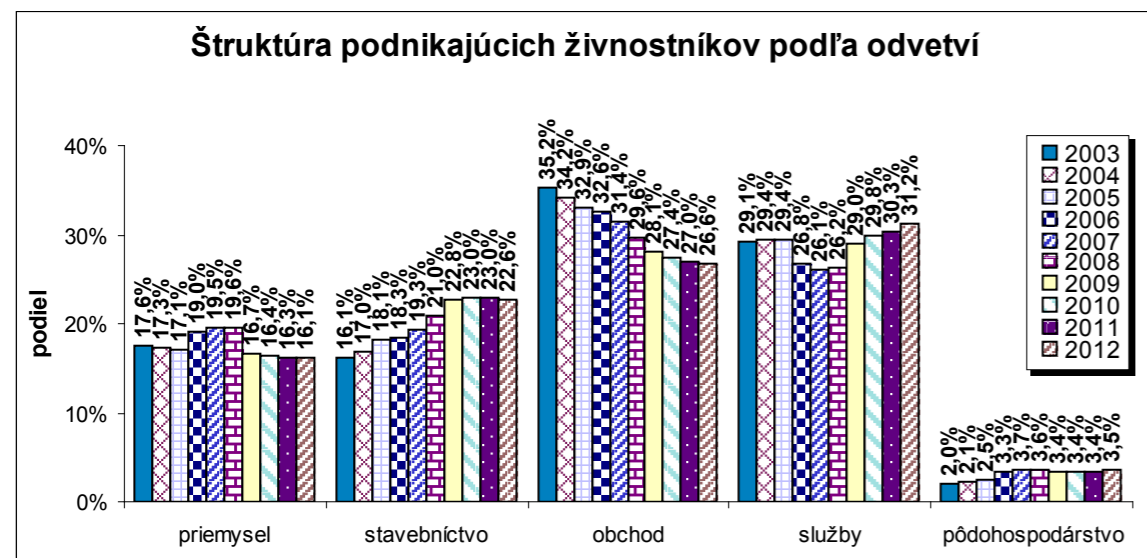
Graf č. 1

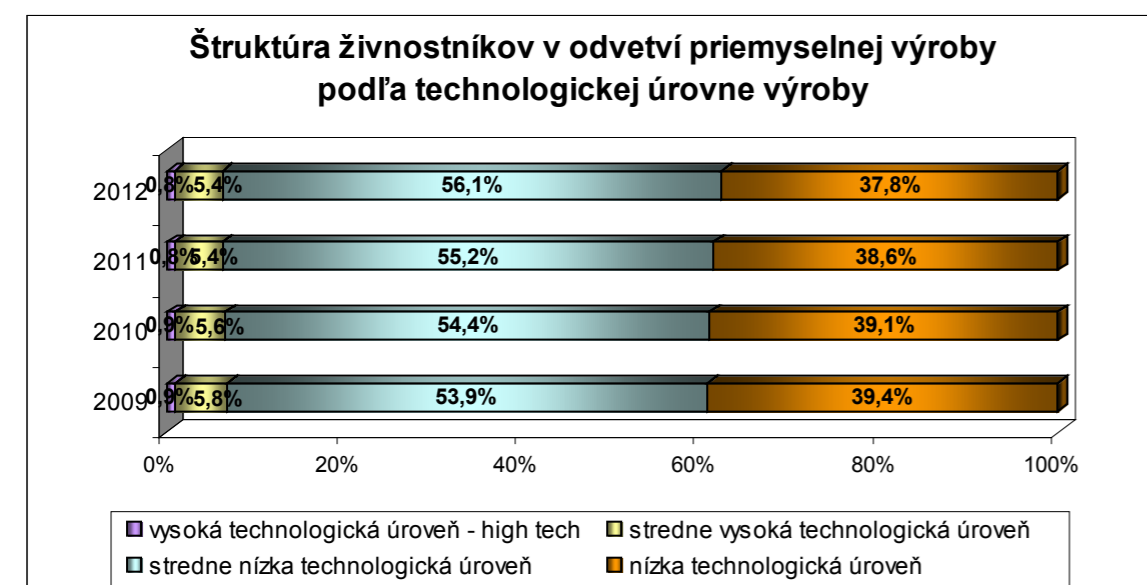
Graf č. 2

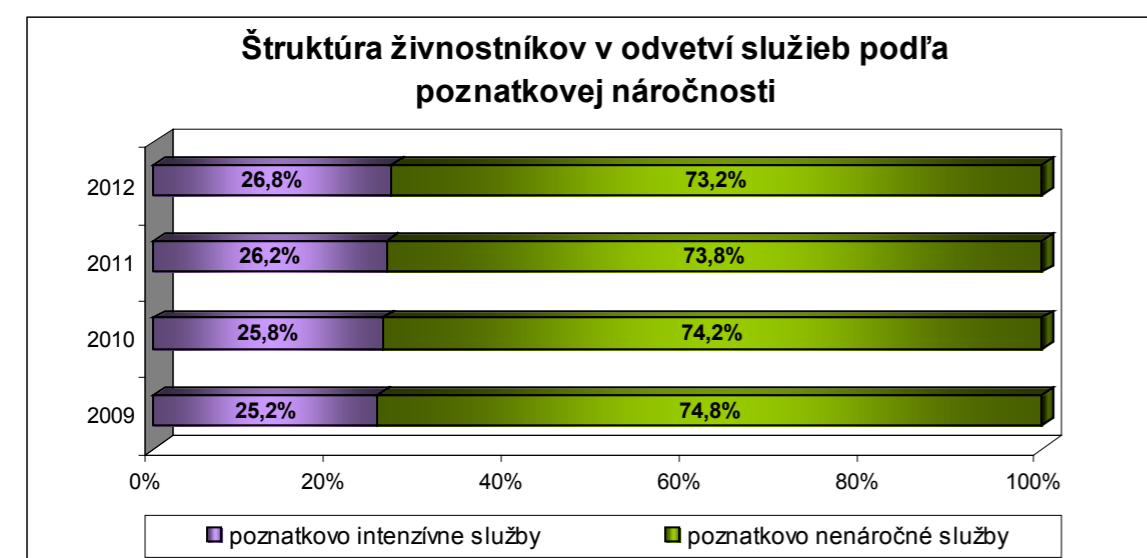
Graf č. 3

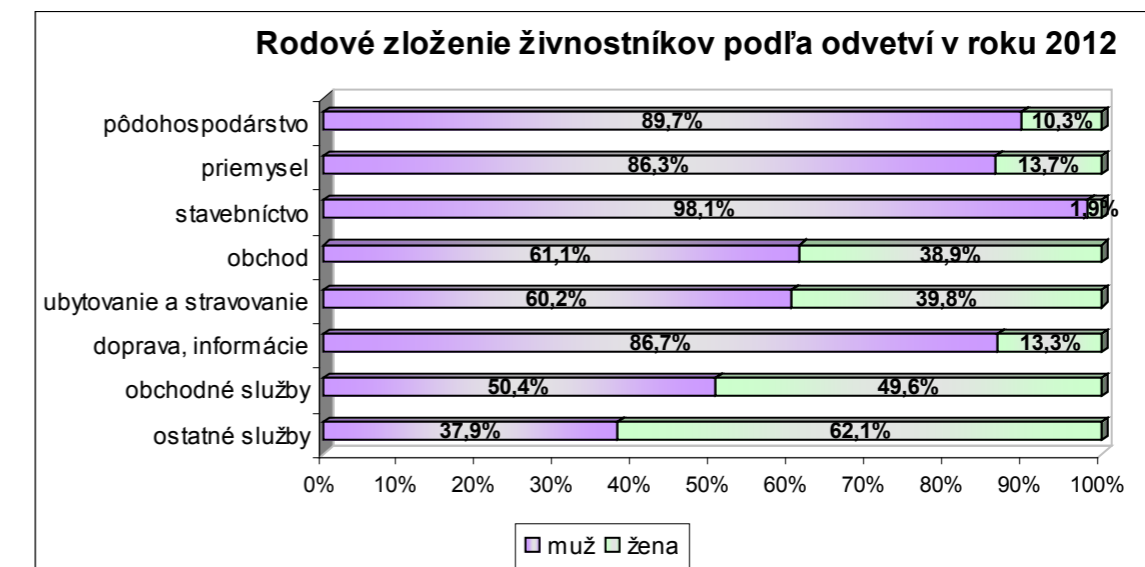
Graf č. 4

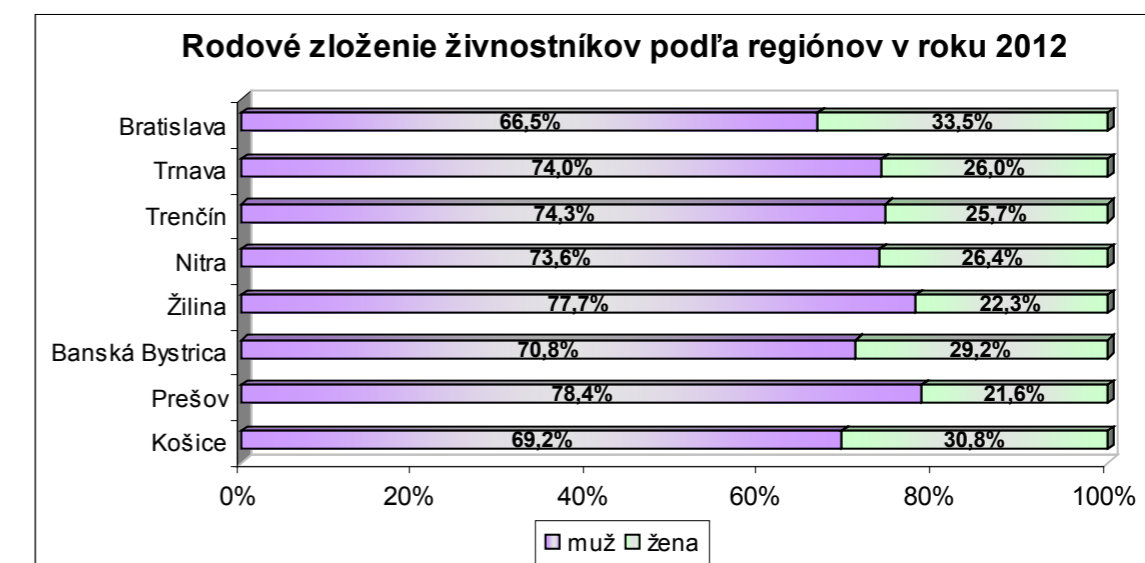
Graf č. 5

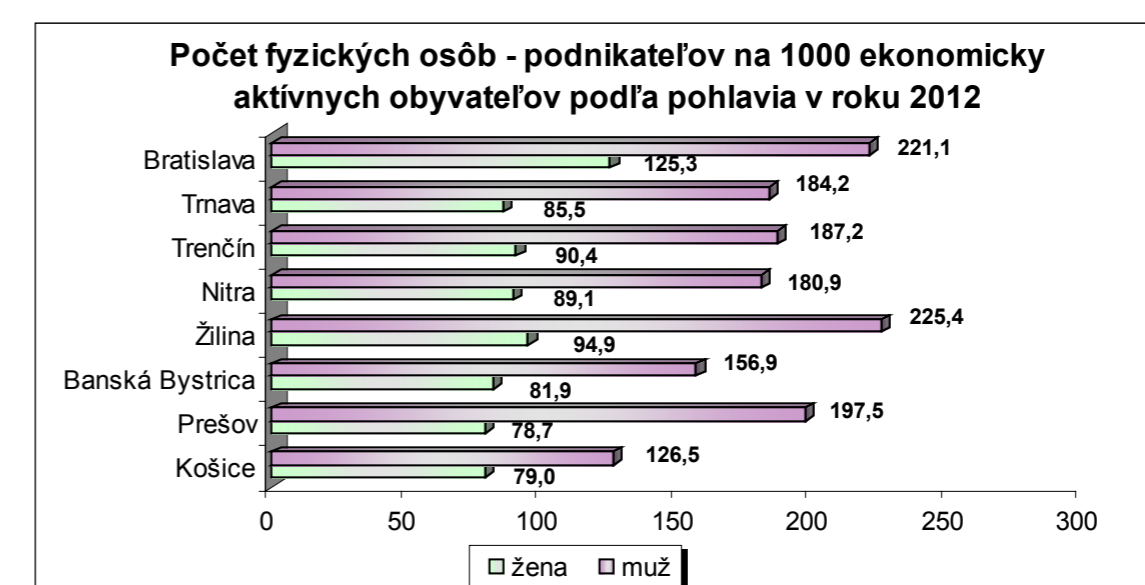
Graf č. 6

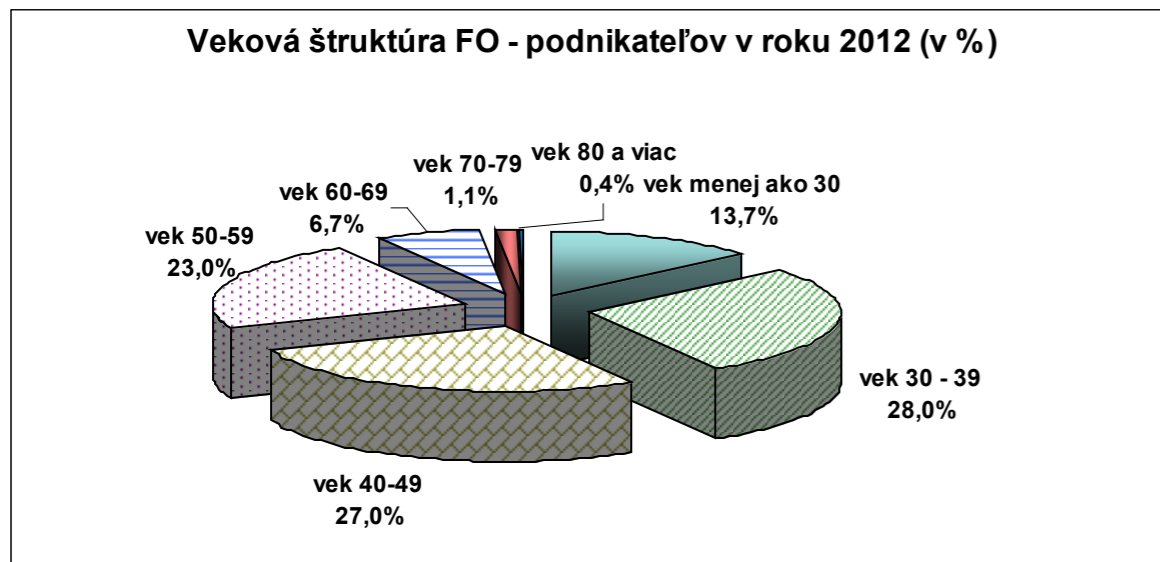
Graf č. 7

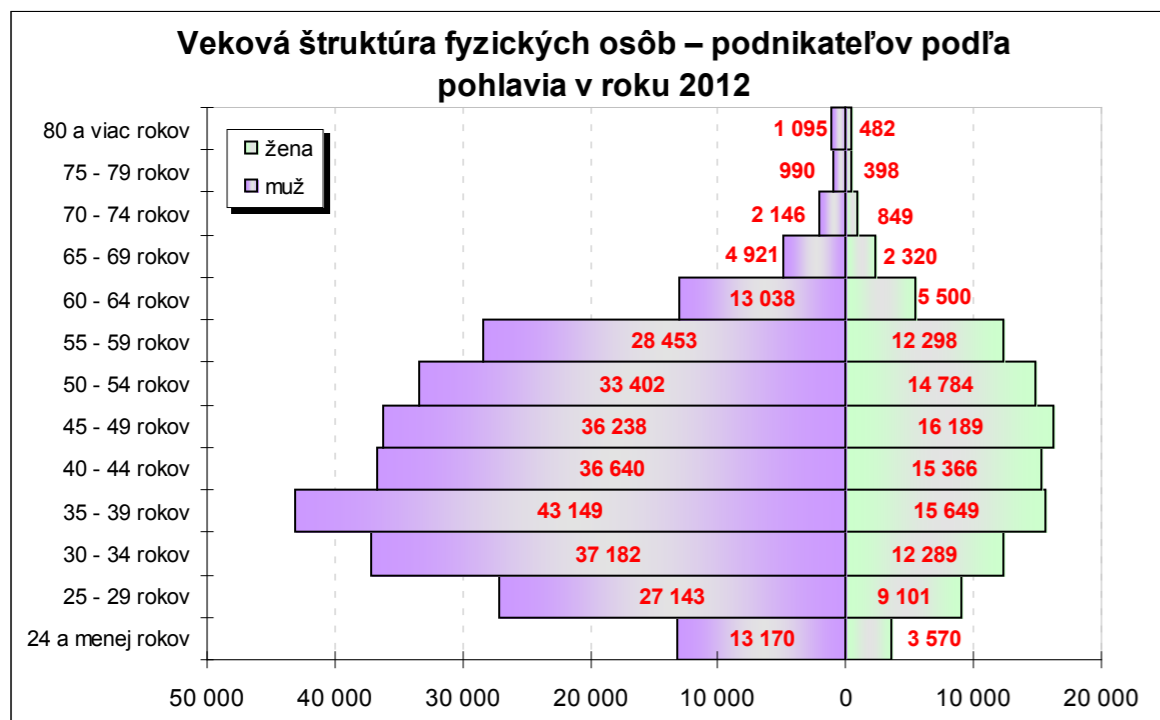
Graf č. 8

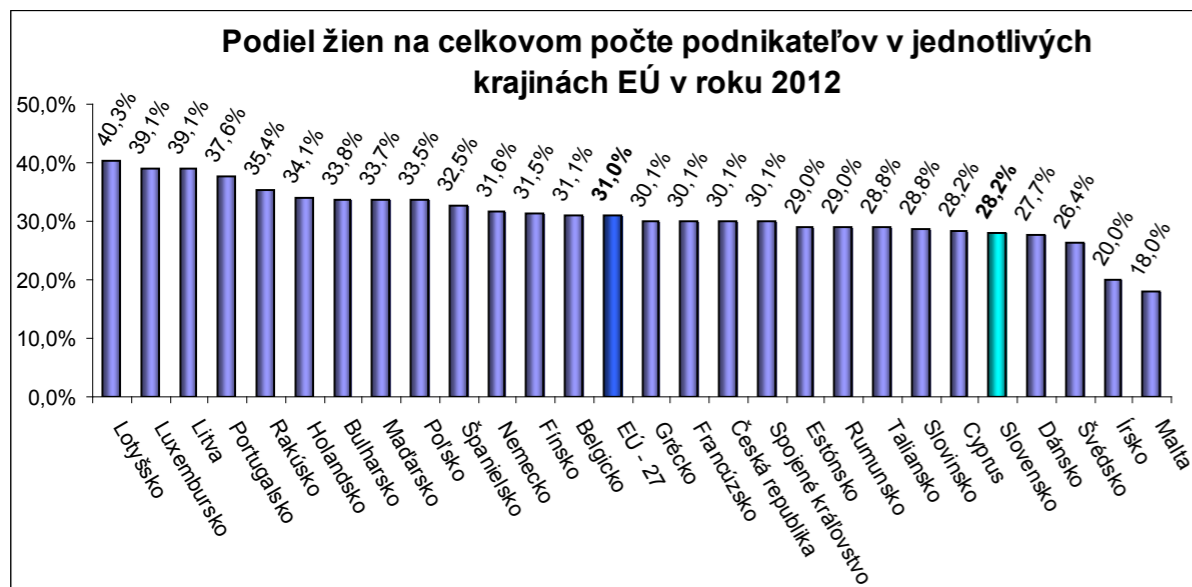
Graf č. 9

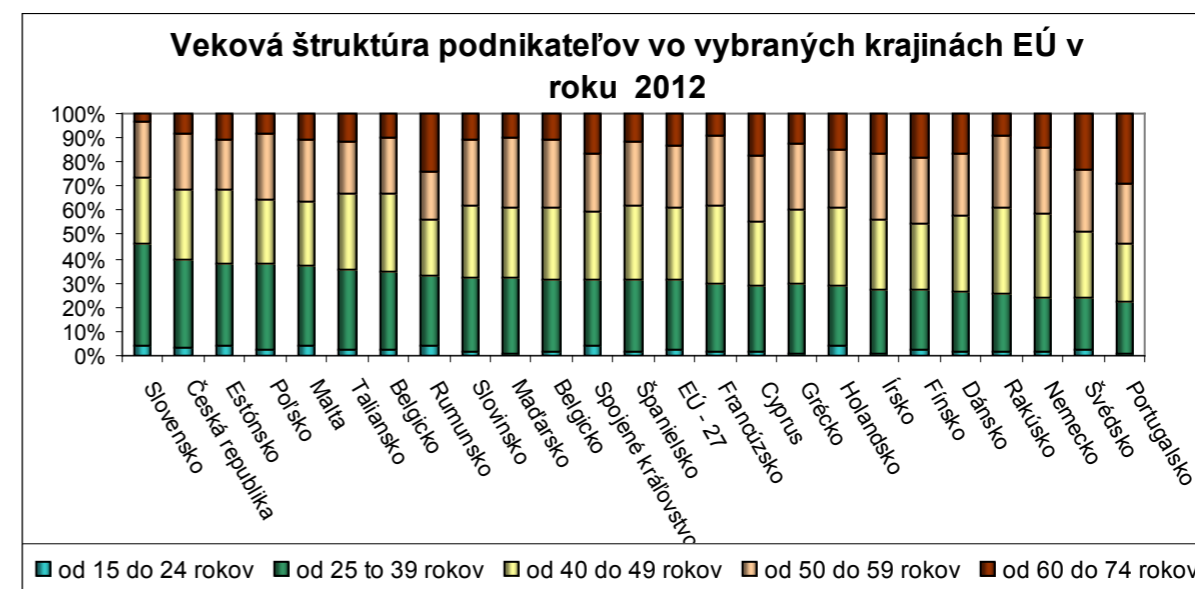
Graf č. 10

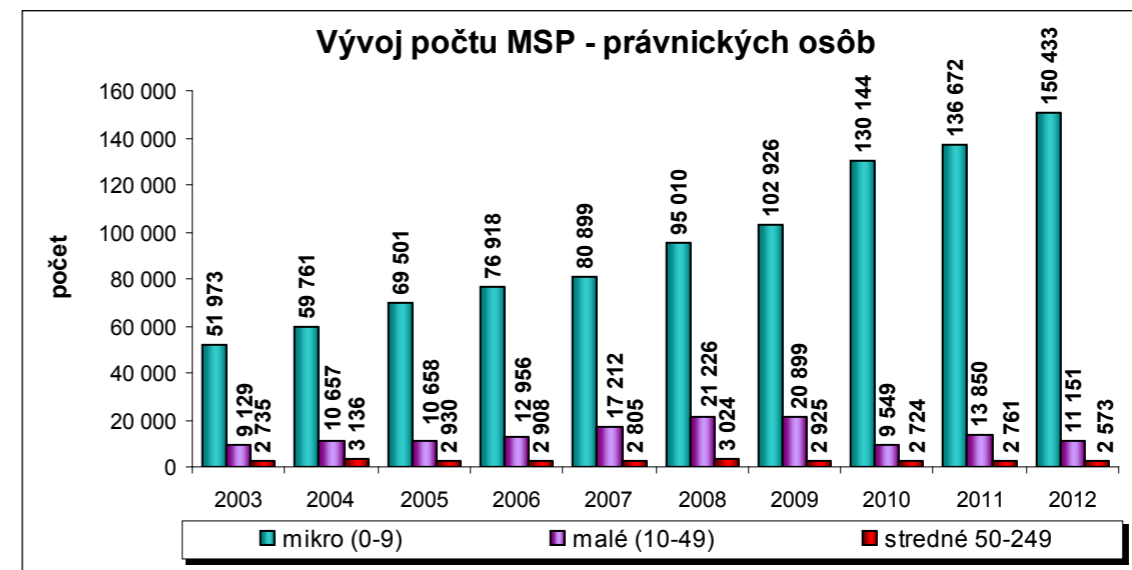
Graf č. 11

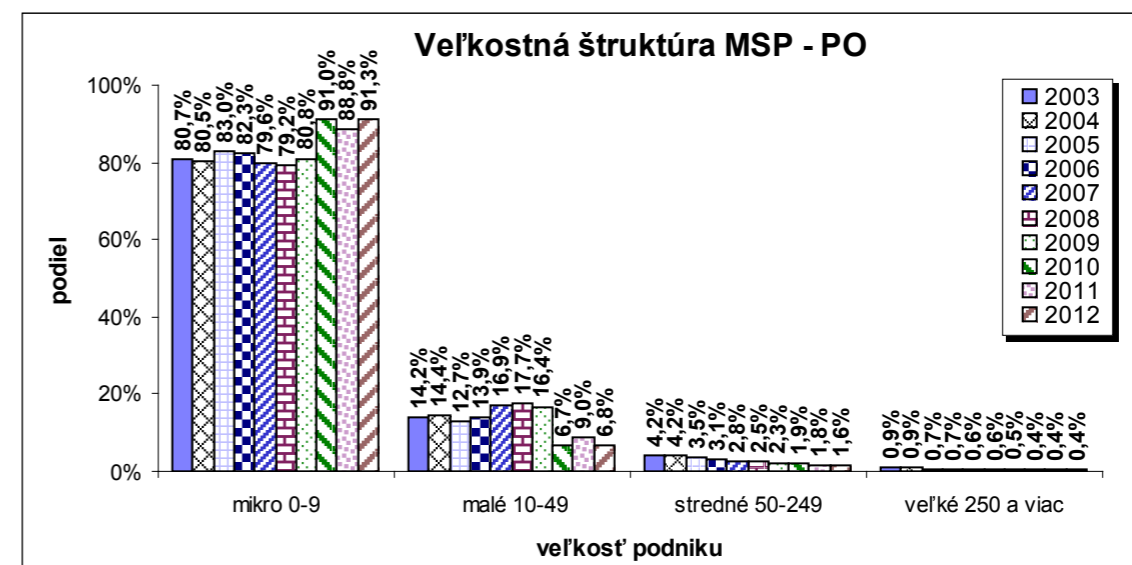
Graf č. 12

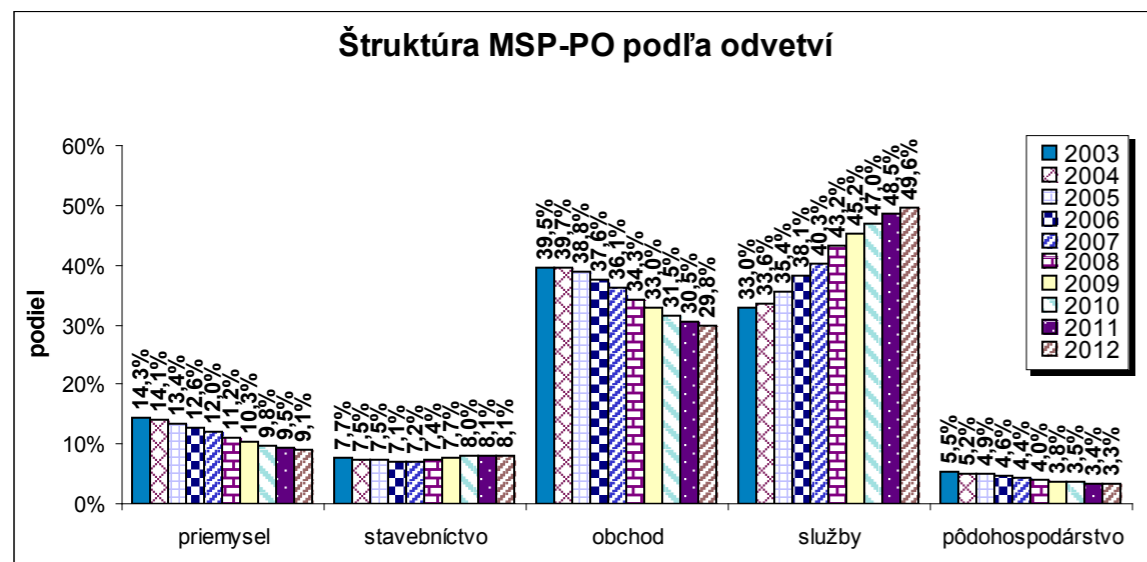
Graf č. 13

Graf č. 14

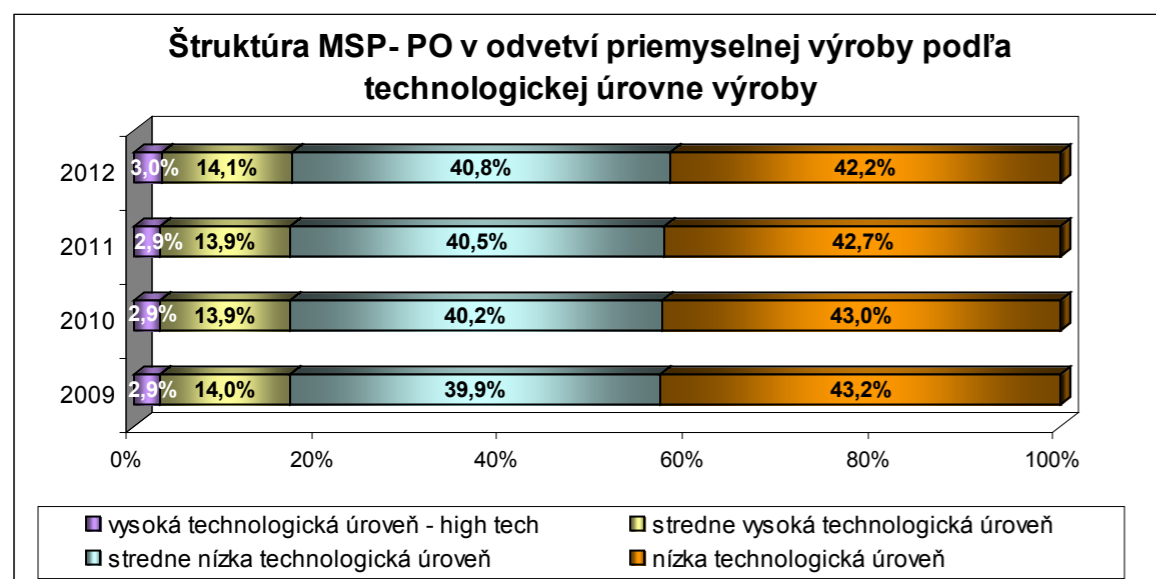
Graf č. 15

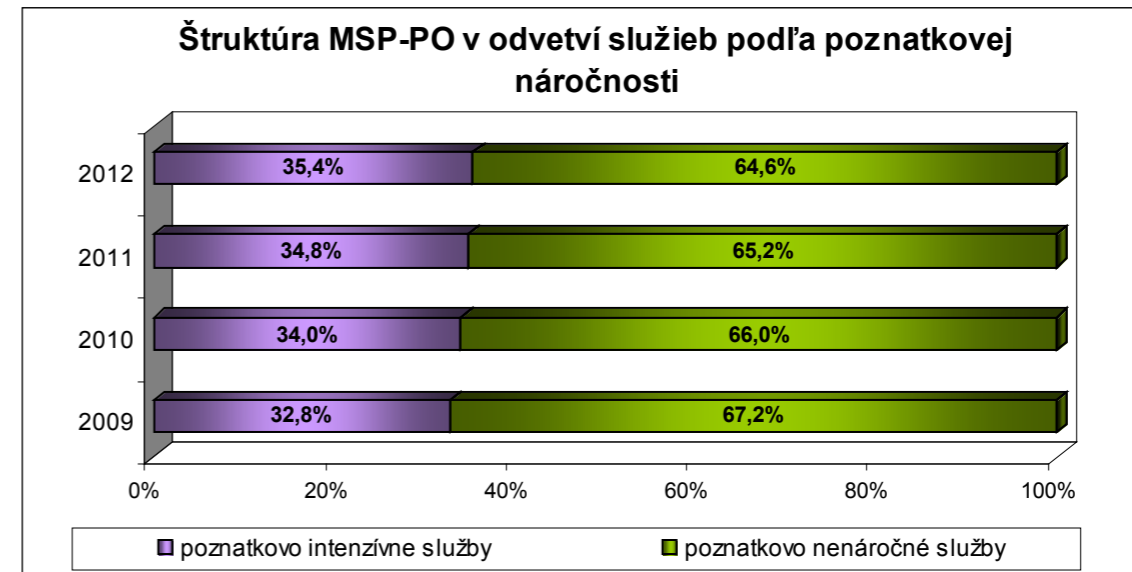
Graf č. 16

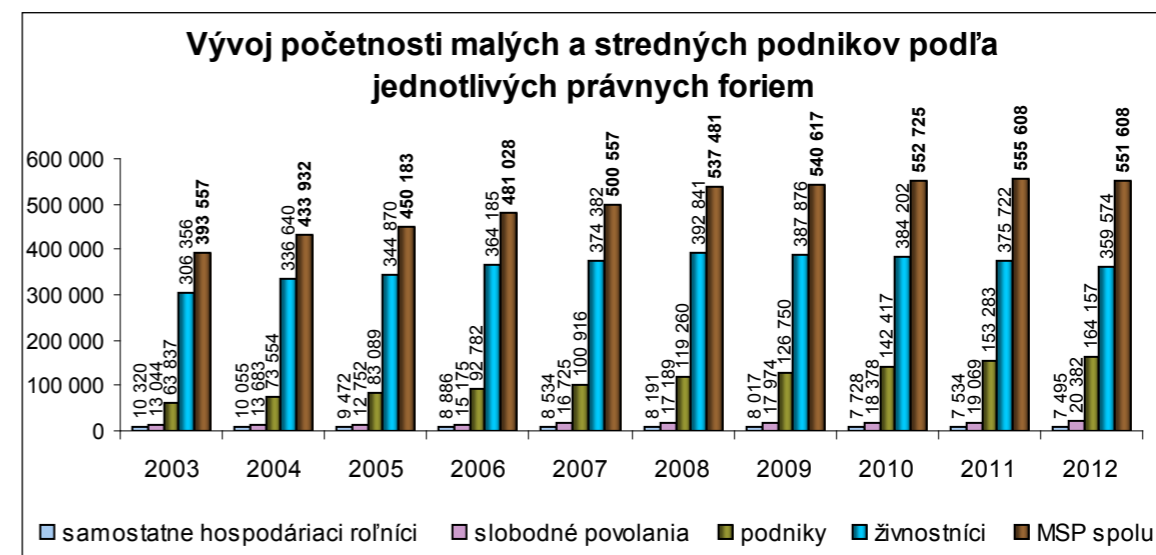
Graf č. 17

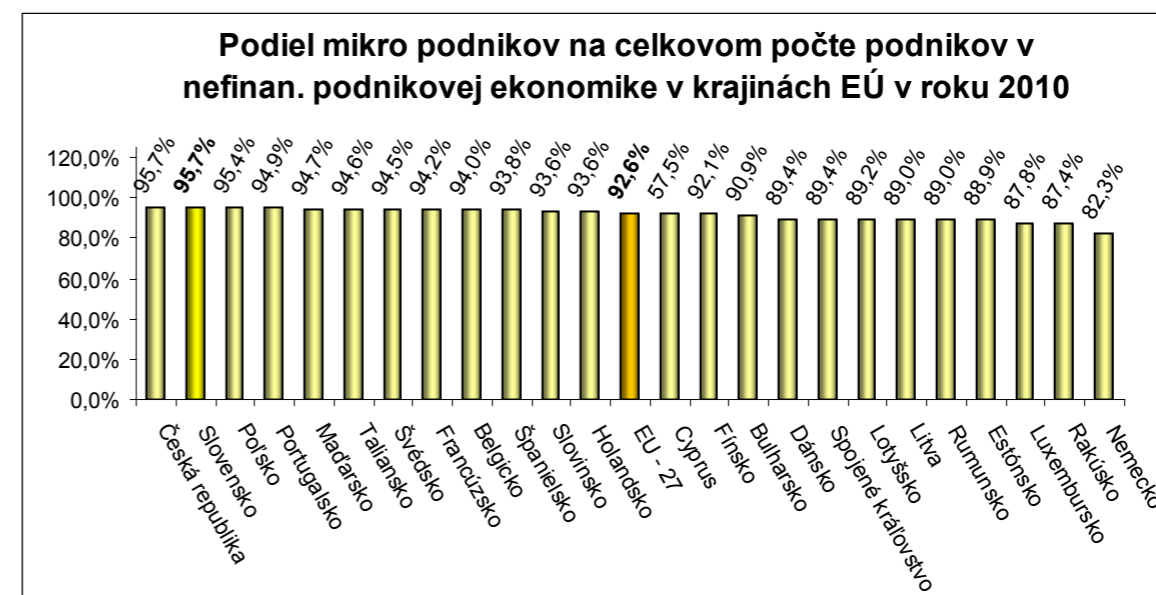
Graf č. 18

Graf č. 19

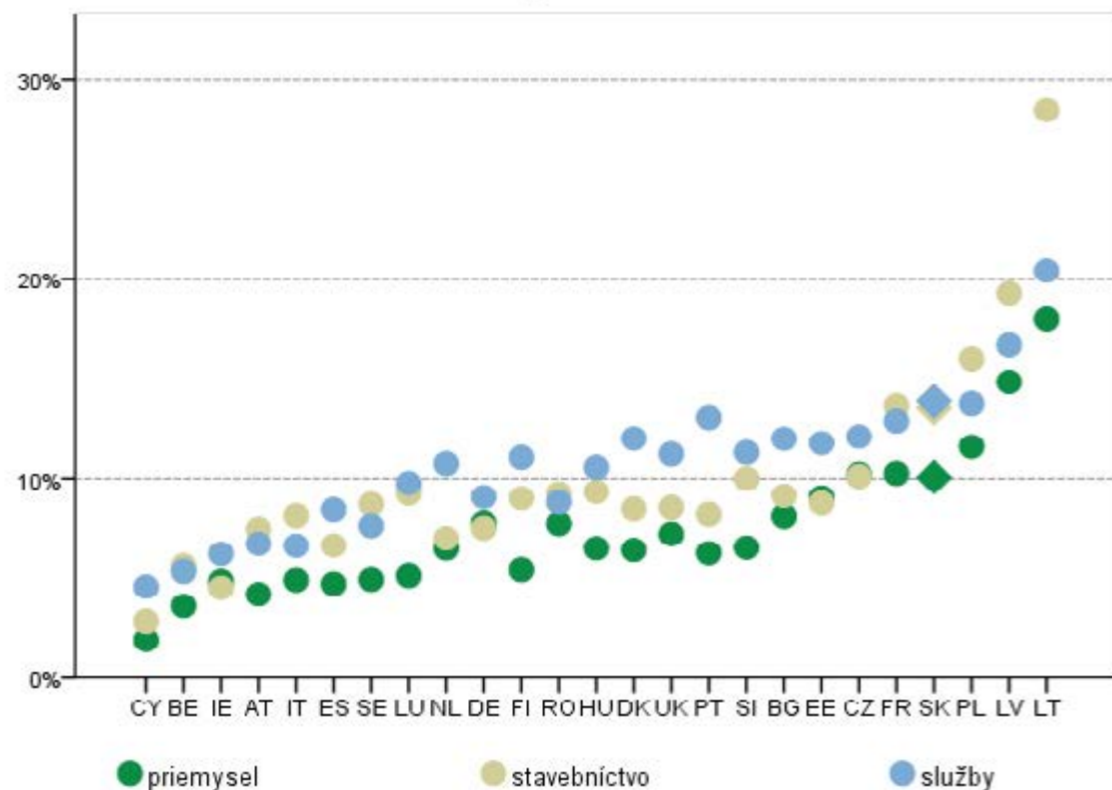

Graf č. 20

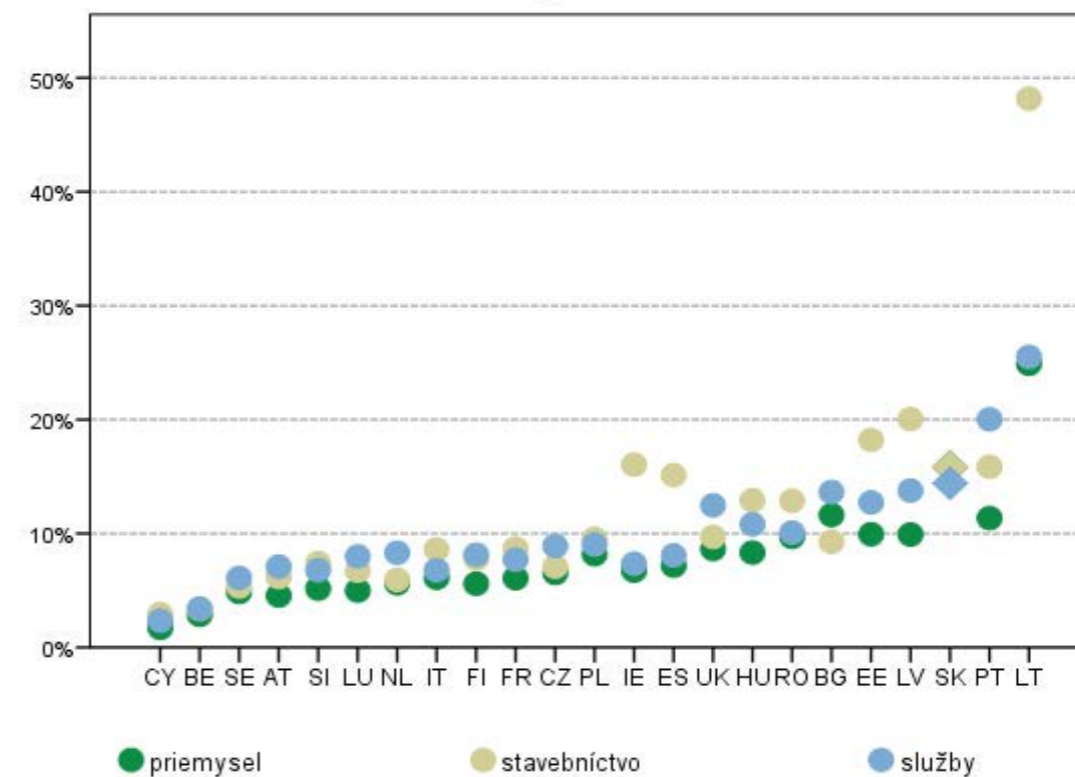
Graf č. 21

Podiel vzniknutých právnických osôb a FO - podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2010

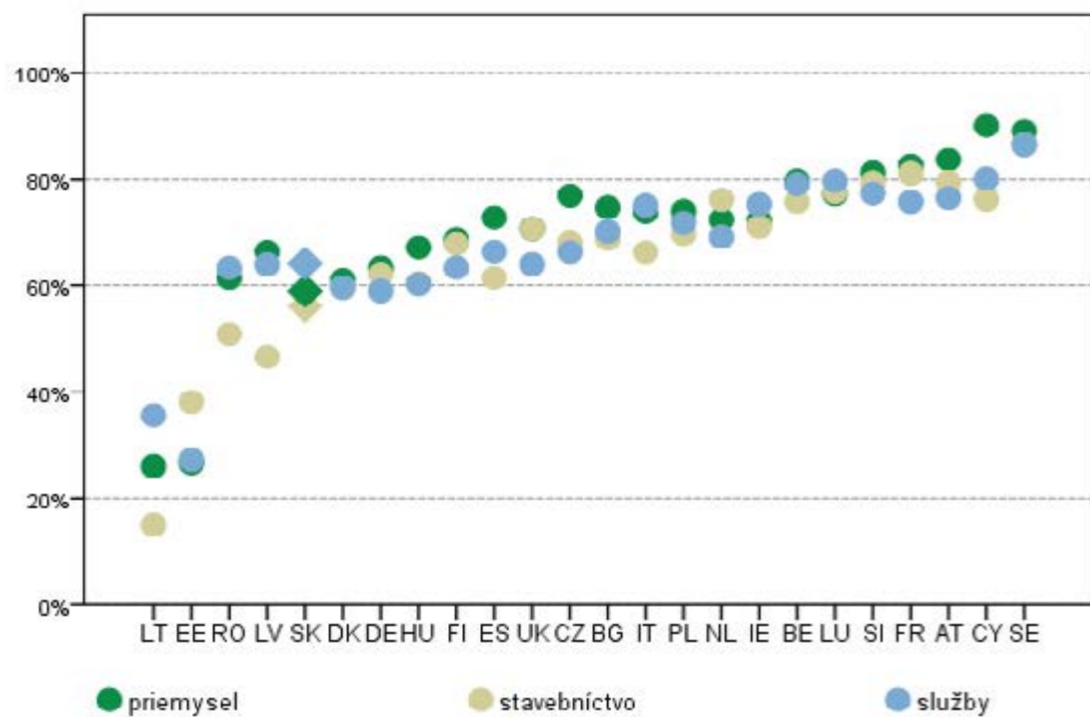
Graf č. 23

Podiel zaniknutých právnických osôb a FO - podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2008

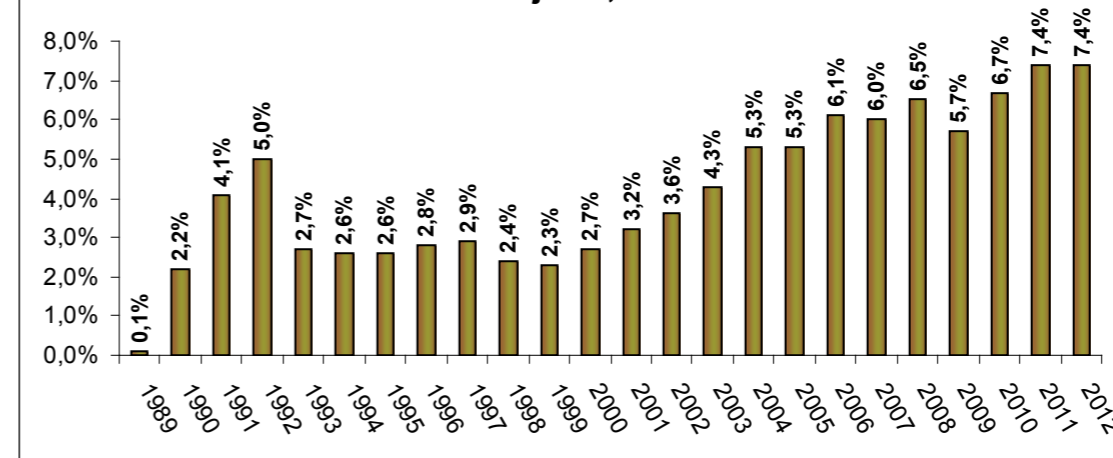
Graf č. 22

Podiel aktívnych právnických osôb a FO - podnikateľov po dvoch rokoch od vzniku (miera prežitia) vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2010

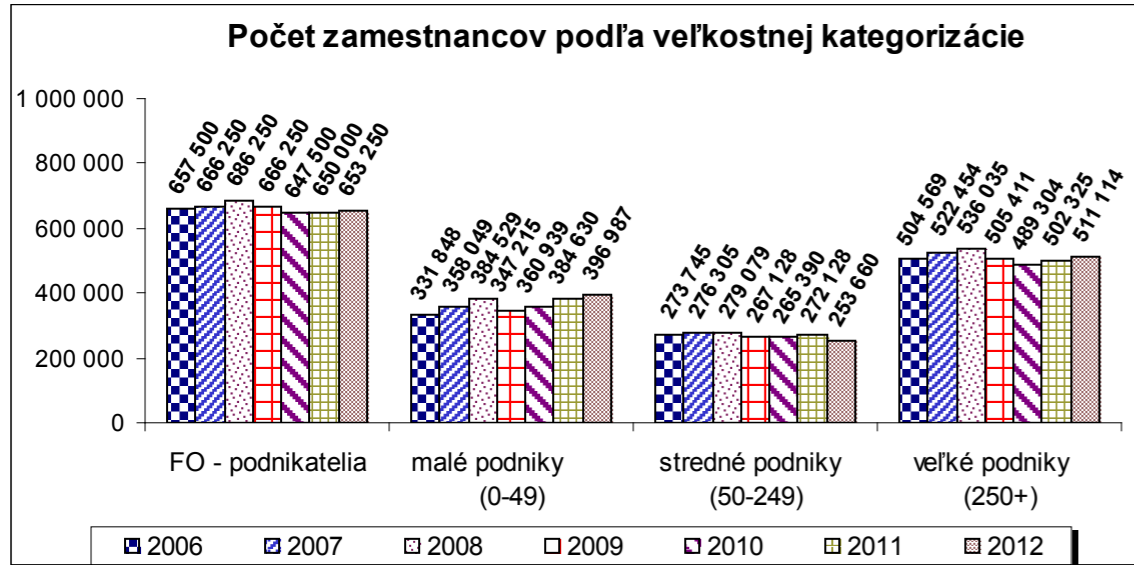

Graf č. 24

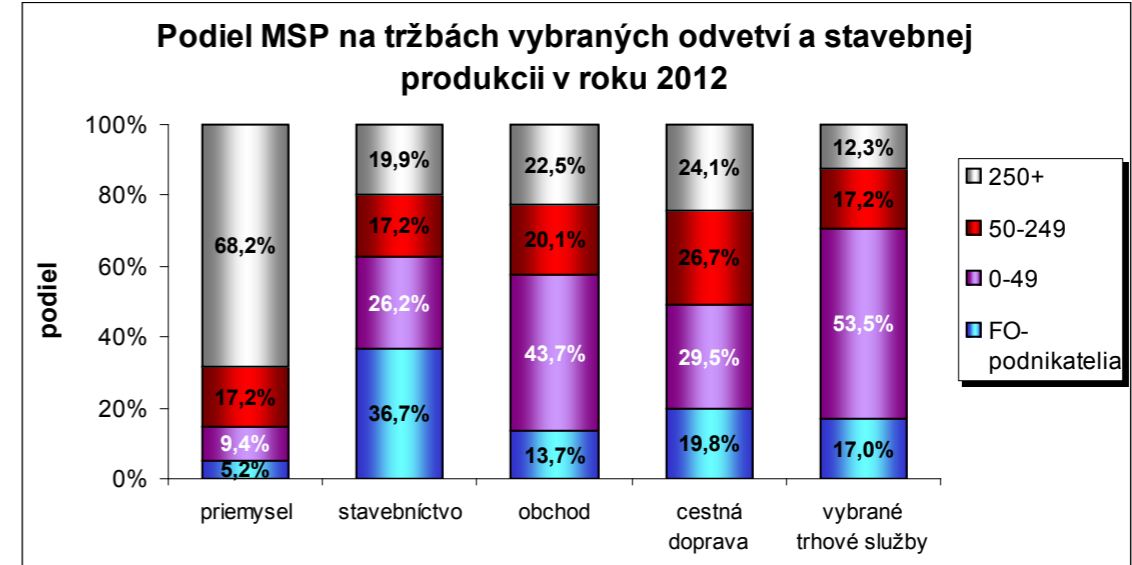
Štruktúra MSP (vrátane FO-podnikateľov) podľa dátumu vzniku subjektu, k 31.12.2012

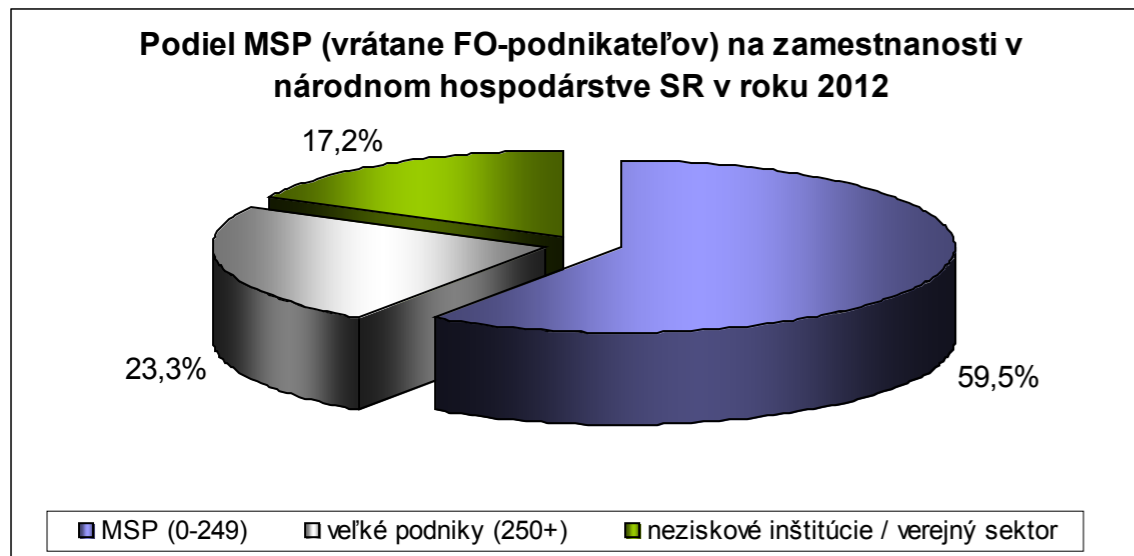
Graf č. 25

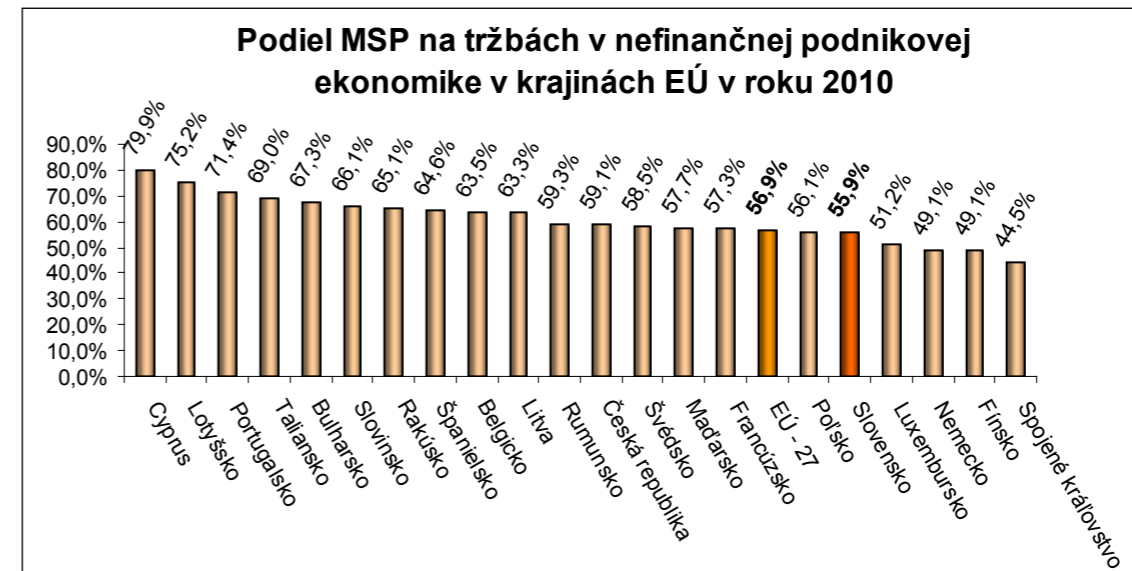
Graf č. 28

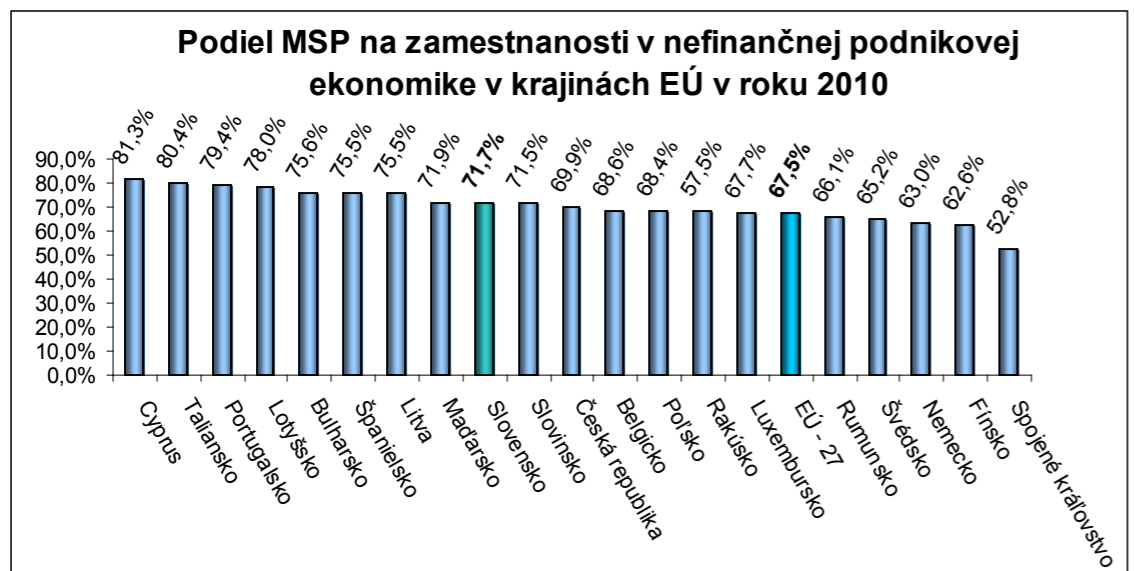
Graf č. 26

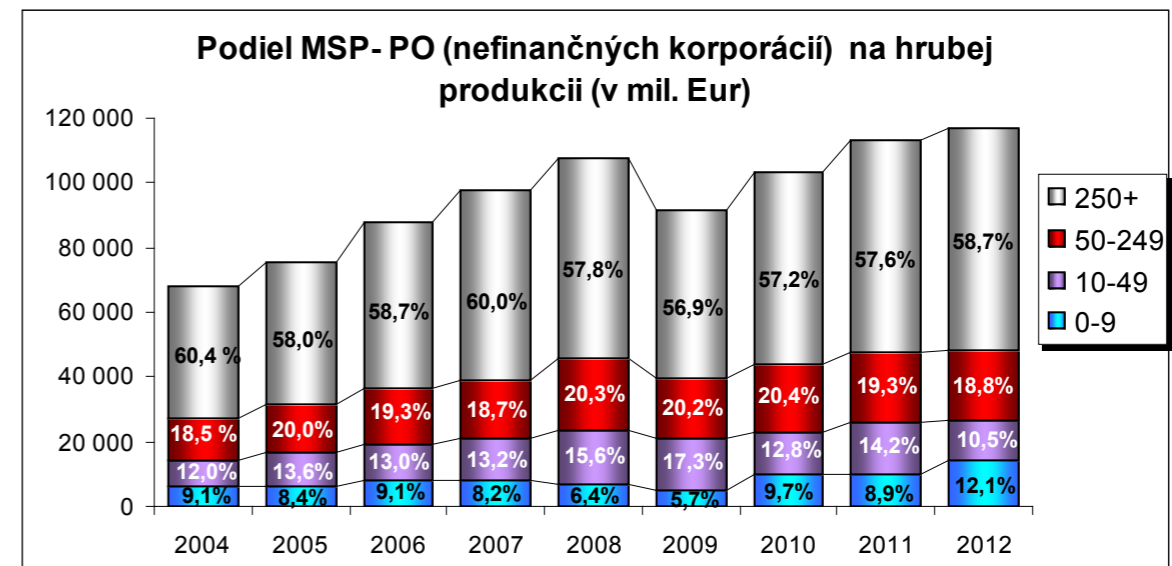
Graf č. 29

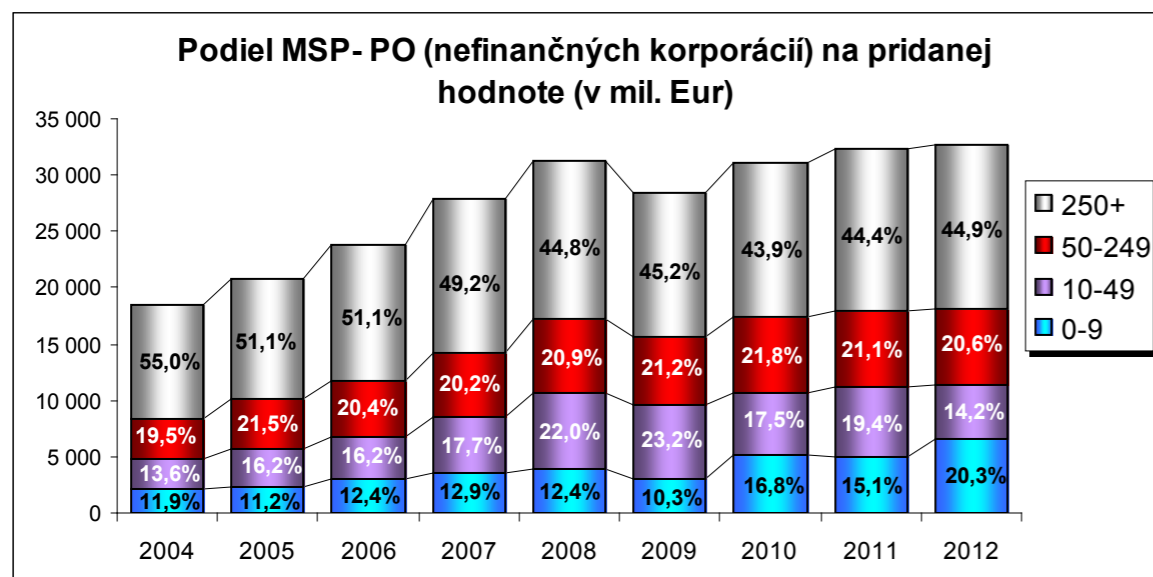
Graf č. 27

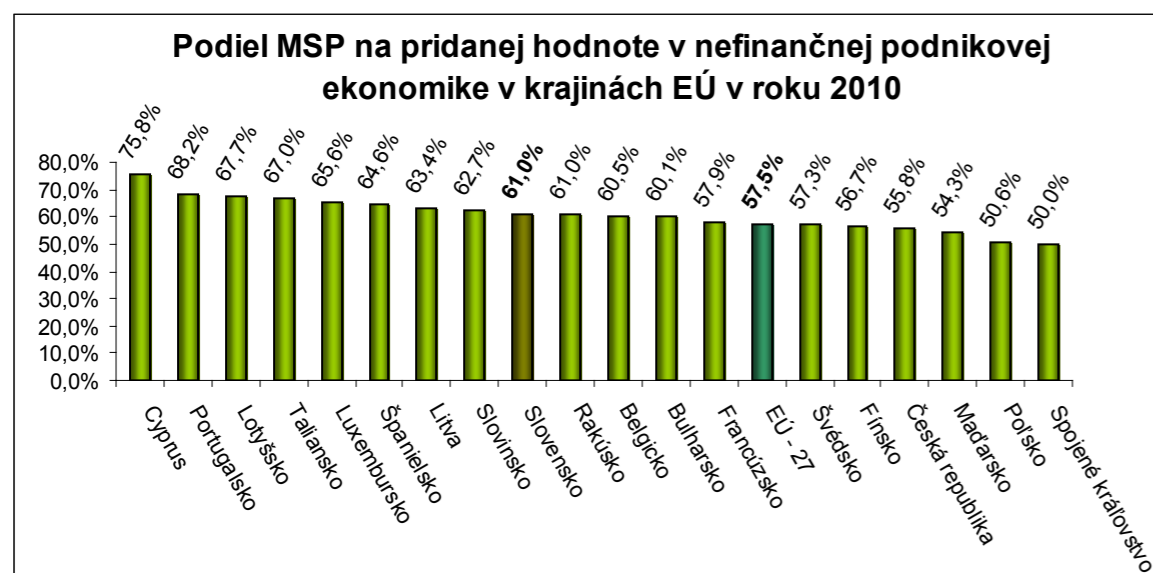
Graf č. 30

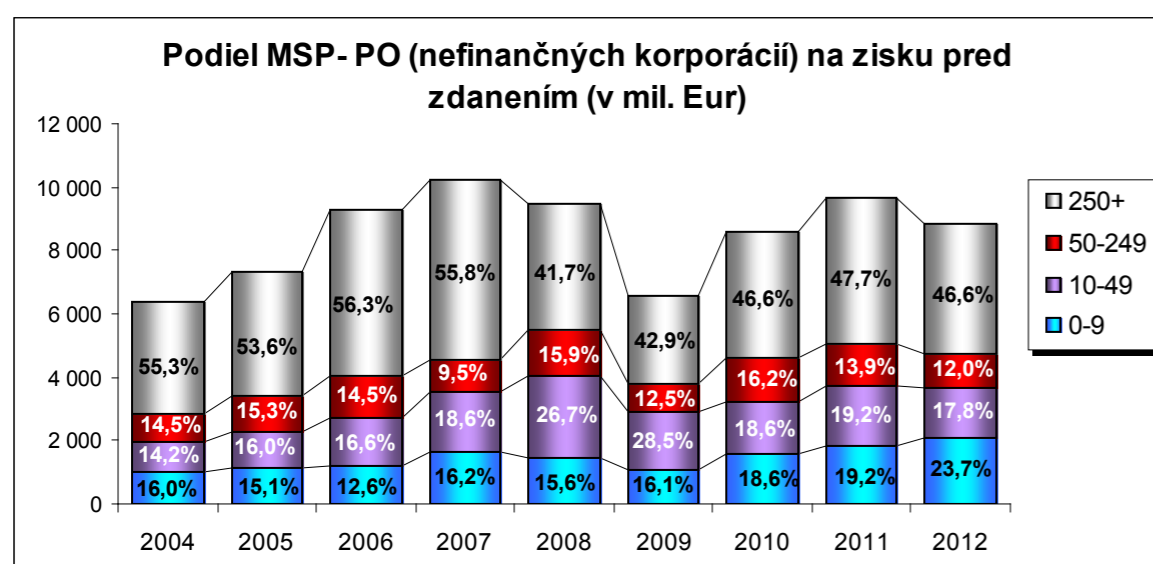
Graf č. 31

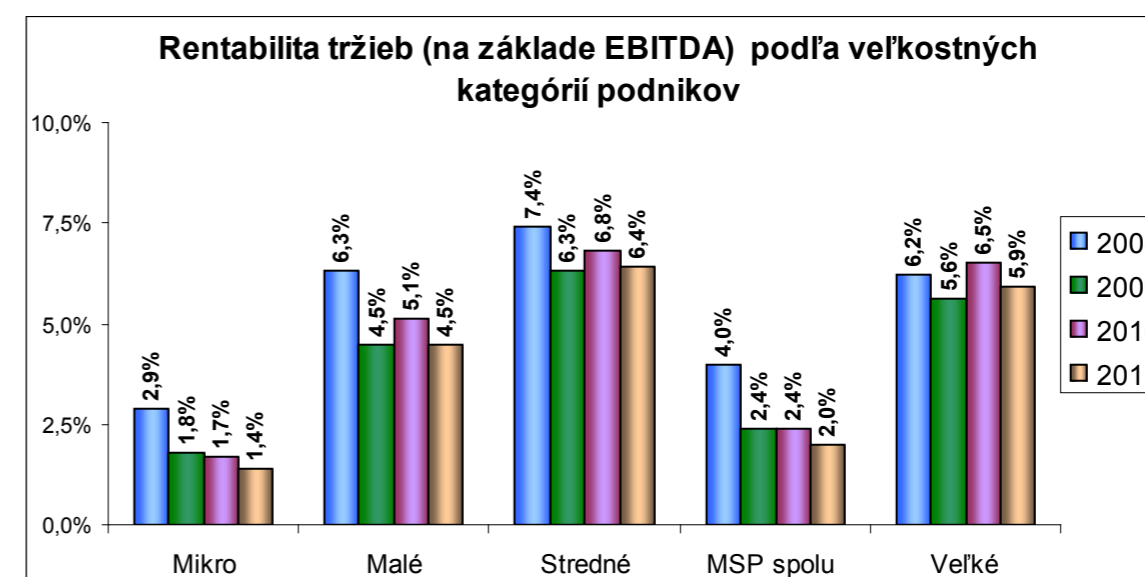
Graf č. 32

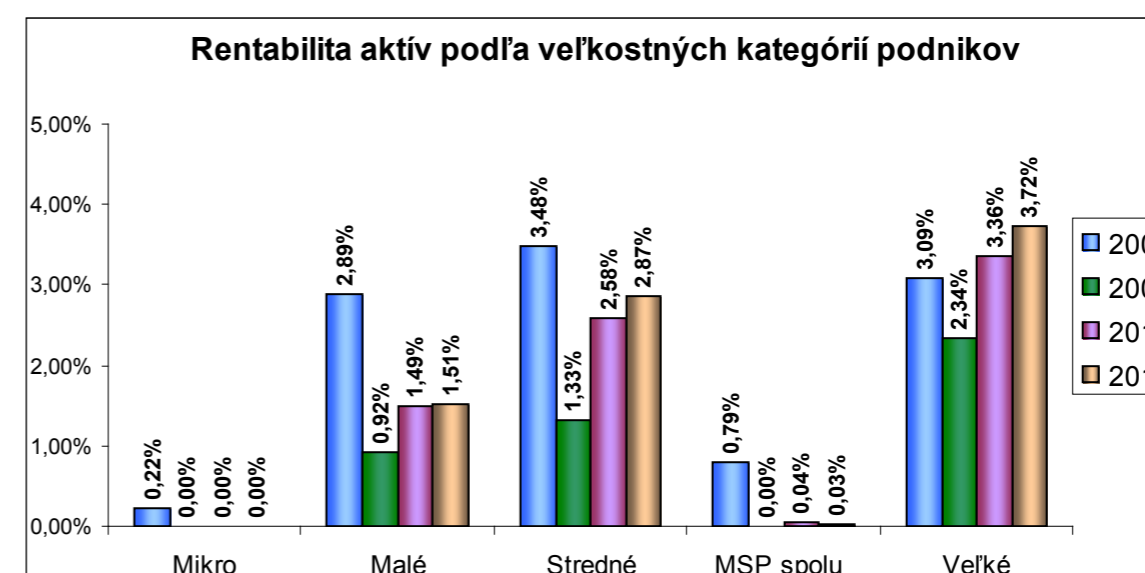
Graf č. 33

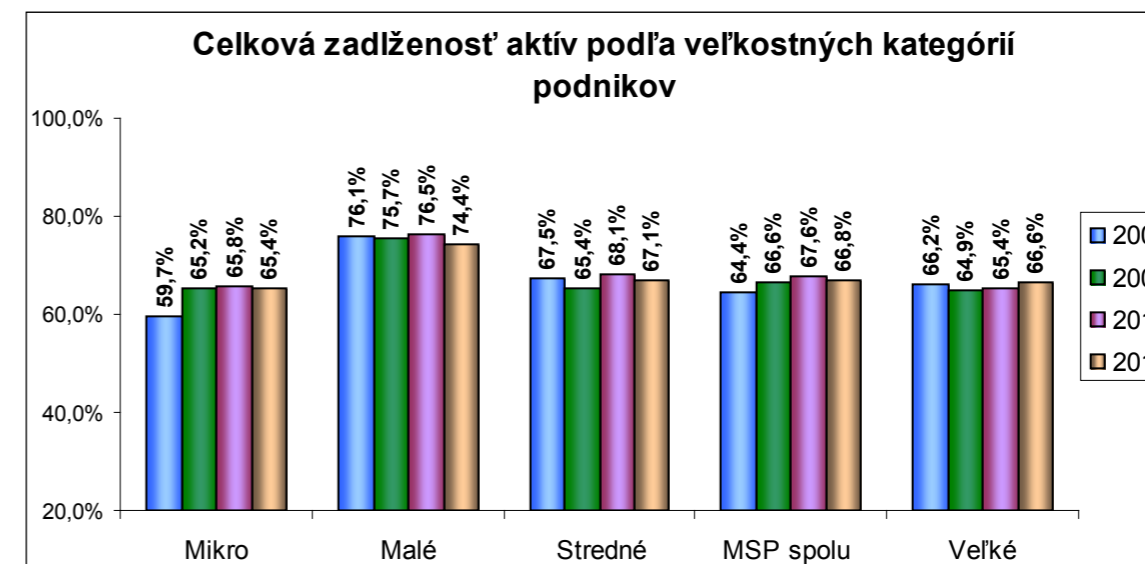
Graf č. 34

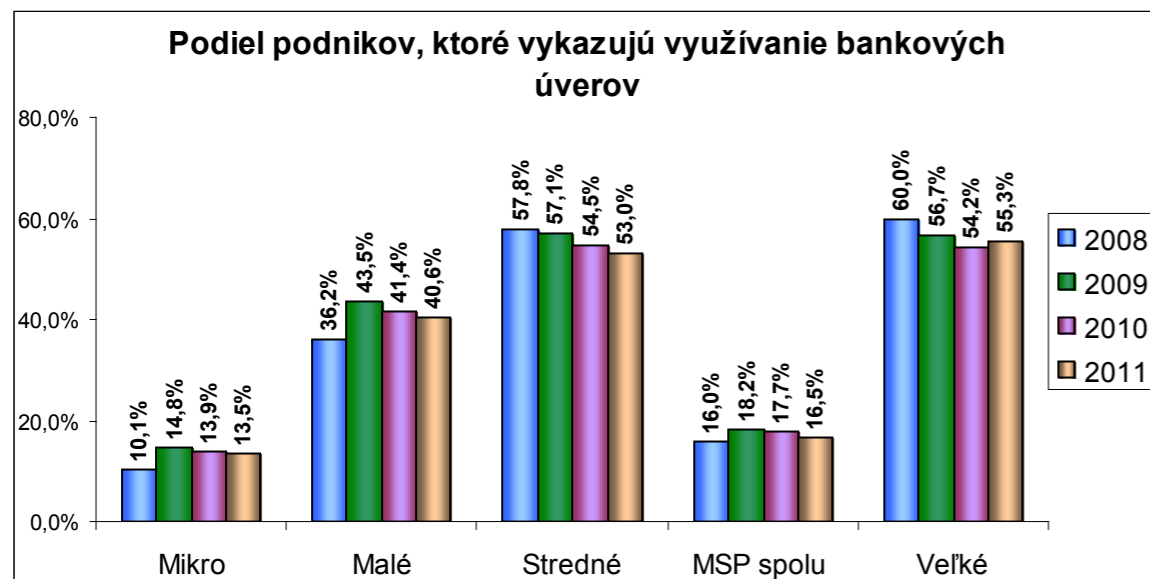
Graf č. 35

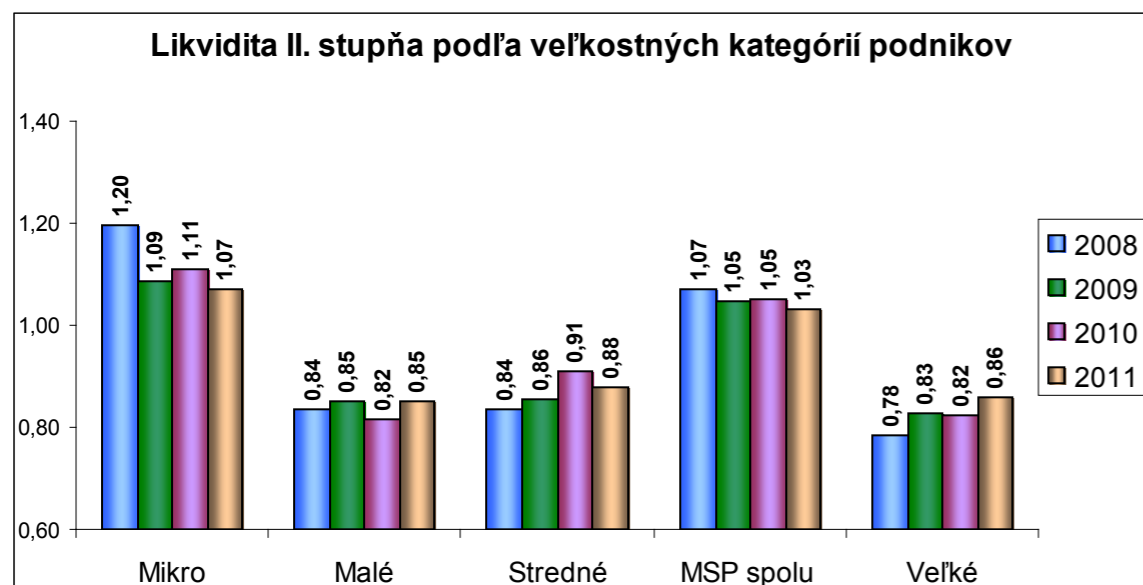
Graf č. 36

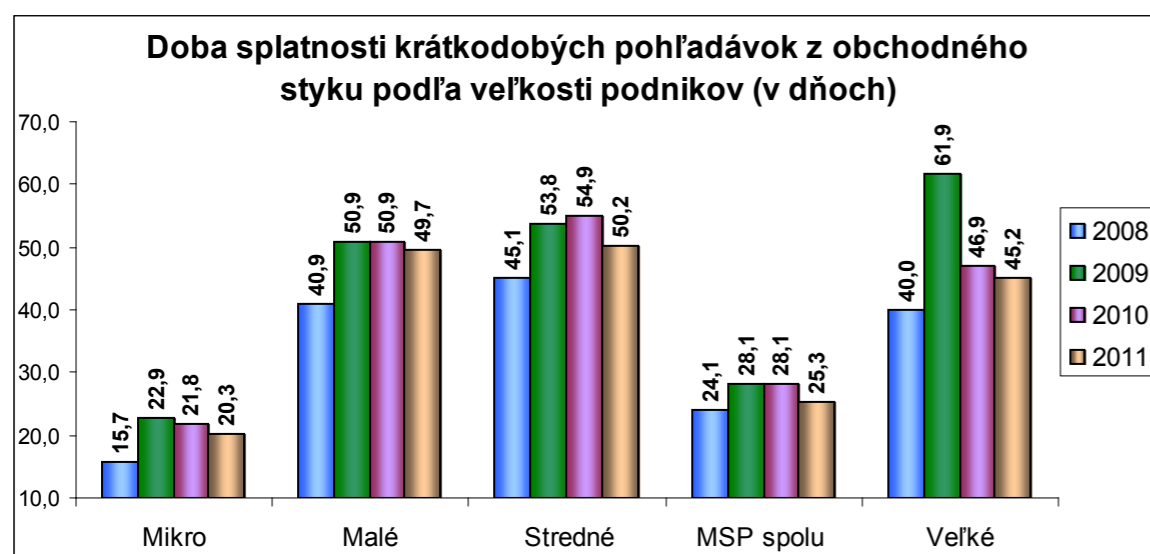
Graf č. 37

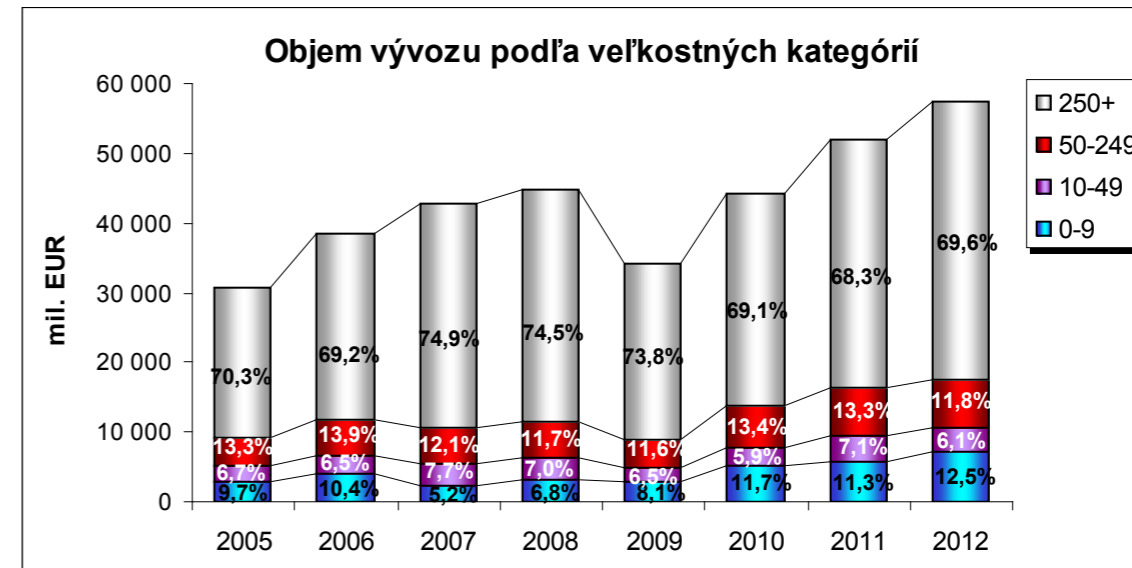
Graf č. 38

Graf č. 39

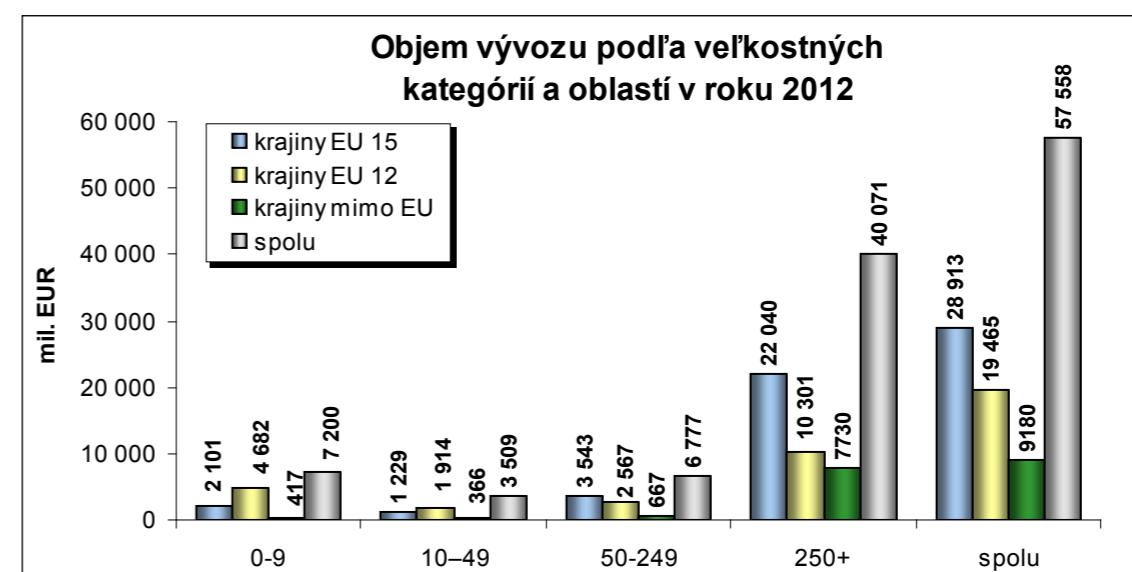
Graf č. 40

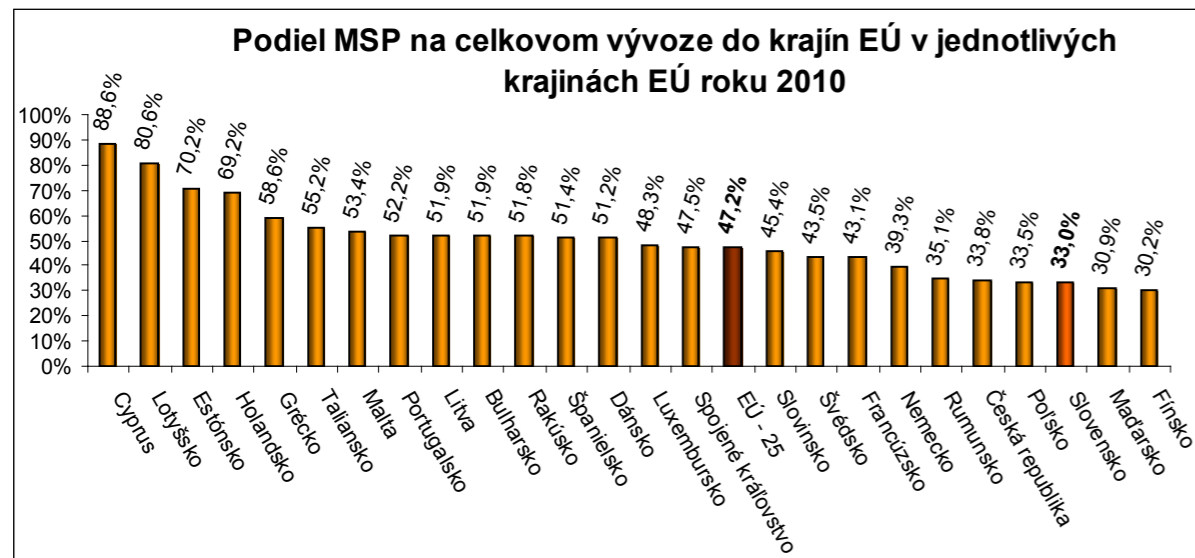
Graf č. 41

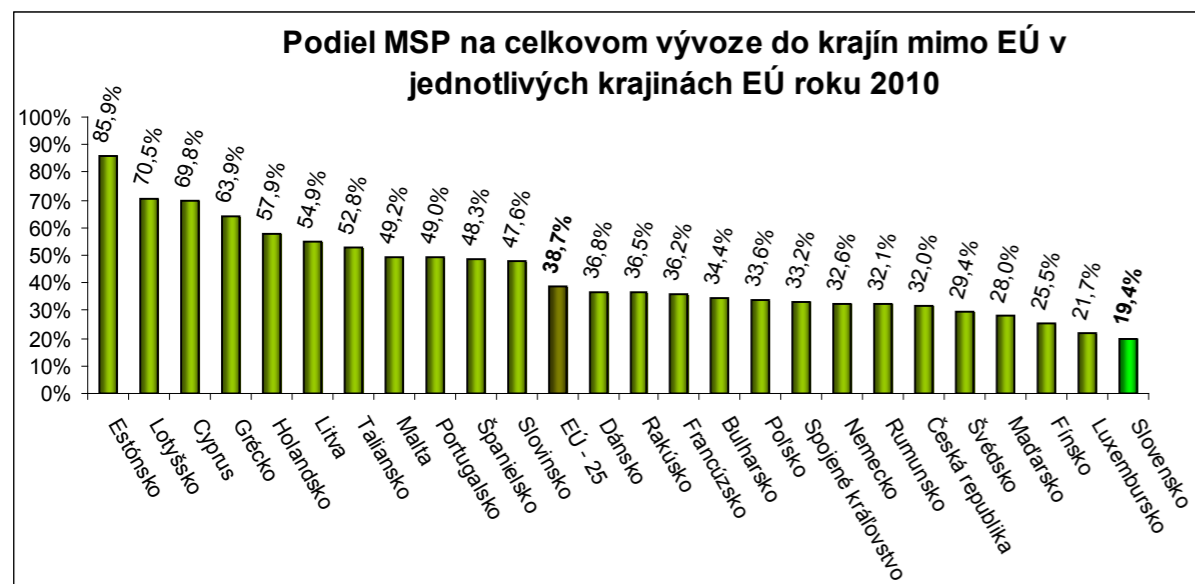
Graf č. 42

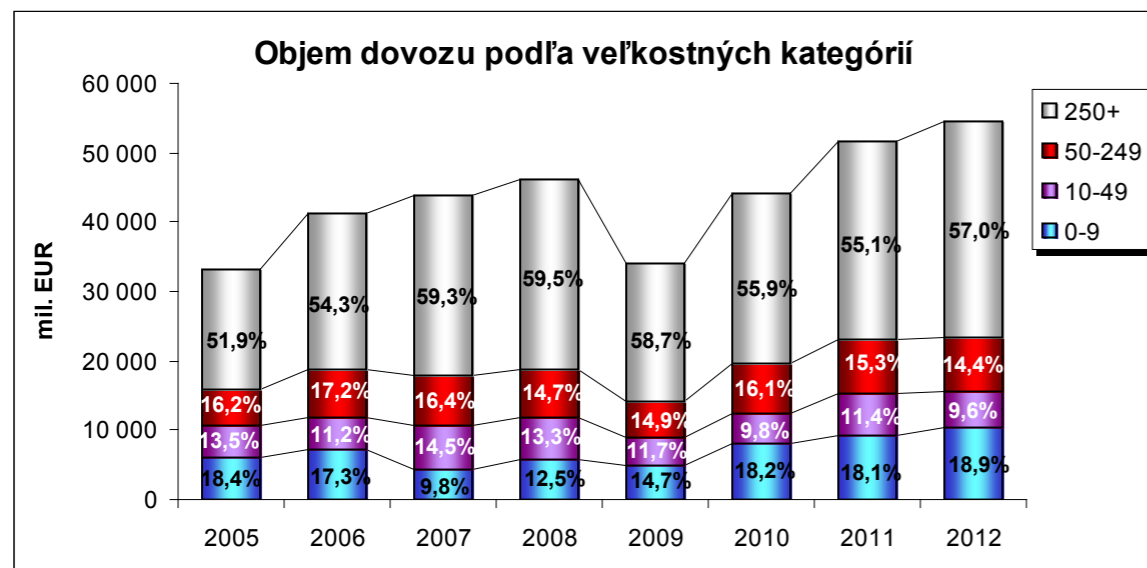
Graf č. 43

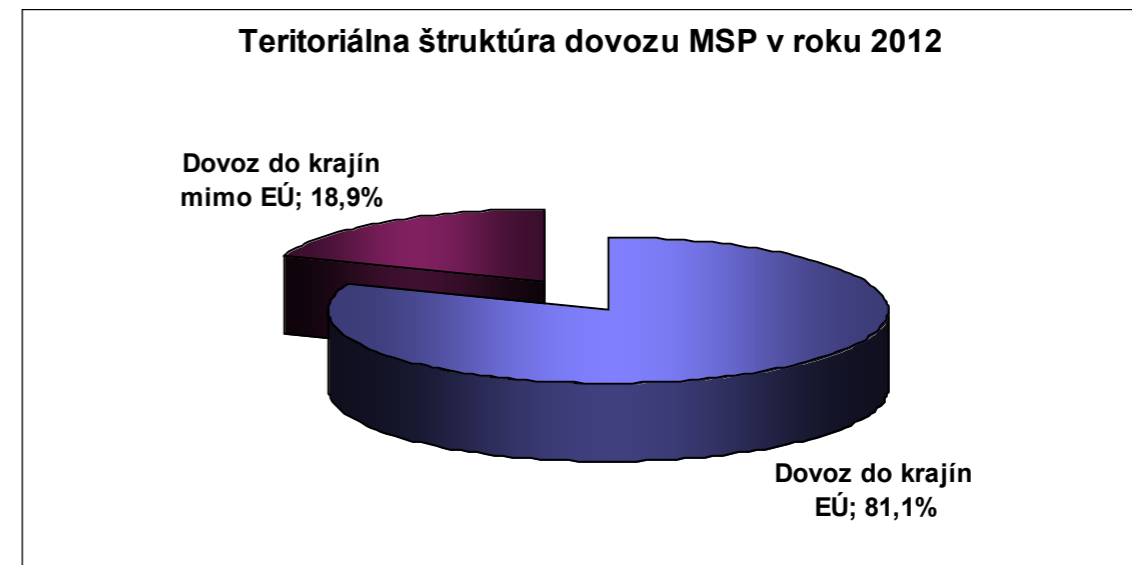
Graf č. 44

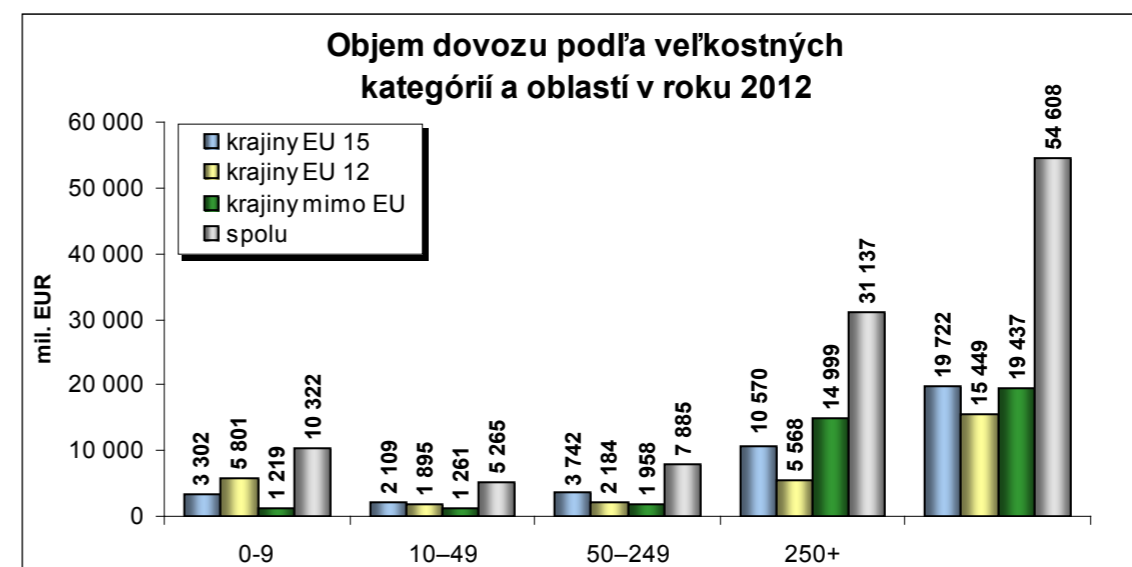
Graf č. 45

Graf č. 46

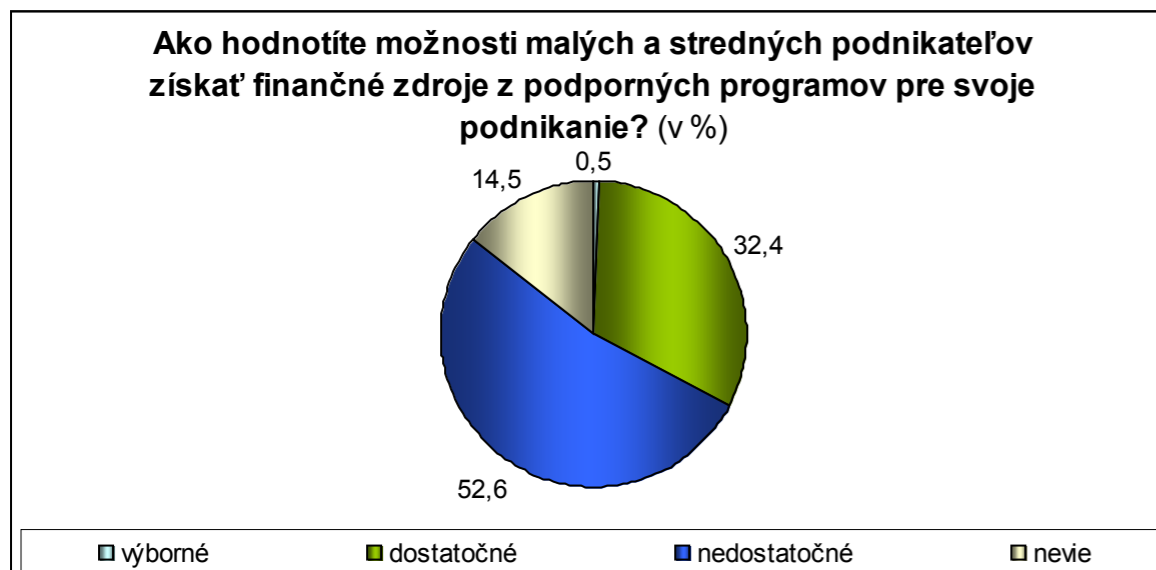
Graf č. 47

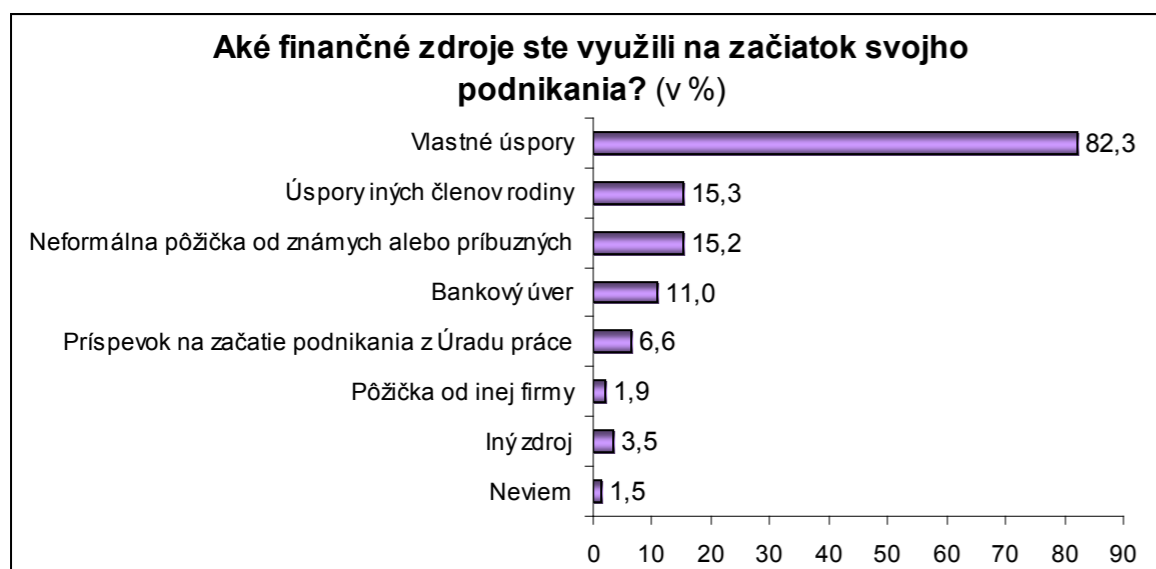
Graf č. 48

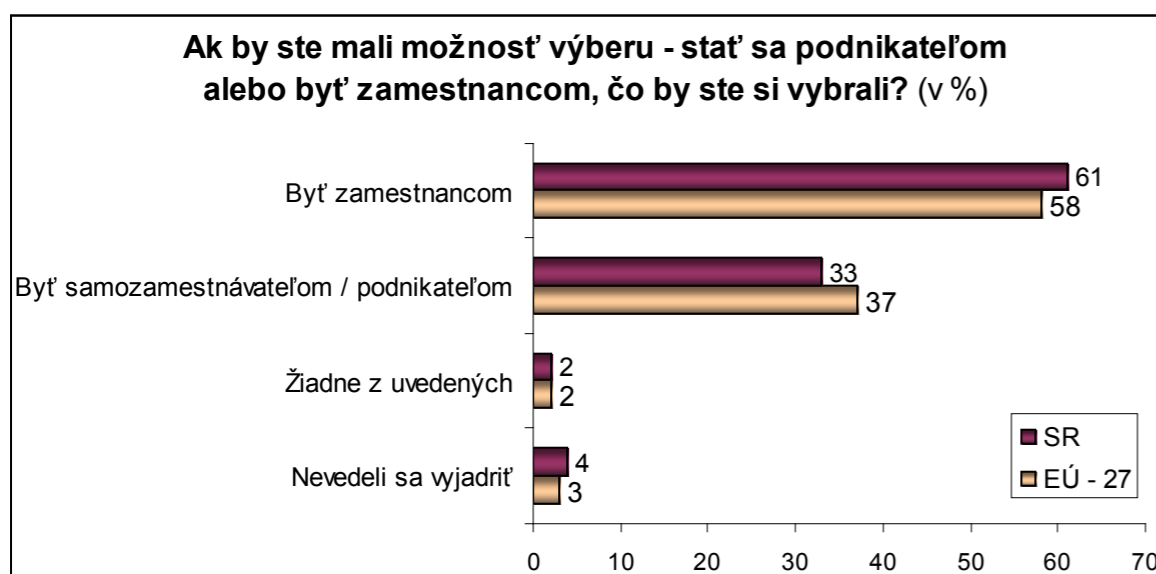
Graf č. 49

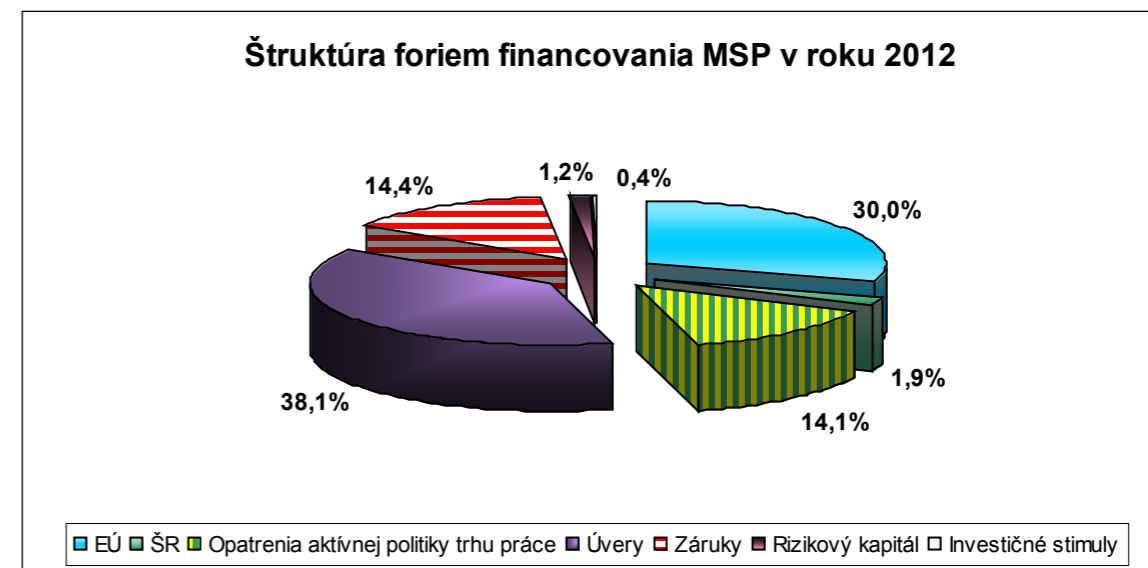
Graf č. 50

Graf č. 51

Graf č. 52

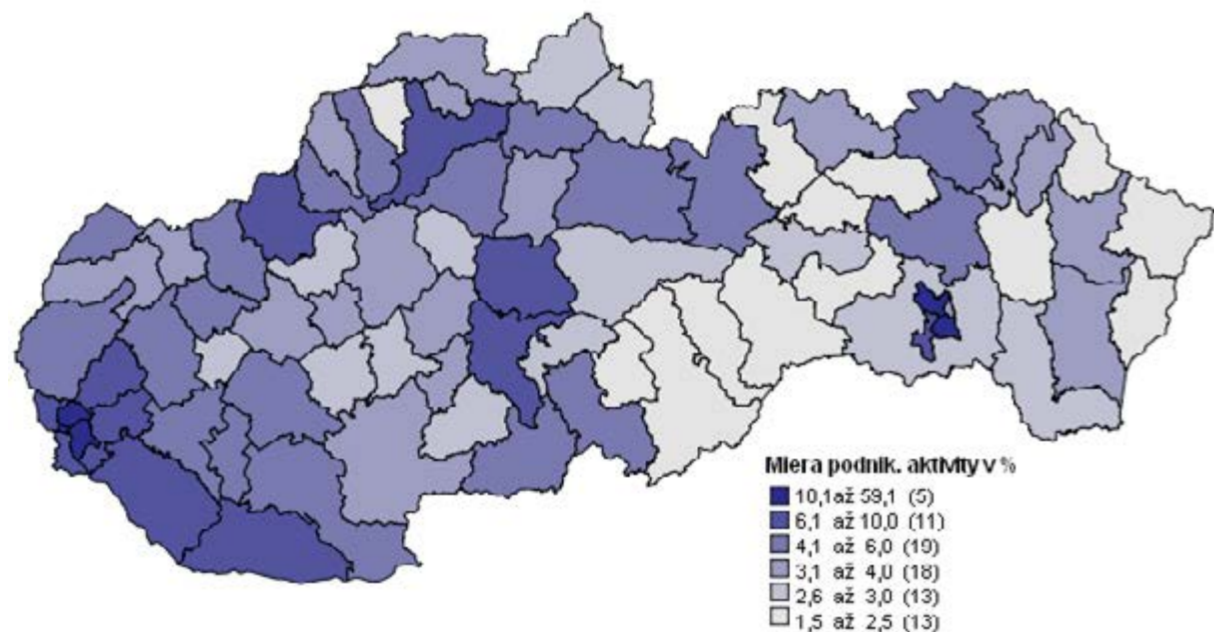
Príloha B: Mapy

Zoznam máp:

- Mapa č.1:** Miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v roku 2012
- Mapa č.2:** Miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v roku 2012
- Mapa č.3:** Štruktúra MSP- PO v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR v roku 2012
- Mapa č.4:** Štruktúra živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR v roku 2012
- Mapa č.5:** Štruktúra MSP-PO v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti v krajoch SR v roku 2012
- Mapa č.6:** Štruktúra živnostníkov v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti v krajoch SR v roku 2012
- Mapa č.7:** Vývoj početnosti MSP-PO v krajoch SR
- Mapa č.8:** Vývoj početnosti FO – podnikateľov v krajoch SR
- Mapa č.9:** Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom v roku 2011

Mapa č.1

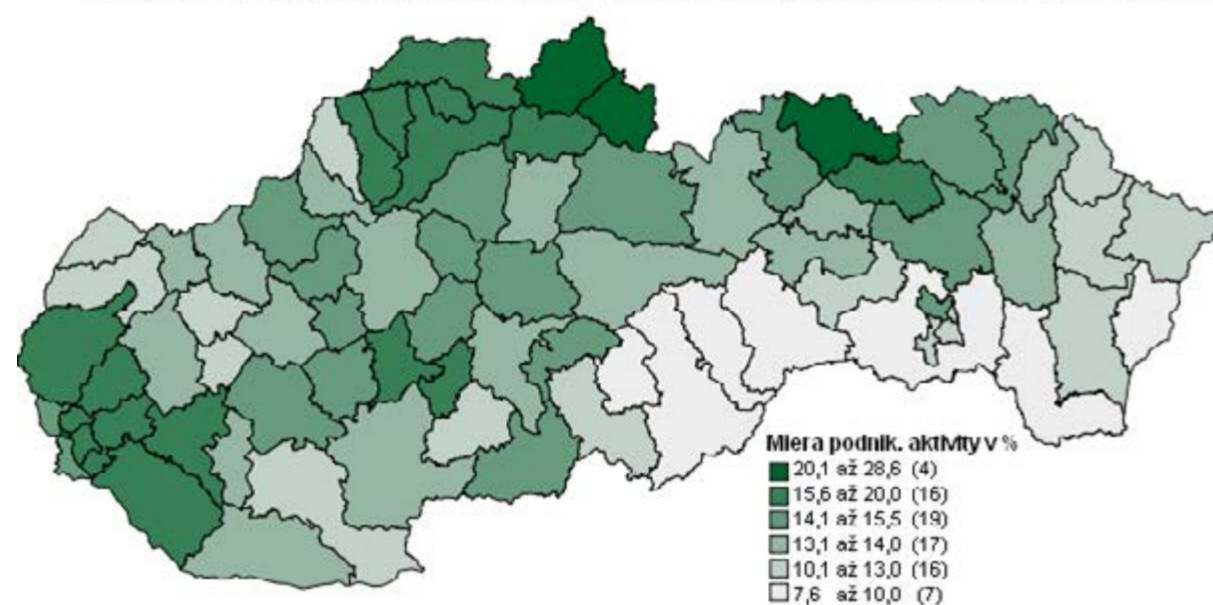
Miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v roku 2012

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov ŠÚSR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP- právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Mapa č.2

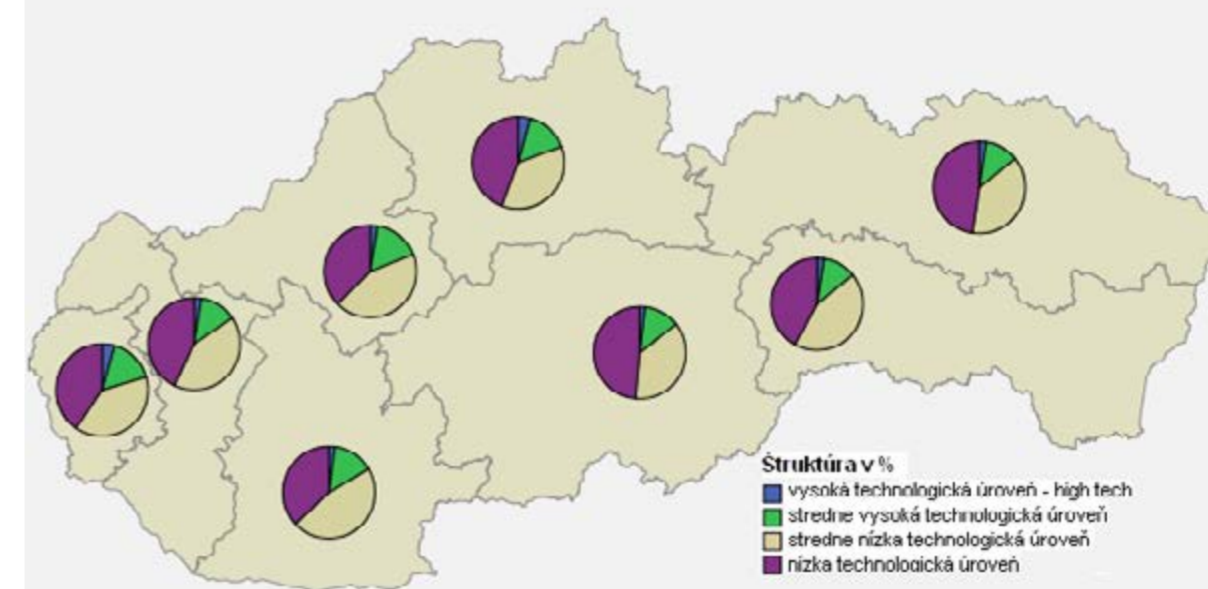
Miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v roku 2012

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov ŠÚSR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu FO – podnikateľov a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Mapa č.3

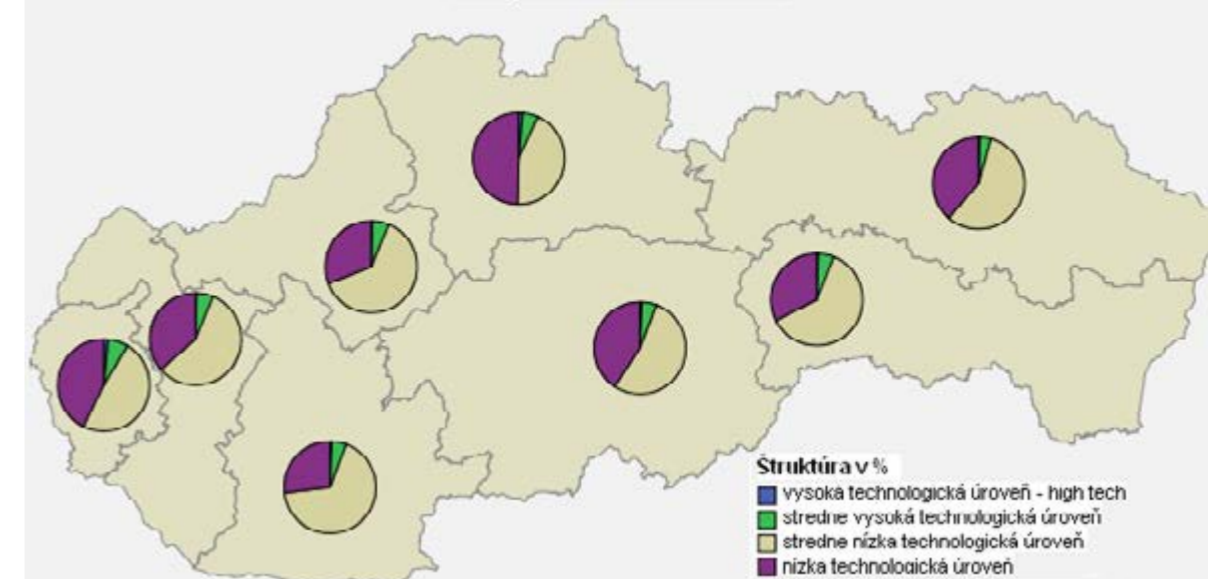
Štruktúra MSP- PO v odvetvi priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR v roku 2012

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Mapa č.4

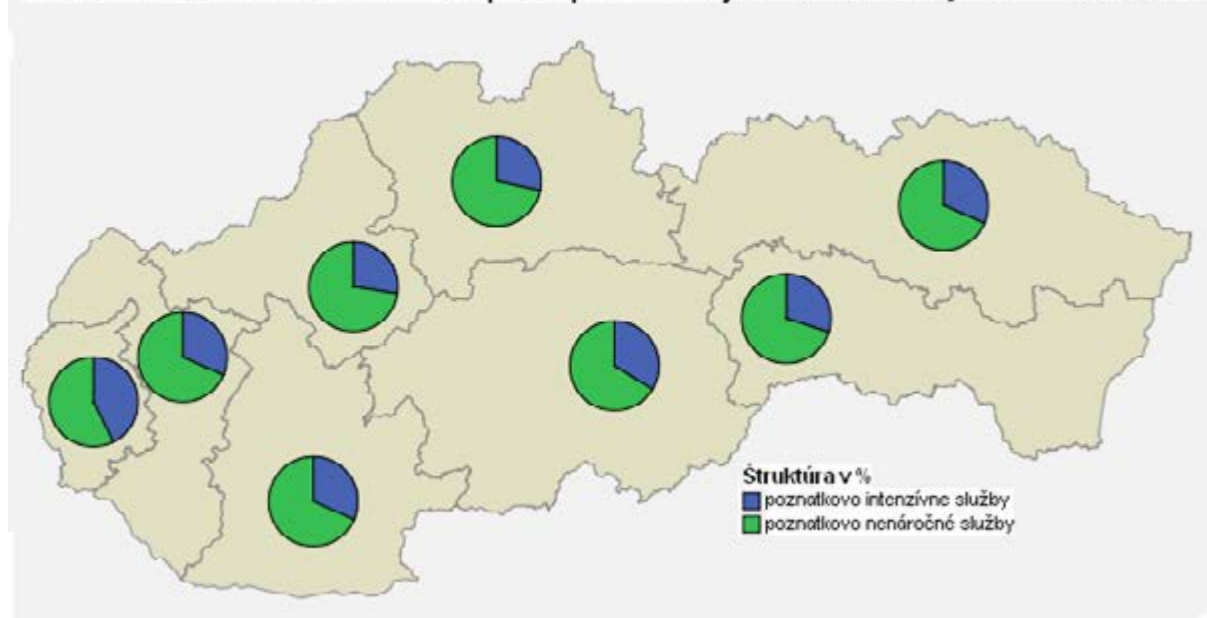
Štruktúra živnostníkov v odvetvi priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby v krajoch SR v roku 2012

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Mapa č.5

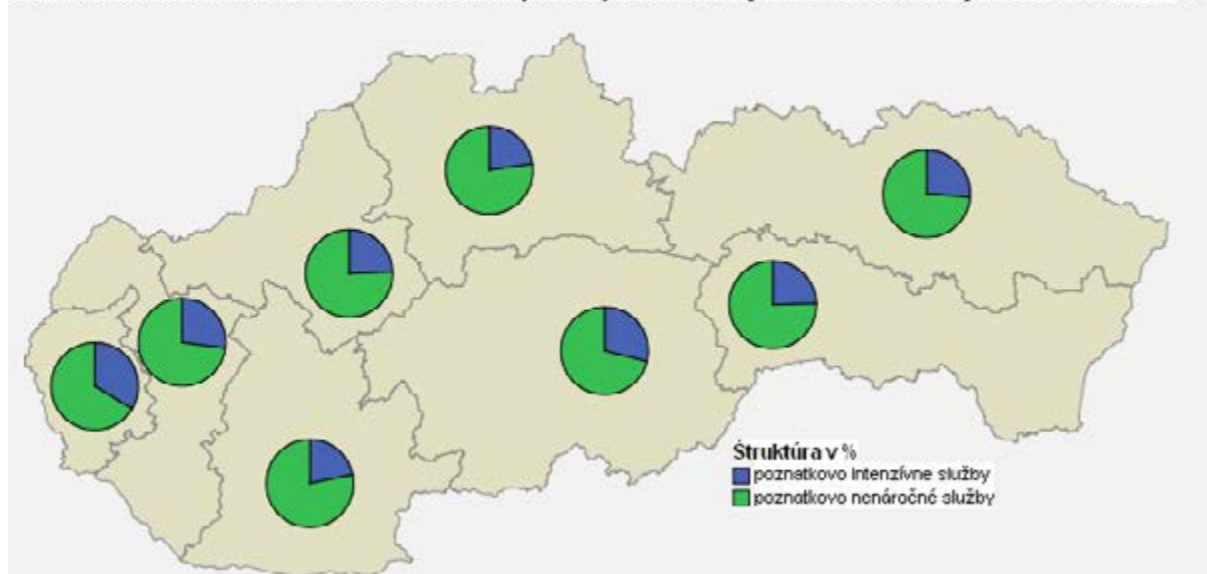
Štruktúra MSP-PO v odvetvi služieb podľa poznatkovej náročnosti v krajoch SR v roku 2012

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Mapa č.6

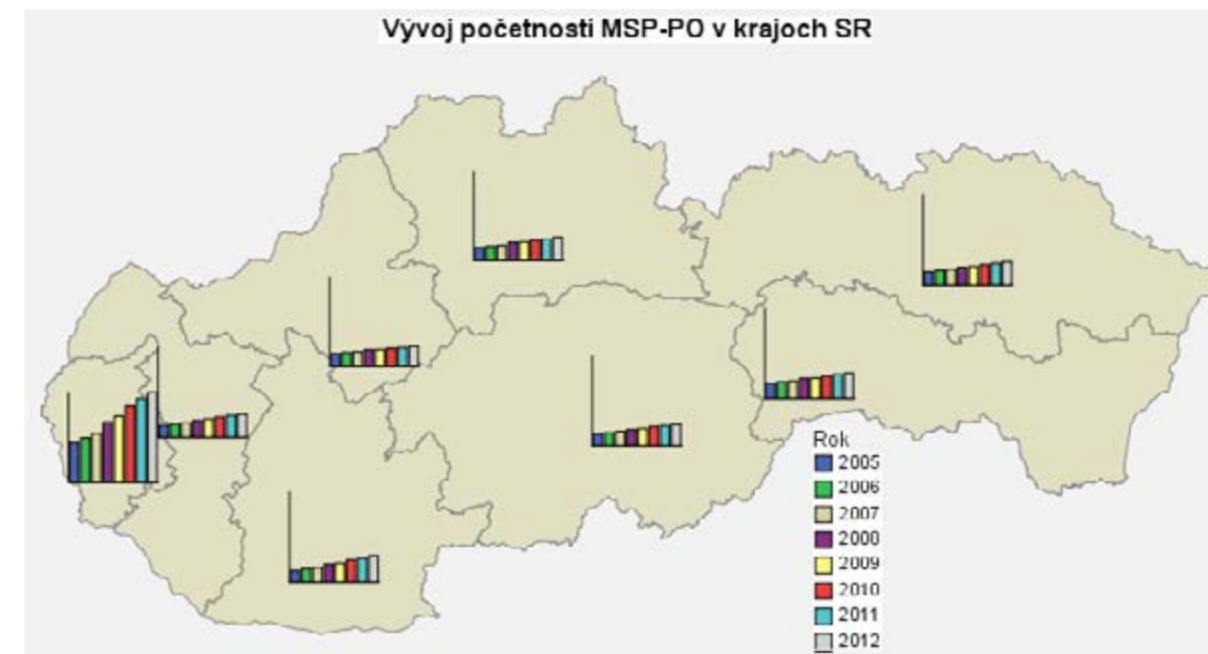
Štruktúra živnostníkov v odvetvi služieb podľa poznatkovej náročnosti v krajoch SR v roku 2012

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Mapa č.7

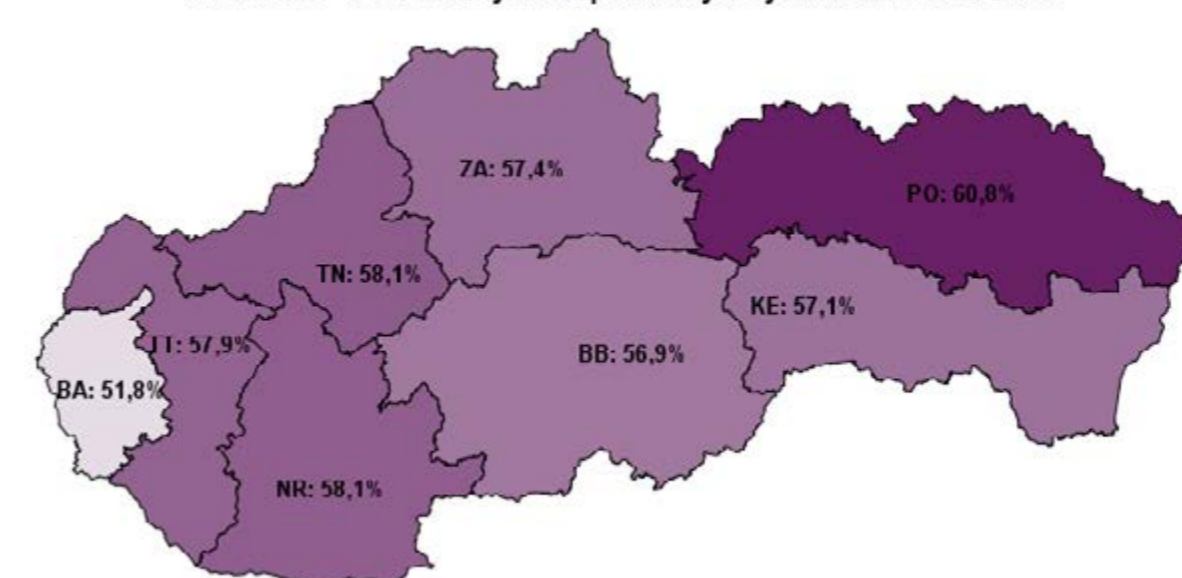
Vývoj početnosti MSP-PO v krajoch SR

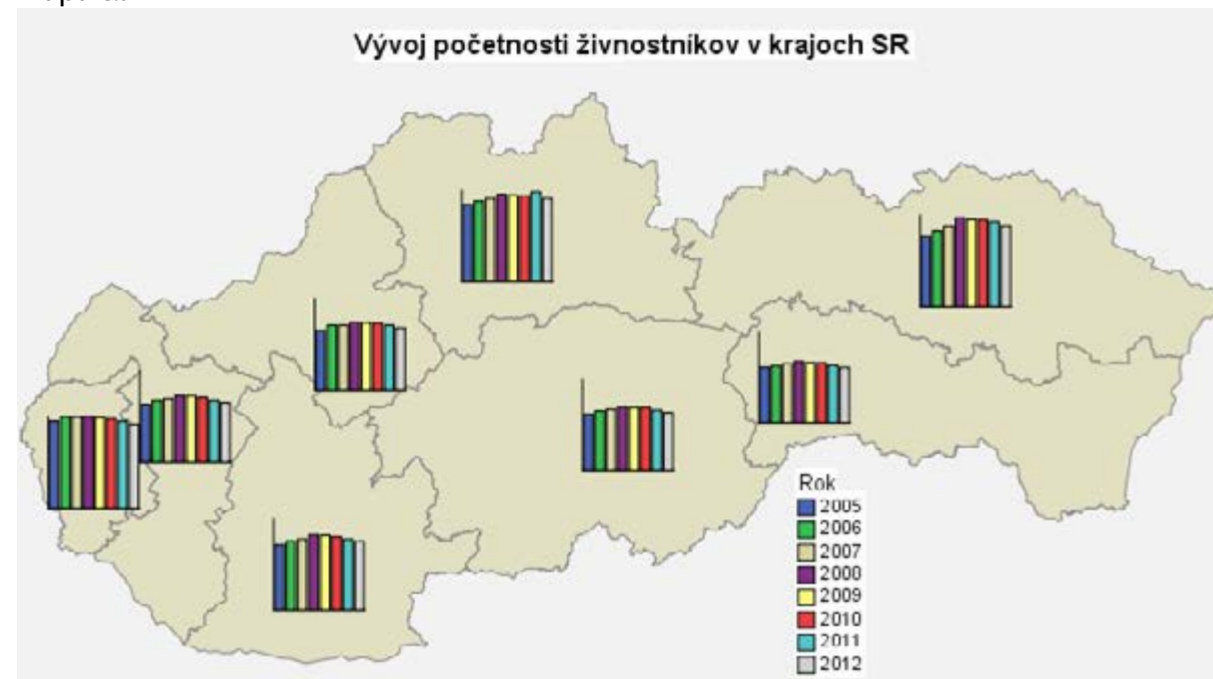
Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Mapa č.8

Podiel MSP-PO s kladným hospodárskym výsledkom v roku 2011

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov Registra organizácií ŠÚSR.

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené NARMSP na základe údajov z disponibilných finančných výkazov podnikateľských subjektov.

Príloha C: Tabuľky

Zoznam tabuliek:

- Tabuľka č.1:** Počet MSP-PO podľa jednotlivých odvetví a krajov SR v roku 2012
- Tabuľka č.2:** Počet živnostníkov podľa jednotlivých odvetví a krajov SR v roku 2012
- Tabuľka č.3:** Porovnanie odvetvovej štruktúry začínajúcich MSP a MSP spolu podľa právnych foriem v roku 2012
- Tabuľka č.4:** Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2012 podľa ich zdroja, z ktorého pochádzajú v Eur
- Tabuľka č.5:** Celkový prehľad o vyhlásených výzvach, podpísaných zmluvách a čerpaní od začiatku realizácie OP KaHR do 31. 12. 2012
- Tabuľka č.6:** Sledovanie vývoja implementácie vybraných výziev v rámci OP KaHR k 31. 12. 2012

Tabuľka č.1: Počet MSP-PO podľa jednotlivých odvetví a krajov SR v roku 2012

Odvetvie (SK NACE)	Bratislava	Trnava	Trenčín	Nitra	Žilina	Banská Bystrica	Prešov	Košice
pôdohospodárstvo	332	504	563	679	663	858	1 081	678
priemysel	2 859	1 714	1 860	1 917	1 739	1 515	1 864	1 530
stavebníctvo	3 381	1 455	1 063	1 316	1 616	1 293	1 820	1 404
obchod	14 235	4 031	4 720	5 492	5 687	4 093	4 462	6 277
ubytovanie a stravovanie	1 693	648	436	532	576	593	703	634
doprava, informácie	5 457	1 540	864	1 941	1 002	1 090	898	1 185
obchodné služby	27 368	3 998	2 720	3 928	2 889	3 601	2 991	3 791
ostatné služby	2 902	1 010	810	1 183	1 053	1 024	1 191	1 266

Zdroj: Register organizácií ŠUSR, spracované NARMSP

Tabuľka č.2: Počet živnostníkov podľa jednotlivých odvetví a krajov SR v roku 2012

Odvetvie (SK NACE)	Bratislava	Trnava	Trenčín	Nitra	Žilina	Banská Bystrica	Prešov	Košice
pôdohospodárstvo	570	668	1 257	978	1 506	2 903	3 065	1 565
priemysel	4 967	5 266	7 886	8 107	10 919	4 945	10 299	5 435
stavebníctvo	6 696	10 745	9 304	9 364	16 947	7 198	14 755	5 985
obchod	17 074	8 244	10 866	14 125	12 891	9 885	10 678	11 837
ubytovanie a stravovanie	1 909	1 956	1 467	1 494	1 985	1 836	2 115	1 068
doprava, informácie	6 689	2 930	2 159	2 911	2 438	2 657	2 818	2 150
obchodné služby	12 436	5 914	4 664	5 004	5 084	5 709	5 905	5 108
ostatné služby	4 301	3 068	2 674	2 678	2 358	2 796	2 998	2 542

Zdroj: Register organizácií ŠUSR, spracované NARMSP

Tabuľka č.3: Porovnanie odvetvovej štruktúry začínajúcich MSP a MSP spolu podľa právnych foriem v roku 2012

Odvetvie (SK NACE)	MSP - právnické osoby			živnostníci		
	MSP-PO spolu	začínajúce MSP-PO v roku 2012	rozdiel v p.b.	živnostníci spolu	začínajúci živnostníci v roku 2012	rozdiel v p.b.
pôdohospodárstvo	3,3%	2,0%	-1,3	3,5%	4,2%	0,8
priemysel	9,1%	6,2%	-2,9	16,1%	15,7%	-0,4
stavebníctvo	8,1%	9,2%	1,0	22,6%	25,7%	3,1
obchod	29,8%	26,9%	-2,9	26,6%	20,4%	-6,2
ubytovanie a stravovanie	3,5%	3,9%	0,4	3,9%	3,3%	-0,5
doprava, informácie	8,5%	9,4%	0,9	6,9%	8,1%	1,2
obchodné služby	31,2%	35,3%	4,1	13,9%	15,4%	1,5
ostatné služby	6,4%	7,1%	0,7	6,5%	7,1%	0,6
Spolu	100,0%	100,0%	0,0	100,0%	100,0%	0,0

Tabuľka č.4: Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2012 podľa ich zdroja, z ktorého pochádzajú v Eur

Zdroj	Objem finančných prostriedkov	Percentuálne vyjadrenie
EÚ	181 850 477,90	30,0 %
ŠR	11 226 778,50	1,9 %
Opatrenia aktívnej politiky trhu práce	85 295 758,90	14,1 %
Úvery	230 904 250,00	38,1 %
Záruky	87 414 000,00	14,4 %
Rizikový kapitál	6 978 337,00	1,2 %
Investičné stimuly	2 380 000,00	0,4 %
Spolu	606 643 117,30	100,0 %

Výzvy	Prijaté ŽoNFP	Zamietnuté ŽoNFP	Schválené ŽoNFP	Zazmluvnené projekty	Projekty v realizácii	Odstupené od zmluvy	Ukončené projekty	Výška žiadateľného príspevku (NFP v Eur)	Výška neschváleného žiadateľného príspevku (NFP v Eur)	Výška schváleného príspevku (NFP v Eur)	Výška zazmluvnených prostriedkov (NFP v Eur)	Výška vrátených prostriedkov (NFP v Eur)	Výška čerpania projektov (NFP v Eur)
KaHR-111SP-0801	308	276	32	30	7	2	21	250 045 362,66	202 952 729,86	47 092 632,80	42 429 432,19	0,00	32 389 724,59
KaHR-111SP-0902	169	92	77	75	16	4	57	204 934 234,39	102 954 879,53	101 979 354,86	96 872 403,68	0,00	66 715 236,56
KaHR-111SP-1001	157	117	40	40	36	0	4	130 604 612,91	100 629 348,50	29 975 264,41	29 914 044,29	0,00	6 589 884,32
KaHR-111SP/LSKR-1101	105	64	41	*****	*****	*****	*****	54 469 714,17	36 064 525,66	18 405 188,51	nebolo zazmluvnené	nebolo zazmluvnené	nebolo zazmluvnené
KaHR-111DM-0901	165**	90	74	71	5	3	66	26 995 367,42	15 096 894,82	11 886 992,71	23 549 480,46	0,00	21 463 254,12
DOP 2008-SIP001 (1.1.2.)	220	91*	129	106	3	23	80	16 515 079,25	5 463 049,40	11 052 029,85	7 445 476,09	0,00	7 095 139,69
KaHR-111DM-0801	205	118*	87	71	0	6	65	46 161 431,80	21 045 579,66	24 623 852,14	8 598 606,11	0,00	8 566 124,44
KaHR-113DM-0801	44	17	27	19	2	7	17	3 817 964,13	1 373 378,73	2 444 685,40	1 497 028,41	0,00	1 296 825,70
KaHR-113DM-0901	52	22	30	26	4	4	22	4 756 070,96	2 039 968,01	2 716 102,95	1 827 725,67	0,00	1 124 397,52
KaHR-133P-0801	46	25	21	15	13	6	2	42 556 437,56	24 401 136,54	18 155 301,02	10 872 523,42	0,00	2 368 652,27
KaHR-13DM-0901	17	13	4	4	4	0	0	3 645 204,77	2 538 723,77	1 106 481,00	1 064 746,75	0,00	82 039,05
KaHR-133P-1001 ****	150	16****	15	15	12	3	0	124 573 658,80	18 624 979,31	10 842 286,26	8 945 862,19	0,00	150 000,00
KaHR-133P-1001 ****	116	92	24	13	13	0	0	92 629 061,46	77 181 839,35	15 447 222,11	11 570 161,73	0,00	0,00
Spolu	1754	1033	601	491	115	58	334	1 001 704 200,28	610 366 933,14	295 727 394,02	244 587 490,99	0,00	147 841 278,62

* Počet zamietnutých žiadostí obsahuje aj ŽoNFP, ktorým bolo zaslané rozhodnutie o neschválení NFP. ** Z toho 1 žiadosť bola stiahnutá žiadateľom pred kontrolou formálnej správnosti ŽoNFP. *** Nie je ukončený proces schvaľovania žiadostí o NFP. **** Výzva je pribežná, údaje sú len za 1. kolo. ***** Výzva je pribežná, údaje sú len za 2. kolo

Tabuľka č.5: Celkový prehľad o vyhlásených výzvach, podpísaných zmluvách a čerpaní od začiatku realizácie OP KaHR do 31. 12. 2012

Opaterenie	Kód výzvy	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Alokácia na výzvu (ŠF + ŠR)	Prijaté projekty			Schválené projekty			Zmluvne viazané projekty			Počet projektov v realizácii	Počet úspešne ukončených projektov	Čerpanie v Eur (ŠF + ŠR zo SŽoP)
					Počet	Výška žiadateľného príspevku (ŠF + ŠR)	Výška schváleného príspevku (ŠF + ŠR)	Počet	Výška schváleného príspevku (ŠF + ŠR)	Počet	Výška zmluvne viazaných prostriedkov (ŠF + ŠR)					
1.1	KaHR-111ER-1101	24.6.2011	29.6.2011	31 764 706,00	1	31 764 706,00	1	31 764 706,00	1	31 764 706,00	1	0	0			
	KaHR-111SP-0801	31.3.2008	4.7.2008	49 790 878,31	308	250 045 362,66	32	47 092 632,80	28	42 429 432,19	7	21				
	KaHR-111SP-0902	3.8.2009	2.12.2009	124 905 887,00	169	204 934 234,39	77	101 979 354,86	73	97 054 903,26	17	56				
	KaHR-111SP-1001	25.1.2010	11.5.2010	39 000 000,00	157	130 604 612,91	40	29 975 264,41	40	29 913 287,29	26	13				
	KaHR-111DM-0801	14.7.2008	17.10.2008	33 193 918,87	205	26 995 367,42	87	11 886 992,71	65	8 598 606,11	0	65	175 538 147,75			
	KaHR-111DM-0901	15.6.2009	14.9.2009	25 000 000,00	165	46 161 431,80	74	24 623 852,14	70	23 049 825,04	4	66				
	KaHR-111SP/LSKR-1101	30.9.2011	29.2.2012	18 500 000,00	105	53 955 355,17	41	18 405 188,51	0	0,00	0	0				
	KaHR-111SP-1101	16.12.2011	19.3.2012	44 000 000,00	349	251 708 383,59	0	0,00	0	0,00	0	0				
	KaHR-111SP-1201	21.12.2012	26.4.2013	110 000 000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0				
	DOP2008-SIP001	28.8.2008	28.11.2008	28 11 2008	220	16 515 079,25	108	9 921 776,32	83	7 445 476,09	3	80	7 267 970,97			
1.3	KaHR-113DM-0801	12.3.2008	13.6.2008	8 298 479,72	41	3 749 556,80	28	2 213 401,20	18	1 496 710,34	1	17				
	KaHR-113DM-0901	25.5.2009	24.8.2009	4 000 000,00	52	4 755 070,70	30	2 511 504,23	25	1 590 046,24	4	22	2 647 499,96			
	KaHR-113DM-1201	24.2.2012	28.5.2012	3 000 000,00	54	1 911 593,87	0	0,00	0	0,00	0	0				
	KaHR-133P-0801	19.12.2008	17.4.2009	82 984 797,19	46	42 556 437,56	21	18 155 301,02	14	10 710 323,42	12	2				
	KaHR-13DM-0901	3.9.2009	27.1.2010	15 000 000,00	17	3 645 204,77	4	1 106 481,00	4	1 064 746,75	4	0				
	KaHR-133P-1001	26.4.2010	26.10.2011	51 226 064,00	150	124 573 658,81	41	28 737 151,97	23	22 923 502,21	13	0	38 303 779,48			
	KaHR-133P-1201	31.8.2012	31.1.2013	34 000 000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0				
	KaHR-13ER-0902	21.10.2009	26.10.2009	35 294 118,00	1	35 294 118,00	1	35 294 118,00	1	35 294 118,00	1	0				
	KaHR-215P-0801	11.8.2008	16.1.2009	82 984 797,19	87	147 650 025,60	32	69 866 365,14	27	58 520 226,38	5	21				
	KaHR-21DM-0801	12.3.2008	13.6.2008	23 235 743,21	36	4 389 873,16	11	1 365 796,03	9	948 216,38	2	7	65 107 912,83			
2.1	KaHR-21DM-0901	4.5.2009	3.8.2009	15 000 000,00	45	4 702 340,38	19	1 947 115,49	19	1 944 909,74	6	12				
	KaHR-215P-0901	26.10.2009	22.3.2010	57 000 000,00	89	114 311 352,05	39	50 624 304,83	38	49 223 196,09	27	12				
	KaHR-315P-0801	14.4.2008	18.7.2008	82 984 797,19	156	373 913 132,84	23	82 975 539,16	19	68 141 609,58	4	15				
	KaHR-31DM-0801	9.6.2008	12.9.2008	16 596 959,44	62	9 858 677,51	25	4 526 762,71	16	2 815 996,32	0	16				
	KaHR-315P-0802	16.9.2008	13.2.2009	40 219 472,87	158	362 651 759,56	10	38 363 847,53	6	19 208 574,76	3	3	100 860 252,30			
3.1	KaHR-31DM-0902	20.7.2009	19.10.2009	29 988 706,00	204	75 442 373,84	46	18 465 521,95	42	16 802 353,38	11	30				
	KaHR-315P-1101	16.12.2011	23.7.2012	36 000 000,00	288	162 109 735,97	0	0,00	0	0,00	0	0				
	KaHR-315P-1201	21.12.2012	26.4.2013	50 000 000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0				
	SPOLU			1 153 927 500,65	3 165	2 484 199 444,61	790	631 802 978,01	621	530 940 765,57	151	458	389 725 563,29			

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA
© 2014

www.nadsme.sk